

স্মৃতি গ্রন্থ

বিজনী মহাবিদ্যালয়
রূপালী জয়ন্তী বর্ষ

SOUVENIR
BIJNI COLLEGE
SILVER JUBILEE YEAR

With Best Compliments :

To

Mamata Mukherjee (Banerjee)
Abhayapuri

Plus

Bijni College
Silver Jubilee Celebration Committee

E. Ditor

বিজনী মহাবিদ্যালয় রূপালী জয়ন্তী

স্মৃতিগ্রন্থ

**SOUVENIR
BIJNI COLLEGE
SILVER JUBILEE**

উছৰ্গা

যিসকল মহান ব্যক্তিৰ অসীম ত্যাগ আৰু অক্লান্ত পৰিশ্ৰমৰ বিনিময়ত বিজনী মহাবিদ্যালয় স্থাপিত হৈছে, সেই অনুষ্ঠানটিৰ পঁচিশ বৰ্ষপূৰ্তি উপলক্ষে উদযাপন কৰিবলৈ লোৱা ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱৰ শুভ মুহূৰ্তত সেইসকল সদাশয় ব্যক্তিৰ কৰকমলত স্মৃতি গ্ৰন্থখন শ্ৰদ্ধাৰে উছৰ্গা কৰা হ'ল।

বাউনায়

জায়ফোৰ মানগোনা সুবুনি অনজিমা গোযি নাজানায আৰো রোঁনো রোডি
হাৰা মাৱনায়নি সোলায় বিজনী জৌষ্ঠিন ফৰায়শালীয়া নৈজিব বোসোৰ
বাৰগ'নায়নি সফাথী ফোৰবো খুনো লাৱোঁ, ফোৰবোনি বে গোথার স্বানাৱ
বিথাঁমোননি আখায়াৱ "বিসম্বি বিজাব" খৌ বাউনায় জাৰায় ।

উৎসৰ্গ

যে সকল ব্যক্তিৰ অসীম ত্যাগ ও অক্লান্ত পৰিশ্ৰমৰ বিনিময়ে বিজনী মহাবিদ্যালয়টি গড়ে উঠেছে তাৰ পঁচিশ বৰ্ষ পূৰ্তি উপলক্ষে ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱ পালন কৰতে যাচ্ছে। উৎসৱৰ এই শুভ লগ্নে সেইসকল মহান ব্যক্তিৰ কৰকমলে স্মৃতিগ্ৰন্থটি শ্ৰদ্ধা সহকাৰে উৎসৰ্গ কৰা হ'ল।

Dedicated to

The Souvenir is dedicated on this auspicious occasion of celebrating the silver jubilee of Bijni College, to those noble souls, whose untiring efforts and great sacrifices have helped to bring this institution into existence.

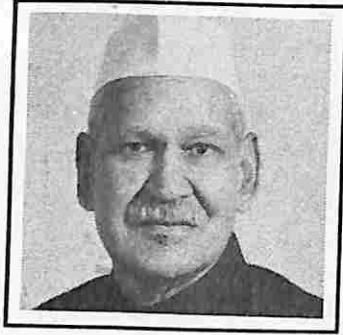
স্মৃতিগ্রন্থ সম্পাদনা সমিতি

শ্রীধীবেন্দ্র নাথ মেধি	সভাপতি
শ্রীকামেশ্বৰ ডেকা	সম্পাদকদ্বয়
শ্রীধীবেশ চন্দ্র বৰ্মন }	
শ্রীনিৰু বসুমতাৰী	সদস্য
শ্রীসন্তোষ কুমাৰ যোষ	সদস্য
শ্রীসবোজ কুমাৰ পচায়ত	সদস্য
শ্রীপ্রমথেশ বায়ন	সদস্য
শ্রীদিলীপ কুমাৰ দাস	সদস্য
শ্রীমঞ্জু দাস	সদস্য

राष्ट्रपति का उप प्रेस सचिव

Deputy Press Secretary to the President

No. F. 1-M/94

सत्यमेव जयोते

राष्ट्रपति सचिवालय

राष्ट्रपति भवन

नई दिल्ली-110004

President's Secretariat

Rashtrapati Bhawan

New Delhi-110004

September 8, 1994

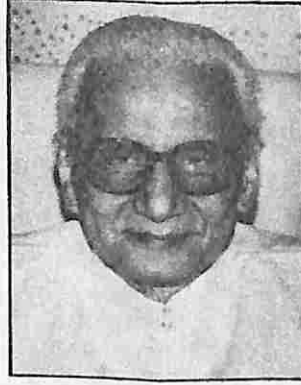
Dear Shri Medhi,

The President of India, Dr. Shanker Dayal Sharma is happy to know that the Bijni College, Assam is celebrating its Silver Jubilee in October, 1994.

The President sends his greetings on the occasion to the management, staff and students of the college and wishes the celebrations all success.

Yours sincerely,

(A.P. Frank Noronha)

RAJ BHAVAN
GUWAHATI

October 29, 1994

MESSAGE

I am glad to learn that the Silver Jubilee Celebrations of Bijni College, Bongaigaon is going to be held from November 18, 1994 and a souvenir is being brought out to mark the occasion.

Educational institutions based in the rural areas have a vital role to play in imparting an all round education to the students. Teachers have a significant role as well in strengthening the foundations of an ideal society and inculcating in the students a sense of discipline and values. I am sure the organizers of the celebration committee will dedicate themselves to the task of achieving all round excellence in the field of education in the coming years.

I congratulate all the teachers and students on this occasion and wish the institute a bright future.

(Loknath Misra)

স্বদেশৰ বন্দী

মুখ্যমন্ত্রী, অসম

শুভেচ্ছা বাণী

বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱ অক্টোবৰ মাহৰ প্ৰথম সপ্তাহত অনুষ্ঠিত হব বুলি শুনি নৈথে আনন্দিত হৈছে। ৰূপালী জয়ন্তী পালনৰ সময় চোৱাত নবীন সকলে প্ৰবীণ সকলক লগ পাই ভাৱৰ আদান প্ৰদান মাধ্যমেৰে নানা ভাবে উপকৃত হব বুলি আশা কৰিছো।

আমি আজি এক বিশেষ সন্নিহিত উপস্থিত হৈছোহি। দেখা গৈছে যে কেতবোৰ অশুভ শক্তিয়ে ছাত্ৰ সকলৰ একাংশক প্ৰলোভিত কৰি বিপথে পৰিচালিত কৰিবৰ কাৰণে অহৰহ প্ৰচেষ্টা চলাইছে, যাতে সমাজ ব্যৱস্থা থানবান হৈ ৰাজ্যখনত ত্ৰাসৰ সৃষ্টি হয়। এনে অশুভ শক্তিৰ বিৰুদ্ধে ছাত্ৰ সকলে মাৰ বান্ধি থিয় হব লাগিব। ছাত্ৰ সকলে প্ৰকৃত অধ্যয়নত মনোনিবেশ কৰি সমাজ তথা ৰাজ্যখনৰ উন্নয়নৰ কামত ইতিবাচক সহাৰি জনালেহে দেশৰ সাৰ্বজনীন উন্নতি হব।

মই ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱৰ সফলতা কামনা কৰিলো।

দিশপুৰ, অসম
২৩ আগষ্ট, ১৯৯৪

Handwritten signature

(হিতেশ্বৰ শইকীয়া)

N.K. CHAUDHURY,
M. Sc. Tech, Ph. D. FIE (I)
Vice-Chancellor

FAX : 91-0361-570133
Phone : 570412 (Offi)
570408 (Res.)

GAUHATI UNIVERSITY
Gopinath Bardoloi Nagar
Guwahati-781 014
Assam : India

17 August 1994

MESSAGE

On the occasion of Silver Jubilee celebration of Bijni College I offer my hearty greetings and good wishes to the students, teachers, principal and the office staff of the college. I also record my appreciation of the services rendered and sacrifices made by all those whose efforts enabled the college to reach the present stage.

Bijni College, as one of the prominent colleges of the Gauhati University, has made valuable contributions for higher education in Assam. It has catered for the need of higher education in a remote area with a glorious past. I hope the college will continue to work for the educational upliftment of the people in the area.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'N.K. Chaudhury'.

(N. K. Chaudhury)
Vice-Chancellor
Gauhati University

সম্পাদকীয়

২১ জুলাই, ১৯৬৯ খৃষ্টাব্দ। মানৱ জাতিৰ জ্ঞান অন্বেষণৰ নিৰন্তৰ প্ৰচেষ্টাৰ সাফল্যমণ্ডিত এটি অবিষ্মৰণীয় দিন। এই ঐতিহাসিক দিনটোতেই মানুহৰ সাধনা আৰু মহাকাশ বিজ্ঞানী তথা প্ৰযুক্তি বিজ্ঞানৰ সমন্বিত প্ৰচেষ্টাৰে পৃথিৱীৰ বুকুৰ পৰা গৈ আমেৰিকান মহাকাশচাৰী নীল আৰ্মষ্ট্ৰং আৰু এডুইন এলড্ৰিনে পোন প্ৰথমবাৰৰ বাবে চন্দ্ৰ পৃষ্ঠত অৱতৰণ কৰে। বিশ্বমানৱৰ বহুদিনৰ স্বপ্ন, প্ৰযত্ন আৰু দীৰ্ঘদিনীয়া অভিযানৰ ই এক বিস্ময়কৰ বিজয়বাৰ্তা। এই গৌৰৱময় কীৰ্তিৰ তুলনাত নিচেই সাধাৰণ যেন লাগিলেও নানা ভাষা-ভাষী অধুষিত শিক্ষা-দীক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত তেনেই পিছপৰা বিজনী অঞ্চলত উক্ত ঐতিহাসিক দিনটোতেই বহু প্ৰত্যাশাৰে কেইগৰাকীমান শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তিৰ উদ্যোগত শুভাৰম্ভ কৰা হৈছিল উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰতিষ্ঠান বিজনী মহাবিদ্যালয়। মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ লগে লগে অঞ্চলটিৰ বহুতো উচ্চ শিক্ষা অভিলাষী বিদ্যাৰ্থীৰ শিক্ষা লাভৰ পথ প্ৰশস্ত হৈ পৰে।

জন্মলগ্নৰে পৰা শৈশৱ আৰু কৈশোৰৰ প্ৰত্যাশা বুকুত লৈ মহাবিদ্যালয়খনে আহি আহি আজি যৌৱনৰ দুৱাৰ দলিত উপনীত হৈছে। এই দীৰ্ঘ-যাত্ৰাৰ গৌৰৱময় পাঁচিশ বৰ্ষপূৰ্তি উপলক্ষে শিক্ষানুৰাগী ৰাইজ, কৰ্তৃপক্ষ, শিক্ষকবৃন্দ, আৰু ন-পুৰণি ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোৱে মিলিত হৈ মহা পয়োভৰেৰে ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱ উদযাপন কৰিবলৈ ওলাইছোঁ। এয়া এক আনন্দ প্ৰকাশৰ মধুৰ ক্ষণ, অতীতলৈ উভতি চোৱাৰ সুবৰ্ণ সুযোগ। লগতে মহাবিদ্যালয়খনৰ গতি প্ৰগতিৰ বস্তুনিষ্ঠ আত্ম-বিশ্লেষণৰো প্ৰশস্ত সময়। এই বিশ্লেষণৰ আধাৰতেই সন্ধান কৰিব লাগিব মহাবিদ্যালয়খনৰ ভবিষ্যতৰ অধিকতৰ উন্নতিৰ গতিপথ।

বৰ্তমানৰ তীব্ৰ গতিশীলতাৰ যুগত পাঁচিশটা বছৰ লেখত লবলগীয়া সময় নহয় যদিও বিজনী অঞ্চলৰ দৰে শিক্ষা-দীক্ষাত তেনেই অনগ্ৰসৰ অঞ্চলত উচ্চশিক্ষাৰ বিতৰণ আৰু প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত মহাবিদ্যালয়খনে যে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে, ই ধুকপ। প্ৰতিষ্ঠা কালৰ উদ্যোক্তা, ৰাইজ তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ আশা-আকাঙ্ক্ষাক অনেক সীমাবদ্ধতাৰ মাজেৰে হলেও মহাবিদ্যালয়খনে যথার্থৰূপত পূৰ্ণ কৰিবৰ কাৰণে যত্ন কৰি আহিছে।

ৰূপালী জয়ন্তী উদযাপনৰ ঐতিহাসিকতাৰ ৰূপৰেখা অঙ্কন কৰি ৰাখিবলৈ উদযাপন সমিতিয়ে এখনি স্মৃতিগ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ সিদ্ধান্ত কৰে আৰু সম্পাদনাৰ গুৰু দায়িত্ব আমাৰ ওপৰত ন্যস্ত কৰে। নিচেই কম সময় আৰু সীমিত সমলেৰে স্মৃতিগ্ৰন্থখন সজাই পুৰাই উলিয়াবৰ কাৰণে চেষ্টা কৰা হৈছে। ঘাইকৈ চাৰিটা ভাষাৰ মাধ্যমত প্ৰকাশ কৰিবলগীয়া হোৱাত প্ৰৱন্ধপাতি আৰু অন্যান্য তথ্য সংগ্ৰহৰ পৰা নিয়াবিকৈ সম্পাদনা কৰালৈকে দীৰ্ঘদিনৰ প্ৰয়োজন। তাৰ মাজতে আমি বিভিন্ন লেখক লেখিকাৰ প্ৰৱন্ধপাতিৰে যিমান দূৰ পাবো আমাৰ ক্ষুদ্ৰ শক্তিয়ে স্মৃতিগ্ৰন্থখন নিখুঁত কৰি উলিয়াবলৈ যত্ন কৰিছোঁ। এইখিনিতে আমাৰ অনিচ্ছাকৃত তুল ভ্ৰান্তিৰ বাবে সকলোৰে ওচৰত ক্ষমা বিচাৰিছোঁ।

স্মৃতিগ্ৰন্থখন প্ৰকাশৰ সময়ত আমি ভালেমান ব্যক্তি আৰু প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা প্ৰভূত সহায় আৰু সহযোগ লাভ কৰিছোঁ। মাননীয় ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰপতি প্ৰমুখ্যে যিসকল সদাশয় বিশিষ্ট ব্যক্তিয়ে ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱৰ সফলতা কামনা কৰি শুভেচ্ছাবাণীৰে আমাক উৎসাহিত কৰিলে, তেখেতসকললৈ আমাৰ আন্তৰিক প্ৰদ্বাৰ্ঘ্য নিবেদন কৰিছোঁ। আমাৰ অনুৰোধৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাই যিসকল লেখক লেখিকাই তেওঁলোকৰ লেখা পঠিয়াই স্মৃতিগ্ৰন্থখনৰ সৌষ্ঠৱ বৃদ্ধি কৰিলে তেখেত সকলৰ প্ৰতিও সম্পাদনা সমিতিৰ হৈ আমি কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে স্মৃতিগ্ৰন্থখনৰ প্ৰকাশনৰ ক্ষেত্ৰত উদযাপন সমিতি আৰু উদযাপন সমিতিৰ সম্পাদক তথা মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীউদয় চন্দ্ৰ দাসৰপৰা বহুমূলীয়া দিহা পৰামৰ্শ আৰু অকুণ্ঠ সহযোগ লাভ কৰিছোঁ। এই আপাহতে তেখেতসকললৈয়ো আমাৰ আন্তৰিক ধন্যবাদ যাচিছোঁ। ছপাশালৰ বাবে পাৰ্শ্বলিপি প্ৰস্তুত কৰাৰে পৰা অন্যান্য দিশত বিশেষভাৱে মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক বৃন্দ, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, কাৰ্যালয় আৰু গ্ৰন্থাগাৰৰ কৰ্মীবৃন্দ, নৰেন বসুমতাৰী, দেবেন দাস, নন্দকিশোৰ ৰায়, কুলজিৎ দাস, ৰাজবাহাদুৰ জয়চৰণ, অজিত কুমাৰ দাস প্ৰভৃতি বিভিন্ন ব্যক্তিয়ে সহায়ৰ হাত আগবঢ়াই নানা প্ৰকাৰে আমাক অনুগৃহীত কৰিছে। এই চেগতে তেখেতসকললৈ যাচিছোঁ আমাৰ গভীৰ কৃতজ্ঞতা। কিছুমান ব্যক্তি আৰু চৰকাৰী-বেচৰকাৰী প্ৰতিষ্ঠানৰ পৰা প্ৰাপ্ত বিজ্ঞাপন সমূহৰ বাবে আমি কৃতজ্ঞতা পাশত আৰবন্ধ। অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে স্মৃতিগ্ৰন্থখন তৎপৰতাৰে ছপাই উলিওৱাৰ বাবে “শৰাইঘাট লেজাৰ প্ৰিণ্ট”ৰ স্বত্বাধিকাৰী শ্ৰীৰমেন শৰ্মা আৰু কৰ্মীবৃন্দৰ প্ৰশংসা নকৰি নোৱাৰোঁ।

শেষত ৰূপালী জয়ন্তীৰ ৰূপৰ পোহৰত উদ্ভাসিত হৈ উঠক বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ গতি-প্ৰগতি তথা ভবিষ্যত যাত্ৰা, এই পৰম আশাৰে-

সভাপতি
শ্ৰীধীৰেন্দ্ৰ নাথ মেধি

সম্পাদকদ্বয়
শ্ৰীকামেশ্বৰ ডেকা
শ্ৰীধীৰেশ চন্দ্ৰ বৰ্মণ

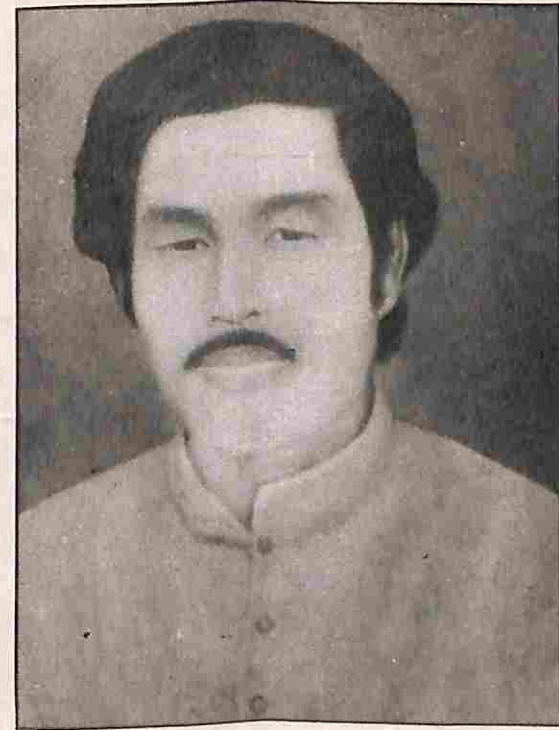
কৰ্মৰত অৱস্থাত মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীউদয় চন্দ্ৰ দাস।

প্ৰথম অধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বমণীকান্ত শৰ্মা

উপাধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বীবেন্দ্রগিৰি বসুমাতৰী

অধ্যাপক স্বৰ্গীয় লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্ম

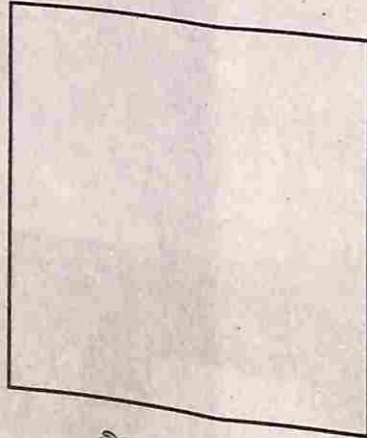
মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সন্মানিত প্ৰাক্তন সভাপতি সকল।

শ্ৰীবিবেশ্বৰ চন্দ্ৰ বড়ো

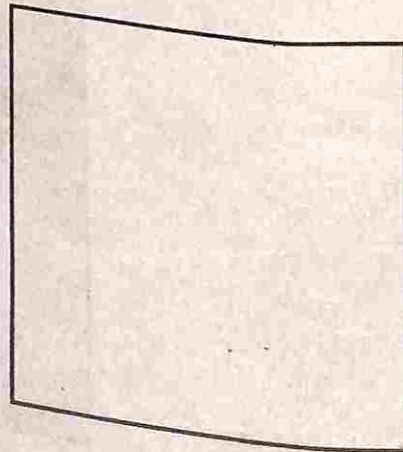
শ্ৰীগোলক চন্দ্ৰ পাটগিৰি

শ্ৰীসুকুমাৰ তালুকদাৰ

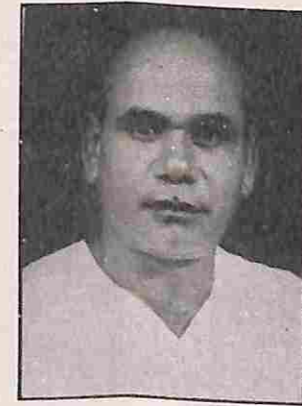
শ্ৰীকুপাল দাস

আলোক পেৰি

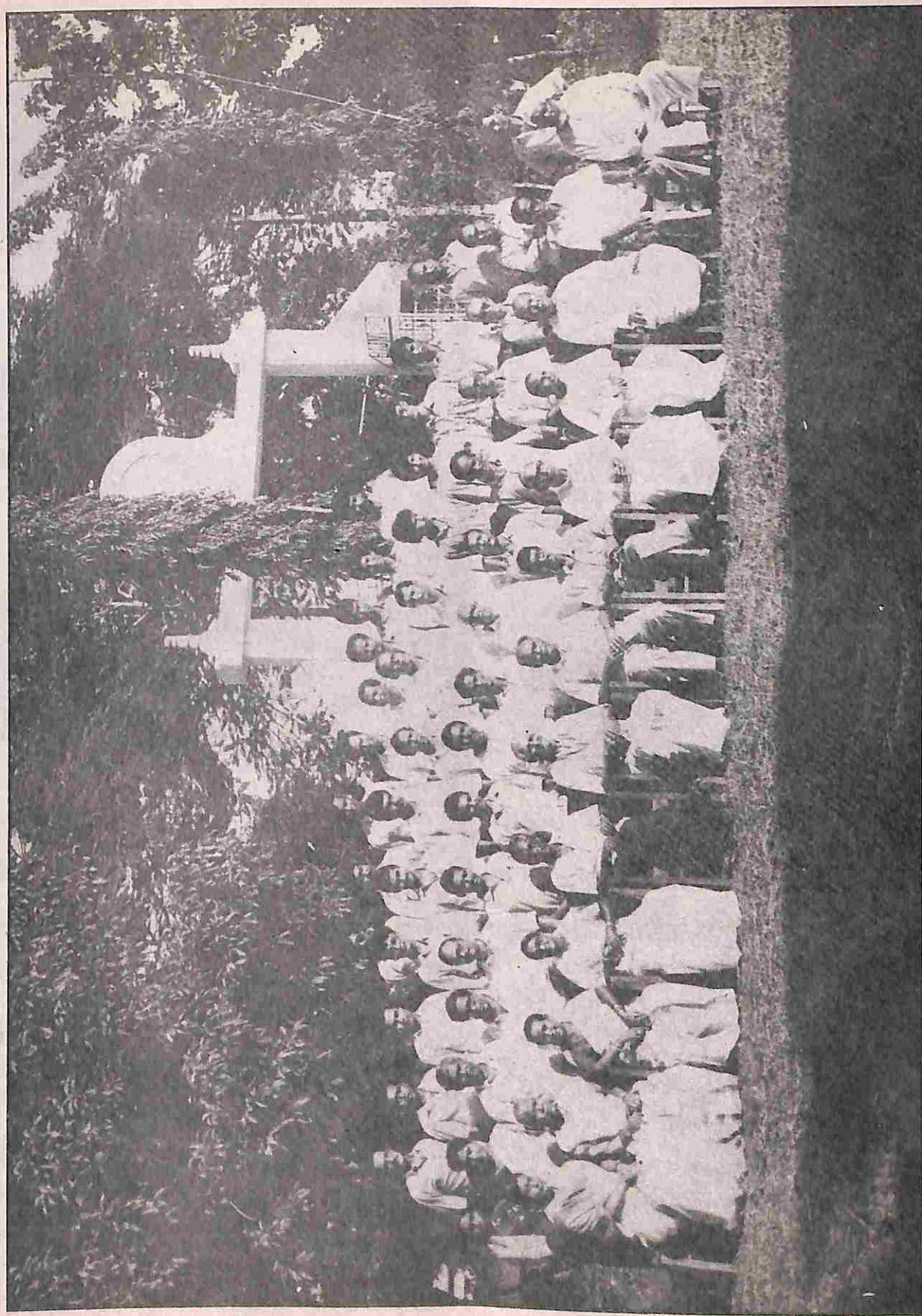
শ্ৰীটিকেন্দ্ৰ নাথ পাটোৱাৰী
প্ৰাক্তন সম্পাদক, বিজনী মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতি

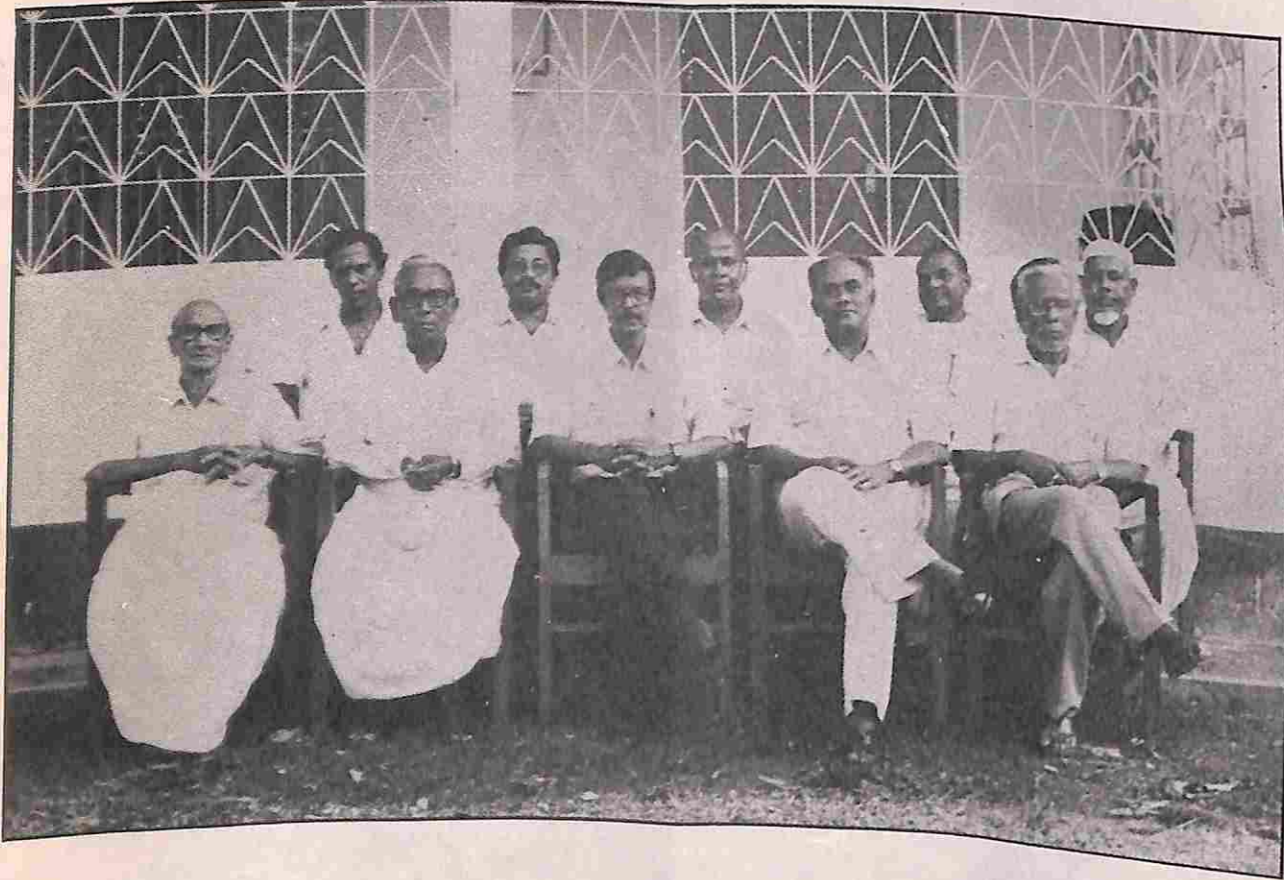
শ্ৰীদশৰথ ৰায়
ছাত্ৰ একতা সভাৰ প্ৰথম সাধাৰণ সম্পাদক

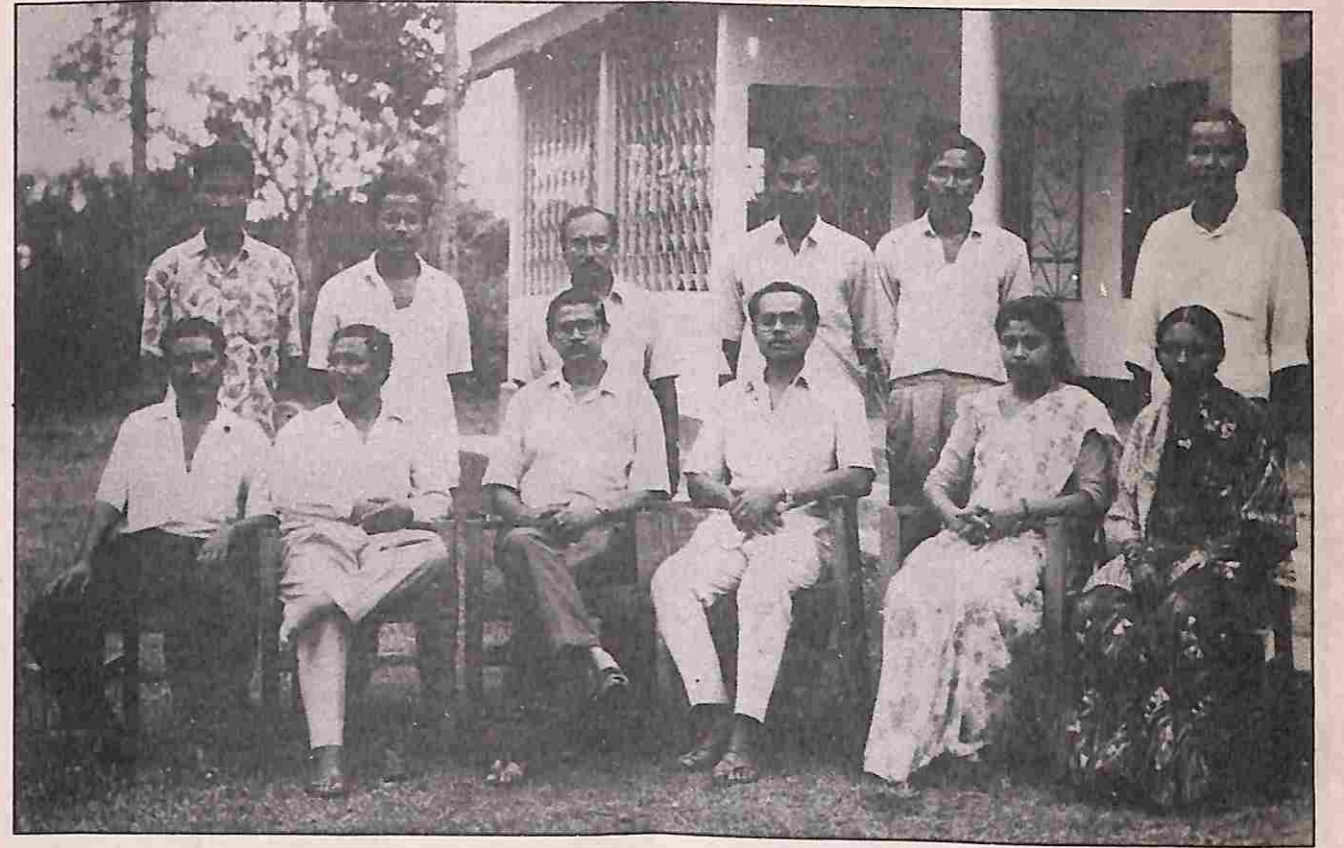
মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ কেইগৰাকীমান সদস্যৰ সৈতে বিজ্ঞান শাখাৰ
শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীবৃন্দ

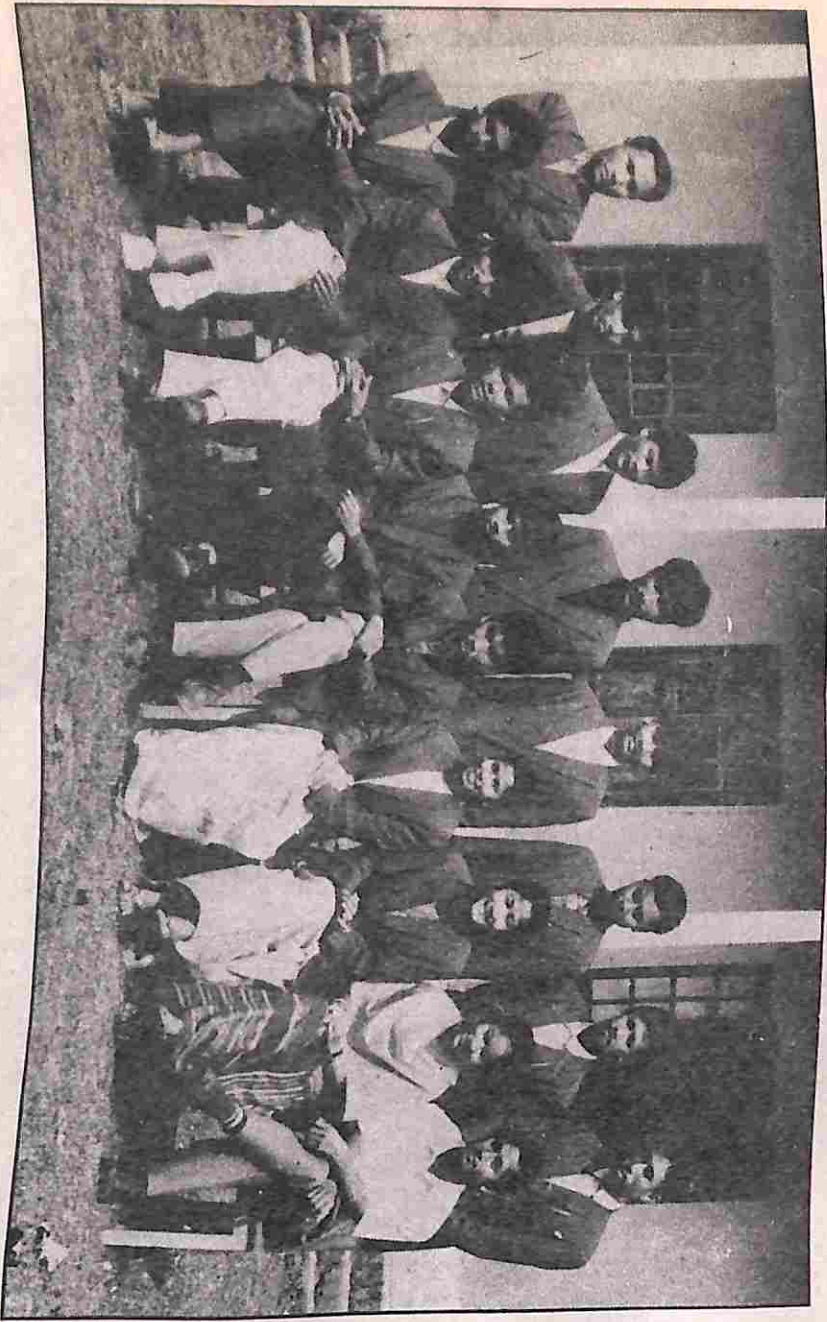
ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱ উদযাপন সমিতিৰএকাংশ সদস্য

বর্তমান কলেজ পরিচালনা সমিতি

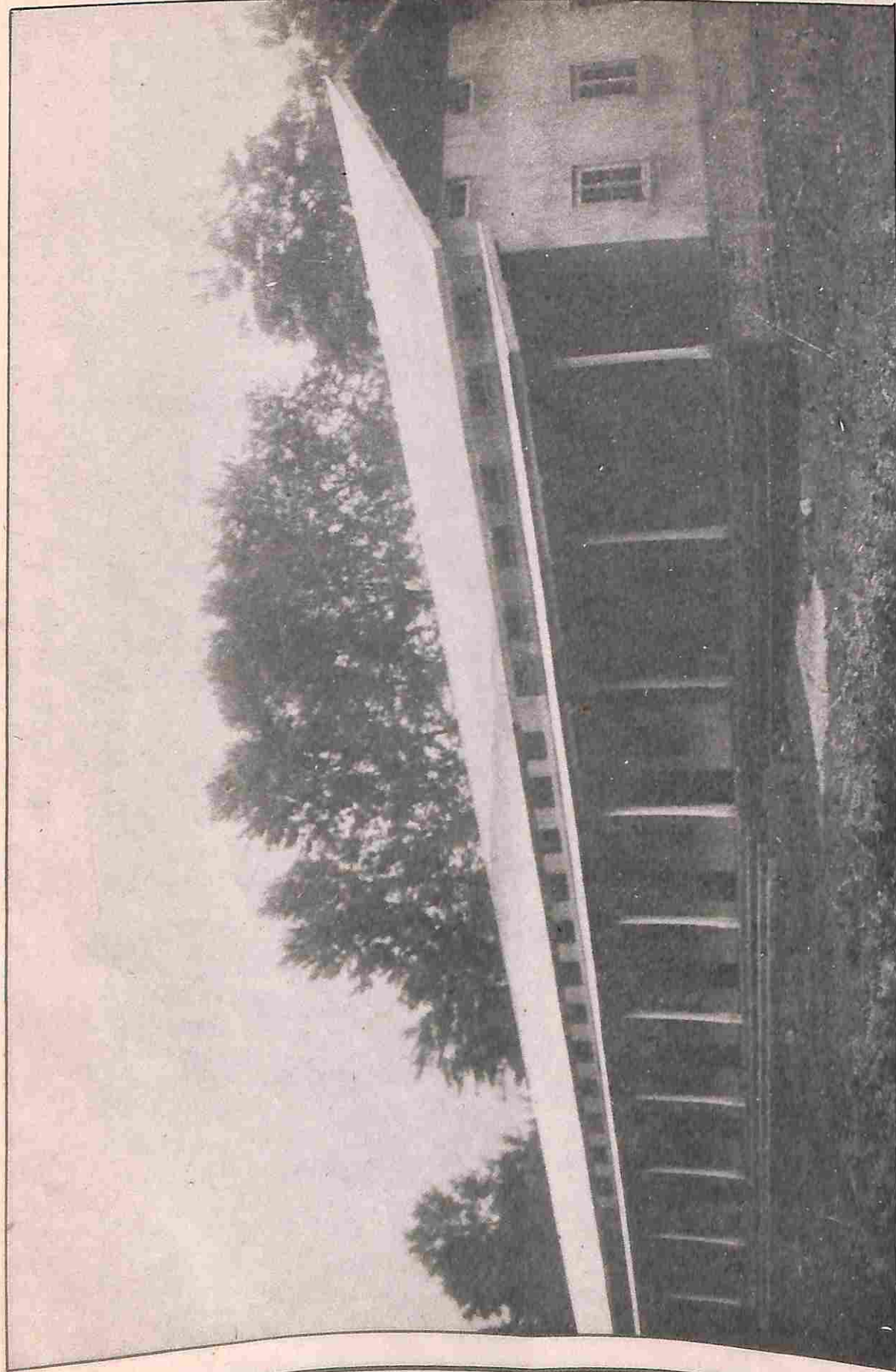
বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰীবৃন্দ

বর্তমান মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভা

মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক বৃন্দ

বিজ্ঞান ভৱন

সূচীপত্ৰ

অসমীয়া শিতান

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ইতিবৃত্ত	● শ্ৰীউদয় চন্দ্ৰ দাস	১
ঐতিহ্যমণ্ডিত বিজনী	● শ্ৰীপ্ৰতাপ চন্দ্ৰ দাস	৬
প্ৰথম অধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বমণীকান্ত শৰ্মা : জীৱন আৰু কৃতি	● শ্ৰীসুনীতি দেৱী	১০
উপাধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বাবেন্দ্রগিৰি বসুমাতাবীৰ স্মৃতিত	● শ্ৰীকামেশ্বৰ ডেকা	১২
গোৱালপাৰা জিলাৰ (অবিভক্ত) সাহিত্য চৰ্চা	● ড° চন্দ্ৰমোহন দাস	১৪
অসম গৌৰৱ মানাহ আৰু ইয়াৰ বিপৰ্যয়	● শ্ৰীগণেশ দাস	১৬
কামতাই ভাষা	● ড° দীৰেন দাস	১৮
বুঢ়া-বুঢ়ীৰ কথা ক'লেই লাগে লেঠা	● শ্ৰীঅম্বিকা চৰণ চৌধুৰী	২২
প্ৰাচীন অসমৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা	● শ্ৰীদীৰেন্দ্ৰ নাথ মেধি	২৫
স্বল্প অনুভূতিৰ শিক্ষা	● শ্ৰীপোৱালমণি ঠাকুৰীয়া	২৭
বিজনী অঞ্চলত মাধ্যমিক আৰু উচ্চ শিক্ষাৰ বিস্তাৰ : এটি দৃষ্টিপাত	● শ্ৰীবীৰহাসগিৰি বসুমাতাবী	২৯
বিজনীৰ ৰাজবংশী উপভাষা : এটি সমীক্ষা	● শ্ৰীঈশ্বৰ চন্দ্ৰ ডেকা	৩২
বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ সমস্যা, সাফল্য আৰু সম্ভৱনা	● শ্ৰীপ্ৰমথেশ বায়ন	৩৬
বিজনী মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰ সম্পৰ্কে 'দুআষাৰ	● শ্ৰীদেবদাস মুখাৰ্জী	৩৮
মোৰ দৃষ্টিত বিজনী মহাবিদ্যালয়	● শ্ৰীজগমোহন মেধি	
	● শ্ৰীকুঞ্জমোহন ৰায়	
	● শ্ৰীমঞ্জু দাস	
	● মঃ জাহানুল ইচলাম	

ৰ' আয়দা

লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্ম আৰু বিখানি ধুনলাইয়াৰী ৰান্ধাৰী	● মনেশ্বৰ বসুমতাৰী	43
ৰ' হাৰিমুনি মাছাৰে বিধি	● ব্ৰজেন্দ্ৰ কুমাৰ ব্ৰহ্ম	46
যুৱাহাটী মুলুগসোলীসালিয়াৰ ৰ' ৰাৱ থিসননাথ	● ইন্দ্ৰমালতী নাৰজাৰী	48
ধুনলাইগিৰি মহৰী বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমতাৰী	● মংলসিং হাজ'বাৰী	50
'ৰ' হাৰীমু-আব নামজাৰুপাৰা নেৰসোন আফাত্ৰি ৰাণ্ডাৰী	● কমলসিং নাৰ্জাৰী	53
আনি নোজোৱাৰ বিজনী ক'লেজ	● মিচ নীলিমা গয়াৰী	56
বিজনী ক'লেজাৰ আনি থাম বোসোৱা সোলীথায়	● বিনয় বসুমতাৰী	56
'বিজনী ক'লেজ' আনি নোজোৱাৰ	● মানিক বসুমতাৰী	57

বাংলা বিভাগ

অক্সফোর্ড প্রবাসী অসমের কৃতি সন্তান কবি অমিয় চক্রবর্তী
খেলা-ধুলায় বিজনী
বিজনির বাংলা মাধ্যম বিদ্যালয় সম্পর্কে দু'চার কথা
রবীন্দ্র কাব্য ও মানবতাবাদ
আমার দৃষ্টিতে বিজনী কলেজ
স্বাধীনতাপূর্ব অসমীয়া সাহিত্য : বাংলা সাহিত্যের সম্পর্ক

● ড° রমেন্দ্র নাথ অধিকারী	৫৮
● শঙ্কর চেটার্জী	৬২
● শ্রীধীৰেশ বৰ্মন	৬৩
● শ্রীদীনেশ রায়	৬৫
● মিনু সামন্ত	৬৭
● শ্রীদেবানীষ রায়	৬৭
● সন্তোষ কুমার ঘোষ	৬৮

ENGLISH SECTION

What is Grammar ?
How to be a Good Teacher
Indigenous Theories in Post-Colonial Indian Literature
A Prospect of Economic Development
of Bijni Sub-division
School and Mental Health of the Child
The Concept of International English
My Years in Bijni College
My Days in Bijni College : A Retrospection
My View on Bijni College

● Dr. B. N. Lahiri	71
● Satyanath Das	75
● Saroj Kr. Pasayat	77
● Dinesh Chandra Dutta	79
● Miss Mira Saha	83
● Kumar Rajiv Gurung	85
● Adaram Basumatary	88
● Naren Chandra Basumatary	89
● Bijen Basumatary	90

পৰিশিষ্ট

৯১

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ইতিবৃত্ত

শ্রীউদয় চন্দ্র দাস
অধ্যক্ষ, বিজনী মহাবিদ্যালয়

বিজনী বৰ্তমান বঙ্গাইগাঁও জিলাৰ এটি মহকুমা। ই এখন ঐতিহ্য মণ্ডিত বুৰঞ্জী প্ৰসিদ্ধ ঠাই। তাহানিৰ কোঁচ বংশীয় বজা চন্দ্ৰ নাৰায়ণ ওৰফে বিজিত নাৰায়ণে বিজনী বাজা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল আৰু বিজিত নাৰায়ণ নামৰ পৰাই বিজনী নামৰ উৎপত্তি হয় বুলি জনা যায়।

গোৱালপাৰা জিলাৰপৰা কোকৰাঝাৰ জিলা প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ পিছত বিজনী কোকৰাঝাৰ জিলাৰ এটা অংশ হৈ পৰিছিল। অতীতক লৈ গৌৰৱ কবিৰ পাৰিলেও শিক্ষা দীক্ষাত বিজনী তেনেই পিছপৰা অঞ্চল আছিল। ইয়াত উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান হিচাপে কেইখনমান হাইস্কুলহে মাথোন আছিল। ফলত উচ্চ শিক্ষা লাভ কৰিবৰ বাবে অৰ্থনৈতিক ভাবে দুৰ্বল এই অঞ্চলৰ প্ৰতিভাবান ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে অশেষ কষ্ট আৰু পৰিশ্ৰম কৰিবলগীয়া হৈছিল। সেইকাৰণে উচ্চ শিক্ষিত কেইজনমান যুৱক আৰু কেইগৰাকীমান শিক্ষানুৰাগী লোকে ইয়াত মহাবিদ্যালয় এখন স্থাপন কৰাৰ বিষয়ে যথেষ্ট চিন্তা-চৰ্চা কৰিছিল। তাৰেই ফলশ্ৰুতি এই বিজনী মহাবিদ্যালয়খন। ১৯৬০-৬২ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত মই অধ্যয়ন কৰি থকা সময়ত বেল বিভাগত কাম কৰি থকা বীৰেন্দ্ৰ গিৰি বসুমতাৰী, লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্ম, শ্ৰীসমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ বসুমতাৰী আদি উদীয়মান যুৱকক লগ পাওঁ। মাজে সময়ে তেওঁলোক থকা কোৱাৰ্টাৰলৈ গৈ অন্যান্য বিষয়ৰ লগতে বিজনীত এখন মহাবিদ্যালয় পতাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু সম্ভাৱনাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰোঁ। এই আলোচনা মৰ্মে আমি বিজনীত এখন মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰাৰ সিদ্ধান্ত লওঁ। সেই সময়ত এওঁলোকে বেলত চাকৰি কৰি থকাৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয় আৰু বিশ্ববিদ্যালয়তো পঢ়ি আছিল। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষাৰ অন্তত মই বিজনী বান্ধৱ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত কিছুদিন শিক্ষকতা কৰোঁ। পিছত নতুনকৈ বিজনী ছোৱালী হাইস্কুল স্থাপিত হোৱাত তাৰ প্ৰধান শিক্ষকৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰোঁ। সেই সময়তে বিজনীত এখন মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰা সম্পৰ্কে কেইজনমান উদ্যোগী ব্যক্তি আগবাঢ়ি আহে।

এই মৰ্মে বিজনী গাওঁ পঞ্চায়তৰ সভাপতি সুনীল বৰুৱা ঘোষৰ আহ্বান ক্ৰমে ১৯৬৬ চনৰ ১০ চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে বিজনী গাওঁ পঞ্চায়ত কাৰ্যালয়ত মহাবিদ্যালয় পতা সম্পৰ্কে প্ৰথম আনুষ্ঠানিক সভাখন বহে। উক্ত সভাত মণ্ডল কংগ্ৰেছ কমিটিৰ সভাপতি যোগেন্দ্ৰ নাথ দাসে সভাপতিত্ব কৰে। সেই সভাত যোগেন্দ্ৰ নাথ দাস, বাম প্ৰসাদ দাস, বদী নাৰায়ণ আগবৰালা, দুৰ্গা প্ৰসাদ সাহা, শ্ৰীযামিনী মোহন বসুমতাৰী, গোপাল কিশোৰ চক্ৰৱৰ্তী, কানাই লাল বোস, সুনীল বৰুৱা ঘোষ, তৰণী দাস আৰু মই উপস্থিত থাকোঁ।

সভাত আলোচনা মৰ্মে বিজনীত এখন মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰা সম্পৰ্কে সৰ্বসন্মত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয়। লগতে বিজনী থানা অঞ্চলৰ কেন্দ্ৰস্থান বিজনীত এই প্ৰস্তাৱিত মহাবিদ্যালয়খন পাতিবলৈ

সিদ্ধান্ত লোৱা হয়। প্ৰস্তাৱিত এই মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰাৰম্ভিক যাবতীয় তথ্যপাতি সংগ্ৰহ কৰিবলৈ বামপ্ৰসাদ দাস, অৱনী কুমাৰ গৌহাই বৰুৱা, সুনীল বৰুৱা ঘোষ, যোগেন্দ্ৰ নাথ দাস, বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়ো, অচ্যুতানন্দ গুহ, উদয় চন্দ্ৰ দাস, ধৰণীধৰ শৰ্মা, দামোদৰ শৰ্মা, যামিনী মোহন বসুমতাৰী আৰু বদী নাৰায়ণ আগবৰালাক লৈ এখন তদাৰক কমিটি গঠন কৰা হয় আৰু মোক তাৰ আহ্বায়ক নিৰ্বাচিত কৰে। এইদৰে গঠন কৰা তদাৰক কমিটিখনৰ প্ৰথম বৈঠকখন ২৬/১১/৬৬ তাৰিখে বামপ্ৰসাদ দাসৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত কৰা হয় আৰু তাতে মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰা বিষয়ৰ প্ৰাৰম্ভিক তথ্যপাতি সমূহ আহ্বায়ক হিচাপে মই দাঙি ধৰোঁ। এইবিলাকৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি ১৭/১২/৬৬ ইং তাৰিখে বিজনীত মহাবিদ্যালয় স্থাপন কৰা সম্পৰ্কে বিজনী শ্ৰীশ্ৰীলক্ষ্মীপূজা কমিটিৰ নাটভৱনত এখন ৰাজহুৱা সভা অনুষ্ঠিত কৰা হয়। বিজনী থানা এলেকাৰ প্ৰায় সকলো অঞ্চলৰ ১৬৭ জন লোকে উক্ত সভাত যোগদান কৰে। ডাঃ ভোলা নাথ সাহাৰ সভাপতিত্বত উক্ত সভাখন অনুষ্ঠিত হয়। এই সভাতে মহাবিদ্যালয় পতা সম্পৰ্কত সকলো দিশ খৰচি মাৰি আলোচনা কৰি বিজনী অঞ্চলৰ কেন্দ্ৰস্থল বিজনীতেই এখন মহাবিদ্যালয় পতাৰ বিষয়ে সৰ্বসন্মতি ক্ৰমে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। প্ৰস্তাৱিত এই মহাবিদ্যালয়খনৰ যাৱতীয় কাৰ্যব্যৱস্থা হাতত লবলৈ ৭৬ জন সদস্যৰে এখন 'কলেজ-কমিটি' গঠন কৰা হয়। সেই সভাতেই ২৭ জন ব্যক্তিয়ে মহাবিদ্যালয়খনৰ বাবে তেওঁলোকৰ ব্যক্তিগত দানো আগবঢ়ায়। ইয়াৰ পিছত ৩১/১২/৬৬ ইং তাৰিখে উদ্ধৱ চন্দ্ৰ পাঠকৰ সভাপতিত্বত বহা সভাই ৪৮ জন সদস্যৰে এখন কাৰ্য নিৰ্বাহক কমিটি গঠন কৰি লয়। এই কাৰ্যনিৰ্বাহক কমিটিৰ সভাপতি হিচাপে কোকৰাঝাৰ মহকুমাৰ মহকুমাধিপতিৰ নাম প্ৰস্তাৱ কৰে। লগতে বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়োক কাৰ্যকৰী সভাপতি, সুনীল বৰুৱা ঘোষ আৰু যোগেন্দ্ৰ নাথ দাসক উপ-সভাপতি আৰু বদী নাৰায়ণ আগবৰালা আৰু মোক যুটীয়া সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰে। কিন্তু কোকৰাঝাৰ মহকুমাৰ মহকুমাধিপতিৰ সন্মতি সূচক সহাৰি নোপোৱাত পিছলৈ বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়োক কাৰ্য নিৰ্বাহক কমিটিৰ কাৰ্যকৰী সভাপতি হিচাপে মনোনীত কৰে। আকৌ যুটীয়া সম্পাদক বদী নাৰায়ণ আগবৰালাই সক্ৰিয় ভাবে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিবলৈ অপাৰগতা প্ৰকাশ কৰাত সভাই মোক সম্পাদক হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি যাবলৈ দিয়ে। বিজনী 'কলেজ কমিটি'ৰ এখন সাধাৰণ সভা ২৬/১০/৬৮ ইং তাৰিখে অনুষ্ঠিত হয়। প্ৰস্তাৱিত মহাবিদ্যালয়খনৰ কাৰণে চাঁদা সংগ্ৰহৰ আঁচনি এখন প্ৰস্তুত কৰি উলিয়াবৰ বাবে ৮ জনীয়া সদস্যৰে এখন "আঁচনি প্ৰস্তুত কমিটি" গঠন কৰা হয় আৰু উক্ত মহাবিদ্যালয়খন বিজনী টাউন গোমাঠত স্থাপন কৰিবলৈ সৰ্বসন্মতিক্ৰমে সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। মহাবিদ্যালয়খনৰ কাৰণে ১৫০ বিঘা মাটি বিজনী টাউন গোমাঠৰ পৰা আৰ'টন দিবলৈ বিভাগীয়

কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনাই প্ৰস্তাৱ লোৱা হয়। এই 'আঁচনি প্ৰস্তুত কমিটি'ৰ পৰামৰ্শ মতে মহাবিদ্যালয়ৰ বাবে দান বৰঙণি সংগ্ৰহ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। সেইমতে ২৬/১/৬৯ ইং তাৰিখৰ সাধাৰণ সভাই ধন সংগ্ৰহৰ কাৰণে ৮ জন সদস্যৰে এখন শাখা কমিটি গঠন কৰি ধন সংগ্ৰহৰ ব্যৱস্থা লয়। সাধাৰণ সভাত গৃহীত প্ৰস্তাৱ অনুসৰি পাঁচ পইচা, দহ পইচা, এক টকা, দুই টকা, পাঁচ টকা, পঁচিশ টকা, এশ টকা আৰু সাধাৰণ চাঁদা তোলা বচীদ বহী চপা কৰি উলিয়ায়। খাজনাৰ লগত, মানিকপুৰ আৰু বড়োবাজাৰ উন্নয়ন খণ্ডৰ অন্তৰ্গত বজাৰ, পাৰঘাট, বাচযাত্ৰী, কিনা বেচা সামগ্ৰী, চিনেমা প্ৰদৰ্শনী, ধান বনা কল, তামোল, শাক-পাচলি বিক্ৰিৰ পৰা চাঁদা তোলাৰ উপৰিও খেতিয়ক ৰাইজৰ পৰা ধান, মৰাপাট আদি তোলা আৰু এনেকি ব্যৱসায়ী সকলে সংগ্ৰহ কৰা "ঈশ্বৰ বৃত্তি"ৰ টকাও মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰণে সংগ্ৰহ কৰা হয়। আনহাতে ৰাইজ আৰু বজাৰৰ ইজাদাৰ সকলৰ সহযোগত কেইবা বছৰো ধৰি বিজনী বজাৰ কেইখন মহাবিদ্যালয়ৰ পক্ষৰ হৈ ডাকত লৈ বৃজন পৰিমাণৰ ধন সংগ্ৰহ কৰা হয়।

১৯৬৯ চনৰ ১১ এপ্ৰিলৰ পৰা বিজনীৰ উত্তৰ অঞ্চলত এই ধন সংগ্ৰহ অভিযান আৰম্ভ কৰা হয়। সিদিনা আবেলি প্ৰায় তিনি বজাত বীৰেন্দ্ৰ গিৰি বসুমতাৰী আৰু লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মৰ সৈতে আমি নিজে পানবাৰী অভিমুখে বাওনা হওঁ। মাজতে বাগৰগাঁৱৰ পৰা শ্ৰীকমলা কান্ত মেধীক লগত লৈ চাইকেলেৰে গৈ আমি পাঁচ বজাৰ পিচত ভাতোপাৰা গাঁও পাওঁ। তাতে লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মৰ ঘৰত বাতিটো কটাওঁ। তাৰপৰা আমাৰ ধন সংগ্ৰহ অভিযান আৰম্ভ কৰি সেই অঞ্চলৰ মাজপাৰা, পানবাৰী, লোৱাৰপৰা, বালীমাৰী, সাধুপাৰা, বউলাবাৰ, কচুবিলা, খাউচুবাৰী, চাওবাং, বাৰ্চিলোবা আদি গাঁৱলৈ গৈ ৰাইজৰ পৰা টকা বা ধান সংগ্ৰহ কৰিলোঁ বা প্ৰতিশ্ৰুতি ললোঁ। এইদৰে লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মহঁতৰ ঘৰত শিবিৰ পাতি কেইবাদিনো থাকি সেই অঞ্চলৰ গাঁও সমূহ ঘূৰাৰ পিছত আমি বিজনীলৈ উভতি আহোঁ। পুনৰবাৰ বীৰেন্দ্ৰ গিৰি বসুমতাৰী আৰু লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মৰ সৈতে বৰগাঁৱলৈ গৈ নিশাটো জয় কুমাৰ ব্ৰহ্মৰ ঘৰত কটাই সেই অঞ্চলত ধন সংগ্ৰহৰ কাম হাতত লওঁ। এইদৰে খোজকাঢ়ি বা চাইকেলেৰে ঘূৰি ফুৰাত আমাৰ যথেষ্ট কষ্ট হৈছিল। উপায় নেপাই আমি পিছত বিজনীৰ ব্যৱসায়ী বজৰংলাল আগবঢ়োৱাৰ পৰা এখন জীপ গাড়ী ভাড়া ললোঁ।

কিন্তু গাড়ীখন তেনেই পূৰণি হোৱাৰ কাৰণে প্ৰায়ে ঠেলিব লগীয়া হৈছিল। অৱশ্যে আমাৰ মাজত বলবান ব্যক্তি লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্ম থকাৰ কাৰণে গাড়ী ঠেলা কাম বা ধানৰ বস্তা কঢ়িওৱা কাম তেওঁৰে বেচিকৈ কৰিব লগীয়া হৈছিল। জীপগাড়ীখনৰ চালক হিচাপে প্ৰথমে ডাঙ্গাইগাঁৱৰ হৰমোহন ৰায় আছিল আৰু পিচত তেওঁ ঘৰলৈ অহাত ডাঙ্গাইগাঁৱৰ হৰমোহন সূত্ৰধৰে চালক হিচাপে গাড়ী চলাইছিল। তেওঁলোক কিন্তু চালক হলেও আমাৰ সহকৰ্মী হিচাপে ধন সংগ্ৰহৰ কামত সক্ৰিয়ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। এইদৰে বিজনীৰ উত্তৰ-পূব অঞ্চলৰ ধন সংগ্ৰহৰ কাম প্ৰায় শেষ কৰিছিলোঁ। এই ধন সংগ্ৰহ কাৰ্যত আমাৰ তিনিজনৰ বাহিৰেও কমলা মেধী প্ৰায় আমাৰ লগত আছিল। বিভিন্ন গাঁৱলৈ যোৱা সময়ত সেই গাঁৱৰ কিছুমান যুৱক বা বয়োবৃদ্ধ লোক আমাৰ সঙ্গী হৈছিল। ধন সংগ্ৰহ অভিযানত মূলতঃ

আমি ধান সংগ্ৰহ কৰিছিলোঁ যদিও নগত টকাও গ্ৰহণ কৰিছিলোঁ ইতিমধ্যে লোৱা সিদ্ধান্ত অনুসৰি মহাবিদ্যালয়লৈ এশ টকা বা ততোধিক বৰঙণি আগবঢ়োৱা দাতা সকলক মহাবিদ্যালয়ৰ পৃষ্ঠপোষক হিচাপে ধৰি লোৱাৰ প্ৰতিও যথেষ্ট সঁহাৰি পোৱা গৈছিল। উত্তৰ অঞ্চলত দান বৰঙণি সংগ্ৰহ কৰাৰ উপৰিও বিজনীৰ দক্ষিণ, পূব আৰু পশ্চিম অঞ্চলতো দান-বৰঙণি সংগ্ৰহ অভিযান আৰম্ভ কৰা হয়। এই অভিযানত অৱশ্যে বহু লোকৰ আমি সহযোগ পাইছিলোঁ। সেইসকলৰ ভিতৰত বিশেষকৈ বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়ো, ৰামপ্ৰসাদ দাস, মুক্তাধৰ দেৱশৰ্মা, নীলকণ্ঠ সৰকাৰ, যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ চন্দ্ৰ, গোপাল কিশোৰ সৰকাৰ, যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ ঘোষ, দুৰ্গা প্ৰসাদ সাহা, শৈলেন ৰায়, ডাঃ মণীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ ৰায়, ডাঃ সুব্ৰেন্দ্ৰ নাথ দাস, টিকেন্দ্ৰ নাথ পাটোৱাৰী, যোগেন্দ্ৰ নাথ দাস, ধৰণীধৰ দাস, গণি মিঞা, জ্যোতি প্ৰসাদ দাস, সমৰেন্দ্ৰ বৰ্মণ, কমলাকান্ত মেধি, বত্ৰেশ্বৰ ৰায়, ননীমোহন দাস, কামিনী কুমাৰ বসুমতাৰী, সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ বসুমতাৰী আৰু আন আন বহুতো আছিল। উল্লেখযোগ্য যে ধন সংগ্ৰহৰ যাবতীয় হিচাবপত্ৰ প্ৰস্তুত কৰি শ্ৰীমতী বুলু দাসে আমাক অনেক সহায় কৰে।

ইয়াৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়ৰ পূজিৰ কাৰণে এখন 'কলেজ চেৰিটি ফাণ্ড' খোলাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল আৰু তাত ৰামপ্ৰসাদ দাস সভাপতি আৰু কামিনী কুমাৰ বসুমতাৰী সম্পাদক আছিল। তেওঁলোকে ইয়াৰ যোগেদি কিছু টকা সংগ্ৰহ কৰি মহাবিদ্যালয়ৰ পূজিলৈ আগবঢ়াইছিল। মহাবিদ্যালয়ৰ সাহায্যৰ কাৰণে বিভিন্ন সময়ত অসমীয়া, বঙালী আদি ভ্ৰাম্যমান থিয়েটাৰ প্ৰদৰ্শন কৰাই তাৰ পৰাও মহাবিদ্যালয়ৰ পূজিলৈ ধন অনা হৈছিল। অৱশ্যে মহাবিদ্যালয়ৰ পূজিৰ শকত অংশ বিজনী হাট, গোহাট আৰু দৈনিক বজাৰ ডাকত লোৱাৰ পৰাই আহিছিল আৰু ইয়াত সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজৰ সৈতে বিজনী বজাৰৰ বিশেষকৈ নিৰণ চন্দ্ৰ দাস, গোবিন্দ চন্দ্ৰ দাস, ৰমণী মোহন দাস, উদ্ধৱ চন্দ্ৰ পাঠক, উদ্ধৱ চন্দ্ৰ দাস, ঘনশ্যাম দাস, দেবেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়া, বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ দাস, দুৰ্গাপ্ৰসাদ সাহা, টিকেন্দ্ৰ নাথ দাস, ধৰ্মেশ্বৰ বড়া, শংকৰ চৰণ দাস, অচ্যুত দাস, অৰিনাশ চন্দ্ৰ পোদ্দাৰ, যতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ চন্দ্ৰ, ধৰণীধৰ দাস, নীলকণ্ঠ সৰকাৰ, গৌৰ বাগচী, সুব্ৰেন্দ্ৰ নাথ দাস, ধৰ্মকান্ত দাস, বীৰেন্দ্ৰ নাথ দাস, আপুৰু ৰাম দাস, দশৰথ পাঠক, কনক চন্দ্ৰ পাঠক, ডালিম চন্দ্ৰ দাস, ছাহাদ আলি, হৰগোবিন্দ দাস, শুক্ৰেশ্বৰ ৰায়, উম্বকেশ্বৰ দাস, তৰুণ দাস, ভাৰত চন্দ্ৰ বড়া, কনক চন্দ্ৰ বড়া, লক্ষীকান্ত দাস, সমৰেন্দ্ৰ নাৰায়ণ বৰ্মণ, যামিনী মোহন বসুমতাৰী, শংকৰ চৰণ দাস, আব্দুল ওৱাহেব, ৰাম কুমাৰ আগবঢ়োৱা, বলোৰাম সাহা আদি লোক জড়িত আছিল আৰু তেওঁলোকে আগবঢ়োৱা সহায়-সহযোগৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষ তেওঁলোকৰ ওচৰত কৃতজ্ঞ।

২৫/১/৬৯ তাৰিখৰ সাধাৰণ সভাত সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয় যে যদি মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ বাবে সাক্ষ্যৰ ধন সেই বছৰে মে মাহৰ ভিতৰত সংগ্ৰহ কৰিব পৰা যায় তেনেহলে জুলাই মাহৰ পৰাই মহাবিদ্যালয়ৰ কাম আৰম্ভ কৰা হ'ব। সেই অনুসৰি ধন সংগ্ৰহ অভিযান চলোৱাৰ লগে লগে মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ বাবে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা অনুমতি লাভ কৰাৰ বাবেও প্ৰচেষ্টা চলোৱা হৈছিল। কিন্তু গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই মহাবিদ্যালয় খোলাৰ

বাৰে অনুমতি প্ৰদানত অসম্মতি প্ৰকাশ কৰাত সমস্যাৰ সৃষ্টি হ'ল। সেই বিষয়ে 'কলেজ কমিটি'ৰ কাৰ্য্যকৰী সভাৰ ২৯/৬/৬৯ তাৰিখৰ সভাত বিশদ ভাবে আলোচনা কৰা হয়। সভাৰ আলোচনা মৰ্মে আনুষ্ঠানিক ভাবে শ্ৰেণী নুখলি ৰাইজৰ আগ্ৰহৰ প্ৰতি সন্মান জনাই প্ৰথম পৰ্য্যায়ত প্ৰাক্ বিশ্ববিদ্যালয় কলা শাখাত এটি টিউটৰিয়েল শ্ৰেণী খুলিবলৈ সিদ্ধান্ত লোৱা হয়। 'বিজনী কলেজ কমিটি'ৰ তত্ত্বাৱধানতে যিহেতু এই টিউটৰিয়েল শ্ৰেণীটোৰ কাম পৰিচালিত হ'ব, গতিকে এই গোটেই প্ৰতিষ্ঠানটোকে 'বিজনী টিউটৰিয়েল কলেজ' নামেৰে নামকৰণ কৰিবলৈ সভাত স্থিৰ কৰা হয়। এই টিউটৰিয়েল শ্ৰেণীৰ কাম বিজনী ছোৱালী হাইস্কুলতে আৰম্ভ কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰি তাৰ বাবে টিউটৰ বা অধ্যাপক নিয়োগ কৰিবলৈ ঠিক কৰা হ'ল। সেইমতে ২৬/৭/৬৯ তাৰিখৰ 'কলেজ কমিটি'ৰ কাৰ্য্যকৰী সভাত 'বিজনী টিউটৰিয়েল কলেজ'ৰ বাবে ইংৰাজী বিভাগত সন্তোষ কুমাৰ ঘোষ, অসমীয়া বিভাগত বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমতাৰী, বাংলা বিভাগত ধীৰেশ চন্দ্ৰ বৰ্মণ, ৰাজনীতি বিভাগত মোক অৰ্থবিজ্ঞান বিভাগত উম্বকেশ্বৰ ৰায় আৰু বুৰঞ্জী বিভাগত লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মক অধ্যাপক হিচাপে নিযুক্তি দিয়া হয়। সভাৰ আন এটা প্ৰস্তাৱ যোগে 'বিজনী টিউটৰিয়েল কলেজ'ৰ বাবে কোকৰাঝাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ ৰমণীকান্ত শৰ্মাক অধ্যক্ষৰ পদ গ্ৰহণ কৰিবলৈ অনুৰোধ জনোৱা হয়। ১৯৬৯ চনৰ ২১ জুলাই তাৰিখে 'বিজনী টিউটৰিয়েল কলেজ'ৰ আনুষ্ঠানিক উদ্বোধনৰ দিনা উক্ত অধ্যাপক কেইগৰাকীয়ে কামত যোগদান কৰে। ইয়াৰ ভিতৰত ৰমণী কান্ত শৰ্মাই কিছুদিন পিছতহে অধ্যক্ষ হিচাপে কামত যোগদান কৰে।

২১/৭/৬৯ ইং তাৰিখে পৃথিৱীৰ মানুহে চন্দ্ৰত অৱতৰণ কৰাৰ স্মৰণীয় দিনটোতে 'বিজনী টিউটৰিয়েল কলেজ'ৰ শুভ-উদ্বোধন কৰা হয়। বিজনী ছোৱালী হাইস্কুলত পতা উক্ত অনুষ্ঠানত সভাপতিত্ব কৰে কোকৰাঝাৰ, মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন অধ্যক্ষ ৰমণী কান্ত শৰ্মাদেৱে আৰু কলেজখনৰ আনুষ্ঠানিক ভাবে শুভ উদ্বোধন কৰে স্থানীয় বিধায়ক গোলক চন্দ্ৰ পাটগিৰিদেৱে।

এইদৰে ৭৬ জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে ১৯৬৯-৭০ চনত 'বিজনী টিউটৰিয়েল কলেজ'ৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয় যদিও গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই তেওঁলোকৰ বিনা অনুমতিত কলেজ খোলা বিষয়টো সহজ ভাৱে গ্ৰহণ কৰিব নোৱাৰিলে। কলেজ কৰ্তৃপক্ষৰ সকলো অনুৰোধ তেওঁলোকে প্ৰত্যাখ্যান কৰি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক ট্ৰেন্সফাৰ চাৰ্টিফিকেট দি অন্য কলেজত ভৰ্ত্তি হ'বৰ বাবে কঠোৰ ভাৱে নিৰ্দেশ দিয়ে। অৱশ্যে বন্ধাইগাওঁ কলেজত উক্ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক ভৰ্ত্তি কৰাই পৰীক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। এই ক্ষেত্ৰত বঙাইগাওঁ মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ শ্ৰীসুভাষ চক্ৰৱৰ্ত্তীৰ সহায় উল্লেখনীয়। ইয়াৰ পিছত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা বিভাগীয় অনুমতি লাভ কৰি ১৯৭০-৭১ চনৰ শিক্ষাবৰ্ষৰ পৰাহে মহাবিদ্যালয়ৰ নিয়মিত কাম-কাজ চলোৱা হয়।

অৱশ্যে পিছলৈ মহাবিদ্যালয়খনে বিশেষ তেনে কোনো বাধাৰ সন্মুখীন নোহোৱাকৈ আগবাঢ়ি যায় আৰু ১৯৭৪-৭৫ চনত স্নাতক চূড়ান্ত বাৰ্ষিক শ্ৰেণীৰ স্বীকৃতি লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়।

মহাবিদ্যালয়ৰ বাবে বিজনী টাউন গো-মাঠৰ পৰা ১৫০ বিঘা

মাটি আৰুটন বিচাৰি ইতিমধ্যে আগতীয়া যোগাযোগ কৰা হৈছিল যদিও গোৱালপাৰা জিলাৰ উপায়ুক্তই ১০বিঘা মাটি মহাবিদ্যালয়ৰ বাবে আগতীয়া দখলিস্বত্ব দিয়ে। সেই মাটিতে মহাবিদ্যালয়ৰ কাৰণে নিজা গৃহ নিৰ্মাণ কৰিবলৈ কাৰিকৰী বিষয়াৰ দ্বাৰা ১৫'৬' X ২৫' X ১৪' মাপৰ এটা ঘৰৰ প্ৰাক্কলন তৈয়াৰ কৰি লোৱা হয়। পিছত ১৯৭০ চনৰ ১৮ মাৰ্চ তাৰিখে মহাবিদ্যালয়ৰ নিৰ্দিষ্ট মাটিত গৃহ নিৰ্মাণৰ বাবে আধাৰশিলা স্থাপন অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা হয় আৰু গোৱালপাৰা জিলাৰ উপায়ুক্ত কমলকৃষ্ণ সিন্ধাদেৱে আধাৰশিলা স্থাপন কৰে। আধাৰশিলা স্থাপনৰ পিছতে মহাবিদ্যালয়ৰ গৃহ-নিৰ্মাণৰ কাম আৰম্ভ কৰা হয়। ইয়াৰ বাবে এখন নিৰ্মাণ কমিটি গঠন কৰি উক্ত কমিটিৰ তত্ত্বাৱধানত ৰাজমিষ্টি মহম্মদক কামটো কৰিবলৈ দিয়া হয়। কিন্তু তেওঁৰ কামত অসন্তুষ্ট হৈ পিছত তেওঁক বাদ দিয়া হয় আৰু পকাৰ কাম, কাঠৰ কাম আদি ভাগ ভাগ কৰি বিভিন্ন মিস্ত্ৰিক কামটো কৰিবলৈ দিয়া হয়। এই নিৰ্মাণ কাৰ্য তদাৰক কৰাৰ কাৰণে ধৰণীধৰ দাসক দায়িত্ব দিয়া হয়।

মহাবিদ্যালয়ৰ নিজা মাটিত পকীবেৰৰ সৈতে অসম আৰ্হিৰ ১৫'৬' X ২৫' X ১৪' মাপৰ মহাবিদ্যালয় গৃহটো নিৰ্মাণ হৈ উঠাত ১৯৭১ চনৰ ২৭ জুলাই তাৰিখে তাক আনুষ্ঠানিকভাৱে উদ্বোধন কৰিবলৈ আয়োজন কৰা হয়। সেই সময়ৰ অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী মহেন্দ্ৰ মোহন চৌধুৰীদেৱে মাৰ্গলিক অনুষ্ঠানৰ মাজেৰে আনুষ্ঠানিক ভাবে মহাবিদ্যালয় গৃহটো উদ্বোধন কৰে। উদ্বোধনী সভাত সভাপতিত্ব কৰে উপমন্ত্ৰী গোলক চন্দ্ৰ পাটগিৰিদেৱে আৰু মুখ্যমন্ত্ৰী মহোদয়ে তাত মুখ্য অতিথি হিচাপে ভাষণ দিয়ে। মহাবিদ্যালয়ৰ সম্পাদক হিচাপে মই অভিনন্দন পত্ৰ যোগে তেখেত সকলক আদৰণি জনাই মহাবিদ্যালয়ৰ অগ্ৰগতিৰ বিষয়ে এটি খুলমূল আভাস দাঙি ধৰো। সেই সভাতেই মহাবিদ্যালয় গৃহ উদ্বোধনীৰ আহিলা-শৰাইখন, কেঁচীখন আৰু খণ্ডিত ফিটাডাল নিলামত দিয়া হয় আৰু বিজনীৰ আগশাৰীৰ ব্যৱসায়ী ৰাম কুমাৰ আগবঢ়োৱা ১০০১.০০ টকা আগবঢ়াই উক্ত বস্তুখিনি ডাকত কিনি লয়। মুখ্যমন্ত্ৰীৰ সন্মানাৰ্থে সন্ধিয়া মহাবিদ্যালয়ত ভোজ মেলাৰ আয়োজন কৰা হয় আৰু মুখ্যমন্ত্ৰীদেৱ, উপমন্ত্ৰী পাটগিৰিদেৱ, গোৱালপাৰাজিলাৰ উপায়ুক্তদেৱ প্ৰমুখ্যে বহুতো বিষয়া আৰু নেতৃস্থানীয় লোক সকলে তাত অংশ গ্ৰহণ কৰে।

সেই সময়লৈ মহাবিদ্যালয়ৰ অগ্ৰগতিৰ বিষয়ে ২৪/১২/৭১ তাৰিখে পতা সাধাৰণ সভাত বিশদ ভাবে পৰ্যালোচনা কৰা হয়। বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়োৰ সভাপতিত্বত বহা উক্ত সভাত মহাবিদ্যালয়ৰ সম্পাদক হিচাপে মই সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদন যোগে মহাবিদ্যালয়ৰ জন্ম বৃত্তান্তকে আদি কৰি সেই সময়লৈকে হোৱা প্ৰগতিৰ বিষয়ে এটি বিস্তৃত বিৱৰণ দাঙি ধৰো। লগতে ১৯৬৬ চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহৰ পৰা ১৯৭১ তনৰ ২০ ডিচেম্বৰ তাৰিখলৈ হোৱা আয় ব্যয়ৰ হিচাপো দাঙি ধৰো। সেই অনুসৰি দেখা যায় যে, উক্ত সময় চোৱাৰ ভিতৰত মহাবিদ্যালয়ৰ মুঠ ২,৬৬,১০৯.১৫ টকা আয় আৰু মুঠ ২,৫৫,৪৯৯.৯৪ টকা ব্যয় হয়। সেই সময়লৈকে মহাবিদ্যালয়ৰ ৯৯ জন পৃষ্ঠপোষক পোৱা হয়। মহাবিদ্যালয়খনে ইতিমধ্যে প্ৰাক্-বিশ্ববিদ্যালয় শ্ৰেণীলৈ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্বীকৃতি লাভ কৰাৰ কাৰণে বিভাগীয় স্বীকৃতি লাভ কৰাৰ কাৰণে বিভাগীয় নীতি নিয়ম অনুসৰি

মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতি খনো গঠন কৰাৰ সিদ্ধান্ত সেই সভাত গ্ৰহণ কৰা হয়।

মহাবিদ্যালয়ৰ বিভাগীয় নীতি নিয়ম অনুসৰি পৰিচালনা সমিতি গঠন কৰি লোৱাত ১৯৭২ চনত গঠন কৰা প্ৰথম কমিটিখনৰ সভাপতি হিচাপে স্থানীয় বিধায়ক গোলোক চন্দ্ৰ পাটগিৰিৰেৰক সভাপতি আৰু টিকেণ্ড্ৰ নাথ পাটোৱাৰীৰেৰক সম্পাদক হিচাপে মনোনীত কৰা হয়। সেইমতে পাটোৱাৰীৰেৰে ১২/৩/৭৩ তাৰিখে সম্পাদকৰ দায়িত্বভাৰ বুজি লৈ কাম কৰিবলৈ লয়। কিন্তু মহাবিদ্যালয় পৰিচালনাৰ ক্ষেত্ৰত সেই সময়ত উদ্ভৱ হোৱা কিছুমান পৰিস্থিতিৰ কাৰণে ২৬/১/৭৫ ইং তাৰিখে পাটোৱাৰীৰেৰে সম্পাদকৰ পদৰ পৰা অব্যাহতি লয়। তেতিয়াৰে পৰা বিভাগীয় নীতি নিয়ম অনুসৰিয়ে মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা কমিটিখন প্ৰতি তিনি বছৰৰ মূৰে মূৰে গঠন কৰি অহা হৈছে আৰু সেই কমিটিৰেৰৰ সভাপতি হিচাপে কেতিয়াবা শ্ৰীগোলোক চন্দ্ৰ পাটগিৰি, কেতিয়াবা শ্ৰীবীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়ো আৰু কেতিয়াবা মহকুমাধিপতিক নিয়োগ কৰা হৈ আছে। আগতে বিজনীখন কোকৰাঝাৰ মহকুমাৰ ভিতৰত আছিল। মহকুমাধিপতি হিচাপে মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি নিয়োগ কৰাত মহকুমাধিপতি আলোক পেৰটি আৰু পিচত কৃপাল দাসে মহাবিদ্যালয়ৰ সভাপতি হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। মহকুমাধিপতি কৃপাল দাসৰ সময়ত মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ কাৰণে বিশেষ কিছুমান পৰিকল্পনা হাতত লোৱা দেখা গৈছিল।

বিজনী মহকুমা গঠন হোৱাত আৰু মহকুমাধিপতি সকলক মহাবিদ্যালয়ৰ পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি হিচাপে নিয়োগ কৰাত মহকুমাধিপতি সুকুমাৰ তালুকদাৰ আৰু বৰ্তমানেও মহকুমাধিপতি ইমৰাণ হুছেইন খণ্ডকাৰে সভাপতি হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি আছে। মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সভাপতি সকল সময়ে সময়ে পৰিবৰ্তন হৈ আছে যদিও ২৬/১/৭৫ ইং তাৰিখৰ পৰা অপৰিবৰ্তনীয়ভাৱে সম্পাদকৰ পদত মইয়ে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি আছে।

ইফালে ১/২/৭১ ইং তাৰিখৰ পৰা ৩০/৬/৭১ তাৰিখলৈ অধ্যক্ষ বৰমণী কান্ত শৰ্মাই চুটি লোৱাত পৰিচালনা সমিতিয়ে মোক ভাৰ-প্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ পদত নিয়োগ কৰে। পুনৰ ১/৭/৭১ তাৰিখে বৰমণী কান্ত শৰ্মাই অধ্যক্ষ পদত যোগদান নকৰি পদত্যাগ কৰাত পৰিচালনা সমিতিয়ে মোকেই পূৰ্ণ পৰ্যায়ৰ অধ্যক্ষ হিচাপে নিয়োগ কৰে। তেতিয়াৰ পৰা মই বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ হিচাপে কাম কৰি আছোঁ।

ইতিমধ্যে মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা বৰ্ধিত হোৱাত ১০/২/৮২ তাৰিখৰ পৰা মহাবিদ্যালয়ৰ জ্যেষ্ঠ অধ্যাপক বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমতাৰীক উপাধ্যক্ষ পদত নিযুক্তি দিয়ে। কিন্তু ১৯৯৪ চনৰ ৯ এপ্ৰিল তাৰিখে হঠাৎ তেওঁ আমাক এৰি পৰলোকলৈ গমন কৰে। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰস্তুতি পৰ্বৰে পৰা কাৰ্যিক আৰু মানসিকভাৱে অৱদান আগবঢ়াই যোৱা বৃৰঞ্জী বিভাগৰ আন এগৰাকী অধ্যাপক লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মকো আমি অকালতে হেৰুৱাব লগা হয়। এই দুয়োগৰাকী ব্যক্তিৰ অকাল বিয়োগত মহাবিদ্যালয়খনৰ অপূৰণীয় ক্ষতি হয়।

মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰৰ প্ৰয়োজনৰ কথা লক্ষ্য কৰি এটি ছাত্ৰাবাস নিৰ্মাণৰ কাম হাতত লোৱা হয়। উক্ত ছাত্ৰাবাসৰ ১০/১১/৭৯ তাৰিখে স্থানীয় বিধায়ক তথা সংসদী সচিব পদ্মলোচন বড়োৱে

আধাৰশিলা স্থাপন কৰে। পণ্ডিত মুক্তাধৰ দেৱশৰ্মাই আধাৰশিলা স্থাপনৰ যাৱতীয় মাদ্ৰলিক কাৰ্য্য সম্পন্ন কৰে। অসম চৰকাৰৰ মঞ্জুৰীপ্ৰাপ্ত ধনেৰ প্ৰথমে ছাত্ৰাবাসৰ দুটা কোঠালি নিৰ্মাণ কৰি ৪/১২/৮৪ তাৰিখে তেতিয়াৰ ৰাজ্যিক মন্ত্ৰী মাননীয় লুইচ ইশ্ৰাবীৰ দ্বাৰা আনুষ্ঠানিক ভাবে উদ্বোধন কৰা হয়। ইফালে বিশ্ববিদ্যালয় মঞ্জুৰী আয়োগে ৬ষ্ঠ পঞ্চবাৰ্ষিক পৰিকল্পনাৰ সময়ছোৱাত ছাত্ৰাবাস নিৰ্মাণৰ বাবে ২,২০,০৫০.০০ টকা মঞ্জুৰ কৰে যদিও কেতবোৰ বিশেষ অসুবিধাৰ কাৰণে সময়মতে নিৰ্মাণৰ কাম হাতত লব পৰা নগ'ল। কিছুদিন পিছতহে এই নিৰ্মাণকাৰ্য্য আৰম্ভ কৰিবলৈ লোৱাত আঁচনি অনুসৰি এতিয়াও তাক সম্পূৰ্ণ কৰিব পৰা নাই। উক্ত ছাত্ৰাবাসৰ আধাৰশিলা কামখিনি কৰাৰ কাৰণে ৮ম পাঁচ বছৰীয়া পৰিকল্পনাত বিশ্ববিদ্যালয় মঞ্জুৰী আয়োগে টকা দিয়াৰ কথা কৈছে যদিও আজিলৈ টকা আহি নোপোৱাৰ কাৰণে কাম আৰম্ভ কৰিব পৰা নাই।

মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানত উল্লিখিত মন্ত্ৰী বা বিশিষ্ট ব্যক্তিসকলৰ উপৰিও যোৱা ১৬/৬/৭১ ইং তাৰিখে তেতিয়াৰ শিক্ষামন্ত্ৰী শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামী আৰু ৬/১২/৭৫ ইং তাৰিখে শিক্ষামন্ত্ৰী হৰেন্দ্ৰ নাথ তালুকদাৰে আমাৰ বিজনী মহাবিদ্যালয়লৈ আহি মহাবিদ্যালয়খনৰ অগ্ৰগতিত যথেষ্ট অবিহনা আৰু প্ৰেৰণা আগবঢ়ায়।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনে এইদৰে অগ্ৰগতিৰ পথলৈ আগবাঢ়ি যোৱাত ১/৯/৭৪ ইং তাৰিখৰ পৰা মাহিলী দুহেজাৰ টকাকৈ চৰকাৰৰ তৰফৰ পৰা তদৰ্থ মঞ্জুৰী লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। সেই সময়ত অসমৰ বহুতো মহাবিদ্যালয়ে ঘাটি মঞ্জুৰী পোৱাৰ বাবে দাবী কৰি থকাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত সদৌ অসম কলেজ শিক্ষক সন্থাৰ গুৱাহাটী মহাবিদ্যালয়ত পতা বাৰ্ষিক অধিবেশনত অসম চৰকাৰৰ তেতিয়াৰ মুখ্যমন্ত্ৰী শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহ আৰু শিক্ষামন্ত্ৰী হৰেন্দ্ৰ নাথ তালুকদাৰে সভাত উপস্থিত থাকি ১৯৭৩-৭৪ চনলৈ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত প্ৰায় সকলোবোৰ মহাবিদ্যালয়কে ঘাটি মঞ্জুৰী দিয়াৰ কথা ঘোষণা কৰে। কিন্তু আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনৰ স্বীকৃতি ১৯৭৪-৭৫ চনত হোৱা বাবে তাৰ পৰা বাদ পৰিল। সেই সভাত মই আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ আন দুগৰাকী প্ৰবক্তাৰ সৈতে যোগদান কৰিছিলো। আমাৰ মহাবিদ্যালয়খন ঘাটি মঞ্জুৰী পোৱা তালিকাৰ পৰা বাদ পৰা দেখি আমি অতিশয় চিন্তাত পৰিলোঁ। কাৰণ সেইবছৰ একেলগে প্ৰায় ৩২ খন মহাবিদ্যালয় ঘাটি মঞ্জুৰীলৈ অনাৰ পিছত আৰু বা কিমান বছৰ পিছত অন্য মহাবিদ্যালয়লৈ ঘাটি মঞ্জুৰী দিয়ে সেই বিষয়ে চিন্তা কৰি আমি শংকিত হৈ পৰিলোঁ। সেইবাবে আমি লগে লগে মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী আৰু শিক্ষামন্ত্ৰীক লগ ধৰি শিক্ষা আৰু অৰ্থনৈতিকভাৱে তেনেই পিছপৰা কোকৰাঝাৰ মহকুমাৰ দ্বিতীয়খন মহাবিদ্যালয় আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনলৈ বিশেষ অনুগ্ৰহ কৰি হলেও ঘাটি মঞ্জুৰী দান কৰিব লাগে বুলি অনুৰোধ জনালোঁ। নিজৰ নীতি আৰু আদৰ্শত সদায় দ্যথহীনভাৱে লাগি থকা মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে আমাক প্ৰথমে হতাশ কৰিলে যদিও মহাবিদ্যালয়ৰ আৰম্ভণি অৱস্থাত অনুগ্ৰহ লাভ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যিদৰে ৰাজনৈতিক কৰিবলৈ ললে। এইখিনিতে উল্লেখ কৰিব পাৰি যে, মই কংগ্ৰেছ দলৰ এজন সক্ৰিয় কৰ্মী হিচাপে সেই ৰাজনৈতিক শাসনাধিষ্ট

কংগ্ৰেছ চৰকাৰৰ পৰা কিছুমান ৰাজনৈতিক সুবিধা আদায় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিলো। এই বিষয়ত বিশেষকৈ তেতিয়াৰ বঙ্গাইগাওঁ সমষ্টিৰ বিধায়ক ধ্ৰুৱনাৰায়ণ বৰুৱা, মন্ত্ৰী বণেন্দ্ৰ নাৰায়ণ বসুমতাৰী আৰু স্থানীয় বিধায়ক গোলোক চন্দ্ৰ পাটগিৰিয়ে আমাক যথেষ্ট সহায় কৰিছিল। উল্লিখিত বিধায়ক বৰুৱা আৰু পাটগিৰি আৰু মন্ত্ৰী বসুমতাৰী, লগতে অবিভক্ত গোৱালপাৰা জিলাৰ কংগ্ৰেছ দলৰ আন আন মন্ত্ৰী আৰু বিধায়ক সকল একত্ৰিত হৈ শিক্ষা মন্ত্ৰীৰ জৰিয়তে মুখ্যমন্ত্ৰীক আবেদন আৰু অনুৰোধ জনোৱাত অৱশেষত মুখ্যমন্ত্ৰী মহোদয়ে ১/১২/৭৫ তাৰিখৰ পৰা আমাৰ মহাবিদ্যালয়খন ঘাটি মঞ্জুৰীৰ অধীনলৈ অনাৰ ব্যৱস্থা কৰে। তাৰবাবে আমি মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষ, শিক্ষক-কৰ্মচাৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজে বিমল আনন্দ লাভ কৰাৰ লগতে চৰকাৰলৈ আমাৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰোঁ। কব লগা হলে ১৯৬৯-৭০ চনত 'টিউটৰিয়েল কলেজ' হিচাপে কাম আৰম্ভ কৰা আৰু ১৯৭০-৭১ চনতহে বিজনী মহাবিদ্যালয় হিচাপে চলাবলৈ লোৱা আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনে পাঁচ বছৰৰ ভিতৰতে ঘাটি মঞ্জুৰী লাভ কৰে। ইমান কম সময়ৰ ভিতৰত মহাবিদ্যালয় ঘাটি মঞ্জুৰীপ্ৰাপ্ত হোৱা উদাহৰণ সম্ভৱতঃ অসমত খুব কমই আছে। এইদৰে ১৯৭৫ চনত ঘাটি মঞ্জুৰী লাভ কৰা আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনে এতিয়ালৈ অব্যাহত গতিত এই মঞ্জুৰী ভোগ কৰি পূৰ্ণ পৰ্যায়ৰ কলা বিভাগৰ মহাবিদ্যালয় হিচাপে পৰিণত হৈ আহিছে।

মহাবিদ্যালয়ত কলা বিভাগৰ লগতে বিজ্ঞান শাখাও খোলাৰ বাবে ৰাইজ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে সঘনে জনাই অহা দাবীৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত যোৱা ৩১/৫/৮৫ তাৰিখে বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়োৰ সভাপতিত্বত এখন সাধাৰণ সভা অনুষ্ঠিত কৰি ১৯৮৫-৮৬ চনৰ পৰাই স্নাতক পৰ্যায়ত বিজ্ঞান শাখাৰ কাম আৰম্ভ কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰা হয় আৰু বিশ্ববিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষৰ পৰা প্ৰয়োজনীয় অনুমতি পাবৰ কাৰণে আবেদন জনোৱা হয়। পিছে বিজ্ঞান শাখা খোলাৰ কাৰণে বিশেষকৈ বিজ্ঞানাগাৰ স্থাপন কৰাৰ কোনো সুবিধা কৰিব নোৱাৰি সেই কামত আগবাঢ়িব পৰা নগ'ল। সেইদৰে ১/৭/৮৬ ইং তাৰিখেও টিকেণ্ড্ৰ নাথ পাটোৱাৰীৰেৰৰ সভাপতিত্বত আন এখন সাধাৰণ সভা পতা হয়। অৱশ্যে এই বিষয়ত বিশেষ আগবাঢ়িব নোৱাৰি যোৱা ৭/৭/৮৬ ইং তাৰিখে বীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়োৰ সভাপতিত্বত আন এখন সাধাৰণ সভা পতা হয় আৰু সেই সভাতে বিজ্ঞান শাখা পৰিচালনা কৰিবৰ কাৰণে ২৪ জন সদস্যৰে এখন পৰিচালনা কমিটি গঠন কৰা হয়। বিজ্ঞান শাখাৰ কাৰণে সেই সময়তেই ৰাইজৰ পৰা দান বৰঙণি পোৱাৰ শুভাৰম্ভ কৰা হয় যদিও পিছলৈ দান বৰঙণি লাভ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ আগ বাঢ়িব পৰা নগ'ল। বঙ্গাইগাওঁ তেল শোধানাগাৰ কৰ্তৃপক্ষক বিজ্ঞানাগাৰ নিৰ্মাণৰ কাৰণে আৰ্থিক সহায় আগবঢ়াবলৈ কৰা অনুৰোধ ক্ৰমে চাৰিলাখ

টকা মঞ্জুৰ কৰাত বিজ্ঞানাগাৰ ভৱনটো নিৰ্মাণ কৰি উলিওৱা হয়। ইয়াৰ আনুসংগিক যন্ত্ৰপাতিবোৰ অৰ্থৰ অভাৱত এতিয়াও বহুৱাব পৰা নাই। ইতিমধ্যে অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰীয়ে ২/৭/৯৩ ইং তাৰিখে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান শাখাৰ কাৰণে দুই লাখ আৰু কিতাপ পত্ৰৰ কাৰণে পঞ্চাশ হেজাৰ টকা মঞ্জুৰীৰ কথা ঘোষণা কৰে। তাৰ বাবে আমি বঙ্গাইগাওঁ তেল শোধানাগাৰ কৰ্তৃপক্ষ আৰু অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰীৰ ওচৰত যোৱা ১৯৮৫-৮৬ চনৰে পৰা প্ৰয়োজনীয় অনুমোদনৰ বাবে আবেদন জনাই থকা বিজ্ঞান শাখাৰ স্নাতক শ্ৰেণীৰ কাম এইবছৰৰ পৰা (১৯৯৪) আৰম্ভ কৰা হয়। কিছু অনিশ্চয়তা আৰু অন্যান্য অসুবিধাৰ কাৰণে স্নাতক পৰ্যায়ৰ পৰা আৰম্ভ কৰা ১ম বাৰ্ষিক শ্ৰেণীত ১৬ জন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীহে নাম ভৰ্তি কৰে। নিযুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত বিভাগীয় নিয়ম-নীতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি বিজ্ঞান শাখাৰ বাবে অৰ্হতা সম্পন্ন ৫ জন প্ৰবক্তা নিয়োগ কৰা হৈছে। মহাবিদ্যালয়ৰ কলা বিভাগতো, অসমীয়া, ইংৰাজী, অৰ্থনীতি বিজ্ঞান, ৰাজনীতি বিজ্ঞান আৰু বৃৰঞ্জী বিভাগত গুৰু (Major) বিষয় খোলা হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাচুল, চৰকাৰী অনুদান আৰু বিশ্ববিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ অৰ্থ সাহায্যত মহাবিদ্যালয়ৰ পুথি ভঁৰালটোও যথেষ্ট সংখ্যক পুথি, বাতৰি কাকত আৰু আলোচনীৰে সমৃদ্ধ কৰা হৈছে।

অন্যান্য অঞ্চলত কলেজ পতাতো বিশেষ কোনো সমস্যাৰ কথা নহলেও বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে সকলো পিনৰ পৰা অনগ্ৰসৰ অঞ্চলত কলেজ এখন পতা যে কিমান দুৰূহ আৰু 'কষ্টসাধ্য' তাক উদ্যোক্তা সকলেহে বাৰুকৈ উপলব্ধি কৰিব পাৰে। মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাৰম্ভিক প্ৰস্তুতিৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে যিসকল ব্যক্তিয়ে আৰ্থিক কাৰ্যিক আৰু মানসিকভাৱে অৱদান আগবঢ়াই গৈছে, যিসকল ব্যক্তি ইয়াৰ লগত প্ৰত্যক্ষ বা পৰোক্ষভাৱে জড়িত হৈ আছিল সেইসকলৰ বহুতেই আজি আমাৰ মাজৰ পৰা চিৰদিনৰ বাবে আঁতৰি গৈছে। মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱৰ এই পবিত্ৰ ক্ষনত মৃত কিম্বা জীৱিত সকলোৰে প্ৰতি আমাৰ হিয়াভৰা শ্ৰদ্ধা নিবদন কৰিছোঁ। লগতে মৃতক সকলৰ বিদেহী আত্মাই যাতে চিৰশান্তি লাভ কৰে তাৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ।

শেষত যিসকল ৰাইজ, মহাবিদ্যালয়ৰ সহকৰ্মী, বন্ধু-বান্ধৱী, কৰ্মচাৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্য-সদস্যৰ সহায় সহযোগত মহাবিদ্যালয়খনে গৌৰৱোজ্জ্বল পশ্চি বছৰ পূৰ্ণ কৰি আজি ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱ পালনত অৰিহণা যোগালে সেইসকল ব্যক্তিলৈও আমাৰ হিয়াভৰা ভক্তি অৰ্থা য়াঁচিলোঁ। মহাবিদ্যালয়খনে যাতে সকলো ফালেদি ভৱিষ্যতলৈও উন্নতি লাভ কৰিব পাৰে তাৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত মিনতি জনালোঁ।

জয়ন্তী বিজনী মহাবিদ্যালয়।

ঐতিহ্যমণ্ডিত বিজনী

শ্রীপ্রতাপ দাস
বিভাগীয় প্রধান, বৃহত্তী বিভাগ
বিজনী মহাবিদ্যালয়।

বিজনী। এসময়ৰ পুৰণি বিজনী ৰাজ্যৰ ৰাজধানী, বিজনী। প্ৰায় ৩৫০ বছৰ আগেয়ে বৰ্তমানৰ বিজনী নগৰৰ দক্ষিণ পূব দিশত অৱস্থিত আজিৰ পুৰণি বিজনীতেই স্থাপিত হৈছিল প্ৰবল প্ৰতাপী কোঁচ ৰাজবংশৰ বিজনী ৰাজফৈদৰ ৰাজধানী। অবিভক্ত গোৱালপাৰা জিলাৰ উপৰি, গাৰো পাহাৰৰ কিছু অঞ্চল সামৰি গঠিত এখন বিস্তৃত ৰাজ্যৰ ৰাজধানীৰ গৌৰৱেৰে গৌৰৱান্বিত এই পুৰণি বিজনী। শিৱবংশী ৰাজফৈদৰ বিলাস বহল সুদৃশ্য অট্টালিকাৰে শোভিত ৰাজধানী বিজনী আজি এখন সাধাৰণ গাঁও। কালৰ কুটিল গতিত গৌৰৱোদ্ভূত বিজনীৰ ৰাজহাউলী আজি গৰু ছাগলীৰ চাৰণভূমি, খেতিয়কৰ ধাননি পথাৰত পৰিণত হৈছে। ৰাজপ্ৰাসাদৰ স্মৃতি বিজড়িত চেপ্তা ইটাবিলাকৰ চিন-চাব নোহোৱা হ'ল। ৰাজবাৰী হল এৰাবাৰী, ৰাজপুখুৰী হ'ল দেওঁ লগা ভূতৰ পুখুৰী। কিন্তু এটা সময় আছিল যিটো সময়ত প্ৰতাপী বিজনী ৰাজ্যৰ ৰাজ অট্টালিকাত জুলি উঠিছিল। শত শত প্ৰদীপ। হাতীশাল, ঘোঁৰাশালেৰে পৰিপূৰ্ণ ৰাজধানী মন্ত্ৰী, দেৱান, চিপাহী চম্ভৰীৰে পৰিবেষ্টিত ৰাজপ্ৰাসাদত বহিছিল ৰাজসভা।

বিজনী ৰাজ্য আৰু ৰাজধানী স্থাপনৰ ঐতিহাসিক পটভূমি :

মহাৰাজ নৰনাৰায়ণৰ সুযোগ্য ভাতৃ মহাবীৰ চিলাৰায়ৰ পুত্ৰ ৰঘুদেৱৰ বিদ্রোহৰ ফলত ঘটে কোঁচ ৰাজ্যৰ বিভাজন। এই বিভাজনৰ ফলত সোণকোষ নৈৰ পূব অংশ ৰঘুদেৱৰ অধীন হয়। নৰনাৰায়ণৰ পুত্ৰ লক্ষ্মীনাৰায়ণৰ অধীনতা ৰঘুনাথে অস্বীকাৰ কৰাৰ ফলতে আৰম্ভ হয় কোঁচ ৰাজবংশৰ আত্মঘাতী বিবাদ। ৰঘুনাথৰ মৃত্যুৰ পিছত পৰীক্ষিত নাৰায়ণৰ সময়তো এই বিবাদ চলিয়েই থাকিল। নিজ নিজ সাহায্যৰ বাবে মোগল শক্তিৰ ওচৰ চাপি দুয়োজন সাম্ৰাজ্যবাদী শক্তিৰ স্বীকাৰ হৈ পৰিল। পৰীক্ষিত নাৰায়ণ আৰু লক্ষ্মীনাৰায়ণ বন্দী হৈ দিল্লীৰ বাদচাহ জাহাঙ্গীৰৰ দৰবাৰ পালে। কোঁচ ৰাজ্য মোগলৰ চামিল হল। মোগলৰ শাসনত আৰম্ভ হল ব্যাপক প্ৰজাবিদ্রোহ। বাধ্যত পৰি দুয়োজনকে কৰতলীয়া ৰজা পাতি নিজ ৰাজ্যলৈ ওভোটাৰি পঠালে দিল্লীৰ সম্ৰাটে। উভটি অহা পথত মৃত্যু হ'ল পৰীক্ষিত নাৰায়ণৰ। লক্ষ্মীনাৰায়ণে হাজোলে গৈ মোগল শাসনকৰ্তা শেখ কামালক সহায় কৰিলেও প্ৰজাবিদ্রোহৰ শাম নেকাটিল। মৃত পৰীক্ষিতৰ ভাতৃ বলীনাৰায়ণে আহোম ৰাজ প্ৰতাপসিংহৰ সাহায্যত দৰং অঞ্চলত কৰতলীয়া ৰাজ্য স্থাপন কৰে। পৰীক্ষিতৰ পুত্ৰ চন্দ্ৰনাৰায়ণেও আহোমৰ সহায়ত পিতৃৰাজ্য পুনৰুদ্ধাৰৰ চেষ্টা চলায়। চন্দ্ৰনাৰায়ণে কেবাখনো যুদ্ধত মোগল সৈন্যক পৰাস্ত কৰি মোগল শাসন থৰকবৰক কৰি তোলে। বলীনাৰায়ণৰ দৰে চন্দ্ৰনাৰায়ণেও আহোমৰ কৰতলীয়া ৰাজ্য এখন

স্থাপনৰ আশংকা কৰি আৰু ব্যাপক প্ৰজাবিদ্রোহৰ সন্মুখীন হৈ বাধ্যত পৰি মোগল বাদচাহে চন্দ্ৰনাৰায়ণক সোণকোষ নদীৰ পূবৰ পৰা মানাহ নদীলৈকে ৰাজ্য খণ্ডৰ কৰতলীয়া ৰজা পাতে। স্বাধীন পিতৃৰাজ্য উদ্ধাৰৰ চেষ্টা বিফল হোৱাত চন্দ্ৰনাৰায়ণেও মোগলৰ বশ্যতা স্বীকাৰ কৰি বিজনীত ৰাজধানী পাতি নতুন ৰাজ্যখনৰ ৰাজত্বৰ পাতনি মেলে।

নতুন ৰাজ্যখনৰ উত্তৰ পশ্চিম সীমাত অৱস্থিত বিজনীত ৰাজধানী স্থাপনৰ কাৰণ হয়তো কেবাটাও। প্ৰথম কাৰণ হ'ল সেই সময়ত ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰত সঘনে হৈ থকা মোগল আৰু আহোমৰ মাজত যুদ্ধ বিগ্ৰহত সৃষ্টি হোৱা অশান্ত পৰিস্থিতি। দ্বিতীয়তে, পূবৰ পিনে বৈ যোৱা দেওঁকৰা আৰু দক্ষিণ দিশেৰে বৈ যোৱা দুলনী নদী দুখনৰ মাজত অৱস্থিত বিজনী যাতায়তৰ লগতে সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰতো সুবিধাজনক। এইবোৰ কাৰণৰ নিমিত্তে চন্দ্ৰনাৰায়ণে ইয়াত ৰাজধানী স্থাপনৰ সিদ্ধান্ত লৈছিল।

বিজনী ৰাজফৈদৰ বজাসকলৰ চমু পৰিচয় :

চন্দ্ৰনাৰায়ণ নামান্তৰে বিজিত নাৰায়ণে বাধ্যত পৰি মোগলৰ কৰতলীয়া ৰজা হব লগাত পৰিলেও পিতৃৰাজ্যৰ স্বাধীনতা উদ্ধাৰৰ আশা ত্যাগ কৰা নাছিল। মোগলৰ সৈতে চলা যুদ্ধতেই তেওঁৰ মৃত্যু হ'ল। চন্দ্ৰনাৰায়ণৰ পুত্ৰ জয়নাৰায়ণে তেওঁৰ পিতৃৰ মোগলৰ প্ৰতি বিৰুদ্ধাচৰণ কৰা যি নীতি আছিল তাক পৰিত্যাগ কৰে। সেই সময়ত মোগলৰ সেনাপতি বামসিংহই আহোমৰ বিৰুদ্ধে চলোৱা আক্ৰমণত তেওঁ সৈন্য আৰু ৰচদপাতিৰে সহায় কৰিছিল। জয়নাৰায়ণে তেওঁৰেই কেইজনমান ৰাজবিষয়াৰ চক্ৰান্তত ঢাকাৰ নবাবৰ নজৰ বন্দী হৈ থাকিব লগাত পৰে আৰু তাতেই তেওঁৰ মৃত্যু হয়। জয়নাৰায়ণৰ অনুপস্থিতিৰ কালছোৱাত চতুৰসিংহ নামে এজনে বিজনী ৰাজ্য শাসন কৰিবলৈ ধৰে। পিতাকৰ মৃত্যুৰ পিছত জয়নাৰায়ণৰ পুত্ৰ শিৱনাৰায়ণে ভূটান ৰজাৰ সহায়ত বিজনীৰ সিংহাসনত উঠে। এওঁৰ সময়ৰে পৰা ভূটান ৰজাৰ লগত বিজনী ৰজাৰ বন্ধুত্বপূৰ্ণ সম্পর্ক স্থাপিত হয়।

শিৱনাৰায়ণৰ পিছত ৰাজপাটত উঠে বিজয় নাৰায়ণ। এওঁৰ সময়তে মেছপাৰা আৰু চাপৰ অঞ্চলত ক্ৰমে বলবাম চৌধুৰী আৰু জয়নাৰায়ণ শৰ্মাই বিজনী ৰাজ্যৰ পৰা বিচ্ছিন্ন কৰি দুখন পৃথক জমিদাৰী স্থাপন কৰে। বিজয় নাৰায়ণৰ সময়তে ১৭৬৫ খৃঃত ইণ্ডিয়া কোম্পানীয়ে বংগ, বিহাৰ আৰু উৰিষ্যাৰ দেৱানী লাভ কৰাত বংগৰ নবাবৰ অধীন বিজনী ৰাজ্যও কোম্পানীৰ ৰাজ্যত চামিল হয়। ইংৰাজৰ লগত বিজয় নাৰায়ণে সহযোগ নকৰাত তেওঁক বন্দী কৰি ইংৰাজে কলিকতালৈ লৈ যায়। তাতেই তেওঁৰ মৃত্যু হয়। ইংৰাজৰ

সহায়ত ৰজা হয় ৰুদ্ৰ নাৰায়ণ নামৰ এজন ৰাজকোঁৱৰে। দেবীনাৰায়ণ, মুকুণ্ড নাৰায়ণ আৰু মাহেন্দ্ৰ নাৰায়ণ—এই তিনিজন বিজয় নাৰায়ণৰ পুত্ৰই সহায় বিচাৰে বিজনী ৰাজ পৰিয়ালৰ বন্ধু ভূটিয়া ৰাজ দেৱৰাজৰ। ভূটিয়া ৰাজৰ সহায়ত মুকুণ্ড নাৰায়ণে বিজনীৰ সিংহাসনত উঠে। মুকুণ্ড নাৰায়ণ বৰ ধাৰ্মিক আৰু প্ৰজাবৎসল ৰজা আছিল। তেওঁৰ দিনত ৰাজ্যৰ ভালেখিনি উন্নতি হয়। মুকুণ্ডনাৰায়ণৰ পিছত তেওঁৰ ককায়েক দেৱী নাৰায়ণৰ পুত্ৰ বলিত নাৰায়ণে বহুকাল ৰাজত্ব কৰে। বলিত নাৰায়ণৰ দিনত হাৱৰাঘাট আৰু খুটাঘাট পৰগণাৰ দেৱানী আৰু ফৌজদাৰী ক্ষমতা ইংৰাজৰ হাতলৈ যায়। বলিত নাৰায়ণৰ পিছত ক্ৰমে ইন্দ্ৰনাৰায়ণ আৰু অমৃত নাৰায়ণ ৰজা হয়। অমৃত নাৰায়ণ অপুত্ৰক আছিল। সেয়ে তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছত কিছুকাল বাণী ভাগেশ্বৰীয়ে ৰাজত্ব কৰে। বাণীৰ মৃত্যুৰ সময়ত তেওঁৰ তোলনীয়া পুত্ৰ কুমুদ নাৰায়ণ নাবালক আছিল। সেয়ে ইংৰাজ চৰকাৰে কুমুদ নাৰায়ণক বাবানসীলৈ শিক্ষা লাভৰ বাবে পঠাই দি ৰাজ্যখন কোঁচ অৱ ওৱাৰ্ডৰ অধীনলৈ নিয়ে।

গুণিয়ালহীন ৰাজ্যখন নামমাত্ৰ পৰিচালনাৰ দায়িত্বত থাকে বাণী কান্তেশ্বৰী। এওঁৰ সময়তে ১৮৬৪ খৃঃত ভূটানৰ সেনাপতি জাউলীয়া মেচে বিজনী ৰাজধানী আক্ৰমণ কৰে। জাউলীয়া মেচৰ এই আক্ৰমণ সেই সময়ত চলা ইংৰাজ ভূটান যুদ্ধৰ অংশ মাথোন। বিজনী ৰাজ্য ইংৰাজৰ আশ্ৰিত ৰাজ্যৰ বাবে দতমা অঞ্চলৰ ভূটান ৰাজ্যৰ স্থানীয় শাসনকৰ্তা ওৰফে সেনাপতি জাউলীয়া মেচে এই আক্ৰমণ চলায়। বিজনীৰ ইতিহাসত এই আক্ৰমণক “জাউলীয়াৰ ধূমা” নামে জনাজাত। জাউলীয়াৰ আক্ৰমণত ৰাজধানী বিজনী সম্পূৰ্ণৰূপে ধ্বংস হয়। ৰাজধানী ত্যাগ কৰি ৰাজপৰিয়াল বাতিৰ আন্ধাৰত পলাই সাৰে। ৰজাবিহীন প্ৰজাবৰ্গৰ ওপৰত চলে জাউলীয়াৰ অৱণীয় অত্যাচাৰ। অৱশেষত বৃটিছৰ সৈতে চলা যুদ্ধত জাউলীয়া মেচ পৰাস্ত আৰু নিহত হয়।

ৰাজ পৰিয়ালে কেইজনমান বিশ্বাসী কৰ্মচাৰীৰ সহযোগত ডুমুৰীয়াত নতুন ৰাজধানী পাতে। নতুন ৰাজধানীত ১৮৭৪ চনৰ ২১ চেপ্তেম্বৰত কুমুদ নাৰায়ণে আনুষ্ঠানিকভাবে সিংহাসনত উঠে। এওঁৰ ৰাজত্ব কালত ইংৰাজ চৰকাৰৰ নিৰ্দেশত ৰাজ্যৰ মাটিৰ জৰীপ হয়, নতুনকৈ খাজনাৰ নিৰিখ নিৰ্দ্ধাৰণ হয় আৰু নাৰায়ণী মুদ্ৰাৰ সলনি বৃটিছ মুদ্ৰা প্ৰচলিত হয়।

অপুত্ৰক কুমুদ নাৰায়ণে দুই বাণী সিদ্ধেশ্বৰী আৰু অভয়েশ্বৰী দেৱীৰ মাজত চলা সতিনীৰ বিবাদত মানসিক শাস্তি হেৰুৱাই ১৮৮৩ চনৰ ৯ মাৰ্চত কলিকতাত আত্মহত্যা কৰে। ৰজাৰ মৃত্যুৰ পিছত সিংহাসনৰ অধিকাৰ লৈ চলা দুই বাণীৰ বিবাদ “বৰবাণী আৰু চোটবাণীৰ ধূমা” নামে জনাজাত। আদালতে দুই বাণীক যৌথভাবে ৰাজকাৰ্য চলাবলৈ অনুমতি দিয়ে যদিও বাণী সিদ্ধেশ্বৰীয়ে তেওঁৰ একক অধিকাৰৰ প্ৰাৰ্থনা জনাই আদালতত আপীল কৰে। ১৮৯১ চনৰ ১৭ মে'ত বাণী সিদ্ধেশ্বৰীৰ মৃত্যুই এই বিবাদৰ অন্ত পেলায় আৰু বাণী অভয়েশ্বৰীয়ে ৰাজ্যৰ শাসনভাৰ গ্ৰহণ কৰে। ১৮৯৭ চনৰ প্ৰবল ভূইকঁপে ৰাজধানী ডুমুৰীয়া ধ্বংস কৰাত বাণী অভয়েশ্বৰীয়ে বৰ্তমানৰ অভয়াপুৰীত নতুন ৰাজধানী পাতি বহুদিন ৰাজত্ব কৰি পালিত পুত্ৰ যোগেন্দ্ৰ নাৰায়ণৰ হাতত ৰাজ্যভাৰ অৰ্পণ

কৰি ইহলীয়া ত্যাগ কৰে। বলিয়া যোগেন্দ্ৰ নাৰায়ণে কিছুকাল ৰাজত্ব কৰাৰ পিছত ১৯৩৮ চনৰ ১৮ জুনত সিংহাসনত উঠে ভৈৰৱেন্দ্ৰ নাৰায়ণে। ১৯৪৭ চনৰ ১৫ আগষ্টত ভাৰত স্বাধীন হয়। স্বাধীন ভাৰতৰ ১৯৫৬ চনৰ জমিদাৰী অধিগ্ৰহণ আইনৰ ফলত বিজনী ৰাজ্যও ভাৰত গণৰাজ্যৰ লগত চামিল হয়।

এইদৰে ৩৫০ বছৰৰ অধিক কাল বিজনী ৰাজ্য শাসন কৰা ৰাজপৰিয়ালৰ ৰাজত্বৰ অন্ত পৰে।

বিজনী ৰাজফৈদৰ এসময়ৰ ৰাজধানী বিজনীৰ ঐতিহ্য সমূহ :

১৯৫৬ চনৰ জমিদাৰী অধিগ্ৰহণ আইনে বিজনী ৰাজফৈদৰ ৰাজত্ব অন্ত পেলালে। কিন্তু প্ৰায় ৩৫০ বছৰ ৰাজত্ব কৰা ৰাজফৈদৰ শাসনৰ প্ৰভাৱ আৰু ঐতিহ্য জানো ৰাজত্ব শেষ হোৱাৰ লগে লগে অন্ত পৰিল? নিশ্চয় নহয়। ইতিহাসৰ গতি নিৰবিচ্ছিন্ন। কোনো এটা জাতিৰ, কোনো এখন দেশৰ ইতিহাসৰ গতি কোনো এটা চন বা তাৰিখত বন্ধ হৈ নেযায় বা আৰম্ভও নহয়। সেয়ে বিজনী ৰাজফৈদৰ ৰাজত্বৰ অন্ত পৰিলেও এই ৰাজফৈদৰ দীঘলীয়া ৰাজত্ব কালৰ প্ৰভাৱ পৰোক্ষ আৰু প্ৰত্যক্ষ ৰূপত সমগ্ৰ অঞ্চলটোত অন্ত শলিলা ফলুধাৰাৰ দৰে আজিও বিদ্যমান।

বৰ্তমানৰ বিজনীৰ গাতে লাগি থকা পুৰণি বিজনীত এই ৰাজফৈদটোৰ দুশ বছৰৰ অধিক কাল ৰাজধানী আছিল। স্বাভাৱিকতে ৰাজধানী বিজনী নগৰ এই অঞ্চলৰ ৰাজনৈতিক, বাণিজ্যিক আৰু সাংস্কৃতিক কেন্দ্ৰ হৈ পৰিছিল। ১৮৬৪ চনত ৰাজ পৰিয়াল পলাই গৈ ডুমুৰীয়াত আৰু পিছত অভয়াপুৰীত ৰাজধানী পাতিলেও বিজনীৰ গুৰুত্ব একেবাৰে লোপ পোৱা নাছিল। বিজনী পৰগণাৰ খাজনা আদায় কৰা আৰু এই অঞ্চলৰ সাধাৰণ প্ৰশাসনৰ কাম পুৰণি ৰাজধানী বিজনীৰ পৰাই চলোৱা হৈছিল। ইয়াৰ উপৰি ভূটানৰ লগত বাণিজ্যিক আদান-প্ৰদান আৰু ভূটানক দিব লগা কৰৰ ব্যৱস্থা ইয়াৰ পৰাই চলাই থকা হৈছিল। সেয়ে ৰাজধানী উঠি যোৱাৰ পিছতো বিজনীয়ে এই অঞ্চলৰ কেন্দ্ৰীয়স্থান হিচাপে গুৰুত্ব লাভ কৰি আহিছিল।

আজিৰ পুৰণি বিজনীত বৰ্তমানো ব্যৱহাৰৰ উপযোগী হৈ থকা ৰজাদিনীয়া বাট পথ সমূহৰপৰা সহজেই অনুমান কৰিব পাৰি যে নগৰখন আছিল নিখুঁত ভাবে পৰিকল্পিত। নগৰখনৰ উত্তৰ দিশত আছিল ৰাজহাউলী। ৰাজহাউলীৰ স্মৃতিচিহ্ন এতিয়াও দেখা যায়। ৰাজহাউলীৰ পূবপিনে বৈ গৈছিল এসময়ৰ মাছে-কাছে ভৰপূৰ গভীৰ দেওঁকৰা নৈ। ৰাজহাউলীৰ পোনে পোনে যোৱা পথটোৱে বেহা বেপাৰৰ স্থান দুলনী নদীৰ ঘাট পাইছিল। পশ্চিমৰ পিনে থকা পথটোৱে দুলনীৰ আন এটি অংশ চুইছিল। এই পথেৰে ৰজাৰ হাতী গা ধুৱাবলৈ নিছিল। ৰাজহাউলীৰ পূবৰ পথটো গৈছিল ৰাজপুখুৰীলৈ। এই পথটো বৰ্তমানো স্পষ্টৰূপত দেখা যায়। ৰাজকৰ্মচাৰী সকলৰ বাসস্থান আৰু তেওঁলোকৰ কাৰ্যলয়সমূহ সংলগ্ন কৰি আৰু কেইবাটাও পথ আছিল। এই পথসমূহ বৰ্তমান গাওঁবাসীয়ে ব্যৱহাৰ কৰি আছে। কিছুমান পথ অব্যৱহাৰৰ ফলত হাবিৰে ঢাক খাই আছিল। হাবি কাটি উলিওৱা পথসমূহে আজিও ৰজাদিনীয়া ঐতিহ্যৰ কথা সোঁৱৰাই আছে।

ৰাজহাউলীৰ উত্তৰে থকা ৰাজপুখুৰীটো ভূমিকম্পত কিছু বাম হৈ গলেও বৰ্তমানো ইয়াৰ চিন দেখা যায়। ৰাজহাউলীৰ দক্ষিণ পিনে

আগ দুৱাৰ আৰু উত্তৰ পিনে পাচ দুৱাৰ। গাওঁবাসীৰ মনত এই ঠাই দুখন বৰ্তমানো এই নামেৰেই পৰিচিত। ৰাজহাউলী বেবি থকা চেপেটা ইটা কিছুমান এতিয়াও অ'ত ত'ত সিঁচৰিত হৈ আছে। এসময়ৰ দেওঁকুৰা নৈ আৰু ৰাজপুখুৰী সম্পৰ্কে স্থানীয় লোকৰ মাজত নানা ৰূপ কথা আজিও প্ৰচলিত হৈ আছে।

পূৰ্বণি বিজনীৰ ঐতিহ্য বহন কৰা আন এটুকুৰা স্থান হ'ল "ভোটৰ চাং"। বিজনী ৰাজে নিজ ৰাজ্যৰ বাহিৰেও ভূটান দুৱাৰ অঞ্চলত তহচিলদাৰী কৰিছিল। এই অঞ্চলৰ কৰ সংগ্ৰহৰ বাবে অহা ভূটান ৰাজপ্ৰতিনিধিয়ে ডাঙৰ ডাঙৰ গছ দুই তিনিজোপা সংলগ্ন কৰি বান্ধিছিল এই ভোটৰ চাং। গাওঁখনৰ প্ৰায় মাজভাগত থকা এটুকুৰা স্থানক গাওঁবাসীয়ে আজিও 'ভোটৰ চাং', বুলিয়েই কয়। এসময়ত পূৰ্বণি দেওঁকুৰা নৈৰ পাৰে পাৰে বহুতো ভূটিয়া লোক স্থায়ীভাৱে বাস কৰিছিল।

বিজনী ৰাজফৈদৰ শাসনকালৰ ঐতিহ্য বহন কৰা আন এটি অন্যতম—অনুষ্ঠান হৈছে বুঢ়ী ঠাকুৰাণীৰ মন্দিৰ। ৰাজধানী বিজনীৰ উত্তৰ দিশৰ ভেটাগাওঁত এই মন্দিৰ অৱস্থিত। বিজনীত ৰাজধানী থকা কালত বিজনীৰাজে এই মন্দিৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল স্থানীয় বয়োবৃদ্ধ লোক সকলৰ পৰা জনা মতে ৰজাৰ হাতীবোৰে হাতীশালৰ পৰা পলাই আহি ইয়াতে আশ্ৰয় লৈছিল আৰু ঠাইখনৰ এটি নিৰ্দিষ্ট স্থানত হাতীবোৰে শুবেৰে নমস্কাৰ জনাইছিল। এদিনাখন ৰজাই সপোনত এই স্থানত দেৱী মন্দিৰ নিৰ্মাণৰ আদেশ পাই এটি মন্দিৰ নিৰ্মাণ কৰায়। এই মন্দিৰত ৰজাৰ দিনৰ পৰাই দুৰ্গাপূজাৰ প্ৰচলন হৈ আহিছে। মন্দিৰটোৰ দুৰ্গাপূজাৰ ঐতিহ্যপূৰ্ণ বিশেষত্ব হৈছে এই যে, পূজাৰ সময়ত ইয়াত কোনো মূৰ্তি নেথাকে। ইয়াত ষষ্ঠী, সপ্তমী, অষ্টমী আৰু নৱমীৰ দিনাখনহে দুৰ্গাদেৱীক পূজা কৰা হয়। কিন্তু মূৰ্তি নথকাৰ বাবে ইয়াত দশমী পূজা অনুষ্ঠিত নহয় আৰু দেৱী বিসৰ্জনো নহয়। অৱশ্যে নৱমী পূজাৰ নিৰ্মালী অভয়াপুৰীৰ ৰাজপৰিয়ালৰ দুৰ্গাপূজাৰ মূৰ্তিৰ চৰণত দশমীৰ দিনাখন অৰ্পণ কৰা হয়। বিজনীৰ বুঢ়ী ঠাকুৰাণী মন্দিৰৰ নৱমী পূজাৰ নিৰ্মালী অভয়াপুৰী ৰাজপৰিয়ালৰ দুৰ্গাপূজাৰ মূৰ্তিৰ চৰণত দশমীৰ দিনাখন অৰ্পণ নোহোৱা পৰ্য্যন্ত ৰাজপৰিয়ালৰ দুৰ্গাপূজাৰ মূৰ্তি বিসৰ্জন কৰা নহয়। বৰ্তমানো এই নিয়ম প্ৰচলিত। ইয়াত এইটো স্পষ্টকৈ বুজিব পাৰি যে বুঢ়ী ঠাকুৰাণী মন্দিৰৰ দুৰ্গাপূজাৰ লগত ৰাজপৰিয়ালৰ এটি এৰাব নোৱাৰা সম্পৰ্ক আছিল আৰু ইয়াৰ দুৰ্গাপূজা তেওঁলোকৰ পৰিয়ালৰ নিজৰ পূজা হিচাপে বিবেচনা কৰা হৈছিল। ৰাজধানী উঠি যোৱাৰ পিছতো বৰ্তমানলৈ এইদৰে এই মন্দিৰৰ লগত যোগসূত্ৰ ৰক্ষা কৰি চলা নিয়মটোৱে ৰজাদিনীয়া ঐতিহ্যৰ ধাৰাবাহিকতাৰ স্পষ্ট প্ৰমাণ দাঙি ধৰে। দুৰ্গাপূজাৰ সময়ত সৌ সিদিনালৈকে ইয়াত ম'হ বৰি দিয়া হৈছিল। শাৰদীয় দুৰ্গাপূজাৰ উপৰি বসন্ত কালৰ বাসন্তী পূজাও ইয়াত অনুষ্ঠিত হৈ আহিছে। ইয়াত অনুৰাচী আৰু শিৱৰাত্ৰী পূজাও বৰ ধুমধামেৰে পালন কৰে। শিৱৰংশী ৰাজ পৰিয়ালে ইয়াত অনুষ্ঠিত উৎসৱ সমূহৰ বাবে ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰাৰ পিছতো দান-বৰঙণি আগবঢ়াই আহিছিল। ৰাজত্বৰ শেষলৈকে অভয়াপুৰীৰ ৰাজপৰিয়ালে ২৫০ টকা বছৰেকীয়া বৰঙণি দি আহিছিল। বৰ্তমান এসময় চৰকাৰেও বছৰি ৭৩২ টকা এই মন্দিৰৰ উৎসৱ

সমূহ পালন কৰাৰ বাবে অনুদান দি আহিছে।

বৰ্তমানৰ বিজনী নগৰত ৰজাদিনীয়া পূৰ্বণি বিজনীৰ ঐতিহ্যসমূহৰ ধাৰাবাহিকতা :

বৰ্তমানৰ সমাজ অতীত আৰু ভবিষ্যতৰ সৈতে সম্পৰ্কিত। অতীতক বাদ দি বৰ্তমানৰ সমাজৰ ভেটি স্থাপিত হব নোৱাৰে। বৰ্তমানক জানিবলৈ, বুজিবলৈ অতীতক জানিবই লাগিব। বৰ্তমান আৰু অতীততেই লুকাই আছে ভবিষ্যত। অকল অতীত প্ৰীতিৰ স্মৰ্থতেই অতীতৰ প্ৰয়োজন নাই। ঐতিহাসিক E. H. CARR ৰ মতে "The past which a historian studies is not a dead past, but a past which in some sense is still living in the present." অৰ্থাৎ ঐতিহাসিকজনৰ বাবে তেওঁ অধ্যয়ন কৰা অতীত এক মৃত অতীত নহয়। ই কিছু অৰ্থত বৰ্তমানতো সজীৱ হৈ থাকে। ঐতিহাসিক জনে বৰ্তমানতেই অতীতৰ ধাৰাবাহিকতা উপলব্ধি কৰে আৰু বৰ্তমানক বুজাবৰ প্ৰয়োজনতেই তেওঁ অতীতক বুজিবলৈ প্ৰয়াস কৰে। ঐতিহাসিক কাৰৰ আন এটি মন্তব্য এই ক্ষেত্ৰত উল্লেখ কৰিব পাৰি— "The function of the historian is neither to love the past nor to emancipate himself from the past, but to master and understand as the key to the understanding of the present."

যান্ত্ৰিক যুগে পূৰ্বণি সভ্যতা সংস্কৃতিৰ পৰিবৰ্তন অনাৰ লগতে নতুন নতুন নগৰ আৰু গাঁওৰ সৃষ্টি কৰে। যান্ত্ৰিক যুগৰ বাহক ইংৰাজ চৰকাৰে স্থাপন কৰা বেলপথে পূৰ্বণি বিজনীৰ ৰজাদিনীয়া প্ৰাধান্য আৰু গুৰুত্ব বহু পৰিমাণে হ্রাস কৰে। বেল কৰ্তৃপক্ষই স্থাপন কৰা বেলষ্টেচনে পূৰ্বণি বিজনীয়ে ইমান দিনে ভোগ কৰি অহা ৰজাদিনীয়া ব্যৱসায়িক প্ৰাধান্যত প্ৰথমতে আঘাত কৰে।

বেলষ্টেচনক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ়ি উঠা বজাবখনলৈ লাহে লাহে ব্যৱসায়িক গুৰুত্ব বাঢ়ি আহিল। এই নতুন বজাবখন ৰজাদিনীয়া বেলষ্টেচনৰ নাম অনুযায়ী বিজনী বজাৰৰূপে পৰিচিত হ'ল। আজিৰ পৰা প্ৰায় ৮০ বছৰ আগেয়ে স্থাপিত হয় বিজনী পুলিচ থানাখন। ইয়াৰ পূৰ্বে এই অঞ্চল উত্তৰ শালমাৰা পুলিচ থানাৰ অধীনত আছিল। ইয়াৰ পিছত ১৯৬১ চনত স্থাপিত হয় বিজনী ভূমিচক্ৰ বিষয়াৰ কাৰ্যালয়। আগেয়ে এই অঞ্চল চিদলী ভূমিচক্ৰৰ অন্তৰ্গত আছিল।

এইদৰে প্ৰশাসনীয় কেন্দ্ৰ হিচাপে গঢ় লৈ উঠা এই নতুন বিজনীলৈ বহুকাল আগৰে পৰা চলি অহা পূৰ্বণি বিজনীৰ সাপ্তাহিক হাটখনো স্থানান্তৰিত হয়। পূৰ্বণি বিজনীৰ পৰা নতুন বিজনীলৈ সাপ্তাহিক হাটখন আজিৰ পৰা প্ৰায় ৮০ বছৰ আগেয়ে স্থানান্তৰিত হয়। ৰবিবাৰ আৰু বুধবাৰে বহা বিজনীৰ হাটখনৰ ইতিহাস বহুপূৰ্বণি। পূৰ্বণি বিজনীত বহুদিনৰ পৰা চলি অহা এই সাপ্তাহিক হাটখন ৰাজধানী বিজনীয়ে ৰজাৰ দিনতে লাভ কৰা ব্যৱসায়িক গুৰুত্বৰে ফল বুলি কব পাৰি।

বাণিজ্যিক আৰু প্ৰশাসনীয় কেন্দ্ৰ ক্ৰমাগতভাবে পূৰ্বণি বিজনীৰ পৰা স্থানান্তৰিত হোৱাৰ সময়তে পূৰ্বণি বিজনীৰ বাসিন্দা শিক্ষাপ্ৰেমী স্বৰ্গীয় ৰামপ্ৰসাদ দাস দেৱে পূৰ্বণি বিজনীৰ পৰা ৰজাদিনীয়া এম, ডি স্কুলখন, টিনপাত আচাৰ্যৰ সহ উঠাই আনি বৰ্তমানৰ বিজনীত এম, ই স্কুলৰূপে স্থাপন কৰে। পিছত ইয়ে হাইস্কুললৈ ৰূপান্তৰিত

হয়। এই হাইস্কুলখনেই বৰ্তমানৰ বিজনী বান্ধৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়। সেয়ে আমি কব পাৰোঁ বিজনী অঞ্চলত শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা এই বিদ্যালয়খনৰ গুৰিতে আছিল পূৰ্বণি বিজনীৰ ৰজাদিনীয়া এম, ডি স্কুলখন।

বিজনীৰ ঐতিহ্যমণ্ডিত লক্ষ্মীপূজা আৰু ইয়াৰ লগতে অনুষ্ঠিত হোৱা 'মেলাখন' বিজনীবাসী ৰাইজৰ বৰ আদৰৰ আৰু গৌৰৱৰ যদিও পূৰ্বে ই ৰাজধানী অঞ্চল পূৰ্বণি বিজনীতহে অনুষ্ঠিত হৈছিল। ধৰ্মপ্ৰাণ কোঁচ বিহাৰৰ ৰজা সকলৰ নমস্য দেৱতা লক্ষ্মীনাৰায়ণ সম্ভৱত বিজনী ৰাজফৈদৰো নমস্য দেৱতা আছিল। নাৰায়ণৰ লগতে ৰাজফৈদটোৱে শৰৎ কালৰ পবিত্ৰ পূৰ্ণিমা তিথিত লক্ষ্মী দেৱীকো শ্ৰদ্ধাৰে পূজা কৰিছিল। বৰ্তমানৰ এই পূজা আৰু 'মেলাখনো'

বিজনীৰ এটি পূৰ্বণি আৰু ৰজাদিনীয়া ঐতিহ্যপূৰ্ণ অনুষ্ঠান।

এইদৰে ব্যৱসায়, প্ৰশাসন, শিক্ষা আৰু সংস্কৃতিৰ কেন্দ্ৰ হৈ পৰা বৰ্তমানৰ বিজনী ক্ৰমে বিস্তাৰিত হয় আৰু ১৯৭১ চনত অসম চৰকাৰে ইয়াক নগৰ হিচাপে ঘোষণা কৰে। বিজনী মহকুমাৰ সদৰ ঠাই বৰ্তমানৰ বিজনী। ইয়াত এখন মহাবিদ্যালয়ৰ উপৰি কেইবাখনো হাইস্কুল গঢ়ি উঠিছে। বৰ্তমান ই অঞ্চলটোৰ শিক্ষাৰ কেন্দ্ৰ হৈ পৰিছে।

সেয়ে কব পাৰি আজিৰ এই বিজনী চহৰ বিজনী ৰাজফৈদৰ পৰশেৰে সমৃদ্ধ, বিজনী ৰাজফৈদৰ ৰাজধানীৰ গৌৰৱেৰে গৌৰাৱান্বিত আৰু ৰজাদিনীয়া ঐতিহ্যৰে ঐতিহ্যমণ্ডিত। ■

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীৰ পাতৰ পৰা

দশম সংখ্যা : ১৯৮৬-৮৭ চন

ৰমেশ চন্দ্ৰ ৰায়
স্নাতক মহলা প্ৰথম বাৰ্ষিক।

“.....
সেয়ে আই
তোৰ বুকুখন নিকা কৰিবলৈ
মোৰ চেতনা বিস্ফোৰিত হ'ব খোজে
তইয়েতো আছিলি মহাপ্লাৱনৰ পানীৰে ধোৱা
পবিত্ৰ পৃথিৱী
তেন্তে তোক সেউজ কৰিব নোৱাৰিম কিয়?”

(আইলৈ)

প্রাক্তন অধ্যক্ষ বমণীকান্ত শর্মা জীৱন আৰু কৃতি

সুনীতি দেৱী

প্ৰবক্তা দৰ্শন বিভাগ, বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়

স্বৰ্গীয় বমণীকান্ত শৰ্মাৰ পূৰ্বপুৰুষসকল কাশীৰ কৌশিক গোত্ৰীয় ব্ৰাহ্মণ আছিল। কাশীৰ পৰা আহি তেওঁলোকে প্ৰথমতে বৰপেটাৰ ওচৰৰ বাৰাগাঁৱত বসতি স্থাপন কৰে। তেখেতৰ আজো ককাক আত্মাৰাম এজন সূচিকিৎসক আছিল। এবাৰ তেখেতে গৌৰীপুৰৰ জমিদাৰ পৰিয়ালৰ মহিলা এগৰাকীক টান নৰিয়াৰ পৰা আৰোগ্য কৰাৰ ফলস্বৰূপে তেতিয়াৰে পৰা জমিদাৰ পৰিয়ালৰ লগত তেখেতৰ এক মধুৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠে। বমণীকান্ত শৰ্মাৰ ককাক অনাদাৰ শৰ্মা এগৰাকী সংস্কৃত পণ্ডিত আছিল। এই অনাদাৰ শৰ্মাৰে এজন পুত্ৰ তাৰক চন্দ্ৰ শৰ্মাই বৰপেটাৰ ওচৰৰ কেওটকুছি গাঁৱত বাস কৰিছিল। গৌৰীপুৰ ৰাজপৰিয়ালৰ ৰাজজ্যোতিষীৰূপে পৰিচিত তাৰক চন্দ্ৰ শৰ্মাৰ প্ৰথম পুত্ৰ বমণীকান্ত শৰ্মাৰ জন্ম হয় ১৯০৫ চনৰ ৪ চেপ্তেম্বৰত। তেখেতৰ প্ৰায় ৮ বছৰ বয়সত মাতৃ অভয়েশ্বৰী দেৱীৰ মৃত্যু হয়। তেতিয়া পিতৃ তাৰক চন্দ্ৰ শৰ্মাই পুত্ৰ বমণীকান্ত আৰু দীননাথক লগত লৈ কেওট কুছি গাঁও ত্যাগ কৰে আৰু বজালী অঞ্চলৰ অকয়া গাঁৱৰ কান্তেশ্বৰ শৰ্মাৰ ঘৰত আশ্ৰয় লয়।

কেওটকুছি গাঁৱৰ পৰা আহি অকয়া গাঁৱৰ নিম্ন প্ৰাইমাৰী স্কুলৰ ২য় শ্ৰেণীত বমণী কান্তই নাম ভৰ্ত্তি কৰে আৰু ডবল প্ৰমোচন লৈ উত্তীৰ্ণ হয়। সেই বিদ্যালয়ৰ পৰাই পৰীক্ষা দি তেওঁ প্ৰাথমিক পৰীক্ষাৰ বৃত্তি লাভ কৰে।

অকয়াত দুবছৰমান থকাৰ পিছত তেখেত সকল টিহুৰ ওচৰৰ মথুৰাপুৰ গাঁৱলৈ আহে। সেই গাঁৱৰে চেনেহী দেৱী আৰু তেখেতৰ জীয়ৰী বাল্য বিধবা কাঞ্চন প্ৰিয়া দেৱীৰ লগত দুই পুত্ৰ বমণীকান্ত আৰু দীননাথক এৰি থৈ পিতৃ তাৰকচন্দ্ৰ শৰ্মাই নিজ কৰ্মক্ষেত্ৰ গৌৰীপুৰলৈ গুচি যায়। তাৰ পিছত বমণীকান্ত শৰ্মাই টিহু মাইনৰ স্কুলত ভৰ্ত্তি হয়। মাইনৰ স্কুলত পঢ়ি থাকোঁতেই তেখেতৰ পিতৃৰ অকাল বিয়োগ ঘটে। পিতৃ বিয়োগৰ পিছত কাঞ্চনপ্ৰিয়া দেৱীয়ে নিখৰুৱা বমণীকান্ত আৰু ভাতৃ দীননাথক পুত্ৰবৎ স্নেহেৰে লালন পালন কৰিবলৈ লৈছিল। তাতে তেওঁ এম. ই পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ হাইস্কুলীয়া শিক্ষা লাভৰ কাৰণে পিতৃৰ কৰ্মক্ষেত্ৰ গৌৰীপুৰলৈ যায়। গৌৰীপুৰৰ পূৰ্ব পৰিচিত ভবেন্দ্ৰ নাথ বৰুৱাদেৱৰ আশ্ৰয়ত থাকি গৌৰীপুৰ পি. চি. ইনষ্টিটিউচনত নাম ভৰ্ত্তি কৰে। এই সময়ত তেওঁ যথেষ্ট অৰ্থসংকটৰ সন্মুখীন হবলগীয়া হৈছিল।

এবাৰ অষ্টম মানত পঢ়ি থাকোঁতে টিহুৰ ঘৰলৈ আহে। তেতিয়া টিহু অঞ্চলতো স্বদেশী আন্দোলনৰ ভৰপক। এই আন্দোলনত অংশগ্ৰহণ কৰা কাৰণে তেখেতে শ্ৰেণীৰ প্ৰথম ছাত্ৰ হৈয়ো মাচুল মাফৰদৰে প্ৰাপ্য সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত হৈছিল। এনে অৱস্থাত তেখেতে মাচুলখিনি সংগ্ৰহ কৰিবলৈ বহু কষ্ট কৰিবলগীয়া হৈছিল। অৱশ্যে গৌৰীপুৰত তেখেতৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল মানুহৰ অভাৱ নাছিল।

১৯২৫ চনত তেখেতে পি.চি. ইনষ্টিটিউটৰ পৰা ষ্টাৰ নম্বৰসহ গোৱালপাৰা জিলাৰ ভিতৰত প্ৰথম স্থান অধিকাৰ কৰি সুখ্যাতিৰে প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয় আৰু এই কৃতিত্বৰ বাবে এটা সোণৰ আৰু দুটা ৰূপৰ পদক লাভ কৰে। ইয়াৰ পিছত ১৯২৫ চনতে কটন মহাবিদ্যালয়ৰ আই. এচ. চি. শ্ৰেণীত ভৰ্ত্তি হয় আৰু কটন মহাবিদ্যালয়ৰ ১নং ছাত্ৰাবাসত থাকিবলৈ লয়। গৌৰীপুৰৰ জমিদাৰে পৰীক্ষাত ভাল ফল দেখুৱা বাবে তেওঁক মাহে ২৫ টকীয়া জলপানী এটাৰ ব্যৱস্থা কৰে। লগতে তেখেতে চৰকাৰৰ ফালৰ পৰাও মাহে ১৫ টকীয়া বৃত্তি এটা লাভ কৰে চৰকাৰৰ পৰাও বৃত্তি পোৱা দেখি ৰজা বাহাদুৰে মাহিলী বৃত্তিৰ পৰিমাণ কমাই ১২ টকীয়া কৰে। ১৯২৭ চনত আই. এচ. চি. পৰীক্ষা ১ম বিভাগত পাচ কৰে আৰু তাৰ পিছত কটন মহাবিদ্যালয়ত দৰ্শনত অনাৰ্চ লৈ বি. এ. পঢ়িবলৈ লয়। অৱশ্যে বি.এ. পৰীক্ষাত তেখেতে আশানুৰূপ ফল দেখুৱাব নোৱাৰিলে। এম. এ. পঢ়াৰ বাবে আৰ্থিক সাহায্য বিচাৰি গৌৰীপুৰৰ জমিদাৰৰ ওচৰ চাপে যদিও তেখেতে কোনো ধৰণৰ আৰ্থিক সাহায্য জমিদাৰৰ পৰা নাপালে। তথাপি শিক্ষাৰ প্ৰতি প্ৰবল ধাউতি থকাৰ বাবে নিৰাশ নহৈ কটন মহাবিদ্যালয়তে ইংৰাজী বিষয়ত এম. এ. শ্ৰেণীত ভৰ্ত্তি হয়। লগতে এই সময়তে ল. শ্ৰেণীতো ভৰ্ত্তি হয়। অৰ্থ সংকটৰ পৰা হাত সাৰিবৰ বাবে তেখেতে টিউচন কৰিবলগীয়াও হৈছিল। সেইবছৰ পঞ্চম বাৰ্ষিকৰ পৰা ষষ্ঠ বাৰ্ষিকলৈ উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ বাবে প্ৰথমবাৰৰ কাৰণে কৰ্তৃপক্ষই প্ৰমোচন পৰীক্ষা পতা এটা নতুন নিয়ম প্ৰৱৰ্ত্তন কৰে। এনে ব্যৱস্থাৰ প্ৰতিবাদ স্বৰূপ ছাত্ৰসকলে পৰীক্ষাত নবহিবলৈ সিদ্ধান্ত লয়, ফলত তেওঁৰ সেইবাৰ এম. এ. পৰীক্ষা দিয়া নহ'ল। এম. এ. পঢ়ি থাকোঁতেই ১৯২৯ চনত তেখেতৰ বিয়া হয়।

ছাত্ৰ অৱস্থাৰ পৰাই স্বদেশী আন্দোলনৰ প্ৰতি তেখেতে বিশেষভাৱে আকৃষ্ট হৈছিল। ১৯২৬ চনৰ পাণ্ডুত অনুষ্ঠিত ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ মহাসভাত তেওঁ স্বেচ্ছাসেৱকৰূপে সেৱা আগবঢ়াইছিল। স্বদেশী আন্দোলনৰ প্ৰভাৱতে গঢ় লোৱা গুৱাহাটীৰ 'স্বদেশী কিনক সংঘ'ৰ তেওঁ সম্পাদক আছিল। ইয়াৰ সভাপতি আছিল অসম কেশৰী অম্বিকাগিৰি ৰায়চৌধুৰীদেৱ। এম. এ. আৰু ল. পঢ়া বাদ দি তেওঁ সত্যগ্ৰহ আন্দোলনত সক্ৰিয়ভাৱে অংশ গ্ৰহণ কৰিবলৈ নিজ গাঁও টিহুলৈ উভতি আহে।

১৯৩৩ চনত টিহুত স্থাপিত হোৱা টিহু হাইস্কুলৰ প্ৰথম প্ৰধান শিক্ষক ৰূপে মাহিলী ২৫ টকা দৰমহাত তেওঁ কাম কৰিবলৈ লয়। এই সময়তে উক্ত স্কুলৰ লগতে টিহু অঞ্চলৰ সামাজিক আৰু শৈক্ষিক অনুষ্ঠানবিলাকৰ উন্নতিকল্পে তেখেতে বিশেষভাৱে জড়িত হৈ পৰে।

প্ৰধান শিক্ষক হিচাপে তেখেত বৰ ন্যায়নিষ্ঠ আছিল। তাৰ বাবে মাজে সময়ে তেওঁ বৰ অসুবিধাৰো সন্মুখীন হবলগীয়া হৈছিল। এবাৰ

মেট্ৰিকৰ বাছনি পৰীক্ষাত অনুত্তীৰ্ণ ছাত্ৰসকলক উত্তীৰ্ণ কৰি নিদিয়াৰ বাবে এই ছাত্ৰসকলে ফুৰু হৈ তেখেতৰ ঘৰত অগ্নিসংযোগ কৰি সকলো অস্থৱৰ সম্পত্তি ভগ্নীভূত কৰে। এই বিষয়ে জনা সত্ত্বেও অপৰাধী ছাত্ৰসকলৰ ওপৰত তেওঁ কোনো ধৰণৰ শাস্তিমূলক ব্যৱস্থা গ্ৰহণ নকৰিলে।

প্ৰধান শিক্ষক হৈ থাকোঁতে ১৯৪৫ চনত ছিলঙৰ পৰা তেওঁ বি.টি. পৰীক্ষা পাছ কৰে। ইয়াৰ পিছত প্ৰাইভেটকৈ অসমীয়া বিষয়ত এম. এ. পৰীক্ষা দি দ্বিতীয় শ্ৰেণী লাভ কৰে। ১৯৫৫ চনত নতুনকৈ স্থাপিত হোৱা বজালী মহাবিদ্যালয়ত অসমীয়া বিভাগত প্ৰায় দুবছৰ কাল অধ্যাপনা কৰে। এই সময়চোৱাৰ ভিতৰতে ১৯৫৬ চনত দৰ্শন বিষয়ত প্ৰাইভেটকৈ এম. এ. পৰীক্ষা দি দ্বিতীয় শ্ৰেণী লাভ কৰে। বজালী মহাবিদ্যালয়ত অধ্যাপনা কৰি ভাল নলগাত তেখেতে পুনৰ পূৰ্বৰ কৰ্মস্থলী টিহু হাইস্কুললৈ উভতি আহে। শিক্ষাৰ প্ৰতি অদম্য হেপাহ থকাৰ বাবে তেখেতে তৃতীয় বাৰৰ বাবে ইংৰাজী বিষয়ত এম. এ. পৰীক্ষা দিবলৈ প্ৰস্তুতি চলাইছিল যদিও ঘৰুৱা অসুবিধাৰ বাবে সেয়া সম্পূৰ্ণ হৈ নুঠিল।

তেখেতৰ ন্যায় নিষ্ঠতা আৰু নিৰপেক্ষতাৰ বাবে এফালে যেনেকৈ কষ্ট পাইছিল, আনফালে তেনেকৈ পুৰস্কাৰো পাইছিল। ৰাইজে ভাল পাই তেওঁৰ নামবৰভাগ মৌজাৰ গাঁও পঞ্চায়তৰ সভাপতি ৰূপে নিৰ্বাচিত কৰিছিল। এই পদত তেওঁ আঠবছৰ কাল কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল।

১৯৫৯ চনৰ ১ চেপ্তেম্বৰ তাৰিখে তেখেতে কোকৰাঝাৰ মহাবিদ্যালয়ত প্ৰথম অধ্যক্ষৰূপে যোগদান কৰে। এই চালুকীয়া মহাবিদ্যালয়খনক অশেষ যত্নৰে এখন ঘাটি মঞ্জুৰী প্ৰাপ্ত মহাবিদ্যালয়লৈ উন্নীত কৰে। ১৯৬৮ চনৰ চেপ্তেম্বৰ মাহলৈকে এই মহাবিদ্যালয়ত দক্ষতাৰে কাম কৰি অধ্যক্ষ পদৰ পৰা অৱসৰ লয়। ইয়াৰ পিছত তেখেতে একাদিক্ৰমে ১৯৬৯ চনত নতুনকৈ স্থাপিত হোৱা বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ত প্ৰায় ২ বছৰ কাল, ১৯৭১ চনৰ পৰা কোকৰাঝাৰ বি. টি. কলেজত প্ৰায় ২ বছৰ কাল আৰু চাপটগ্ৰাম

মহাবিদ্যালয়ত প্ৰায় ২ বছৰ কাল অধ্যক্ষ ৰূপে কাম কৰিছিল। গোলকগঞ্জ চিলাবায় মহাবিদ্যালয়তো তেওঁ অধ্যক্ষ হিচাপে কেইমাহমান কাম কৰিছিল। অৱশ্যে উক্ত মহাবিদ্যালয় কেইখনে ঘাটি মঞ্জুৰী প্ৰাপ্ত হোৱাৰ লগে লগে তেওঁ সেইবোৰ শিক্ষানুষ্ঠানৰ পৰা আঁতৰি আহিব লগা হয়।

ব্যক্তিগত জীৱনত তেওঁ গান্ধীবাদী আছিল। সত্যপথত চলাৰ বাবে তেওঁ সদায়ে যত্ন কৰিছিল। লগতে সমাজ জীৱনত তেওঁ সকলোৰে পৰা সমাদৰ লাভ কৰিছিল। এগৰাকী ধৰ্মপ্ৰাণ ব্যক্তি হিচাপে তেখেতে হিন্দু, মুছলমান, খৃষ্টান আদি বিভিন্ন ধৰ্মৰ গ্ৰন্থসমূহ অধ্যয়ন কৰি উদাৰতাৰ পৰিচয় দিছিল।

বিদ্যানুৰাগী ব্যক্তিহিচাপে তেখেতে গোটেই জীৱন অধ্যয়ন আৰু সাহিত্য চৰ্চাতে অতিবাহিত কৰিছিল। দৰ্শন, সাহিত্য, ৰাজনীতি, সমাজনীতি আৰু ধৰ্মবিষয়ক বিভিন্ন ভাষাৰ গ্ৰন্থবোৰ তেওঁ নিৰন্তৰে অধ্যয়ন কৰিছিল। এই অধ্যয়নপট্ট মনেৰে তেওঁ ভাষা সাহিত্যলৈও সেৱা আগবঢ়াইছিল। তেখেতৰ বিভিন্ন লিখনসমূহ ইংৰাজী আৰু অসমীয়া আলোচনী তথা দৈনিক বাতৰি কাকতত সিঁচৰতি হৈ আছে। 'বিবাহ-মাধুৰী', 'চৰিত্ৰ পাঠ', 'সত্য সন্ধাৰীৰ বিচিত্ৰ কাহিনী', 'পঞ্চপ্ৰদীপ' এই চাৰিখন তেখেতৰ প্ৰকাশিত পুথি। ইয়াৰ উপৰিও তেখেতে গীতাৰ এখন ভাষ্য লিখিছিল। 'মন্দিৰময় ভাৰত', 'প্ৰৱন্ধাৱলী' আৰু 'আত্মজীৱনী' তেখেতৰ আন তিনিখন অপ্ৰকাশিত পুথি। তদুপৰি তেখেতে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ স্নাতক শ্ৰেণীৰ দৰ্শনৰ সন্মান পাঠ্যক্ৰমৰ কিছু অংশ আৰু তৰ্ক শাস্ত্ৰ নিগমৰ কিছু অংশ লিখিছিল।

তেখেতৰ এনে চাৰিত্ৰিক গুণ আছিল যে সমস্যা জৰ্জৰ মানুহক সৎ উপদেশেৰে উপকৃত কৰি আনন্দ লাভ কৰিছিল। ১৯৯০ চনৰ ১৫ জুন তাৰিখে এইজনা মহান ব্যক্তিৰ দেহাৱসান হয়। তেখেতৰ সুদীৰ্ঘ কৰ্মময় জীৱনৰ সততা, ন্যায়নিষ্ঠতা, কৰ্মনিষ্ঠতা সকলোৰে জীৱনৰ বাবে আদৰ্শ স্বৰূপ। ■

লেখিকা বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ৰ দৰ্শন বিভাগৰ অধ্যাপিকা। তেওঁ বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰথম অধ্যক্ষ স্বৰ্গত বমণী কান্ত শৰ্মাৰ ১মা কন্যা।

উপাধ্যক্ষ স্বৰ্গীয় বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীৰ স্মৃতি

শ্ৰীকামেশ্বৰ ডেকা
প্ৰবক্তা, অসমীয়া বিভাগ

দাঙাই গাঁৱৰ পূবে মানাহ নদী আৰু ইয়াৰ পাৰত থকা নগৰঝাৰ, শিলঘাগৰী, টাউনপাৰা আদি গাঁওবোৰ। পশ্চিমে আছে আইনদী আৰু ছক্ৰসিং চিতৰ বিশাল খেতি পথাৰৰ সৈতে নদীয়াপাৰা, গেকুকাবাৰী, জাকাভী পাৰা, বালাগাঁও জামদহা আদি গাঁওবোৰ। উত্তৰে আছে ৩১ নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ আৰু ইয়াৰ কাষত থকা গোঁসাই গাঁও, শিয়ালমাৰি আদি গাঁওবোৰ। দক্ষিণে আছে কাচদহা, কুমৰগাঁও, ১ নম্বৰ ভাণ্ডাৰৰ পৰা ১৩ নম্বৰ ভাণ্ডাবলৈ গাঁওবোৰ। ইয়াৰ মাজতে দাঙাইগাঁও নামৰ গাঁওখন অৱস্থিত। ওপৰত উল্লেখ কৰা এই গাঁওবোৰ অৱশ্যে একেবাৰে দাঙাইগাঁৱৰ গাতে লাগি থকা নাই দাঙাইগাঁও আৰু এই গাঁওবোৰৰ মাজত একোখন বিশাল খেতিপথাৰ আছে। এই খেতিপথাৰৰ অতিক্ৰম কৰিলেহে গাঁওবোৰ লগ পোৱা যায়। অবিভক্ত গোৱালপাৰা জিলাৰ ই এখন পুৰণি প্ৰসিদ্ধ ঠাই। গোৱালপাৰা জিলা বিভক্ত হৈ যেতিয়া ধুবুৰী আৰু কোকৰাঝাৰ জিলা হ'ল তেতিয়া দাঙাইগাঁও অস্তিত্ব হ'ল কোকৰাঝাৰ জিলাৰ। তাৰ পিছত বঙাইগাঁও জিলা গঠন হ'লত ই বঙাইগাঁও জিলাৰ অন্তৰ্ভুক্ত হ'ল। ইয়াৰ অধিবাসী সকলৰ প্ৰায়বোৰ কিৰাট জন গোষ্ঠীৰ লোক। অন্যান্য সম্প্ৰদায়ৰ লোকো ইয়াত আছে। কিন্তু সংখ্যাত কম।

দাঙাইগাঁও বুলি কলে আচলতে ১ নম্বৰ, ২ নম্বৰ আৰু ৩ নম্বৰ দাঙাইগাঁওকে বুজায়। ১ নম্বৰ আৰু ৩ নম্বৰদাঙাইগাঁও মিলি প্ৰায় ৭০ টা আৰু ২ নম্বৰ দাঙাইগাঁৱত প্ৰায় ৪৩ টা মান পৰিয়াল আছে। কথিত আছে যে, বহুবছৰ আগেয়ে অভয়াপুৰী অঞ্চলৰ তুলুঙীয়া নামৰ গাঁৱৰপৰা কিছুমান মানুহ বিজনীৰ উত্তৰৰ অন্যান্য-গাঁৱৰ পৰা কিছুমান মানুহ ইয়ালৈ আহি বসবাস কৰিবলৈ লৈছিল। তেতিয়াৰপৰাই শতিকাৰ পিছত শতিকা জুৰি তেওঁলোকৰ উত্তৰ পুৰুষ সকলে চামে চামে ইয়াত বসবাস কৰি আহিছে। বানপানী, মাৰি-মৰক, অন্যান্য প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ আদিয়ে মাজে সময়ে—জুৰুলা কৰিলেও ইয়াৰ মানুহখিনিয়ে তেওঁলোকৰ চাৰিওফালে থকা খেতিপথাৰবোৰত বিভিন্ন ধৰণৰ খেতি কৰি স্বাৱলম্বীভাৱে জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰি আহিছে। আছ-শালি, মৰাপাট আদিৰ খেতি কৰাৰ উপৰিও তেওঁলোকে বৰিশস্যৰো খেতি কৰে। বাৰ মাহে এই গাঁৱৰ মানুহৰ বিশেষকৈ খেতিয়ক সকলৰ আহৰি নাই। বাৰিষা পৰাৰ লগে লগে শাওণ-ভাদ্ৰ মাহত দাঙাই গাঁৱৰ পূব, পশ্চিম, উত্তৰ আৰু দক্ষিণে থকা খেতিপথাৰ বিলাকত খেতিয়ক সকলে বৰা, বকা, কলিজাহা, খুদিজাহা, মইনাগিৰি, পানীশালী, অগ্নিশালী, বালাম, বৰধানা আদি ধানবোৰ ৰুই দিয়ে। আহিন মানুহত ধানবোৰে 'সেউজা' ধৰি লোভ লগাকৈ সেউজীয়া হৈ উঠে। সেউজীয়া, কেৱল সেউজীয়া। পথাৰৰ পিছত পথাৰ জুৰি সেউজীয়া। কাতিমাহ পৰাৰ লগে লগে পথাৰবোৰ হৈ পৰে শস্যৱতী-গাভীৰী-লখিমী। পথাৰত চাকি-বস্তি জ্বলাই খেতিয়ক সকলে লখিমী আদৰে। ক্ৰমে বতৰ

সলনি হয়। আঘোণ মাহত পথাৰবোৰ পকাধানৰে হৈ পৰে সোণালী। পকাধানৰ সুবাসে খেতিয়ক সকলক মতলীয়া কৰি তোলে। তেওঁলোকৰ গাত তত নাইকীয়া হৈ পৰে। ধান চপোৱাত ব্যস্ত হৈ পৰে তেওঁলোকে। খেতিয়ক সকলৰ হাতৰ চিক্চিকীয়া কাঁচিবোৰ আগবাঢ়ি যায় মুঠিৰ পিছত মুঠি ধান কাটি। দাৱনী সকলেও উজান দিয়ে শস্য চপোৱাত। খেতিয়ক সকলে মেটমৰা ডাঙৰীৰ ভাৰ কান্ধত লৈ মেদিনী কঁপাই আগবাঢ়ে ঘৰলৈ। এনেকৈয়ে বাৰিষা-খৰালি আছ-শালি খেতি কৰি মনৰ আনন্দত ইয়াৰ মানুহখিনিয়ে দিন কটায়। এই কপহী দাঙাইগাঁৱতে 'লালমোহন বসুমাতাৰীৰ মধ্যবিত্ত পৰিয়ালটো।' লাল মোহন বসুমাতাৰীৰ ককাদেউতাক অগাধ ধন-সম্পত্তিৰ মালিক আছিল। মাটি-বাৰীৰ উপৰিও তেওঁৰ ভেড়া ছাগলীৰ পাল, গৰুৰ পাল, ম'হৰ বাথান আদি আছিল। এই সম্পত্তিৰ কিছু অংশ জন্মগত সূত্ৰে 'লালমোহন বসুমাতাৰীয়ে পাইছিল।' লাল মোহন বসুমাতাৰীৰ ঘৈণীয়েকৰ নাম আছিল 'সুমতি বসুমাতাৰী।' লাল মোহন বসুমাতাৰীৰ ঘৰত ১৯৪১ চনৰ ১ মাৰ্চত জন্ম গ্ৰহণ কৰে 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়ে।' শস্যে মস্যে ভৰপূৰ খেতিয়ক পৰিয়ালৰ প্ৰথম সন্তান হিচাপে স্বাভাৱিকতে 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়ে এদেও দুদেওকৈ ডাঙৰ হবলৈ ধৰিলে। সময়ত পিতৃ লাল মোহন বসুমাতাৰীয়ে নি তেওঁক দাঙাইগাঁও নিম্ন-বুনিয়াদী বিদ্যালয়ত পঠিত 'নবসিংহ ৰায়ৰ তলত নাম ভৰ্ত্তি কৰি দিয়ে। গাঁৱৰ আন ল'ৰা ছোৱালীৰ লগত 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীও স্কুললৈ অহা যোৱা কৰিবলৈ ধৰিলে। পঢ়া-শুনাত তেওঁ মধ্যম বুদ্ধিৰ ছাত্ৰ আছিল। কিন্তু পঢ়াৰ প্ৰতি ধাউতি আছিল অসীম। খেল-ধেমালিত সময়বোৰ অতিবাহিত নকৰি তেওঁ পঢ়াতে বেচিকৈ মনযোগ দিছিল। এটা সময়ত 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়ে নিম্ন বুনিয়াদী বিদ্যালয়ৰ শিক্ষা শেষ কৰি তেওঁ সেই সময়ৰ বিজনী অঞ্চলৰ একমাত্ৰ শিক্ষানুষ্ঠান বিজনী বান্ধৱ উচ্চ-মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত নাম ভৰ্ত্তি কৰে। এই বিদ্যালয়ৰ পৰাই তেওঁ ১৯৫৫ চনত প্ৰবেশিকা পৰীক্ষা পাছ কৰে।

ইতিমধ্যে 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীৰ ভাই ভনীৰ সংখ্যা বাঢ়িল। তেওঁলোক পাঁচজন ভাই-ভনীয়ে একেলগে ডাঙৰ দীঘল হবলৈ ধৰিলে। একে সময়তে পাঁচোজন ভাই-ভনীয়ে লেখা-পঢ়া শিকিবলৈ ধৰিলে।' 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়ে প্ৰবেশিকা পৰীক্ষা পাছ কৰাৰ পিছত অভয়াপুৰী মহাবিদ্যালয়ত আই, এ, শ্ৰেণীত নামভৰ্ত্তি কৰে। আই, এ, মহলাৰ চূড়ান্ত পৰীক্ষালৈ অভয়াপুৰী মহাবিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰাৰ পিছত বিজনী বান্ধৱ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত কিছুদিনৰ কাৰণে শিক্ষকতা কৰে। তাত কেইমাহমান শিক্ষকতা কৰাৰ পিছত তেওঁলৈ উত্তৰ-পূব সীমান্ত ৰেল বিভাগৰ পৰা নিয়োগ পত্ৰ আহে। বিজনী বান্ধৱ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ শিক্ষকতা বাদ দি ৰেল বিভাগৰ কামত যোগদান কৰে আৰু উত্তৰ-পূব-সীমান্ত ৰেল বিভাগৰ

মুখ্য মুখ্য কাৰ্যালয় মালিগাঁৱত থাকিবলৈ লয়। ইয়াৰ মাজতে তেওঁ আই, এ, পৰীক্ষা পাছ কৰে। মালিগাঁৱত থকাৰ পৰা তেওঁৰ এটা সুবিধা হ'ল। তেওঁ বি, বক্সা নৈশ মহাবিদ্যালয়ত বি, এ, শ্ৰেণীত নাম ভৰ্ত্তি কৰিলে। সেই সময়ত চাকৰি কৰা বহুতো ল'ৰা-ছোৱালীক বি, বক্সা নৈশ মহাবিদ্যালয়খনে পঢ়াৰ বাবে ভাল সুবিধা দিছিল। 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়েও দিনত ৰেল বিভাগত চাকৰি আৰু ৰাতি বি, বক্সা নৈশ মহাবিদ্যালয়ত বি, এ, শ্ৰেণীত অধ্যয়ন কৰিবলৈ ললে। এনেকৈ চাকৰি আৰু অধ্যয়ন কৰাৰ মাজেৰে তেওঁ বি, এ, পৰীক্ষা পাছ কৰে। পুত্ৰৰ উপযুক্ত বয়স হ'লত পিতৃ-মাতৃয়ে তেওঁক বিয়া কৰাই দিয়ে। ওপৰত উল্লেখ কৰা ওচৰৰ গাঁও নদীয়া পাৰাৰ শ্ৰীগোপাল বসুমাতাৰীৰ কন্যা শ্ৰীমালা বসুমাতাৰীৰ লগত তেওঁৰ বিবাহ হয়। এফালে বৈবাহিক জীৱন আৰু চাকৰিৰ দায়িত্ব আৰু আনফালে পঢ়াৰ প্ৰতি ধাউতিয়ে 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীক কৰি তুলিছিল ব্যতিব্যস্ত। তথাপি বিশেষ ধৈৰ্য ধৰি বিয়াৰ দুবছৰ পিছত এম, এ, পৰীক্ষা দিবৰ বাবে তেওঁ সাজু হ'ল। কথামতে কাম। যথা সময়ত গুৱাহাটী বিশ্ব বিদ্যালয়ৰ পৰা দ্বিতীয় শ্ৰেণীত এম, এ, পাছ কৰে। তাৰে কিছুবছৰ পিছত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰাই বি, টি, পৰীক্ষাও পাছ কৰে। 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰী অথবা তেওঁৰ ভাই-ভনী সকলৰ পঢ়া-শুনাৰ প্ৰতি ইমান আগ্ৰহৰ মূল অনুপ্ৰেৰণাৰ উৎস বাক কি হব পাৰে? জানিব পৰা গৈছে যে, তেওঁলোকৰ পঢ়া-শুনাৰ প্ৰতি আগ্ৰহৰ মূলতে আছিল মাতৃ 'সুমতি বসুমাতাৰী।' মাতৃ 'সুমতি বসুমাতাৰীৰ যত্ন আৰু নেৰা-নেপেৰা চেষ্টাৰ ফলতে 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰী আৰু তেওঁৰ ভাই-ভনী সকলে ভবিষ্যত পঢ়া-শুনাৰ প্ৰতি গঢ় লৈছিল। গাঁৱত আন ল'ৰা-ছোৱালীবোৰে খেল-ধেমালি কৰি যেতিয়া সময়বোৰ অতিবাহিত কৰে তেতিয়া 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীৰ মাকে নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালী কেইটাক একপ্ৰকাৰ জোৰ কৰি মাতি নি পঢ়াত লগাই দিছিল। পৰীক্ষা আহিলে পৰীক্ষাৰ্থীতকৈ মাকৰহে বেছি ব্যস্ততা দেখা গৈছিল। সময়মতে গাখীৰ খাবলৈ দিয়া, সময়মতে ভাত খাবলৈ দিয়া আদি কামবোৰ কৰাৰ উপৰিও মাকে নিজৰ ল'ৰা ছোৱালী কেইটাক মহ আৰু গৰমৰ পৰা ৰক্ষা কৰিবলৈ মাজে সময়ে বিচিও দিছিল। মাকৰ এই আদৰ্শ 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়ে তেওঁৰ জীৱনদশাত আখৰে আখৰে পালন কৰিছিল। তেওঁ জীৱনৰ সৰু বৰ আলিয়েদি খোজ কাঢ়ি গৈ যি পাইছিল, ব্যুৎপত্তিগত যি উন্নতি লাভ কৰিছিল, নিজৰ ল'ৰাবোৰকো তাৰ সন্ধান দিবলৈ যত্ন কৰিছিল। মাতৃৰ অনুপ্ৰেৰণাতে তেওঁ তেওঁৰ জীৱনত "পঢ়ে, পঢ়ুৱায় ৰুৱে পাণ, এই তিনিয়ে নিচিন্তে আন" কথা আৰাৰ প্ৰতিপন্ন কৰি থৈ গৈছে।

বিজনী মহাবিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত গোঁসাঁই গাঁৱৰ শ্ৰীউদয়চন্দ্ৰ দাস (বৰ্তমান তেওঁ বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ) আৰু একে ৰেল বিভাগত কাম কৰা পাণবাৰীৰ ভাটোপাৰা গাঁৱত লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্মৰ লগত (এওঁ বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ বুৰঞ্জী বিভাগৰ বিষয় প্ৰধান আছিল। অকাল বিয়োগ ঘটে) 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীও সক্রিয় অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। ১৯৬৯ চনৰ ২১ জুলাই তাৰিখে বিজনী মহাবিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠা হ'লত তেওঁ ৰেল বিভাগৰ চাকৰি ইস্তাফা দি বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগত অধ্যাপকৰ কামত নিয়োজিত হয়। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ বিষয় প্ৰধান হোৱাৰ উপৰিও তেওঁ ইয়াৰ উপাধ্যক্ষৰ পদতো নিয়োজিত হৈছিল। সূদীৰ্ঘ ২৪ বছৰ ৮ মাহ কাল বিষয় প্ৰধান আৰু উপাধ্যক্ষ

উভয় পদৰ দায়িত্ব তেওঁ নিয়াৰিকৈ পালন কৰিছিল।

তেওঁ স্কুল-কলেজত পঢ়া সময়ত মাজে মাজে বাঁহী বজাইছিল। বাঁহী বজাই তেওঁ ভাল পাইছিল। যাত্ৰাভিনয় কৰিও তেওঁ বৰ আমোদ পাইছিল। যাত্ৰাভিনয়ত তেওঁ নায়কৰ ভূমিকাত অৱতীৰ্ণ হৈ ভাল পাইছিল। তেওঁৰ নিজৰ মুখৰ পৰাই শুনা কথা যে, তেওঁ কোকৰাঝাৰৰ 'প্ৰসেনজিৎ ব্ৰহ্মৰ বিয়াতো যাত্ৰাভিনয় কৰিছিল আৰু এই যাত্ৰাভিনয়ে আছিল তেওঁৰ শেষ যাত্ৰাভিনয়। মালিগাঁৱত ৰেল বিভাগত চাকৰি কৰি থাকোঁতে তাৰ পৰা ওলোৱা 'চিফুং' আলোচনীত বড়ো ভাষাত সুন্দৰ চুটি গল্প এটা লিখিছিল। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ উপাধ্যক্ষ পদত থাকোঁতে বিভিন্ন ব্যস্ততাৰ মাজতো তেওঁ অধ্যয়ন কৰিবলৈ এৰা নাছিল। গুৱাহাটী অনাতাঁৰ কেন্দ্ৰৰ কাৰণে বড়ো ভাষাত তেওঁ বহুতো কথিকা আগবঢ়াইছিল। এই কথিকা বিলাক যুগুত কৰোঁতে তেওঁ বহুতো পৰিশ্ৰম আৰু অধ্যয়ন কৰিবলগীয়া হৈছিল। এই কথিকাবোৰেই তেওঁৰ অধ্যয়নৰ পৰিসৰ বিস্তৃত আৰু পূৰ্ণ কৰি তুলিছিল। মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন কাম-কাজ, অনাতাঁৰৰ বাবে কথিকা যুগুত, নিজৰ ঘৰখনৰ খেতি-বাতি আৰু ল'ৰাবোৰৰ লিখা-পঢ়াৰ তদাৰক কৰাৰ মাজতে তেওঁ বিজনী অঞ্চলৰ বহুতো সামাজিক কামৰ লগত জড়িত হৈ আছিল। বিজনী অঞ্চলত অনুষ্ঠিত হোৱা শ্ৰীশ্ৰীশঙ্কৰদেৱৰ জন্মোৎসৱ, ৰঙালী বিহু, খেৰাই আফাৎ, অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ আলোচনা, বড়ো ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ আলোচনা, বিভিন্ন ধৰণৰ ৰাজহুৱা সভা-সমিতিত তেওঁ বিভিন্ন প্ৰকাৰে যোগদান কৰিবলগীয়া হৈছিল। মেল-মিটিঙবোৰলৈ তেওঁ বিশেষভাবে অধ্যয়ন কৰি গৈছিল যাতে মানুহক দুআৰাৰ ভাল কথা ক'ব পাৰে। শৈশৱৰ পৰাই প্ৰকৃতিৰ বিভিন্ন অঙ্গৰাজি আৰু গাঁৱলীয়া উৎসৱ-পাৰ্বন, খেতি-বাতিৰ মাজত ডাঙৰ-দীঘল হোৱা বাবে তেওঁ লোক-সংস্কৃতিৰ মাজত গাৰি ভৰা মৌ-কোঁহ বিচাৰি পাইছিল আৰু সেই মৌ-কোঁহ নিজে আকৰ্ষণ পান কৰি আনকো পান কৰাবলৈ যত্ন কৰিছিল। বড়ো সংস্কৃতিৰ বিষয়ে বিজ্ঞান সম্মতভাবে ৰচিত পুথিৰ অভাৱ তেওঁ বাৰুকৈয়ে অনুভৱ কৰিছিল। সেইবাবে তেওঁ বিশেষ যত্ন আৰু পৰিশ্ৰম কৰি "বড়ো হাবিমুণি মহৰ মুশ্ৰী" (বড়ো সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা) পুথিখন লিখি উলিয়ায়। এইখন বড়ো সংস্কৃতিৰ বেদীলৈ তেওঁৰ মহৎ অৱদান। ইয়াৰ মাজেৰে তেওঁ আমাৰ মাজত চিৰদিন স্মৰণীয় হৈ থাকিব।

ইংৰাজী ১৯৯৪ চনৰ এপ্ৰিল মাহৰ ৯ তাৰিখ শনিবাৰৰ কথা (১৯১৬ শকাব্দৰ ২৫ চ'ত শনিবাৰ)। শীতৰ ঠেটুৱৈ ধৰা অৱস্থাৰপৰা গছ-লতা, তৰু-তৃণ, চৰাই-চিৰিকটি, মানুহ আদিয়ে মুকলি হৈছে মাত্ৰ। নতুন বছৰৰ বাঢ়নী পানী তেতিয়াও পথাৰ সমাৰ, নৈ-জান-জুৰি বিলাকে পোৱাই নাই। চ'ত মাহৰ খৰাং বতৰ। বতাহে চাৰিওফালে ধূলি উৰুৱাই আছে। সিদিনা ৰাতিপুৱাবে পৰা 'বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমাতাৰীয়ে পেটৰ অসুখত ভুগি আছে। অৱশেষত এই পেটৰ অসুখেই যে কালৰূপ ধাৰণ কৰিব কোনে জানে। ঘৰখনৰ সেৱা-শুশ্ৰূষা, ডাক্তৰৰ চিকিৎসা সকলোকে আওকাণ কৰি আবেলি প্ৰায় ৫-৩০ মান বজাত তেওঁ শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে। লগে লগে বিজনী মহাবিদ্যালয়ে হেৰুৱালে এজন নিষ্ঠাবান কৰ্মীক, সমাজে হেৰুৱালে এজন সচেতকক, আমি হেৰুৱালো 'বীৰেন্দা'ক, ঘৈণীয়েক শ্ৰীমালা বসুমাতাৰীয়ে হেৰুৱালে এজন উপযুক্ত স্বামীক, পুত্ৰসকলে হেৰুৱালে এজন দায়িত্বশীল পিতৃক। মৃত্যুৰ সময়ত তেওঁ ঘৈণীয়েক আৰু পাঁচজন পুত্ৰক এৰি থৈ যায়। ■

গোৱালপাৰা জিলাত (অবিভক্ত) সাহিত্য চৰ্চা

ড० চন্দ্ৰ মোহন দাস

হেম বৰুৱাই কথা প্ৰসঙ্গত এবাৰ কৈছিল যে শিৱসাগৰ জিলাত সাহিত্য চিন্তা-চৰ্চাৰ ঢুটু প্ৰবল। বোধহয় পিচত তেখেতে কোনো এখন কিতাপত বা প্ৰবন্ধত এই কথা উল্লেখ কৰিছিল। দুই এজনে এই কথাৰ ব্যাখ্যা দি কৈছে যে শিৱসাগৰত চহকী মানুহ বেচি। তেল আৰু চাহৰ টকাৰে আঢ়াৰস্ত। আৰ্থিক স্বচ্ছলতা বিদ্যমান। গতিকে সাহিত্য-বিষয়ক কিতাপ-পত্ৰ কিনি পঢ়া মানুহৰ সংখ্যা তাত অধিক। অৱশ্যে এই কথা দুই চাৰিজন প্ৰকাশকেও উল্লেখ কৰিছে যে উজনি অসমত অসমীয়া কিতাপ নামনিতকৈ সৰহ বিক্ৰী হয়। অৰ্থনৈতিক কাৰণ নিশ্চয় প্ৰধান কাৰণ। কিন্তু এইটোৱে একমাত্ৰ কাৰণ বুলি ধৰিব নোৱাৰি। উজনিৰ সকলোৱে তেলৰ টকাৰে প্ৰাণৱন্ত নহয়। হয়তো চাকৰি কেইটামান বেচিকৈ পাইছে। আনহাতে নামনি অসমতো সকলো দুখীয়া নহয়। স্বচ্ছল অৱস্থাৰ বহুত মানুহ আছে। কিন্তু ধনী শ্ৰেণী বা মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীটোৱে নামনি অসমত সাহিত্যিক অধ্যয়নীয় বুলি ভাবে আৰু সেইকাৰণে সাহিত্যৰ প্ৰতি অনীহা প্ৰকট। কিতাপ আলোচনীৰ বিক্ৰীৰ হাৰ চালেই এই কথা স্পষ্ট হৈ পৰে। নামনি অসমত কিতাপৰ বিক্ৰীৰ হাৰ কম। কিন্তু উজনি অসমতো অত্যধিক নহয়। বৰপেটা, ধুবুৰী, নলবাৰী, বঙাইগাঁও আদি অঞ্চলতো চহকী মানুহ নোহোৱা নহয়। কিন্তু চহকী মানুহখিনিৰ মাজত অসমীয়া কিতাপ আলোচনী কিনি পঢ়া অভ্যাস এতিয়াও গঢ়ি উঠা নাই। দুই এজন উন্নাসিকৰ মতে অসমীয়া সাহিত্যত পঢ়িবলৈ একোৱেই নাই। তেতিয়াহ'লে ভাৰতীয় সাহিত্য বা বিশ্বসাহিত্যৰ খবৰ ৰাখেনে? উত্তৰ নেতিবাচক। ইংৰাজী মাধ্যমৰ বিদ্যালয়ত পঢ়া বেচিভাগ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰে অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ প্ৰতি আগ্ৰহ তৈৰিব। দুই চাৰিজনৰ অসমীয়া লেখা দেখি দুখত পমি যোৱা অৱস্থা হয়। ইংৰাজী মাধ্যমত পঢ়িলেও অসমীয়া মাতৃভাষা কেনেকৈ বাদ পৰে ভাবি আচৰিত লাগে। আমাৰ ৰাজ্যখন ৰাষ্ট্ৰীয় নোহোৱা চৰুত পৰিণত হৈছে। উৰিয়া আদি ৰাজ্যবোৰ কিন্তু এইক্ষেত্ৰত সজাগ। মাতৃভাষাৰ প্ৰতি বালকসকলৰ প্ৰেম অতুলনীয়। আমাৰ দৈন্য কিন্তু সীমাহীন।

গোৱালপাৰা জিলাতো এই বতাহে কোবাইছে। সম্প্ৰতি ইংৰাজীৰ প্ৰতি প্ৰেম অসীম যেন লাগে। ধনী অসমীয়া শ্ৰেণীৰো দৌৰ এইক্ষেত্ৰত চকুত লগা। কেইবছৰমান পিছত 'ইংৰাজী বিহু' উদ্‌যাপিত হ'ব যেন লাগে।

কামৰূপ, গোৱালপাৰা জিলাত দুখীয়া মানুহৰ সংখ্যা সৰহ। নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈয়ে সেইকাৰণে কৈছে — 'আপেক্ষিকভাৱে উজনিতকৈ নামনি অসমৰ মানুহৰ মন হিচাবী। কম পথাৰ, বেচি জনসংখ্যা, আৰ্থিক দুৰৱস্থা ই তেওঁবিলাকক হিচাবী, চতুৰ, কমবিলাসী, কৰ্ম, কথা-বতৰাত চাক-চিকাহীন হ'বলৈ বাধ্য কৰিছে।' (অসমৰ লোক সংস্কৃতিক, পৃঃ ১২৭) গোৱালপাৰা জিলাৰ পিচপৰা অৱস্থা সম্পৰ্কে লক্ষ্মীন্দন বৰাই 'দৈনিক অসম'ত এবাৰ লিখিছিল। তেখেতে অসম সাহিত্য সভাৰ কামত গোৱালপাৰা জিলাৰ

দক্ষিণপাৰে ভ্ৰমণ কৰিছিল। যাতায়ত আদিৰ দুৰৱস্থাৰ কথা উল্লেখ কৰিছিল। মানুহৰ শোচনীয় আৰ্থিক অৱস্থাৰ কথা অনুমান কৰা যায়। এই দুখীয়া শ্ৰেণীয়ে দ্ৰব্যমূল্যৰ আকাশচুম্বী বৃদ্ধিৰ দিনত কিতাপ কিনি পঢ়া কথা চিন্তা কৰা অৱশ্যে কঠিন। সৰহভাগেই কৃষিজীৱি। বেচিভাগৰে আকৌ পানীত হাঁহ নচৰা অৱস্থা। কৃষকসকলৰ মাজতো অৱস্থাপন্ন মানুহ নোহোৱা নহয়। কিন্তু তেওঁলোকে নপঢ়ে উজনিত স্কুল, কলেজ শিক্ষকৰ পঢ়াৰ প্ৰতি ধাউতি প্ৰবল। সেইগুণে স্কুল শিক্ষক কেইবাজনেও অসমীয়া সাহিত্য বা চিন্তা-চৰ্চাৰ প্ৰতি বৰঙণি আগবঢ়াইছে। পৰিতাপৰ কথা নামনিত স্কুল-কলেজ শিক্ষকৰো অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতি মনোযোগ ক্ষীণ। কিছুমান ঠাই একেবাৰে ছন্দ পৰি আছে।

আকাশবাণী গুৱাহাটী কেন্দ্ৰই যিখিনি কৃষিকথা প্ৰচাৰ কৰে আৰু সেইখিনিৰ লগতে কিছু যোগ দি চৰকাৰে যদি সৰু সৰু কিতাপ প্ৰকাশ কৰিলে হয় তেনেহলে কৃষক সকলক আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিলে হয়। তেনেকৈ পঢ়া অভ্যাস গঠিত হ'লহেতেন। প্ৰাণবয়স্ক শিক্ষা আঁচনিও ফলপ্ৰসূ হ'লহেতেন। কিন্তু এই দিশ প্ৰায় শূণ্য।

স্বাধীনতাৰ আগে আগে আৰু ঠিক পিছতে পুথিভঁৰাল গঢ়া আন্দোলনে গা কৰি উঠিছিল। গাঁৱে-ভূঞা পুথিভঁৰালৰ জন্ম হৈছিল। চৰকাৰেও কিতাপেৰে অনুদান আগবঢ়াইছিল। মানুহৰ উৎসাহ, উদ্যম দেখা গৈছিল। ছাত্ৰসকল আগবাঢ়ি আহিছিল। কিন্তু সেই উদ্যম নিঃশেষ হোৱাৰ উপক্ৰম। এতিয়া চৰকাৰৰ অৱহেলা অটল। স্কুলৰ পুথিভঁৰাল বিলাকো লাহে লাহে নিশকতীয়া হ'বলৈ ধৰিছে। পুৰণি বিদ্যালয়ত পুথিভঁৰাল ভাঙি-চিঙি চিন-চাব নোহোৱা হৈছে। দুই এটা আছে যদিও পঢ়ুৱৈৰ সংখ্যা উৎসাহজনক নহয়। স্কুলীয়া কালটোৱে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ কাল। কাৰণ পঢ়া অভ্যাস এই কালতেই গঢ়ি উঠে। এইকালত নহলে পিচত পঢ়া অভ্যাস গঢ়ি তোলা কষ্টসাধ্য।

ব্যৱসায়ী সকলোৰে সাহিত্যৰ প্ৰতি অৱহেলা কম নহয়। অন্যান্য দেশত সকলো শ্ৰেণীৰ মানুহৰ পৰা সাহিত্যিক, শিল্পী, দাৰ্শনিকৰ জন্ম হয়। বিখ্যাত দাৰ্শনিক স্পিনোজা আছিল চশমাৰ লেঞ্চ নিৰ্মাণ কৰোতা। কিন্তু ভাৰতবৰ্ষত সেই দৃষ্টান্ত বিৰল। কৃষক শ্ৰমিক সকলৰ পৰাও যে শক্তিশালী লেখকৰ জন্ম হ'ব পাৰে সেই কথা আমাৰ বহুতে ভাবিবই নোৱাৰে। আমাৰ শিল্প-সাহিত্য এমুঠি মানুহৰ মাজত সীমাবদ্ধ। সেইকাৰণে শিল্প সাহিত্যৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক প্ৰভাৱ অতি দুৰ্বল। এখন শক্তিশালী উপন্যাসেও সমাজত কোনো বেখাপাত কৰিব পৰা নাই। দুই এজন স্বনামধন্য সম্পাদকে কয় যে সমাজৰ পৰিৱৰ্তন সাধিবলৈ সাহিত্যৰ ভূমিকা উল্লেখযোগ্য নহয়। নিজে আগশাৰীৰ লেখক আৰু সাংবাদিক হৈ শ্ৰীচন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়াই এই কথা উল্লেখ কৰিছিল। আৰ্ণাট চিন্দ্ৰেয়াৰৰ উপন্যাস 'জঙ্গলে' আলোড়ন সৃষ্টি কৰিছিল। শ্ৰমিকৰ জীৱন ধাৰণৰ মান উন্নত কৰাৰ কাৰণে আমেৰিকাৰ চৰকাৰে আইন কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিল। সাহিত্যই

আমাৰ মানসিক দিগন্ত প্ৰকট কৰে। সাহিত্যিক অধ্যয়নীয় বুলি কেতিয়াও চিন্তা কৰিব নোলাগে। সাহিত্যই ব্যক্তিগত দুখ, যন্ত্ৰণাৰ পৰা মুক্তি দিয়ে আৰু জীৱনটো সুন্দৰ কৰি তোলে।

ধ্ৰুপদী সাহিত্যৰ কথা নকওৱেই, আমাৰ অসমীয়া সাহিত্যত 'আৱাহন' আৰু 'বামধেনু' যুগে যি এক গভীৰ মূল্যবোধৰ সৃষ্টি কৰিছিল, জীৱন গৰিমাবে মণ্ডিত যি পৰিমণ্ডল গঢ়ি তুলিছিল তাৰ প্ৰভাৱ অপৰিসীম। সেইখিনিয়ে সেই সময়ত সুন্দৰ ভেটি গঢ়ি তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিল। মান, যশ, খিতাপ আকাঙ্ক্ষা নকৰি সৃষ্টি কৰা নিষ্ঠাবান সাহিত্যিক অসমত আছে। কিন্তু সেই সাহিত্যই সকলো শ্ৰেণীকে স্পৰ্শ কৰিব লাগে।

অসমীয়া বেচিভাগ মানুহৰ সাধাৰণতে পঢ়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহ কম। অনা-অসমীয়া খিনিৰ মাজতো নিজৰ নিজৰ মাতৃভাষাৰ কিতাপ পঢ়া তেনেকৈ দেখা নেযায়। অসমীয়া কিতাপ পঢ়া দূৰৰে বস্তু; অসমলৈ অহা অনা-অসমীয়া বেচিভাগ উচ্চমানৰ নহয়। অসমীয়াই জীৱিকাকৈ জীৱন বুলি ধৰি লয়। জীৱন আৰু জগত সম্পৰ্কে উপলব্ধি তৰল। দৰ্শণ, বিজ্ঞান চৰ্চাও অতি নিৰাশজনক। কোনো ৰকম স্কুলীয়া আৰু কলেজীয়া শিক্ষা সাং কৰিব পাৰিলে দেৱী বিসৰ্জন ভালদৰে হয়। কিছুমানৰ এলাইবাবু স্বভাৱ আৰু ধনী শ্ৰেণীৰ কটকিনা স্বভাৱ সৰ্বজন বিদিত। অতি সুখৰ কথা সম্প্ৰতি সংখ্যাত কম হ'লেও কিছু ছাত্ৰ-যুৱকৰ পঢ়াৰ প্ৰতি অনুৰাগ বৃদ্ধি পাইছে। বিশ্লেষণী মনেৰে সকলো চালি-জাৰি চোৱাৰ প্ৰয়াস মন কৰিবলগীয়া। জীৱন বীক্ষা গভীৰৰ পৰা গভীৰতৰ হোৱা ছবি দেখা গৈছে। আলবেয়াৰ কোমুই আজিৰ যুগক 'News paper Civilization' 'বাতৰি কাকতৰ সভ্যতা' বুলি উপন্যাসত স্থান দিছিল, সেই বাতৰি কাকতেই অকল প্ৰাণকেন্দ্ৰ হ'লে অভিজ্ঞতা একতৰপীয়া হ'বলৈ বাধ্য।

গোৱালপাৰা জিলাতো পঢ়াৰ প্ৰতি এটা বিগি বিগি শুভ দিশ দেখা গৈছে। অৱশ্যে আঙুলি মূৰত লেখিব পৰা ছাত্ৰ যুৱকে সমাজৰ গাঠনি পৰিবৰ্তন কৰিব নোৱাৰে। এমুঠি মানুহৰ সাহিত্য-সংস্কৃতি প্ৰীতি অৰ্থহীন। সকলোৱে যাতে মহাযজ্ঞত ভাগ ল'ব পাৰে তাৰ বাবে সুবিধাকৰণ সৃষ্টি কৰি দিব লাগিব। গোৱালপাৰীয়া লোকগীত জীৱন সংগ্ৰামৰেই চানেকি। সাহিত্যও জীৱন সংগ্ৰামৰেই দলিলৰূপে প্ৰতিভাত হ'ব। প্ৰকৃত সাহিত্যই সুন্দৰ ৰচনাৰ জন্ম দিয়ে। সেই সুন্দৰ ৰচনিয়ে মানৱীয় সম্পৰ্ক মধুৰ কৰি তোলে।

অসম সাহিত্য সভাৰ শাখাবিলাক অতি দুৰ্বল। বিশেষকৈ

কামৰূপ আৰু গোৱালপাৰা জিলাত সংগঠন নাই বুলিলেই হয়। বড়ো ভাষাভাষী সকলৰ অধ্যয়ন প্ৰীতি বাঢ়িছে। তেখেতসকলে বড়ো অসমীয়া ভাষাৰ তুলনামূলক অধ্যয়নৰ মাজেৰে দুয়োটা ভাষাকে চহকী কৰি তুলিব পাৰে। ভাষা বন্ধ বিলম্ব পানী নহয় — বোঁৱতী সুতি। এক ভাষাই অন্য ভাষাক চহকী কৰি আহিছে, চহকী কৰি থাকিব। এয়া ভাষাৰ ধৰ্ম।

সৃষ্টিধৰ্মী সাহিত্য ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰতো গোৱালপাৰা জিলাৰ অৱদান মুঠেই কম নহয়। 'আৱাহন' যুগতে নগেন্দ্ৰনাৰায়ণ চৌধুৰীয়ে চুটিগল্প ৰচনা কৰি স্থায়ী ৰেখাপাত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। সীতানাথ ব্ৰহ্মচৌধুৰীৰ কবিতাই আজিও পাঠকক সমানে আকৰ্ষণ কৰে। দুইজনে অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ আসন অলঙ্কৃত কৰিছিল। অমৃতভূষণ দেৱ অধিকাৰীও অসম সাহিত্য সভাৰ সভাপতিৰ পদ পাইছিল। তেখেতসকলে অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতি যথাযোগ্য অৰিহণা যোগাইছে। প্ৰখ্যাত চুটিগল্প লেখক শীলভদ্ৰ অৰ্থাৎ বেৱতীমোহন দত্ত চৌধুৰীৰ জন্ম গোঁৰীপুৰত। গোৱালপাৰা জিলাত সাহিত্যচৰ্চাৰ প্ৰতি আন আন জিলাৰ হেয়জ্ঞান বিদ্যমান যে সেই কথা তেখেতে অলপতে উল্লেখ কৰিছে।

বুৰঞ্জী সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰতো দুই এজনে বৰঙণি আগবঢ়াইছে। অম্বিকাচৰণ চৌধুৰীৰ নাম এই ক্ষেত্ৰত পোনতে আহে। তেখেতৰ ৰচনা অধিক ব্যাপক আৰু গভীৰ হ'ব বুলি আশা কৰিলোঁ। গোৱালপাৰীয়া কৃষ্টিৰ বিষয়ে দ্বিজেন নাথে নিষ্ঠাৰে কাম কৰি আছে। তেখেতৰ অধ্যয়ন প্ৰতণু হওক, দৃষ্টি গভীৰ হওক এই আশা থাকিল। গল্প আৰু অন্যান্য ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত অমল কুমাৰ দাসে নতুন নতুন প্ৰচেষ্টা চলাই আহিছে। বিলাসীপাৰাৰ অধ্যাপক নলিনী শৰ্মাৰ ব্যঙ্গ ৰচনা উৎসাহজনক। তেখেতে কম লিখে, কলম আৰু জোৰেৰে চলালে ৰাইজৰ সম্পূৰ্ণ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিব। গোৱালপাৰা জিলা সাহিত্য পৰিষদে সক্ৰিয় ভূমিকা ল'বৰ সময় হৈছে। অসম সাহিত্য সভাই পশ্চিম প্ৰান্তত কাৰ্যালয় এটা স্থাপন কৰি সংগঠন সক্ৰিয় কৰি তুলিলে সাহিত্যৰ প্ৰচাৰ সৰল হ'ব। বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ মাজত একতা বৃদ্ধি পাব। সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ প্ৰসাৰে মানুহৰ মন বিমল কৰি তোলে। গোৱালপাৰা জিলাত সম্ভাৱনা প্ৰচুৰ, গতিকে অৱহেলা পৰিহাৰ কৰা এয়া সম্যক মুহূৰ্ত। বিজনী অভয়াপুৰীৰ পৰিবেশ ভাল। বিশেষকৈ অভয়াপুৰী শাখা সাহিত্য সভা শক্তিশালী। বিজনীৰ উৎসাহী ছাত্ৰ যুৱকৰ সংগঠন প্ৰশংসনীয়।

অসম গৌৰৱ—মানাহ আৰু ইয়াৰ বিপৰ্য্যয়

শ্ৰীগণেশ দাস
অধ্যক্ষ, বৰপেটা বিদ্যালয়

“অসমীয়া জাতিৰ জাতীয় দোষ বহুত” বুলি কোৱাৰ যথার্থতা আছে। বিশ্বৰ ভিতৰত অন্যতম প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ ভৰাল, অসমৰ প্ৰাকৃতিক সম্পদৰাজি সম্বন্ধে জানিবলৈ কিনাম জন অসমীয়া আগ্ৰহী, কেইজন অসমীয়াই ধবংস হব ধৰা জাতীয় প্ৰাকৃতিক সম্পদ সংৰক্ষণৰ স্বার্থত লাগিছে? অসমবাসী বাইজৰ চেতনাহীন মনোবৃত্তিৰ বাবেই আজি প্ৰাকৃতিক ভাৰসাম্য বক্ষা কৰা বস্তুসমূহ এফালৰ পৰা লুপ্ত হব ধৰিছে। এইবোৰ লুপ্ত হোৱা দেখিও অসমবাসী বাইজে মৰ্মবেদনা উপলব্ধি কৰা নাই। আধুনিকতাৰ নামত আমি অসমীয়া মথাই এফালে অন্ধ অনুকৰণত মগ্ন হৈছো, আৰু আনহাতে জাতীয় সম্পদ আমাৰ চকুৰ আগতে দ্ৰুত গতিত অৱক্ষয় হবলৈ ধৰিছে। অৱক্ষয়ৰ প্ৰত্যক্ষ ঘটনা দেখিও নেদেখাৰ ভাও জুৰি আমি নিৰ্বিকাৰ ভূমিকা লৈ আছোঁ। তাৰ পৰিণতি যে অতি ভয়ংকৰ অসমৰ জনা ভূমিকা লৈ আছোঁ। তাৰ পৰিণতি যে অতি ভয়ংকৰ অসমৰ জনা ভূমিকা লৈ আছোঁ। তাৰ পৰিণতি যে অতি ভয়ংকৰ অসমৰ জনা ভূমিকা লৈ আছোঁ।

এই নিৰন্ধিত মানাহ ৰাষ্ট্ৰীয়, উদ্যানৰ সম্পদ ৰাজিৰ গুৰুত্ব উপলব্ধি কৰি এটি পৰ্যালোচনা কৰিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। পূৰ্বৰে পৰা অসম এখন সুৰম্য বনভূমি আছিল। ইয়াত বিভিন্ন মূল্যবান গছ-গছনিৰ উপৰিও পৃথিৱীৰ অন্য ঠাইত বিচাৰি নোপোৱা দুৰ্লভ জীৱ-জন্তু, চৰাই-চিৰিকটি আদি প্ৰচুৰ পৰিমাণে আছিল। উদাহৰণ স্বৰূপে কব পাৰি যে ১৮৬৯ চনত কৰ্ণেল পোলক চাহাবে ধুবুৰীৰ পৰা শদিয়ালৈ পথ নিৰ্মাণৰ আঁচনি লৈ সৰ্ব প্ৰথম জৰীপ কাৰ্য চলোৱা সময়ত চাহাবে প্ৰতিটো ৰাতিপুৰা গড়ৰ মঙহেৰে “ব্ৰেক ফাট” গ্ৰহণ কৰিছিল। তেওঁ জৰীপ চলোৱা কাৰ্যকালৰ ভিতৰত এহেজাৰতকৈ অধিক গড় বধ কৰিছিল। এই ঘটনাই এইটোকে স্পষ্ট কৰি তোলে যে অসম তেতিয়া বন্য-প্ৰাণী সম্পদেৰে উভৈনদী আছিল। বন্দুক-বাৰুদেৰে সুসজ্জিত হৈ অসমক শাসন-শোষণ আছিল। বন্দুক-বাৰুদেৰে “বগা-বঙাল” সকলে আমোদ প্ৰমোদৰ অঙ্গ হিচাপে কৰিবলৈ অহা “বগা-বঙাল” সকলে আমোদ প্ৰমোদৰ অঙ্গ হিচাপে মাৰণাত্মক অস্ত্ৰেৰে অসমৰ অৰণ্যত চিকাৰ কৰি ব্যাপক হাৰত বন্য-প্ৰাণী নিধন কৰাত লাগে, আৰু কলা চামৰাৰ চাহাব সকলকো বন্দুক-বাৰুদেৰে অৰণ্যৰ প্ৰাণী বধ কৰাৰ বাবে উদগনি যোগায়।

চলিত শতিকাৰ আৰম্ভণিতে ১৯০৪ চনত অসমৰ অৰণ্যত অন্যান্য বন্য-প্ৰাণীৰ লগতে গঁড়ৰ সংখ্যা হ্রাস হৈ কোনোমতে এক ডজন বয়গৈ। ইংৰাজ সকলেই অসমলৈ সামাজিক, সাংস্কৃতিক ৰাজনৈতিক আৰু প্ৰাকৃতিক বিপৰ্যয় নমায় আনে যদিও, এচাম ৰাজপ্ৰেমী, মানৱপ্ৰেমী আৰু প্ৰকৃতি প্ৰেমী চিন্তাশীল ইংৰাজৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অসমৰ লুপ্ত হব ধৰা ঐতিহ্য আৰু জাতীয় সম্পদ ৰক্ষা পৰে। বিশ্বৰ বন্য-প্ৰাণীৰ তালিকাৰ পৰা অসংখ্য বন্য-প্ৰাণীৰ নাম মচি থব লগা হোৱা পৰিস্থিতিয়ে বিশ্বৰ চিন্তাশীল, প্ৰকৃতি প্ৰেমী

সকলক উদ্বিগ্ন কৰি তোলে আৰু এই সময়তে অসমৰ এক খৰ্গৰ গঁড় আৰু আন দুপ্ৰাপ্য বন্য প্ৰাণীৰ নিঃশেষ হবলৈ ওলোৱা ঘটনাইও এ, জে ডব্লিউ মিলবয় চাহাবৰ দৰে এচাম প্ৰকৃতি প্ৰেমীক চিন্তিত কৰি তোলে। গড়মূৰীয়া সত্ৰৰ সত্ৰাধিকাৰ প্ৰভুৰ দৰে বিশিষ্ট ব্যক্তি বিশেষৰ সহযোগত মিলবয় চাহাবে বন্য-প্ৰাণী সংৰক্ষণ আন্দোলনত দেহে-কেহে লাগি পৰে। ১৯০৭ চনত মানাহ আৰু ১৯০৮ চনত কাজিৰঙা সংৰক্ষিত বনাঞ্চল গঠন কৰি গছ-গছনি কটা আৰু যথেষ্ট-মধ্যে বন্য-প্ৰাণী বধ কৰা কাৰ্য নিয়ন্ত্ৰণলৈ আনে। ১৯১৭ চনত বৃটিছ চৰকাৰৰ নতুন বন নীতি অনুসৰি মানাহৰ Game Sanctuary (অভয়াৰণ্য) ঘোষণা কৰি অৰণ্যৰ নিৰাপত্তাৰ স্বার্থত কঠোৰ আইন বলবৎ কৰে। আইন ৰক্ষাৰ কঠোৰতাত বৃটিছৰ দৃঢ়তা গুণে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ ঠিক আগলৈকে মানাহৰ প্ৰাকৃতিক চেহেৰা হৈ পৰিছিল সুস্থ সবল। স্বাধীনতা লাভৰ পিছৰ কালছোৱাত চৰকাৰৰ অৱহেলাৰ বাবেই হওক বা আন কাৰণৰ নিমিত্তেই হওক মানাহ অভয়াৰণ্যৰ অৱস্থা জৰাজীৰ্ণ হৈ পৰে। ১৯৭৩ চনৰ আগলৈকে মানাহত দুকুৰিমান বাঘ, পয়ত্ৰিশটা এক খৰ্গযুক্ত ভাৰতীয় ডাঙৰ জাতৰ গঁড়, তিনিশমান বনবীয়া হাতী, পাঁচশ মান এটীয় জাতৰ বনবীয়া ম'হ, তিনিশ মেথন, দুশ দল হৰিণ, কাঠ খোৱা পহু তিনিশ, খুটীয়া তিনি হেজাৰ, এশ খকৰা পহু, এশ ফুটুকী হৰিণকে প্ৰমুখ্যে সোণালী হনুমান, মেঘা-চমকা বাঘ, নাহৰ ফুটুকী বাঘ, ভালুক, খাগৰিকটা পহু, নল-গাহৰি আদি বিশ্বৰ দুপ্ৰাপ্য জীৱ-জন্তু মানাহত বিপন্ন অৱস্থাত কোনোমতে বৰ্তি থাকে। বিশ্বৰ দুপ্ৰাপ্য ঢেকীয়াপতীয়া বাঘ ভাৰতত লুপ্ত হব ওলোৱা সময়ত তেতিয়াৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী ইন্দিৰা গান্ধীৰ নেতৃত্বত ভাৰত-বন্য-প্ৰাণী পৰিষদে ১৯৭৩ চনৰ পহিলা এপ্ৰিলৰ পৰা বাঘৰ লগতে অন্যান্য বন্যপ্ৰাণী সংৰক্ষণৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ব্যাঘ্ৰ-যোজনাৰ আঁচনি গ্ৰহণ কৰে। প্ৰথমতে ভাৰতৰ এঘাৰখন উক্ত যোজনাৰ সামৰি লোৱা হয়। সেই সূত্ৰে ৩৯১ বংকিং মিটাৰ আঙুৰি থকা মানাহ অভয়াৰণ্যক Core Area (অন্তঃখল) হিচাপে লৈ পশ্চিমৰ সোণকোষ নদীৰ পৰা পূৱে দৰং-শোণিতপুৰৰ ধনশিৰী নদীলৈকে মুঠ ২৮৩৭ বৰ্গ গিঃ মিঃ এলেকাৰ বাকী অংশক Buffer zone (নিদান অঞ্চল) সৃষ্টি কৰি মানাহ বাঘ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ (Manas project tiger) সীমা নিৰূপণ কৰা হয়। প্ৰজেক্ট টাইগাৰৰ অন্তৰ্ভুক্ত হোৱাৰ পিছৰ পৰাই মানাহৰ তেতিয়াৰ ক্ষেত্ৰ সঞ্চালক শ্ৰীযুত সঞ্জয় দেৱবৰ, ৰেঞ্জাৰ শ্ৰীযুত শ্ৰীকান্ত শৰ্মা, ৰিচাৰ্চ অফিচাৰ বাৰ্মনিটী চৌধুৰীকে আদি কৰি মানাহৰ নিয়োজিত মূগৰক্ষীলৈকে সৰু ডাঙৰ সকলো কৰ্মচাৰী মানাহৰ সংৰক্ষণৰ স্বার্থত আগবঢ়োৱা নিঃস্বার্থ ত্যাগ আৰু সেৱাৰ ফলস্বৰূপে মানাহৰ চেহেৰাৰ দ্ৰুত উন্নতি ঘটে। ১৯৮৭ চনত মানাহত ঢেকীয়াপতীয়া বাঘৰ সংখ্যা শতাধিক হয়। সেইদৰে গড়ৰ সংখ্যাও এশৰ ওপৰত হয়। ১৯৮১ চনৰ হাতী-

পিয়ল অনুসৰি হাতীৰ সংখ্যা হয়গৈ ১২১৬ টা। ১৯৮৭ চনলৈ হোৱা মানাহৰ উন্নত পৰিবেশে ৰাষ্ট্ৰ সংঘৰ বন্য-প্ৰাণী সংস্থাৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰে আৰু সেইবছৰতে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় প্ৰকৃতি সংৰক্ষণ সংস্থাৰ (IUCN) World heritage site ত মানাহ অভয়াৰণ্যৰ নাম অন্তৰ্ভুক্ত হয়। বিশ্বত এনে মৰ্যাদাৰ আসন দখল কৰা মানাহ অভয়াৰণ্যই একমাত্ৰ বনাঞ্চল। সেই বছৰতে অসমৰ তেতিয়াৰ অসম গণ পৰিষদ চৰকাৰে মানাহক ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানলৈ উন্নতি কৰাৰ আঁচনি গ্ৰহণ কৰে, আৰু ১৯৯১ চনত অসম চৰকাৰৰ ৰাজপত্ৰত মানাহ অভয়াৰণ্যক ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যানলৈ উন্নীত কৰা কথা চূড়ান্ত ভাবে প্ৰকাশ কৰে।

কিন্তু দুৰ্ভাগ্যৰ কথা যে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় মৰ্যদা লাভৰ পিছৰ বছৰৰ পৰাই মানাহলৈ অন্ধকাৰ নামি আহে। মানাহত এচাম দুষ্কৃতিকাৰীৰ সন্মাস, লুট-পাতৰ ঘটনা ক্ৰমে বৃদ্ধি হবলৈ ধৰে। ১৯৯২ চনৰ পৰা বৰ্তমানলৈ একমাত্ৰ চৰকাৰী অৱহেলা, ধবংস কাৰ্যৰ প্ৰতি যোগোৱা পৰোক্ষ উচটনি আৰু “বন্ধকেই ভক্ষক” হোৱা দি এচাম দায়িত্বহীন বিষয়াৰ দুৰ্নীতিৰ বাবেই মানাহৰ অস্তিত্ব বিলোপ পোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে। বিশ্ব বিৰল প্ৰজাতিৰ যি কেইবিধ বন্য-প্ৰাণীক লৈ অসমৰ মানাহে গৌৰৱ কৰিব পাৰিছিল, সেই কেইবিধ ক্ৰমে টুপীয়া হনুমান বান্দৰ, সোণালী হনুমান বান্দৰ, ঢেকীয়াপতীয়া বাঘ, সোণালী মেকুৰী, মেঘা-চমকা বাঘ, লতা-মাকৰি, ভালুক, বন বোঁ, বিয়াৰ-কেট উৰণীয়া কেৰ্কেটুৱা, খাগৰি কটা পহু, ভাৰতীয় জাতৰ হাতী, গঁড়, মহ, দল-হৰিণ, নল-গাহৰি আৰু শিহৰ ভিতৰত বৰ্তমান কেইবিধ জন্তু বৰ্তি আছে কোৱা টান। আমাৰ ফালৰ পৰা এই সম্বন্ধে বাতৰি কাকতৰ যোগেদি ইতিমধ্যে বাইজৰ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰা হৈছে। আমাৰ তথ্যভিত্তিক প্ৰৱন্ধ সমূহত যোৱা দুটা বছৰৰ

ভিতৰত বিভাগীয় ভাবে হোৱা হাতী পিয়ল, বাঘ পিয়ল আৰু গঁড় পিয়লত প্ৰকাশ পোৱা শোকাবহ প্ৰতিচ্ছবিকে আৰম্ভ কৰি মানাহৰ গছ-গছনি আৰু জীৱ-জন্তুৰ যি অভূতপূৰ্ব আৰু অবিধ্বাস্য ধ্বংস বিপৰ্য্যয় ঘটে তাৰ সন্ধান দিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। মানাহৰ শতাধিক গঁড়ৰ ভিতৰত যোৱা জুন মাহত কোনোমতে দুটা গঁড় বৰ্তি থকা কথা নিশ্চিত হব পৰা গৈছে। সেই দুটাও এতিয়ালৈ বাচি আছে নে নাই সন্দেহৰ বিষয়। মুঠতে মানাহত গঁড় নিঃশেষ হোৱা মানে এই অঞ্চলৰ আৰণ্যক ঐতিহ্যৰ যৱনিকা পৰা।

বৰ্তমান মানাহত যিখিনি বনজ সম্পদ আছে সেইখিনি ৰক্ষা কৰিবলৈ কোকৰাঝাৰ, বৰপেটা নলবাৰী, কামৰূপ, দৰং আৰু শোণিতপুৰ জিলাৰ অন্তৰ্গত মানাহ বাঘ সংৰক্ষিত বনাঞ্চলৰ উপক্ৰমৰ বিশেষকৈ ছাত্ৰ-শিক্ষক, সমাজৰ দায়িত্বশীল চিন্তাশীল লোকে অস্তত নিজ নিজ অঞ্চলৰ জনসাধাৰণক সজাগ কৰি তোলাক-যাতে—(১) কোনেও বন্যপ্ৰাণীৰ মঙহ নেখায়, (২) কোনেও চোৰাং চিকাৰী বা অৰণ্যৰ দুষ্কৃতিকাৰীক প্ৰশ্ৰয় নিদিয়ে, (৩) নদীৰে ভূৰ বান্ধি আৰু গাড়ী গুৰাৰে কোনেও যাতে মানাহৰ কাঠ কঢ়িয়াই নিব নোৱাৰে (৪) পহুৰা চকীবোৰৰ আৰক্ষীৰ লোকেই হওক বা বন-বিভাগৰ লোকেই হওক কোনেও যাতে কাঠৰ চোৰাং চালানক অবৈধভাবে সুযোগ দিব নোৱাৰে, (৫) বনবিভাগৰ কাৰ্যালয়ে যাতে কাঠ কঢ়িওৱাৰ দুই নম্বৰী পাৰ-পত্ৰ (টি, পি) বেহা চলাব নোৱাৰে, আৰু (৬) ৰেলত কাঠ বুকিং কৰা কথাত যাতে বাধা দিব পৰা যায়। এনে সতৰ্কতামূলক ব্যৱস্থা ললেহে বিশ্বৰ অন্যতম ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান “মানাহ অভয়াৰণ্য” ধবংসৰ গৰাহৰ পৰা ৰক্ষা পৰিব। এই ক্ষেত্ৰত আমি সকলোৱে সজাগ হোৱা উচিত। ■

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীৰ পাতৰ পৰা
চতুৰ্থ সংখ্যা : ১৯৭৯-৮০ চন।

প্ৰদীপ ৰায়ন
প্ৰাক্তন সং সাধাৰণ সম্পাদক

“নিঃ সন্দেহৰ হেঁচাত পৰি
বিবেকৰ প্ৰচণ্ড আঘাতত
তপত অতীতৰ স্মৃতিবোৰৰ দহনত
নিঃ সহায় হৈ মানৱতাৰ ফালে চাই দেখো, আন্তৰিকতাৰ মাজতো সৰু বৰৰ হিচাপ, হৃদয় যেন ৰাতিপুৰাৰ
ফুলদানিৰ নতুন নতুন ফুল, আৰু অনুভূতিবোৰ “সৰুতে দৰা-কইনা খেলা ইমু আৰু জিতুৰ যেন আজি মনত
পৰি হাঁহি উঠা কথাহে।” (অনুভৱ)

কামতাই ভাষা

ড० ধীৰেন দাস
পি, বি, কলেজ, গৌৰীপুৰ

কামতা নাম ললেই পূৰ্ব ভাৰতৰ অতীত ইতিহাসৰ কথা মনলৈ আহে যি ইতিহাস আজিও লিখা হোৱা নাই, লিখাৰ প্ৰয়োজন বোধো হোৱা নাই। প্ৰাক গণতন্ত্ৰৰ বহুগুণ পূৰ্বৰ পূৰ্বভাৰতৰ এটি নাম সকলোৰে জ্ঞাত, সেয়া প্ৰাগজ্যোতিষ। ভাৰত-বামায়ণ, পূৰ্বাণ-তন্ত্ৰ আদিয়ে স্বাক্ষৰ বহন কৰি অনা প্ৰাগজ্যোতিষ বা কামৰূপ ৰাজ্য এক স্বাধীন সাৰ্বভৌম ৰাষ্ট্ৰ আছিল আৰু তেতিয়া ভাৰতৰ লগত এই ৰাষ্ট্ৰৰ সম্বন্ধ ৰাষ্ট্ৰই ৰাষ্ট্ৰই থকা সম্বন্ধে আছিল। সময়ত প্ৰাগজ্যোতিষ ৰাষ্ট্ৰ কামৰূপ আৰু সেই কামৰূপ ৰাষ্ট্ৰ কামৰূপ-কামতা আৰু সেই ৰাজ্যই পৰবৰ্তী কালত কামতা ৰাজ্য হিচাবে কৰতোৱাৰ পৰা কলঙলৈ বিস্তীৰ্ণ অঞ্চল যুৰি আছিল। কামতাৰ পিছত একে পটভূমিতে কামতা কোঁচ ৰাজ্য হয় আৰু তাৰ পিছত বেহাৰ ৰাজ্য হিচাবে ই স্বাধীনোত্তৰ কালতো দেশীয় ৰাজ্য বিলুপ্তিৰ সময়লৈকে প্ৰাগজ্যোতিষ-কামৰূপ ৰাজ্যৰ পৰম্পৰা বন্ধা কৰি আছিল। কিন্তু স্বাধীনোত্তৰ কালত প্ৰাগজ্যোতিষ-কামৰূপত মানুহৰ লেখৰ এজনো মানুহ নৌ ওপজাত আৰু নোহোৱাত এই ৰাষ্ট্ৰ কেৱল শোষণৰ বলি হ'বলৈ ভাৰতৰ অংগ ৰাজ্য হিচাবে থাকিল। ভাগ্যৰ পৰিহাস, সময়ৰ উপহাস আৰু গণতন্ত্ৰৰ ছদ্মবেশী ধনতন্ত্ৰৰ চক্ৰান্তত প্ৰাগজ্যোতিষক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা কামতা ৰাজ্যৰ চিন মোকাম আজি ভাৰত গণতন্ত্ৰত নাই। ইতিহাসৰ এনে শোকাহ্বক পৰিণতি বোধ হয় পৃথিৱীৰ কোনো ৰাজনৈতিক ইতিহাসত পোৱা নেযাব। ভাৰতৰ প্ৰাচীন ১৪ টি জনপদৰ ভিতৰত সৰ্ববৃহৎ প্ৰাগজ্যোতিষৰ বৰ্তমানৰ জনসাধাৰণ আৰু ৰজা-মহাৰাজাৰ ইতিহাস বিস্মৃত বংশধৰসকলে ভাৰত গণতন্ত্ৰৰ মোহত মোহাচ্ছন্ন হৈ নিজ ৰাজ্যৰ মহান ঐতিহ্যৰ কথা পাহৰি গৈছে। এই আত্ম বিস্মৃত দেশবাসী ও জাতিলৈ আত্ম ভাষা সংস্কৃতি বিস্মৃত হ'বলৈকো সৰহ দিন নাই বুলি অতীত ইতিহাসে অহৰহ ৰিঙিয়াই কৈ আছে।

কামতা ৰাজ্যৰ ভাষাই কামতাই ভাষা। বিংশ শতিকাৰ একেবাৰে অন্তিম সময়ত এই ভাষা-নাম শুনি পূৰ্ব ভাৰতৰ বহুতেই উচপ খাই উঠিব পাৰে। কিন্তু ইয়াৰ অতি সুগাঢ় আৰু সুদৃঢ় ভিত্তি থকাটো ঐতিহাসিক সত্য আৰু এই কথা চিন্তাশীল ব্যক্তি মানেই জানে আৰু তাক অস্বীকাৰো নকৰে। প্ৰাগজ্যোতিষৰ পৰা কামতা-বেহাৰ ৰাজ্যলৈ বিয়পা হেজাৰ হেজাৰ বছৰ যোৱা সময়ত গোটেই পূৰ্বভাৰত যুৰি এটি সমন্বয়ৰ ভাষা আছিল। এই ভাষা আলপাইন, মঙ্গোলীয় এই দুই নৰগোষ্ঠীৰ মুখৰ ভাষাৰ মিশ্ৰণেৰে গঢ় লৈ উঠা ভাষা। এই ভাষাৰ পৰাই অসমীয়া বঙালী ভাষাৰ জন্ম হৈছে। ভাষাচাৰ্য ডঃ সুনীতি কুমাৰ চট্টোপাধ্যায়ে এটি নিৰ্ণাত সত্য কথা কৈছে। সেয়া "Old Assamese and old Bengali converge into a single speech, which of course, in its dialect, say, all over the area which Bhaskarbarmana ruled in 7th century A.D." পণ্ডিত প্ৰবৰ নগেন্দ্ৰ নাথ বসু মহাশয়ে তেওঁৰ 'Social History of Kam-

rup' গ্ৰন্থত উল্লেখ কৰিছে যে "Needless to say, under the influence of Bhaskar Varma and his successors the social customs, practices, education culture and even the language in Kamrupa, Ganda and Kalinga tended to be similar." দুয়োজন প্ৰখ্যাত পণ্ডিতে উল্লেখ কৰা ভাস্কৰ বৰ্মনৰ ৰাজ্যৰ ভাষা অৰ্থাৎ পূৰ্বভাৰতৰ ভাষা হ'ল কামৰূপী প্ৰাকৃত। মাগধী প্ৰাকৃতৰ পৰা পূৰ্বভাৰতীয় ভাষাৰ জন্মৰ কল্পিত কাহিনী সৃষ্টি কৰা হৈছে যদিও আচলতে ই স্বতন্ত্ৰ কামৰূপী প্ৰাকৃতৰ পৰাহে জন্ম হৈছে। ভাস্কৰ বৰ্মনৰ দিনৰ পৰা এই ভাষা নানা বিবৰ্তনৰ জৰিয়তে প্ৰাগজ্যোতিষ ৰাষ্ট্ৰত চলি আহিছে। এই ভাষাটোৱেই হ'ল আধুনিক অসমীয়া, বঙালীৰ পূৰ্বৰূপ। এই দুয়ো ভাষা পৃথক হৈ আধুনিক কালত মান্যতা লাভ কৰাৰ পিছতো দুয়োটাৰে মূল যি ভাষা আজিও কামতা ৰাজ্যৰ পৰিমণ্ডলত মৌখিক ৰূপত প্ৰচলিত হৈ আছে সিয়েই কামতাই ভাষা। এই কথা ন দি কৈ থোৱা যায় যে মান্য অসমীয়া, বঙালী ভাষাই সেই ভাষাৰ প্ৰাচীন নিদৰ্শন হিচাবে উল্লেখ কৰা চৰ্যাপদ, শূণ্য পূৰ্বাণ, শ্ৰীকৃষ্ণ কীৰ্তন আচলতে কামতা ৰাজ্যৰ পৰিমণ্ডলত জন্ম পোৱা কামতাই ভাষাৰহে প্ৰকৃত নিদৰ্শন। 'যাৰ পো মেলত নাই সি গোধীয়া'। সেই বিপৰ্যয়ে হৈছে কামতা ৰাজ্য আৰু কামতাই ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত।

এই ভাষাৰ নামকৰণ সম্বন্ধে ভিন্ন মত দেখা যায়। তাৰ ভিতৰত দুটি মত প্ৰধান: ৰাজবংশী আৰু কামতাই। অসমীয়া আৰু বঙালী পণ্ডিতসকলে এই ভাষাটো নিজ নিজ ভাষাৰ উপভাষা বুলি দাবী কৰি আহিছে আৰু বৰ্তমানো সেই দাবী অব্যাহত ৰাখিছে। ভাৰতৰ ভাষা জৰিপ কৰোঁতা পণ্ডিত চাৰ জৰ্জ এৱাহাম গ্ৰিয়ারচনে ১৯২৭ চনত তেওঁৰ "Linguistic Survey of India" (p.153. volume I, Part I) নামৰ গ্ৰন্থত লিখা বিখ্যাত মন্তব্যটি হ'ল, "When we cross the river (the Brahmaputra) coming from Dacca, we meet a well marked form of speech in Rangpur and the districts to its north and east. It is called Rajbangsi, and while undoubtedly belonging to the eastern branch has still points of difference which lead us to class it as a separate dialect" তেওঁৰ বক্তব্যৰ সাৰমৰ্ম হ'ল 'পূৰ্বৰ (অসমীয়া) ভাষাৰ অন্তৰ্গত হলেও ই ৰাজবংশী উপভাষা।' এই উপভাষা প্ৰচলিত অঞ্চলৰ বহুতো পণ্ডিত আৰু লিখকে এই নামটোৰ পোষকতা কৰিছে। আন চাম পণ্ডিত লিখকে এই অঞ্চল হিন্দু মুছলমানৰ বাসভূমি হোৱাৰ উপৰি বহুতো সম্প্ৰদায়ৰ মানুহ বাস কৰা বাবে সাম্প্ৰদায়িক ভিত্তিক নাম নেৰাখি ৰাজ্য ভিত্তিক 'কামতাই ভাষা' নাম ৰখাৰ পোষকতা কৰিছে। এই কথাত আপত্তি কৰি প্ৰথম চামে কয় যে কামতাই নাম দিলে ভাষাটোৰ জন্ম আধুনিকতাৰ ফালে আহে। কিন্তু ৰাজবংশী উপভাষা বুলিলে ইয়াৰ

জন্মৰ ইতিহাস অতি অতীতলৈ যায়। কিন্তু অসমীয়া, বঙালী, উৰিয়া আদি ভাষাই চৰ্যাগীতিতকৈ আগৰ ভাষাৰ নমুনা শিলালিপি তাম্ৰলিপিব পৰাহে দিব পাৰে। ৰাজবংশী ভাষায়ো সিমানলৈ যাব পাৰিব। তাৰো অতীতলৈ যোৱাৰ সুবিধা নাই বুলিয়েই আমাৰ ধাৰণা। কামতাই ভাষা দিলেও সেই একে অতীতলৈ যোৱাত কোনো বাধা নাই। তেনে ক্ষেত্ৰত সকলো ধৰ্ম আৰু সম্প্ৰদায়ৰ গ্ৰহণযোগ্য আৰু ৰাজ্যভিত্তিক ভাষাৰ নামাকৰণৰ সূত্ৰ গ্ৰহণত কাৰো আপত্তি থাকিব নেলাগে বুলি ভাব হয়। তেনে বিবেচনাৰে আমিও এই ভাষাক কামতাই ভাষা বুলিছো।

কামতাই ভাষা প্ৰচলিত অঞ্চল অতি বিস্তৃত। পূবে অসমৰ নগাঁও, দৰঙৰ পৰা পশ্চিমে কৰতোৱা নদীলৈকে আৰু উত্তৰে নেপালৰ পাদদেশৰ পৰা দক্ষিণে মালদহ, পশ্চিমে দিনাজপুৰ আৰু বাংলাদেশৰ অন্তৰ্গত পূৰ্বদিনাজপুৰ, বংপুৰলৈ এই ভাষা প্ৰচলিত আছে। প্ৰাচীন কালত ৰজা দুৰ্লভ নাৰায়ণৰ সময়ত ৰাজধানী কামতাক কেন্দ্ৰ কৰি আৰু বিশ্ব সিংহৰ দিনৰ পৰা প্ৰাক অৰুণোদয় যুগলৈ ৰাজধানী কোচবিহাৰক কেন্দ্ৰ কৰি গদ্য-পদ্যত এই ভাষাত সাহিত্য প্ৰণয়ন হৈছিল। এনে এক বিস্তৃত এলেকাত প্ৰচলিত হৈ বহু শতাব্দী পাৰ হৈ আহোঁতে এই ভাষাৰ বৰ্তমানে বহুতো আঞ্চলিক ৰূপ ভেদ হৈছে। কিন্তু প্ৰাচীন কালত এটি মান্য কামতাই ভাষা সৃষ্টি হৈছিল আৰু সেই ভাষা গোটেই পূৰ্বাঞ্চলৰে মান্যভাষা হিচাবে সাহিত্য সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত ব্যৱহাৰ হৈছিল। এই কথা যে সত্য তাৰ সাক্ষৰ বহন কৰি আছে মাধৱ কন্দলিৰ বামায়ণ, ত্ৰিপুৰা বৃৰঞ্জী আৰু হেম সৰস্বতী, হৰিবৰ বিপ্ৰ, কবিবত্স, সৰস্বতী, মনকৰ, দুৰ্গাবৰ, শংকৰ-মাধৱদেৱ, বঘুনাথ মহন্ত, বৈকুণ্ঠনাথ ভট্টদেৱ আদি কবি-সাহিত্যিকৰ ৰচনা সম্ভাৰে। কিন্তু এনে এক প্ৰাচীন ঐতিহ্যপূৰ্ণ ভাষা-সাহিত্যৰ ওপৰত বাম কুঠাৰাঘাত কৰিলে ভাৰত গণতন্ত্ৰই। কাৰণ দেশ বিভাজনৰ সময়ত কেন্দ্ৰীয় নেতৃত্ববৃন্দই ওৱাৰিছহীন সম্পত্তিৰ নিচিনাকৈ কামতা ৰাজ্যক ভাগ কৰি এটা ভাগ পাকিস্থানক এটা ভাগ অসমক আৰু ডাঙৰ ভাগটো দিলে পশ্চিম বংগক। ফলত কামতাৰ কেন্দ্ৰীয় শক্তি বিলুপ্ত হ'ল আৰু উক্ত ভাগবোৰত সেই সেই ৰাজ্যৰ মান্যভাষা জাপি দিয়া হ'ল। সেয়ে কামতাই মান্যভাষীসকলে নিজ ভাষা সাহিত্যৰ বিকাশৰ পৰা বঞ্চিত হ'ল। ফলত পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ নব জাগৰণৰ যুগে ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ ভাষা-সাহিত্যক নবা ৰচনা-ৰীতি, আদৰ্শ আৰু বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিৰে ভাষা বিশ্লেষণৰ প্লাবনেৰে প্লাবিত কৰা কালত এই ভাষা-সাহিত্যই দুৰ্যোগৰ অমানিশাত নিদ্রিত হৈ থাকিব লগীয়া হ'ল। সেয়ে এই ভাষাত ব্যাকৰণ, কবিতা, চুটি গল্প, উপন্যাস আদি নব্যযুগৰ সাহিত্য সৃষ্টি নহ'ল। এই দেশবাসীৰ অবজ্ঞা, অবহেলা, অজ্ঞানতা আৰু নেতৃত্বৰ অভাৱত প্ৰাচীন প্ৰাগজ্যোতিষ ৰাষ্ট্ৰক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা কামতা ৰাজ্য আৰু চৰ্যাপদৰ পৰা আধুনিক সাহিত্যৰ প্ৰাক-নৱজাগৰণৰ যুগলৈ সাহিত্যৰ বিভিন্ন সম্ভাৰেৰে পৰিপূৰ্ত্ত ভাষা-সাহিত্য ভাৰত গণতন্ত্ৰত নিশ্চিন্ন হ'ল। এনে কাৰণে স্বৰ্গামধন্য সাহিত্যিক অধিকাৰণ চৌধুৰীয়ে তেওঁৰ 'বত্সগীত এডুমুকি' গ্ৰন্থৰ সামৰণি মাৰিছে গভীৰ মনোবেদনাৰ প্ৰকাশক লোকগীত ফাকিৰে :

"দেশেৰ পাখী বিদেশে গেলু
মোক দিয়া ফাকি ৰে।"

কামতাই ভাষাৰ বৈশিষ্ট্য :

১৯৮৫ চনত বিশ্ব বিদ্যালয় অনুদান আয়োগৰ সহযোগত ধুবুৰীৰ ভোলানাথ মহাবিদ্যালয়ত ৭ দিন ধৰি এটা চেমিনাৰ হৈছিল। এদিনাখন শিক্ষাণ্ডক শ্ৰেণীয়ে গোলোক চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে অসমীয়া স্বৰ আৰু ব্যঞ্জন বৰ্ণৰ আলোচনা আৰম্ভ কৰিলে। মই প্ৰসঙ্গতে পূৰ্বণ অসমীয়াৰ মাসী, পেসী, পাসি, হাঁসি আদি কিছু শব্দৰ উচ্চুতি দি প্ৰশ্ন উত্থাপন কৰিলোঁ যে অসমীয়া কঠোন্ম 'স'ৰ দৰে উচ্চাৰণ কৰিলে উক্ত শব্দবোৰৰ অৰ্থ পোৱা নাযাব। তেন্তে এইবোৰ কিভাবে উচ্চাৰণ কৰা হ'ব? তেতিয়া আলোচনা চক্ৰত এই বিষয়ে বিতং আলোচনা কৰি সিদ্ধান্ত কৰা হ'ল যে বৰ্তমানৰ অসমীয়া বৰ্ণ আৰু ব্যাকৰণৰ সকলো আলোচনা শিৱসাগৰক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ় লৈ উঠা আধুনিক অসমীয়াৰহে। তেনেহলে কামতা, কোচবিহাৰক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ় লৈ উঠা সাহিত্যৰ ভাষাৰ আলোচনা ক'ত? হোৱা নাই। এই আলোচনা নোহোৱা সাহিত্যৰ ভাষা আৰু কামতাই ৰাজ্যত আজিও মৌখিকভাবে প্ৰচলিত ভাষা লিখিত ৰূপত কামতাই ভাষা।

ধ্বনিতত্ত্ব :

১। বৰ্ণ আৰু ধ্বনি :

স্বৰবৰ্ণ : অ, আ, ই, ঈ, উ, ঊ, ঋ, এ, ঐ, ও, ঔ।
বিশিষ্ট স্বৰধ্বনি : ই, এ, ঐ, আ, অ, অ', ও, উ, ঊ।
ব্যঞ্জন বৰ্ণ : ক, খ, গ, ঘ, ঙ, চ, ছ, জ, ঝ, ঞ, ট, ঠ, ড, ঢ, ণ, ত, থ, দ, ধ, ন, প, ফ, ব, ভ, ম, য, ৰ, ল, ৱ, শ, ষ, স, হ, ঙ্গ, য়, ৎ, ঃ, ঌ, ঍।

বিশিষ্ট ব্যঞ্জন ধ্বনি : ক, খ, গ, ঘ, ঙ, চ, ছ, জ, ঝ, ঞ, ট, ঠ, ড, ঢ, ণ, ত, থ, দ, ধ, ন, প, ফ, ব, ভ, ম, ৰ, ল, স, হ।

সাক্ষ্যস্বৰ : ৱ, য়।

২। কিছু সংখ্যক ধ্বনিৰ বৈচিত্ৰপূৰ্ণ বিশেষত্ব :

- ক। অপ্পোটি ই : শব্দৰ মাজত ই ধ্বনি থাকে কিন্তু তাৰ উচ্চাৰণ অৰ্থাৎ ধ্বনন ন নহয়। যেনে : ম' ইচ্ছং (মৰিছোঁ) ক' ইচ্ছং (কৰিছোঁ)
- খ। শব্দৰ আদিত 'ঙ'ৰ ব্যৱহাৰ পোৱা নাযায়।
- গ। বেছিভাগ ক্ষেত্ৰত শব্দৰ আদি, মধ্য আৰু অন্ত্য স্থানত থকা 'ল' ধ্বনি 'ন' হয়। যেনে : লাউ—নাউ, লাল— নাল খালো— খানু, নালাগে— নানাগে।
- ঘ। বেছিভাগ ক্ষেত্ৰত শব্দৰ মধ্য আৰু অন্ত্য স্থানত থকা মহাপ্ৰাণ খ, ষ, থ, ধ, ঠ, ঢ, ফ, ভ বৰ্ণ ক্ৰমে ক, গ, ত, দ, ট, ড, প, ব অল্পপ্ৰাণ বৰ্ণ হয়। যেনে : বখন— বকন, কঠাল—কাটাল, কথাটা— কতাটা, গাভুৰ—গাবুৰ, ৰাকিলি—ৰান্দিনু ইত্যাদি।
- ঙ। অন্যান্য ভাষাৰ দৰে কামতাই ভাষাতো ধ্বনিৰ বিভিন্ন ধৰণে পৰিবৰ্তন হোৱা দেখা যায়। এই পৰিবৰ্তন সাধাৰণতে উচ্চাৰণৰ সুবিধা বা সৰলীকৰণৰ বাবে কৰা হয়। যেনে : ক। সমীভবন : দুটা ভিন্ন যুক্ত ধ্বনিৰ সমন্বয়লৈ পৰিবৰ্তন। যেনে : তৃষণ—তিস্ফা, ৰুক্মিণী— ৰুক্মিণী, তৰ্ক—তৰ্ক।

খ। বিষমীভৱন : দুটা একে ধ্বনিৰ এটাৰ ভিন্ন ধ্বনিলৈ পৰিবৰ্তন। যেনে : ললাট-নলাট, গৰুড়-গোকুল, উন্মাদ-উলমাত।

গ। স্বৰভক্তি বা বিপ্রকৰ্ষ : সংযুক্ত ব্যঞ্জন ধ্বনিৰ মাজত স্বৰধ্বনিৰ প্ৰৱেশ। যেনে : প্ৰভাত-পৰ্ভাত, তপ্ত-তপত, প্ৰীতি-পীৰিত।

ঘ। অপিনিহিতি : কোনো ব্যঞ্জন বৰ্ণৰ পিছত থকা ই বা উ ধ্বনি সেই ব্যঞ্জনৰ আগলৈ অহা। যেনে : আৰি (মাছ)-আইৰ, ৰাতি-ৰাইত/আইত, চকু-চউক।

অইন ভাষাৰ ক্ষেত্ৰত থকা ধ্বনি পৰিবৰ্তনৰ সকলোবোৰ ধৰাই কামতাই ভাষাত দেখা যায়। ইয়াত এই বিষয়ে কেৱল ইঙ্গিতহে দিয়া হ'ল।

ৰূপতত্ত্ব :

১। বচন : যাৰ সহায়ত কোনো প্ৰাণী বা অপ্ৰাণীৰ একত্ব বা বহুত্ব, সংখ্যা বা পৰিমাণ জনা যায় তাকেই বচন বোলে। বচন দুবিধ : একবচন আৰু বহুবচন। সংস্কৃত ভাষাত বচন তিনিটা। এক, দ্বি আৰু বহু বচন। ভাৰতৰ অন্যান্য প্ৰাচীন ভাষাত লোপ পোৱাৰ দৰে কামতাই ভাষাটো দ্বিবচন লোপ পাইছে। কিন্তু সংখ্যাবাচক শব্দৰ সংযোগত এই ভাষাত দ্বিবচন প্ৰকাশ কৰা হয়। যেনে : দুইটা মানষি, গৰু দুইটা, দুখান কুলা।

সাধাৰণতে গুলা, গিলা, লা, ঘৰ/হৰ, বা আদি সংযোগ কৰি বহুবচন প্ৰকাশ কৰা হয়। যেনে :

মানষি	-	মানষি গুলা/ গিলা মানষিলা
গোক	-	গোকগুলা/গিলা
মামা	-	মামাঘৰ/হৰ
মাউসা	-	মাউসাঘৰ/হৰ
পুলু	-	পুলুঘৰ/হৰ
এটা	-	গুগুলা/গুইগুলা গুগিলা/গুইগুলা

বা : সৰ্বনাম তিৰ্যক ৰূপৰ পিছত বহি পুৰুষবাচক সৰ্বনামৰ বহুবচন প্ৰকাশ কৰে। যেনে :

তিৰ্যকৰূপ	বহুবচন
আম/আমি	আমবা/আমিবা
তোম/তুমি	তোমবা/তুমিবা

অনেক, বিস্তৰ বা একেটি শব্দৰ দ্বিকল্পিত দ্বাৰায়ো বহুবচন প্ৰকাশ কৰা দেখা যায়। যেনে :

অনেক মানষি, বিস্তৰ লোক, বাৰীবাৰী অভাব।

২। লিংগ : যাৰ সহায়ত পুৰুষ স্ত্ৰী নিৰূপণ কৰা হয় তাকেই লিংগ বোলে। কামতাই ভাষাত লিংগ চাৰি প্ৰকাৰ যেনে : পুৰুষক লিংগ; যেনে চেংৰা, তিবোতাক বুজালে, ২। স্ত্ৰী লিংগ; যেনে চেংৰী, পুৰুষ স্ত্ৰী উভয়কে বুজালে ৩। উভয়লিংগ; যেনে : ছাওৱা, মানষি আৰু স্ত্ৰী পুৰুষ নিৰ্ণয় কৰিব নোৱাৰিলে। ৪। স্ত্ৰীক লিংগ, যেনে : জল, পানী, গছ ইত্যাদি। কামতাই ভাষাত তিনি প্ৰকাৰে লিংগ পৰিবৰ্তন কৰিব পাৰি।

যেনে : ১। বেলেগ বেলেগ শব্দৰ জৰিয়তে।

২। স্ত্ৰী প্ৰত্যয় যোগ কৰি।

৩। গুণবাচক শব্দৰ সংযোগত। যেনে :

১। বাবা-মাও, দাদা-ভাইজী, ভাই-ভাউমানী-ব'নু, ভিন্সি-দিদি/বাই, ভাতাৰ-মাইয়া, দামৰা-বখন/বকন।

২। স্ত্ৰী প্ৰত্যয় সংযোগেৰে :

ক। ঠৈ : চেংৰা-চেংৰী, বৰা-ব'ৰী, টোয়া-টোয়ী-শালা-শালী।

খ। নী : কোঁচ-কোচনী, কোলতা-কোলতানী, কুমাৰ-কুমাননী, নাউৱা-নাউৱানী।

গ। আনী : চাকৰ-চাকৰাণী, ঠাকুৰ-ঠাকৰাণী, মেতৰ-মেতৰাণী/নেতৰাণী, মণ্ডল-মণ্ডলানী, মাষ্টাৰ-মাষ্টাৰাণী।

ঘ। ইনী : অনাথ-অনাথিনী, গৃধ-গৃধিনী, বাঘ-বাঘিনী, বাইকস-বাইকসিনী।

৩। গুণবাচক শব্দৰ প্ৰয়োগেৰে পুংলিংগ স্ত্ৰীলিংগ নিৰূপণ :

ক। বেট-বেটী : ছাওৱা-বেটা ছাওৱা-বেটী ছাওৱা।

খ। মৰদ-মাইয়া : ছাওৱা-মৰদ ছাওৱা-মাইয়া ছাওৱা।

গ। মাত্ৰা-মাত্ৰী : খেজুৰ-মাত্ৰা খেজুৰ-মাত্ৰী খেজুৰ।

ঘ। মাদা-মাদী : ঘোৰা-মাদা ঘোৰা-মাদী ঘোৰী।

৪। কামতাই ভাষাত দ্বি-পুৰুষ-দ্বি স্ত্ৰী লিংগৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়। যেনে :

বুঢ়া বা-বুঢ়ী মাও, বেটা- বুঢ়ীৰ বেটী, মাদা ঘোৰা- মাদী ঘুৰী।

৫। কামতাই ভাষাত ক) স্ত্ৰী লিংগহীন পুংলিংগ, খ) পুংলিংগহীন স্ত্ৰীলিংগ আৰু গ) উভয় লিংগ নিৰ্দেশক শব্দ দেখা যায়। যেনে :

ক। মদাক, ঘটক/ভাটাইত, ডাকাইত।

খ। বৈৰাটী, ধায়েনী, নওদানী/নওদাৰী।

গ। বক্তা, সভাপোতি ইত্যাদি।

৬। নিৰ্দিষ্টবাচক প্ৰত্যয় :

কামতাই ভাষাত বিশেষ্য, বিশেষণ, প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় পুৰুষক বাদ দি আন সৰ্বনাম আৰু সংখ্যা বাচক। শব্দক নিৰ্দিষ্টকৈ বুজাবলৈ কিছুমান প্ৰত্যয় সংযোগ কৰা হয়। যেনে : চাইলনখান, মানষিটা, নালটা চুলি কোচা, গুৱা বাধা/বাদা, চেংৰীখোনা/কোনা ইত্যাদি। ইয়াত খান, টা, খোনা, বাদা আদিয়ে চাইলন, মানষি, গুৱা, চুলি, চেংৰী আদি শব্দক নিৰ্দিষ্টকৈ বুজাইছে। এনেবোৰ প্ৰত্যয়কে নিৰ্দিষ্টবাচক প্ৰত্যয় বোলে। কামতাই ভাষাত তলত উল্লেখ কৰা নিৰ্দিষ্টবাচক প্ৰত্যয়বোৰৰ ব্যৱহাৰ দেখিবলৈ পোৱা যায়। এই ক্ষেত্ৰত অসমীয়া আৰু কামতাই ভাষা সমপৰ্যায়ৰ আৰু ভাৰতীয় আন ভাষাৰ পৰা পৃথক। প্ৰত্যয়বোৰ এনেধৰণৰ :

: খোনা/কোনা (টো) : ছোটকোনা, নাককোনা, লালকোনা।
: খান (খন) : ঘৰখান, কোদালখান, বাৰীখান।
: খোলা : চাউল খোলা, গম খোলা।
: গুটিক (অলপ কেইটি) : ধানগুটিক, চিৰা গুটিক।
: চাকা (চকলা) : আম চাকা, শেমাস (তিয়হ) চাকা।
: চিৰ (দীঘল, পাতল ফলৰ অংশ) : লাউচিৰ,
: ঝাক (জাক) : পোখি ঝাক, হাস ঝাক।
: টা (টো) : গোৰুটা, মানষিটা, নোদীটা।
: টুকুৰা (টুকুৰা) : গাছ টুকুৰা, কুঁশাৰি (কুঁহিয়াৰ) টুকুৰা।
: টাৰ/টেৰ : বান্দিটাৰ/টেৰ, ঝাটা টাৰ/টেৰ।

: টোপা : জলটোপা, দুধটোপা।
: থোপ/থোপা/থোবা (জোপা) : কলা থোপা, ধান থোবা।
: পিৰ/শাৰি (থোক) : কলাপিৰ/শাৰি।
: পোট/পোৰ (পাব) : কুঁশেৰি/কুঁশেইৰ পোট/পোৰ।
: পাল : ছাগোল পাল, গোক পাল।
: ফুটিক (টোপা) : জল ফুটিক।
: বাধা/বাদা (থোক) : গুৱা বাধা/বাদা, তাল বাধা/বাদা।
: ফালা : লাউফালা, বাঁশ ফালা।
: বোজা : পোৱাল (ধানখেৰ) বোজা, খোৰি বোজা।
: মুঠা/মুটা : চাউল মুঠা, পান মুঠা।
: যোৰা : হাস যোৰা, কোইতৰ যোৰা।
: লাডা : গোবৰৰ লাডা, গুলাডা।

কামতাই ভাষাৰ নিৰ্দেশকবোৰৰ ব্যৱহাৰ অসমীয়া ভাষাৰে প্ৰায় একে। কিন্তু বঙালী ভাষাত এনে নিৰ্দেশকৰ ব্যৱহাৰ প্ৰায় কম। নিৰ্দেশকবোৰ যথা স্থানত ব্যৱহাৰ নহলে ভাষাৰ মাধুৰ্য নষ্ট হোৱাৰ উপৰি অৰ্থবোৰ বিসংগতি ঘটে। বহু বচনৰ অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিবলৈ নিৰ্দেশকৰ আগত 'কয়' শব্দ যোগ কৰা হয়। যেনে : মাছ কয় টুকুৰা, কলা কয় পিৰ, গোক কয় হালি ইত্যাদি।

আনিৰ্দেশকৰ ভাব সাধাৰণতে নিৰ্দেশকৰ আগত এ বা এক যোগ কৰি প্ৰকাশ কৰা হয়। এই অনিৰ্দেশক বিশেষ্য, বিশেষণৰ আগত বা পিছত বহিব পাৰে। যেনে : একখান/এখান কাপোৰ। চাৰেক, দুইয়েক শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিও এই ভাব প্ৰকাশ কৰা হয়। যেনে : জন দুইয়েক/দুয়েক বা চাৰেক মানষি। সংখ্যাবাচক শব্দৰ সংযোগেৰেও অনিৰ্দেশক ভাব প্ৰকাশ কৰা হয়। যেনে : এক দুই দিন পৰে।

যি কোনো এটা ভাষা শুদ্ধকৈ কওঁতে বা লিখোঁতে এই নিৰ্দেশক, অনিৰ্দেশকবোৰৰ ব্যৱহাৰ জনাটো অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়। নিজ নিজ ভাষা ভাষীয়ে এইবোৰৰ ব্যৱহাৰ স্বাভাৱিকভাৱেই শিকে। কিন্তু আন ভাষাভাষীয়ে এইবোৰৰ ব্যৱহাৰ সঠিকভাৱে নেজানিলে সেই ভাষা কোৱা আৰু লিখা এক ডাঙৰ বিৰত্ব হয়।

৪। স্বাৰ্থিক প্ৰত্যয় বা ক্ৰিয়াবাচক পৰসৰ্গ :

ক্ৰিয়াৰ অৰ্থ বিশেষভাৱে প্ৰকাশ কৰিবলৈ নাইবা ক্ৰিয়াৰ কাৰ্য দৃঢ়কৈ বুজাবলৈ ক্ৰিয়াৰ পূৰ্ণ ৰূপৰ পিছত কিছুমান প্ৰত্যয় বা সৰ্গ

ব্যৱহাৰ কৰা হয়। সেইবোৰক স্বাৰ্থিক প্ৰত্যয় বা ক্ৰিয়াবাচক পৰসৰ্গ বোলে। যেনে :

: কেনে (হয়ার্থক প্ৰকাশক) : দিম কেনে (দিম)।
: কালে (হে) : আইসলে কালে (আহিলেহে
খাইলেকালে (খালেহে)

: কি (নে) : কাছিস কি (কইছ নে)
: চল/চলেন (বল, বলক) : খাংচল, খাং চলেন।
: তো (সমৰ্থন সূচক) : পঢ়িম তো, খায় তো।

: দেখি (অনুবোধ সূচক) : পাবো দেখি খাই (পাবাচোন খাওঁ)
পঢ়ো দেখি শুনি (পঢ়াচোন শুনো)

: দেখং (সম্ভবনাৰ বিপৰীত অৰ্থ সূচক) : না গেইল দেখং
(নগলচোন), না আইসলেক দেখোং (নাইল দেখোন)

: না প্ৰশ্নসূচক অৰ্থে) : কোইছেন না? (কৈছে নে?)
: বুজি (সম্ভাৱনাৰ অৰ্থে) : পাইছে বুজি (পাইছে হবলা)।
: বুলি/বুলিয়া (সমৰ্থনৰ অৰ্থে) : না নাইচপে বুলি/বুলিয়া কৈছে।
নেনাচিব বুলি কৈছে।

: সেনে (যোৰ বুজাবলৈ) : কোইলে সেনে (কলেহে)
হনা (সন্দেহৰ বিপৰীত অৰ্থ প্ৰকাশ কৰিবলৈ) : খাইল' হনা (খালে
দেখোন), না আসিল হনা (নাইল দেখোন)

কিন্তু (সমৰ্থন অৰ্থে) : কবি কিন্তু/কিন্তুক, (ক'বি), নাখাবি কিন্তু/
কিন্তুক (নেখাবি কিন্তু)

ভাষাৰ অধ্যয়ন এক অতি জটিল বিষয়। বিশেষকৈ বিভিন্ন আঞ্চলিক ৰূপভেদ উপভাষীয় ৰূপভেদ থকা থকা বিস্তীৰ্ণ অঞ্চল পৰিব্যাপ্ত এটি ভাষাৰ অধ্যয়ন আৰু বেছি জটিল। এনে ভাষাৰ প্ৰকৃত ধ্বনিতত্ত্ব আৰু ৰূপতত্ত্বৰ বিশ্লেষণত উজুটি খোৱাৰ সম্ভাৱনাও

অধিক। কামতাই ভাষা এনে পৰ্যায়ৰ ভাষা। এই ভাষাৰ সকলো দিশৰ আলোচনা এটি প্ৰবন্ধৰ অবয়বৰ ভিতৰত সামৰা কোনোপধ্যে সম্ভৱপৰ নহয়। সেয়ে এই ভাষাৰ ধ্বনি আৰু ৰূপৰ কেইটামান কথাবে প্ৰৱন্ধ সামৰা হ'ল। এই বাকী থকা কামৰ বাবে সুদক্ষজনৰ মনোযোগ আৰু দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিলে প্ৰৱন্ধটি সাৰ্থক হোৱা

বুলি ভাবিম। ■

বুঢ়া-বুঢ়ীৰ কথা; কলেই লাগে লেঠা।

অধ্যক্ষ শ্ৰীঅম্বিকাচৰণ টোপুৰী
সাহিত্যিক পেঞ্চনৰ

‘শিৱ’ মানে মঙ্গল। পৌৰাণিক পৰিভাষাত শিৱ এক মহান দেৱতা বা মহাদেৱ। মঙ্গল হব লাগিলে বা কাৰক হবলৈ হলে প্ৰথমতে খোৱা-পিন্ধা আৰু থকাৰ সুব্যৱস্থা হব লাগিব; দ্বিতীয়তে ভালকৈ খোৱা-পিন্ধা আৰু থকাৰ পথ মুকলি থাকিব লাগিব; তেতিয়াহে মঙ্গল বা শিৱ নামৰ সাৰ্থকতা। সেয়েহে মহাদেৱৰ লগত নন্দী আৰু ভূঙ্গী লগবীয়া হৈ থাকে। এই নন্দী আৰু ভূঙ্গী আচলতে পৃথক মানুহো নহয় বা দেও-ভূতো নহয়, জীৱ-জন্তুও নহয়; এই দুটা মহাদেৱৰ গুণহে। ‘নন্দী’-শব্দটোৰ উদ্ভৱ হৈছে সংস্কৃত ভাষাৰ ‘নন্দ’-ধাতুৰ পৰা যাব অৰ্থ আনন্দ বৰ্দ্ধন। সেইদৰে ‘ভূঙ্গী’ শব্দটোৰ জন্ম হৈছে সংস্কৃত ‘ভূ’ ধাতুৰ পৰা যাব অৰ্থ ভৰণ-পোষণকাৰী। ইয়াৰ দ্বাৰা সূপ্ৰমাণিত হয় মানুহক ভৰণ-পোষণ কৰি জীৱন উপভোগৰ আনন্দ বৰ্দ্ধনকাৰী গুণ বা শক্তিহেই হৈছে মঙ্গলময় শিৱৰ সহচৰ নন্দী-ভূঙ্গী।

বহুতৰেই ধাৰণা শিৱ এক ‘পাগালা’ দেৱতা। কাৰণ তেওঁৰ স্মৃতিত য’তে ত’তেই ‘পাগালাৰ থান’, ‘পাগালাৰ টেগ’, ‘পাগালাৰ হাট’, ‘পাগালাৰ স্থান’, দেখা পোৱা যায়। তেওঁ হেনো দিনে নিশায় সিদ্ধি (ভাং) খাই শ্মশানে-শ্মশানে ঘূৰি ফুৰে, বৃষভ অৰ্থাৎ যাঁড় গৰুৰ পিঠিত উঠি ফুৰে, এহাতে ত্ৰিশূল, আনহাতে উম্বক বজাই ব্যোম ব্যোম কৰি ঘূৰি ফুৰে, খং উঠিলে তাণ্ডৰ নৃত্য কৰে আৰু ঘৈণীয়েকৰ মৰাশটোকে কান্ধত তুলিলে পূৰে কস্মোদিয়াৰ পৰা পশ্চিমে আৱৰণ মৰুভূমি পৰ্য্যন্ত ভ্ৰমণ কৰে আৰু গলি-পটি যোৱা শটোৰ অংশবোৰ সিঁচবাই দিয়ে। কোনোবাই যদিহে অলপ দুধ-কল আৰু সিদ্ধি (ভাং) এই পাগল দেৱতাজনক ভক্তি সহকাৰে আগবঢ়ায় মহাখুচি হৈ ভক্তৰ যি মনোবাঞ্ছা তাকেই পূৰণ কৰে—শেষলৈ নিজৰ অৱস্থা যিয়েই নহ’ক। অলপতেই তুষ্ট হয় বাবেই তেওঁৰ বহুতো নামৰ ভিতৰত ‘আশুতোষ’ অন্যতম; অন্য দেৱ-দেৱী বিলাকে হলে ইমান সহজতে তুষ্ট নহয়—তেওঁলোকৰ কিছুমানক বক্ত-মাংস আনকি দেহ আৰু জীৱন পৰ্য্যন্ত আগবঢ়াব লগা হয়।

সমগ্ৰ এচিয়া মহাদেশত মহাদেৱৰ বিচৰণ শাৰীৰিক ভাৱে অভাৱনীয় কাৰণ বৃষভ বা যাঁড় গৰু এটাই আৰোহীক এনেদৰে লৈ ফুৰাটো অসম্ভৱ বা নিজেও প্ৰাগ-ঐতিহাসিক যুগত খোজ কাঢ়ি ঘূৰি ফুৰাটো অবাস্তৱ। অথচ পূৰ্বাৰু আৰু তন্ত্ৰত এনেবোৰ কথাই স্থান লাভ কৰি মহাদেৱৰ অনুগামীসকলৰ বাবে এটা মতবাদৰ (ism) সৃষ্টি হৈছে যাৰ নাম ‘শৈৱ মতবাদ’। আৰৱ জগতৰ মৰুভূমিৰ মাজত থকা ‘মৰুভূমি হিংলাজ’ত হেনো সতীৰ মন্দিৰ অৰ্থাৎ মূৰটো পৰিছিল; ভাৰতৰ মধ্য ভূখণ্ড বাবানসীত সতীৰ হৃদপিণ্ড আৰু পূৰ্বপ্ৰান্তত থকা গুৱাহাটীৰ নীলাচল পাহাৰৰ কামাখ্যাত হেনো সতীৰ যোনীখণ্ড পৰিছিল। এনেবোৰ কথা গোড়া ভক্ত সকলৰ মানত গ্ৰহণীয় হলেও আজিৰ যুগৰ যুক্তিবাদী সকলৰ বাবে বিশ্বাসযোগ্য নহয়। গতিকে ইয়াৰ অন্তৰালত অন্য কিবা গভীৰ অৰ্থ

নিহিত হৈ আছে নেকি সি বিচাৰ্য্য। কাৰণ ইয়াৰ ব্যাপকতা ইমান বেছি যে সমগ্ৰ এচিয়া মহাদেশৰ ভিতৰত থকা ভাৰতবৰ্ষৰ অন্তৰ্গত অসম এখন প্ৰদেশ আৰু এই প্ৰদেশৰ অন্তৰ্গত প্ৰাক্তন গোৱালপাৰা জিলাবো গাৱে-ভূৱে ‘মহাদেৱৰ আৰু সতীৰ’ কাহিনী সম্বলিত প্ৰভুত শিৱৰ ধাম বা শিৱ মন্দিৰৰ প্ৰাচুৰ্য্যই সুদূৰগামী প্ৰভাৱৰ সাক্ষ্য দিয়ে। উদাহৰণ স্বৰূপে প্ৰাক্তন গোৱালপাৰা জিলাৰ দক্ষিণ পাৰত থকা টুকুৰা পাহাৰৰ টুক্ৰেশ্বৰী মন্দিৰত হেনো মহাদেৱে বহন কৰা সতীৰ মৃত দেহটোৰ পৰা এটা টুকুৰা পৰিছিল। সেয়ে পাহাৰখনৰ নামেই হৈছে টুকুৰা পাহাৰ আৰু তাত থকা মন্দিৰটোৰ নাম টুক্ৰেশ্বৰী মন্দিৰ। বিৱৰ্তনবাদী বৈজ্ঞানিক চাৰ্চ ডাৰউইন চাহাবৰ মতে মানুহ হেনো বান্দৰৰ পৰৱৰ্তী বিৱৰ্তিত জীৱ। সেয়ে বোধহয় টুক্ৰেশ্বৰী মন্দিৰটো বান্দৰৰ দ্বাৰা পৰিবেষ্টিত আৰু বান্দৰৰ দ্বাৰা সুৰক্ষিত। টুক্ৰেশ্বৰী মন্দিৰত থকা বান্দৰৰ বজা-বাণী, মন্ত্ৰী-সৈন্য আদি সুসংগঠিত প্ৰশাসনীয় ব্যৱস্থা আৰু তৎসংলগ্ন কাহিনীবোৰ অতিকৈ সুখ-শ্ৰাব্য। প্ৰাক্তন গোৱালপাৰা জিলাৰ বিভিন্ন স্থানত শৈৱ পন্থাক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ়ি উঠা বহুতো শৈৱ স্থানত শৈৱ পীঠস্থান আৰু কাহিনীবোৰৰ ওপৰত গৱেষণা কৰিলে এক অজ্ঞাত অধ্যায় মুকলি হোৱাৰ সম্ভাৱনা। এই দিশত গৱেষক সকলৰ সুদৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰা হ’ল। নমুনা স্বৰূপে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দক্ষিণ পাৰৰ নন্দেশ্বৰ পাহাৰৰ ওপৰত থকা নন্দেশ্বৰ (শিৱ) দেৱালয়, উত্তৰ পাৰৰ যোগীঘোপাত থকা এটা আৰু চান্দৰডিঙা পাহাৰৰ কাষত থকা ‘দুধনাথ’ নামৰ আন এটা ঐতিহ্যমণ্ডিত শিৱ মন্দিৰ আছে আৰু এই দ্বিতীয়খন দুধনাথ দেৱালয়তেই একালত মহৰ্ষি পালকাপ্যৰ আশ্ৰম আছিল আৰু তাতেই হেনো ‘হস্তায়ুৰ্বেদ’ নামৰ গ্ৰন্থখনি ৰচিত হৈছিল। উত্তৰ শালমাৰা গাঁৱৰ দক্ষিণ ভাগত থকা মহাদেৱ পাহাৰৰ ওপৰত মহাদেৱৰ এক গুহা মন্দিৰ আছে—য’ত স্থাপত্য আৰু ভাস্কৰ্য্যৰ উত্তম নিদৰ্শন স্বৰূপে নানান ধৰণৰ শিলামূৰ্তিবোৰ, বিশেষকৈ স্বয়ং শিৱৰ বিশেষ বিশেষ ভঙ্গীমাত থকা এঘাৰটা শিলৰ মূৰ্তি থকাৰ উপৰিও কালী, লক্ষ্মী, সবস্বতী, গনেশ আদিৰ প্ৰতিমূৰ্তিবোৰে আজিও সুদূৰ অতীতৰ পৰা মহাদেৱৰ মাহাত্ম্যৰ কথাৰে ঘোষণা কৰি আছে। বঙাইগাঁৱৰ ওচৰৰ আঠ গাঁৱৰ পশ্চিমে থকা ভূমিশ্বৰ পাহাৰৰ ৰাজা ঠাকুৰৰ মন্দিৰ ওৰফে শিৱ মন্দিৰটো প্ৰস্তৰ শিল্প-কলা আৰু ভাস্কৰ্য্যৰ এক অপূৰ্ব নিদৰ্শন। আমাৰ অৱহেলাৰ কাৰণেই ভগ্নস্বপ্নত পৰিণত হৈছে যদিও ইয়াৰ অলৌকিক কাহিনীসমূহে ভূমিশ্বৰ পাহাৰৰ প্ৰান্তবাসীক আজিও অতীত ঐতিহ্যৰ কথা তুৰ্য্যনাদে ঘোষণা কৰি আছে ভৈৰৱচূড়া পৰ্বতৰ টিঙত আনুমানিক ১৬৪৭ ফুট ওখত ভৈৰৱ দেৱতাৰ থান। ভৈৰৱ মহাদেৱকেই বৃজাইছে আৰু এই থানৰ ওপৰত আজিও ভগ্নস্বপ্নত পৰিণত হৈ যিবোৰ শিলৰ মূৰ্তি আৰু সামগ্ৰী অৰক্ষিত অৱস্থাত আছে—তাৰে পৰাই এই ভৈৰৱ থানৰ মাহাত্ম্যৰ পৰিচয় পোৱা যায়। অভিজ্ঞ গোৱালপাৰা জিলাৰ উত্তৰত

থকা ভূটান পাহাৰৰ হাতীবাৰত থকা গৰম পানীৰ শিৱাশ্ৰম (টোটোপানী) বৰ্তমান ভূটীয়া প্ৰশাসনৰ অন্তৰ্গত; যদিও একালত এই শিৱাশ্ৰম খনি হাড়িয়ামগুৰু ওৰফে হৰিদাস মগুৰ (মহাৰাজ বিশ্বসিংহৰ পিতৃ) শিৱপূজাৰ থলি আছিল আৰু মহাৰাজ বিশ্বসিংহৰ দিনত ই এখন ৰাজকীয় তীৰ্থস্থানত পৰিণত হৈছিল। এই গৰমপানী বা টোটোপানীৰ শিৱাশ্ৰমৰ পোনে পোনে দক্ষিণে আধুনিক চিদলীৰ কিছু উত্তৰে ইতিহাস খ্যাত চিক্‌নাঝাৰ শিৱাশ্ৰম আৰু শিৱ মন্দিৰ বৰ্তমান নীচাত্মিক ৰাজনৈতিক মেৰ পাকত ক্ষত বিক্ষত। বঙাইগাঁও নগৰৰ পশ্চিম-দক্ষিণ প্ৰান্তত থকা সন্যাসী পাহাৰৰ শিৱাশ্ৰম, নগৰৰ মাজ মজিয়াৰ পাগালাস্থান, জলেশ্বৰৰ একালৰ বিখ্যাত জলেশ্বৰ (মহাদেৱৰ) মন্দিৰ, বিজনী ৰাজ্যৰ অন্তিম কালৰ ৰাজধানী অভয়াপুৰীৰ চেংকাল মহাকাল মন্দিৰ আদি অবিভক্ত গোৱালপাৰা জিলাৰ য’তে ত’তে সিঁচৰিত হৈ থকা শিৱ-মন্দিৰ সমূহ আৰু তৎসংলগ্ন কাহিনীবোৰ সংগ্ৰহ কৰিলে ইতিহাস পুনৰ লেখনৰ বাবে বহুতো মূল্যবান তথ্য-পাতি পোৱা যাব। পাগালাবাৰা অৰ্থাৎ মহাদেৱে গোৱালপাৰা জিলাৰ ভক্তবৃন্দৰ পৰা কেৱল দুধ-কল-প্ৰসাদ-গাঞ্জাই নাখায় ‘ঢেলও’ (মাটিৰ লাদুৰা বা শিলৰ দলি) খায় বাবেই মহাদেৱৰ এই থানখনৰ নাম ‘ঢেল খোৱা’ থান অৰ্থাৎ ‘দলি খাৱা ঠাকুৰ (মহাদেৱ) থান’ এই ‘ঢেলখোৱা’ থান খনি বৰ্তমান ধুবুৰী জিলাৰ উত্তৰ ভাগত আজিও বিদ্যমান আৰু ভক্তসকলে নিজ নিজ মন স্কাৰ্শনা পূৰ্ণার্থে পথাচাৰী হিচাবে বাটতে পোৱা থানখনিলৈ মহাদেৱক উদ্দেশ্য কৰি এটি শিল বা মাটিৰ লদাকেই অৰ্থাৎপে দলি মাৰি দিয়ে। পৃথিৱীত বোধহয় এনে ধৰণৰ ‘ঢেলখোৱা’ গোসাইৰ থান আন ক’তো নাই।

মহাদেৱ নামৰ তাৎপৰ্য্য :

‘লক্ষ্মী’ অৰ্থাৎ ‘শ্ৰী’ মানৱ সমাজৰ পৰা অন্তৰ্ধান হৈ অনন্ত সাগৰত আত্মগোপন কৰাৰ ফলত কেৱল মানুহৰেই নহয় দেৱতা আৰু অসুৰ বিলাকো দুৰ্দশাত পতিত হৈছিল। গতিকে লক্ষ্মীক পুনৰ উদ্ধাৰৰ বাবে দেৱতা আৰু অসুৰ সকলে লগ লাগি সমুদ্ৰ মন্থন কৰিবলগীয়া হৈছিল। প্ৰকৃত কথা হৈছে বুদ্ধিজীৱি দীপ্তিমান ব্যক্তি সকলেই দেৱতা। জ্ঞানহাতে তামসিক ভাবাপন্ন শক্তিমান ব্যক্তি সকলেই অসুৰ (অসু অৰ্থাৎ বল আছে যাৰ তেওঁৰেই অসুৰ)। দেৱতা আৰু অসুৰৰ সহযোগত অৰ্থাৎ বুদ্ধি আৰু বল (শক্তি)ৰ সহযোগত সমুদ্ৰ মন্থন অৰ্থাৎ কাৰ্যকৰী জ্ঞানৰ চৰ্চাৰে মানৱ সমাজৰ পৰা অভাব-অনাটন-দুৰ্দশা-অশান্তি দূৰীকৰণার্থে ভৱ সমুদ্ৰ অৰ্থাৎ হোৱাৰ সমুদ্ৰৰ (সং-ভূ-ধাতুৰ পৰা ভৱ) পৰা বহুতো নতুন নতুন কাৰ্যকৰী আৰু হিতকাৰী দ্ৰব্য বা গুণৰ আবিষ্কাৰ হৈছিল। এয়েই সমুদ্ৰ মন্থনৰ প্ৰকৃত তাৎপৰ্য্য। ইয়াৰ ফলতেই হলাহল অৰ্থাৎ বিষৰ প্ৰাদুৰ্ভাব বৃদ্ধি পাইছিল। সমাজৰ চৰম ক্ষতিকাৰক অৰ্থাৎ সমাজ বিৰোধী সকলেই বিষৰ ব্যক্তি। বিষৰ প্ৰতীক এই সমাজবিৰোধী ব্যক্তিসকলক মহাদেৱে নিজে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছিল বাবেই তেওঁ বিষক গলাধকৰণৰ তাৎপৰ্য্য আৰু তাৰ বাবেই তেওঁৰ আন এটি নাম ‘নীলকণ্ঠ’। এই সমাজ বিৰোধী ব্যক্তিসকলক নিয়ন্ত্ৰণ কৰিবলৈ যাওঁতেই হয়তো মহাদেৱে সমগ্ৰ এচিয়া মহাদেশ পৰিভ্ৰমণ কৰিছিল আৰু তেওঁৰ এই নিয়ন্ত্ৰণী কলা-কৌশল আৰু শক্তিৰ অনুগামী সকলেই তেওঁৰ মাহাত্ম্য চাৰিওফালে প্ৰচাৰ কৰিছিল বাবেই শৈৱ

পন্থা বা শৈৱধৰ্মী লোকৰ প্ৰাচুৰ্য্য হবলৈ পাইছিল। উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ বৃহৎ বড়ো গোষ্ঠীৰ কিৰাতী ফৈদৰ ওৰফে কছোজ সকলৰ প্ৰায় ভাগেই শৈৱ মতাবলম্বী আছিল। লক্ষাৰ বাৱণকে ধৰি, দক্ষিণাত্যৰ কোচ বীৰ কালকেয় কোচ, বেবিলনৰ ফোনিঙ্ক ওৰফে পনিঙ্ক ওৰফে পানিঙ্ক ওৰফে পানি কোচৰ সভ্যতাৰ অনুগামী সকলো আজিৰ কোচৰেই পূৰ্ব পুৰুষ আছিল আৰু তেওঁলোকে ভূমধ্য সাগৰত মহাপ্ৰতাপেৰে বিচৰণ কৰাৰ কথা খৃষ্টপূৰ্ব ৬ষ্ঠ শতিকাৰ গ্ৰীক বুৰঞ্জীবিদ হিৰোডিটাচৰ লেখনিত পোৱা যায়।

প্ৰাগ-ঐতিহাসিক যুগৰ শ্ৰেষ্ঠতম ব্যক্তি শিৱই জীৱনত সিদ্ধি লাভ কৰিবলৈ সকলো ধৰণৰ প্ৰতিবন্ধকতাক পৰাভূত কৰি সুদক্ষ হোৱাৰ বাবে আৱশ্যকীয় সং গুণাৱলীৰ প্ৰতীক সতীৰ অৱমাননা আৰু অপমৃত্যুৰ বাবে দায়ী কৰি আদৰ্শ বিহীন দক্ষতা আৰু জ্ঞানক লণ্ড-ভণ্ড কৰিবলগীয়াত পৰিছিল। যি দক্ষতাই মঙ্গলৰ কাৰক নহয়, তেনে দক্ষযজ্ঞক লণ্ড-ভণ্ড কৰাটোৱেই সমীচীন। এয়েই হৈছে শিৱৰ দক্ষ-যজ্ঞ লণ্ড-ভণ্ড কৰাৰ মূল তাৎপৰ্য্য। এই মঙ্গলকাৰী দক্ষতা শিৱই একেদিনে অৰ্জ্জুন কৰা নাছিল; বহুত সাধনাৰ পিছতহে সিদ্ধিলাভ কৰিছিল। সাধনা শব্দৰ ব্যুৎপত্তিগত অৰ্থ হ’ল যিকোনো কাৰ্য্য সুসম্পাদন কৰাৰ একানপতীয়া প্ৰচেষ্টাহে।

শিৱ আচলতে মঙ্গলৰ অধিকাৰী। এই কথা বহুতে বৃজি নেপাই শিৱৰ নামত বিশেষকৈ শিৱৰাত্ৰিৰ দিনা মাদক দ্ৰব্য সেৱন কৰে। এয়া সেৱনকাৰীসকলৰ অল্প বুদ্ধিৰ পৰিচয়হে মাথোন। সমাজৰ মঙ্গল সাধনৰ বাবে তেওঁ সমগ্ৰ এচিয়া মহাদেশত ন্যূনতম ৫১ ঠাইত বিভিন্ন জ্ঞানৰ চৰ্চা কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰিছিল আৰু এই মঙ্গলৰ বাবে জ্ঞান বিতৰণৰ কাৰ্য্যত ৰত হৈছিল। আচলতে মহান দেৱতা বা দীপ্তিমান-পুৰুষ শিৱই মানুহৰ মঙ্গল সাধনত মত্ত হৈ পৰিছিল। মঙ্গলকাৰী এই ভাৱৰ মহাদেৱক সেয়ে লক্ষাৰ বাৱণ, বাৱণৰ ভগ্নীপতি দক্ষিণাত্যৰ কোচ-ভেক্কা কালকেয়, শোণিতপুৰৰ বানাসুৰ, বত্ৰপীঠৰ অন্তৰ্গত ৰজা জলেশ্বৰ, ঘটক, চান্দ সদাগৰ, হাড়িয়া মগুৰ আদি বহুতোই মহাদেৱৰ পৰম ভক্ত হৈছিল। আচলতে শিৱ অতি সু-প্ৰাচীন কালত এজন মহান সাধক আছিল বাবেই পৰৱৰ্তী কালত তেওঁৰ অনুগামী সকলৰ মানত দেৱতালৈ পৰিণত হৈ গুণানুসাৰে নানান নামেৰে অভিহিত হৈছিল। বহুতো নামৰ ভিতৰত তেওঁ শঙ্খ নামেও জনাজাত। ‘শম্’ মানে কল্যাণ বা মঙ্গল আৰু ‘ভূ’ মানে হোৱা অৰ্থাৎ সকলো মঙ্গলৰ তেওঁ আশ্ৰয় বা পথ প্ৰদৰ্শক। সমাজৰ দুষ্কৃতিকাৰী আৰু বাধা বিপত্তি বোৰক বিষৰ সৈতে তুলনা কৰা হৈছে। এই বিষক তেওঁ নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছিল বা গিলি থৈছিল বাবেই তেওঁক নীলকণ্ঠও বোলা হয়; আৰু সেই সমাজবিৰোধী সকলৰ সহচৰ হৈ সিহঁতক নিয়ন্ত্ৰণ কৰে বাবেই তেওঁৰ আন এটি নাম ‘ফণিভূষণ’। ইয়াৰদ্বাৰা সমাজবিৰোধী ব্যক্তিসকলক বিষাক্ত সৰ্প বা ফণীৰ সৈতে তুলনা কৰিছে। অসং নিৰোধী কাৰ্য্যত তেওঁ সিদ্ধহস্ত আছিল বাবেই তেওঁ যেনিবা সিদ্ধিক হজম বা পান কৰিছিল। ভাং বা গাঞ্জাৰ এটা নাম সিদ্ধি। গতিকে ভুলতে তেওঁক গঞ্জিকা সেৱনকাৰী ৰূপে দেখুৱা হৈছে। প্ৰকৃতৰ্থত তেওঁ গঞ্জিকা সেৱন কৰাই নাছিল। যি কোনো কাৰণত সিদ্ধিলাভ কৰিবলৈ তিনিটা গুণৰ প্ৰয়োজন—শম দম-ভেদ অৰ্থাৎ সতঃ ৰজঃ তমঃ। এই তিনিও গুণৰ প্ৰতীক হৈছে ত্ৰিশূল। ইয়াৰ গৰাকী শিৱৰ গাত শাৰীৰিক সূক্ষতা,

মানসিক ভাবসাম্যতা আৰু আধ্যাত্মিক জ্ঞানৰ সুসমন্বয় ঘটিছিল। ব্যাঘ্ৰ বা বাঘ হৈছে সাহস, বীৰ্য আৰু কৌশলৰ প্ৰতীক, সেয়ে তেওঁৰ পৰিধেয় বসন আছিল ব্যাঘ্ৰ চৰ্ম। জীৱনত সিদ্ধি লাভ কৰিবলৈ হলে এই গুণ কেইটিৰ অতীব প্ৰয়োজন। সেইদৰে ব্যোম হৈছে পঞ্চভূতৰ আদি ভূত আৰু ই শব্দৰ মাধ্যম। এই শব্দ বা ধ্বনি বা নাদেই হৈছে আদিম সৃষ্টি আৰু তাৰ পৰাই ক্ৰমশঃ পৰৱৰ্তী সৃষ্টিবোৰ হৈছে। সেয়ে তেওঁ ব্যোম বিশ্বনাথ; আৰু সেইবাবেই তেওঁক

‘বানেশ্বৰ’ বোলাও হয়। বান শব্দৰ অৰ্থ বিস্তাৰ অৰ্থাৎ তেওঁ সকলো বিস্তাৰৰ ঈশ্বৰ বা অধিপতি। মঙ্গল প্ৰতিষ্ঠাৰ পথত তেওঁ অলপতেই তুষ্ট হয় বাবেই তেওঁ ‘আশুতোষ’। তেওঁ সকলোতে ব্যাপ্ত হৈ আছে আৰু ভক্তৰ মনত সেই কাৰণেই তেওঁ ‘সত্যম্-শিৱম্-সুন্দৰম্’ৰ প্ৰতীক স্বৰূপ।

অ—উ—ম = ওং নমঃ শিৱায়। ■

বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয় আলোচনী পাতৰ পৰা
সম্পাদকীয় - ১ম সংখ্যা ১৯৭৪-৭৫ চন

“যেতিয়া পৃথিৱীৰ মানুহে ন দেশৰ সন্ধানত, নতুন অনুসন্ধিৎসু মনেৰে পৃথিৱীৰ কক্ষপথ এৰি চন্দ্ৰলোকলৈ ধাবমান হৈছিল আৰু চন্দ্ৰলোকত প্ৰথম দুজন মানুহে (আমেৰিকাৰ নীল আৰ্মষ্ট্ৰং আৰু এডুইন আলড্ৰিন) অৱতীৰ্ণ অঞ্চলৰ একমাত্ৰ উচ্চশিক্ষাৰ অনুষ্ঠান— সেইদিনাই অৰ্থাৎ ইং ১৯৬৯ চনৰ ২১ জুলাইৰ দিনা সদৌ বিজ্ঞানী ছোৱালী হাইস্কুলৰ বৰমজিয়াত আৰু লগে লগে জ্ঞানৰ চাকি গটি ‘দুবৈৰ গঙ্গা ওচৰতে পোৱা’ৰ দৰে বহুদিনীয়া অৱস্থা পাইছেহি।”

শ্ৰীমুনিন্দ্ৰ চন্দ্ৰ দাস
সম্পাদক
প্ৰথম বছৰ, প্ৰথম সংখ্যা

প্ৰাচীন অসমৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা

শ্ৰীধীৰেন্দ্ৰ নাথ মেধি
প্ৰবক্তা, বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়

প্ৰাচীন অসমৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা সম্পৰ্কে পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ ঐতিহাসিক তথ্যপাতিৰ অভাৱৰ বাবে বিস্তাৰিত ভাবে একো ক’ব পৰা নাযায়। প্ৰাচীন কামৰূপীয় বজাসকলৰ শাসনাৱলী (inscriptions), তৎকালীন বিভিন্ন গ্ৰন্থাদিত বিক্ষিপ্তভাবে সিঁচবতি হৈ থকা সাক্ষ্যসমূহৰ পৰা সেই কালৰ শিক্ষা ব্যৱস্থা, শিক্ষানীতি, শিক্ষাৰ লক্ষ্য, পাঠ্যক্ৰম আদিৰ বিষয়ে আভাস মাত্ৰহে পোৱা যায়।

ভাৰতীয় আৰ্যধৰ্ম সংস্কৃতিৰ সূচনা আৰু প্ৰসাৰৰ কালৰে পৰা অসমত শিক্ষাৰ প্ৰচলন হ’বলৈ ধৰে আৰু ক্ৰমশঃ ই গা কৰি উঠে। আৰ্যানুগ শিক্ষা সংস্কৃতিৰ প্ৰৱৰ্তনৰ ফলত ভাৰতবৰ্ষৰ শিক্ষা-সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰখনত অসমেও গৌৰৱৰ ভাগী হৈ এক মৰ্যাদাপূৰ্ণস্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। চীন দেশীয় পৰ্যটক হিৰেনচাঙৰ ভ্ৰমণ বৃত্তান্তত ৭ম শতিকাৰ কামৰূপাধিবাজ কুমাৰ ভাস্কৰ বৰ্মণক এগৰাকী পৰম বিদ্যোৎসাহী আৰু প্ৰজাৰ মাজত শিক্ষামূলক কৰ্মত নিয়োজিত থকা বুলি উল্লেখ কৰিছে। পৰৱৰ্তী কালৰ কামৰূপ নৃপতিসকলৰ তাম্ৰশাসনবোৰৰ পৰা একাধিক শাস্ত্ৰজ্ঞ বিদ্বান তথা গুণী পণ্ডিত অসমত বসতি কৰাৰ বিষয়েও জানিব পৰা গৈছে। ভাস্কৰ বৰ্মণৰ নিধনপুৰ তাম্ৰ শাসনৰ উল্লেখ অনুসৰি ২০৫ গৰাকী বিদ্বান ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিতৰ অৱস্থানে সেইকালৰ অসম বা কামৰূপ ৰাজ্যত প্ৰাচীন ভাৰতীয় শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ অনুৰূপ শিক্ষাৰ প্ৰচলন থকাৰ কথাৰ সূচায়। ৯ম শতিকাৰ কামৰূপৰ ৰাজধানী হাটপেশ্বৰ (তেজপুৰ) ‘সাধু বিদ্বজ্জন্যিষ্ঠান’ অৰ্থাৎ সাধু বিদ্বান লোকৰ বাসভূমি আছিল। বনমালৰ তেজপুৰ শাসনত ভিজ্জট নামৰ বেদাৰ্থ বিৎ ব্ৰাহ্মণৰ উল্লেখ পোৱা যায়। ভাস্কৰ বৰ্মণৰ নিধনপুৰ শাসনৰ পৰা জানিব পৰা যায় যে নাৰায়ণ বৰ্মা যুদ্ধ বিদ্যা আৰু অৰ্থশাস্ত্ৰত নিপুন আছিল আৰু মহাত্মা বৰ্মাৰ পুত্ৰ চন্দ্ৰ মুখ বৰ্মা কলাপ্ৰিয় ব্যক্তি আছিল। ডুবী শাসনত কুমাৰ ভাস্কৰ বৰ্মণক নানা শাস্ত্ৰ বিশাৰদ, কবিত্ব গুণসম্পন্ন ব্যক্তিকৰূপে চিহ্নিত কৰিছে। তেনেদৰে ইন্দ্ৰপালৰ ১ম তাম্ৰশাসনত যুৱৰাজ পূৰ্বন্দৰ সু-কবিকৰূপে পৰিচিত হোৱাৰ উপৰিও ব্যাকৰণ, মীমাংসা, ন্যায় আৰু তন্ত্ৰশাস্ত্ৰ নিপুন বুলি বৰ্ণিত হৈছে। এই নিদৰ্শন সমূহৰপৰা সহজে প্ৰতীয়মান হয় যে প্ৰাচীন কামৰূপৰ ৰজাসকল বিদ্বান, শাস্ত্ৰজ্ঞ, কলাপ্ৰিয়, ৰাজনীতিজ্ঞ আৰু নানা বিষয়ত পাৰদৰ্শ আছিল।

প্ৰাচীন কামৰূপৰ পণ্ডিত ব্যক্তি অন্য প্ৰদেশতো সমাদৃত হৈ সন্মান লাভ কৰিছিল। আনকি কোনো কোনো কামৰূপীয় পণ্ডিতে অন্য প্ৰদেশৰ ৰজাৰ আমন্ত্ৰণ ক্ৰমে সেই ৰাজ্যত বসতি কৰাৰ কথাও ইতিহাসে প্ৰতিপন্ন কৰিছে। ৭ম-৮ম শতিকাৰ অন্ধ্ৰদেশীয় ৰজা অনন্ত বৰ্মণে কামৰূপীয় পণ্ডিত বিষয়সোমাচাৰ্যক বিদ্যাবত্তাৰ পূৰস্কাৰ হিচাপে ভূ-সম্পত্তি দান কৰি নিজ ৰাজ্যত নিগাজীকৈ বসবাস কৰাৰ সুবিধা কৰি দিছিল। ১০ম শতিকাৰ বাকপতি ৰাজে কামৰূপৰ ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিত এজনক ব্ৰহ্মোত্তৰ সা-সম্পত্তি দান কৰি

নিজ ৰাজ্যত সংস্থাপিত কৰাৰ কথাও প্ৰমাণিত হৈছে। গতিকে কামৰূপীয় ব্ৰাহ্মণৰ পাণ্ডিত্য সুদূৰ কলিঙ্গ, কনৌজ আদি অঞ্চললৈকে যে বিয়পি পৰিছিল উক্ত উদাহৰণবোৰে তাকেই সমৰ্থন কৰে। আনহাতে পূৰ্বভাৰতৰ বিখ্যাত শিক্ষাকেন্দ্ৰ নালন্দা, বিষ্ণুশীলা, উদন্তপুৰ আদি বিশ্ববিদ্যালয়ত কামৰূপৰ বিদ্যাৰ্থীয়ে উচ্চ শিক্ষা লাভৰ বাবে যোৱা কথাও উল্লেখযোগ্য। হিৰেনচাঙৰ ভ্ৰমণ টোকাই কামৰূপ দেশীয় এগৰাকী ব্ৰাহ্মণে নালন্দা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ বৌদ্ধ অধ্যাপকৰ লগত যুক্তি তৰ্কত হাব মানি বৌদ্ধ ধৰ্মত দীক্ষিত হোৱাৰ বিষয়ে উল্লেখ পোৱা যায়। ইয়ে কামৰূপীয় ছাত্ৰ বা ব্যক্তিয়ে উক্ত অঞ্চলসমূহত শিক্ষা গ্ৰহণৰ প্ৰমাণ দিয়ে।

প্ৰাচীন অসমৰ প্ৰাগজ্যোতিষ, হাৰুপেশ্বৰ, দুৰ্জয়া, কামৰূপ আদি ৰাজধানী অঞ্চলবোৰ সুখ্যাত শিক্ষা কেন্দ্ৰ আছিল। সংস্কৃত ভাষা সাহিত্যবোৰ বহুল চৰ্চা যে আছিল সেই বিষয়ে সন্দেহ নাই। সেই সময়ৰ সংস্কৃতত লিখিত ৰাজ অনুশাসন বোৰেই তাৰ প্ৰমাণ। ইয়াৰ উপৰি অগ্ৰহাৰী ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিতসকলে নিজাববীয়াকৈ ছাত্ৰশালা বা টোল প্ৰতিষ্ঠা কৰি শিক্ষা দানৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ প্ৰমাণো পোৱা গৈছে। বজাঘৰৰ পৰা ভূমিদান আৰু ৰাজকোষৰ পৰা বৃত্তি প্ৰদান কৰি জ্ঞান আহৰণ আৰু বিস্তাৰত প্ৰভূত বৰঙণি যোগোৱাৰ একাধিক প্ৰমাণ তাম্ৰশাসন, শিলালিপিসমূহৰ পৰা জানিব পৰা যায়। ফলস্বৰূপে প্ৰতিগৰাকী ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিতৰ তত্ত্বাৱধানত চতুপাঠী বা বিদ্যালয় একোখন গঢ় লৈ উঠিছিল। বল বৰ্মাৰ তাম্ৰশাসনৰ উল্লেখ এই কথাৰ সত্যতাৰ প্ৰমাণ দিয়ে। এই শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান সমূহ আৰ্যধৰ্ম সংস্কৃতি অনুগামী হোৱা হেতুকে ব্ৰাহ্মণ, ক্ষত্ৰিয়, বৈশ্য, ৰাজপৰিয়াল, অমাত্য মন্ত্ৰী আদি অভিজাত বা উচ্চবৰ্গৰ লোকৰ মাজতে শিক্ষা গ্ৰহণ ব্যৱস্থা সীমিত আছিল। অৱশ্যে অন্যান্য জাতিৰ বিদ্যাৰ্থী সকলেও শিক্ষা লাভৰ পৰা বঞ্চিত হোৱা বুলি ক’ব নোৱাৰি। পুৰণি তাম্ৰ শাসনত উল্লিখিত লিখক, কাকতী আদি ৰাজ কৰ্মচাৰী তথা শাসনাৱলীৰ অক্ষৰ খোদাই কৰোঁতাসকল অৱাৰ্দ্ধাৰ অথচ সুশিক্ষিত লোক আছিল। ব্ৰাহ্মণ পণ্ডিতৰ নিচিনাকৈ অন্যান্য জাতিৰ বিদ্বান লোককো ৰাজকোষৰ পৰা সা-সুবিধা দান কৰা হৈছিল। অৱাৰ্দ্ধাৰ পণ্ডিতৰ দ্বাৰা একাধিক সংস্কৃত পুথিও ৰচিত হোৱা কথাই প্ৰাচীন যুগৰে পৰা অসম যে শিক্ষা-দীক্ষাত অগ্ৰসৰ আছিল তাকে সূচায়।

পুৰণি অসমৰ শিক্ষাদান ব্যৱস্থা প্ৰাচীন ভাৰতীয় শিক্ষাদান ব্যৱস্থাৰ অনুৰূপ আছিল। শিক্ষক ছাত্ৰৰ মাজৰ নিবিড় সম্বন্ধৰ আধাৰত শিক্ষা বিতৰণ আৰু আহৰণ কাৰ্য আবৃত্ত হৈছিল। ‘কামৰূপ শাসনাৱলী’ আৰু প্ৰাচীন কামৰূপীয় গ্ৰন্থসমূহৰ পৰা প্ৰাচীন কামৰূপত ‘গুৰুকুল’ প্ৰথা অনুযায়ী যে ছাত্ৰই শিক্ষা লাভ কৰিছিল সেই কথা স্পষ্টভাৱে জানিব পৰা গৈছে। নিজৰ যত্নৰ দ্বাৰা আত্মোপলব্ধি সাধিত নহয় বুলি থকা বিশ্বাসৰ ভেটিত গুৰুগৃহত থাকি বিদ্যাৰ্থীয়ে শিক্ষা লাভ কৰিছিল। গুৰু পৰিয়ালৰ এজন হিচাপে যাবতীয় সকলো কৰ্ম

সম্পন্ন কৰি লাভ কৰা শিক্ষা ব্যৱস্থাকে 'শুককুল প্ৰথা' বুলি কোৱা হয়। শিক্ষা বিতৰণ আৰু আহৰণ পবিত্ৰ কৰ্ম বুলি গণ্য কৰা হৈছিল। ধৰ্মীয় ৰীতি-নীতি আৰু অনুষ্ঠানৰ জৰিয়তে শিক্ষা আৰম্ভ আৰু সমাপন অনুষ্ঠিত হৈছিল। শিক্ষা কালৰ অন্তত পণ্ডিতলোকে (স্নাতকে) গৃহাশ্ৰমত প্ৰৱেশ কৰে আৰু জীৱিকাৰ সংস্থান বিচাৰি ৰজাৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰিছিল। মহাৰাজ বলবৰ্মাৰ তাম্ৰশাসনত এই বিষয়ে উল্লেখ পোৱা যায়।

প্ৰাচীন যুগৰ অসমৰ শিক্ষাৰ অধীতব্য বিষয়সমূহ আছিল— চতুৰ্বেদ, বেদাঙ্গ (স্মৃতি শিক্ষা, কল্প, নিৰুক্ত, জ্যোতিষ, ব্যাকৰণ আৰু ছন্দ), স্মৃতি বা ধৰ্মশাস্ত্ৰ, ন্যায়, মীমাংসা, অৰ্থশাস্ত্ৰ, পুৰাণ, তন্ত্ৰ, ধনুৰ্বেদ, ভাস্কৰ্য বিদ্যা, বাস্তৱ বিদ্যা (architecture), গাৰ্ভব্য বিদ্যা ইত্যাদি। বনমাল দেৱৰ তেজপুৰ তাম্ৰশাসন, বত্ৰপালৰ শুৱালকুছি অনুশাসন, ধৰ্মপালৰ শুভংকৰ পাটৰ লিপি, বলবৰ্মাৰ তাম্ৰশাসন আদি উৎসই প্ৰাচীন কামৰূপত বেদ, অৰ্থশাস্ত্ৰ, ধনুৰ্বেদ, মীমাংসা, ন্যায়, বেদাঙ্গৰ বহুল চৰ্চা হোৱাৰ সন্ভেদ দিয়ে। লিপিৰ প্ৰচলনৰ পূৰ্বে শিক্ষা পুৰুষানুক্ৰমে মৌখিক ভাবে প্ৰচলিত হৈ আছিল। খৃষ্টীয় ৫ম শতিকাৰ পৰা অসমত লিপিৰ প্ৰচলন হোৱা বুলি নগাজৰি লিপি আৰু সুৰেন্দ্ৰ বৰ্মাৰ উমাচল লিপিৰ সাক্ষ্যৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে। লিপিৰ প্ৰচলনৰ পৰা লাহে লাহে পুথিগত শিক্ষাৰ প্ৰচলন হ'বলৈ ধৰে।

প্ৰাচীন শিক্ষা ব্যৱস্থাত আজিকালিৰ দৰে লিখিত পৰীক্ষা পদ্ধতিৰ প্ৰচলন নাছিল। শিক্ষা কাৰ্য চলি থকা সময়ত আৰু অন্ত হোৱাৰ সময়ত তৰ্ক, আলোচনা আৰু অন্যান্য প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰি বিদ্যাৰ্থীৰ যোগ্যতা তথা জ্ঞানৰ বিচাৰ কৰা হৈছিল।

প্ৰাচীন কামৰূপৰ নাৰী শিক্ষা সম্পৰ্কে বিশেষ একো জন নাযায়। পুৰুষৰ তুলনাত স্ত্ৰী-শিক্ষা পিছপৰা আছিল, যিহেতু শিক্ষা কেন্দ্ৰসমূহ নাৰীসকলৰ বাবে মুকলি নাছিল। সীমিত সংখ্যক নাৰীয়েহে শিক্ষা লাভৰ সুবিধা লাভ কৰিছিল। গৃহশিক্ষক নিযুক্ত কৰি জীয়ৰী বোৱাৰীক পিতৃ-মাতৃ আৰু শহুৰ-শাহুৰ তদাৰকত লিখা পঢ়া আৰু অন্যান্য আৱশ্যকীয় বিষয়ৰ শিক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা প্ৰচলিত আছিল।

ওপৰৰ আলোচনাৰ আধাৰত নিঃসন্দেহে ক'ব পাৰি যে প্ৰাচীন অসম (খৃষ্টীয় চতুৰ্থ-পঞ্চম শতিকাৰ পৰা দ্বাদশ-ত্ৰয়োদশ শতিকা পৰ্য্যন্ত) শিক্ষা-দীক্ষা, জ্ঞান-চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত বহুগুণে আগবঢ়া আছিল আৰু পৰৱৰ্তী কালত শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ পথ প্ৰশস্ত কৰি তোলাত এই শিক্ষাই যথেষ্ট অবিহণা যোগাইছিল। ■

সহায়ক পুথি-পত্ৰ

- ১। মনোৰঞ্জন শাস্ত্ৰী : অসমত সংস্কৃত চৰ্চা, অসমীয়া সংস্কৃতি সম্পাঃ হৰিপ্ৰসাদ নেওগ আৰু লীলা গগৈ ১৯৭৫।
- ২। লক্ষ্মীবা দাস : অসমৰ শিক্ষা, অসম গৌৰৱ, সম্পা : হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা, ১৯৭৮।
- ৩। সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা : পুৰণি সাহিত্য অধ্যয়ন, ১৯৮৮
- ৪। B. K. Barua : A Cultural History of Assam, 1969
- ৫। S.N. Sarma : Education in Ancient Assam, Comprehensive History of Assam, Vol-I, ed by H.K. Barpujari.

বিজনী মহাবিদ্যালয় আলোচনী পাতৰ পৰা
চতুৰ্থ সংখ্যা - ১৯৭৯-৮০ চন
জীৱন

শ্ৰীকৰুণা বাম
মাতক মহলা

কোনে কয়
জীৱন আমাৰ
বেদনাৰ আঘাতত
ভাগি যোৱা কিছুমান শিলৰ টুকুৰা।
আশাহীন, ভাষাহীন
প্ৰেমহীন নিৰৱ-নিষ্পন্দ।
মই কওঁ—
জীৱন আমাৰ
সীমাহীন আশাবে সমুজ্বল
এটি বৃহৎ কবিতা
প্ৰীতি আৰু কৰুণাৰ
মৰমেৰে লিখা।

সূক্ষ্ম অনুভূতিৰ শিক্ষা

শ্ৰীপোৱালমণি ঠাকুৰীয়া

বিভাগীয় প্ৰধান

দৰ্শন বিভাগ, বিজনী মহাবিদ্যালয়

আদিম মানৱে আৱণ্যক জীৱনত প্ৰতিকূল প্ৰাকৃতিক শক্তি সমূহৰ বিৰুদ্ধে একক ভাবে যুঁজ দিবলৈ অসমৰ্থ হৈ পৰিত্ৰাণ বিচাৰি সময়ত হয়তো স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱেই সমাজমুখী হ'বলৈ বাধ্য হৈছিল। সুখ, শান্তি আৰু উন্নতিৰ কাৰণেই প্ৰয়োজন হৈছিল সমাজৰ। সূক্ষ্ম সমাজ গঠনৰ কাৰণে সহানুভূতি, সহিষ্ণুতা, সন্তাৰ, দয়া, মমতা, পৰোপকাৰিতা, উদাৰতা, আদিৰ দৰে মানুহৰ অন্তৰৰ সূক্ষ্ম মানবীয় অনুভূতিবোৰৰ ভূমিকা অপৰিহাৰ্য্য। ব্যক্তিৰ সমষ্টিয়েই সমাজ। গতিকে এখন সুখী, উন্নতিশীল সুন্দৰ সমাজ গঢ়ি তুলিবলৈ সেই সমাজৰ ব্যক্তি সমূহৰ পাৰস্পৰিক সম্পৰ্কও মধুৰ হোৱাতো আৱশ্যকীয়।

প্ৰত্যেক ব্যক্তিৰ নিজস্ব মতাদৰ্শ থকাতো তেনেই স্বাভাৱিক। কিন্তু এই মতাদৰ্শৰ ভিন্নতাই সূক্ষ্ম সমাজ গঠনত প্ৰতিবন্ধক হ'ব নোৱাৰে, যদিহে ব্যক্তিবোৰৰ পাৰস্পৰিক সম্বন্ধ মধুৰ হৈ থাকে। ব্যক্তিৰ লগত ব্যক্তিৰ এই পাৰস্পৰিক সম্বন্ধ মধুৰ কৰি ৰখাত ব্যক্তিৰ অন্তৰৰ সূক্ষ্ম মানবীয় অনুভূতিবোৰৰ গুৰুত্ব অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি। এই অনুভূতিবোৰে মানুহক ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক কৰাৰ বিপৰীতে তেওঁলোকৰ মাজৰ দূৰত্ব হ্রাস কৰি একাত্মবোধ জগাই তোলাত সহায় কৰে।

বৰ্তমান যান্ত্ৰিক যুগত মানুহো এক ধৰণৰ যন্ত্ৰত পৰিণত হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে। দৈনন্দিন কামবোৰ যন্ত্ৰবৎ কৰি যোৱাৰ বাহিৰে মানুহৰ লগত মানুহৰ আত্মিক সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলিবলৈ আজি আৰু কোনো আগ্ৰহী নহয়। সাধাৰণতে দেখা যায় পথৰ কাষত পৰি যন্ত্ৰনাত চিঞৰি থকা ভিক্ষাৰীজনৰ খবৰ লোৱা দূৰৰ কথা, চিনাকি ব্যক্তিৰ বিপদ দেখিও পলাই ফুৰিব লগা অৱস্থা হৈছে। আৰ্থিক বা শাৰীৰিকভাবে সহায় কৰা দূৰৰ কথা, মুখৰ মাত এযাব দি সহানুভূতি জনোৱাৰ সময়কনো যেন আজিৰ মানুহৰ নোহোৱা হৈছে। বহুক্ষেত্ৰত সেইখিনিৰ প্ৰয়োজনীয়তা উপলব্ধি কৰিবলৈও মানুহে পাহৰি পেলাইছে। আজিৰ এই কৃত্ৰিমতাৰ যুগত কৃত্ৰিম বস্ত্ৰৰ লগতে মানুহৰ অন্তৰৰ সূক্ষ্ম মানবীয় অনুভূতিবোৰেও কৃত্ৰিমতা লাভ কৰিছে। এই সূক্ষ্ম অনুভূতিবোৰ অন্তৰত জাগ্ৰত হৈ নুঠিলেও জাগ্ৰত হোৱাৰ লক্ষণ সমূহ বহুক্ষেত্ৰত অভিনয় কৰি দেখুৱা হয়। জ্ঞানী-গুণী ব্যক্তিৰ মুতাত শোকসভা পাতি দুই মিনিট সময় নীৰৱে থিয় হৈ থাকি কিমানে বাকু মৃতকৰ আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰে? মহাপুৰুষৰ মহান আদৰ্শেৰে অনুপ্ৰাণিত হৈ সমাজ গঢ়াৰ কামত আত্মনিয়োগ কৰা জনেও কিমান নিষ্ঠাৰে তেনে কামত ব্ৰতী হয়, সেয়া সন্দেহৰ বিষয়।

ব্যক্তি আৰু ব্যক্তিৰ মাজৰ এই যান্ত্ৰিক আৰু কৃত্ৰিম সম্পৰ্ক শিথিল কৰি আত্মিক সম্পৰ্ক সুদৃঢ় কৰি গঢ়ি তুলিব নোৱাৰিলে সমাজত প্ৰকৃত শান্তি স্থাপন নহয়। অনাৰ্তাৰ, দূৰদৰ্শন, বাতৰি কাকত আদিৰ দৰে জনসংযোগৰ মাধ্যম সমূহৰ যোগেদি শান্তিৰ

কথা কৈ, সমন্বয়ৰ গীত গাই সমাজত শান্তি আৰু সমন্বয় গঢ়ি তুলিব নোৱাৰি।

তথাকথিত দেশপ্ৰেমিকৰ দেশপ্ৰেমেও সমাজলৈ শান্তি কঢ়িয়াই আনিব নোৱাৰে বুলি প্ৰমাণিত হৈছে। দেশপ্ৰেমৰ নামাৱলী লৈ ৰাজনীতিকেই ব্যৱসায় হিচাপে লোৱা অনেক বিড়াল তপস্বীৰ কুচক্ৰান্তত সমাজৰ শান্তি আৰু প্ৰগতি বিয়িত হোৱাই নহয়, বৰং সমাজ হৈ পৰিছে জৰ্জৰিত, অশান্ত। পৰ্বতত কাছকনী হয়তো বিচাৰি পাব পাৰি; কিন্তু ভণ্ড দেশপ্ৰেমিক আৰু ৰাজনীতি ব্যৱসায়ীৰ পৰা সমাজৰ শান্তি আৰু প্ৰগতি আশা কৰিব নোৱাৰি।

ঠিক তেনেদৰে ধৰ্মৰ নামত কেতিয়াবা কেতিয়াবা সমাজত শান্তি স্থাপনৰ পৰিৱৰ্তে যে অশান্তিহে বঢ়াই তোলে তেনে নিদৰ্শনো নোহোৱা নহয়। সৰু বৰ অগণন ক্ৰুচেদ, জেহাদ আৰু ধৰ্মযুদ্ধই পৃথিৱীৰ সেউজীয়া পথাৰ ৰাঙলী কৰাৰ বৰ্ণনাৰে ইতিহাসৰ পাত কলঙ্কিত হৈ আছে।

মানৱ অন্তৰৰ এই দানবীয় প্ৰবৃত্তিবোৰে সৃষ্টি কৰা ঠগ-প্ৰবঞ্চনা, ডকাইতি-লুণ্ঠন, আকাল-অনাটন, খাৰ-বাৰুদৰ ধোঁৱা আৰু মৃত্যুৰ বিভীষিকাই অশান্ত কৰা সমাজখনত পুনৰ শান্তি স্থাপন কৰিবলৈ হ'লে মানুহৰ মানবীয় গুণবোৰ জাগ্ৰত কৰি কুপ্ৰবৃত্তিবোৰৰ বিৰুদ্ধে থিয় কৰাৰ লাগিব। এনে ক্ষেত্ৰত মানবীয় সংগুণবোৰ জগাই তোলাত নৈতিক প্ৰমূল্যযুক্ত শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা নুই কৰিব নোৱাৰি। জন্মৰ লগে লগে মানুহে একো শিকি নাই। অতি সাধাৰণ কামৰ পৰা গভীৰ বৈজ্ঞানিক অথবা দাৰ্শনিক তত্ত্ব আয়ত্ত কৰালৈকে মানুহে নিজে নিজে অনেক কথা শিকিব লগীয়া হয়। মহাকাশ বিজ্ঞানৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সৌন্দৰ্য্য চৰ্ছা কৰালৈকে এশ এবুৰি বিভিন্ন বিষয়ৰ শিক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা আমাৰ সমাজত আছে। কিন্তু এইবোৰ শিক্ষাই ব্যক্তিৰ লগত ব্যক্তিৰ আত্মিক সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাত বিশেষ অবিহণা যোগাব পৰা নাই। এইবোৰ শিক্ষাই বৰং কম বেছি পৰিমাণে মানুহক ব্যক্তি কেন্দ্ৰিক আৰু যান্ত্ৰিক হিচাপে গঢ়ি তোলাহে দেখা যায়। সেই কাৰণেই বোধহয় বৰ্তমান সমাজ জীৱনত দেখা যায় কিছু সংখ্যক মেধাৱী ছাত্ৰই স্কুল কলেজৰ বিভিন্ন পৰীক্ষাত সুখ্যাতিৰে উত্তীৰ্ণ হৈ কৰ্মজীৱনত প্ৰতিষ্ঠিত হৈয়ো অনেক ক্ষেত্ৰত ৰাজহুৱা ধন আত্মসাৎ কৰি বিলাসী জীৱন-যাপন কৰে। ফল স্বৰূপে সমাজত বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত নৈতিক অৱক্ষয় দেখিবলৈ পোৱা যায়। ই নিতান্তই পৰিতাপৰ বিষয়। মানৱ অন্তৰৰ সেই সং প্ৰবৃত্তিবোৰক জগাই তোলা আৰু সিৰোবৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে শিক্ষা দিয়াৰ কোনো ব্যৱস্থা আমাৰ সমাজত নাই। পাঠ্য পুথিত বিক্ষিপ্তভাৱে পোৱা আৰু জীৱনত দেখি অথবা ঠেঁকি শিকা দুই এটি কথাৰ বাহিৰে এই বিষয়ত আমাৰ শিক্ষনীয় ব্যৱস্থা তেনেই নিৰাশজনক। আজিৰ সমাজৰ মানৱ অন্তৰৰ দানবীয় প্ৰবৃত্তিবোৰ জগাই তুলিবলৈ সন্তীয়া উপন্যাস আৰু ব্যৱসায়িক

বোলছবিৰ যোগেদি মদ্যপান, ধৰ্মগণ, ডকাইতি আদিৰ দৃশ্যবোৰৰ অহৰ্নিশে প্ৰদৰ্শন কৰাতো সাধাৰণ কথাত পৰিণত হৈছে। এই অশুভ শক্তিবোৰে ব্যক্তি তথা সমাজ জীৱনলৈ অশান্তি কঢ়িয়াই আনে; ফলত সমাজৰ শান্তি-সম্প্ৰীতি-প্ৰগতি বিঘ্নিত হয় আৰু সমাজ জীৱন হৈ পৰে দুৰ্বিষহ।

কিন্তু এইবোৰৰ বিপৰীতে মানুহৰ অন্তৰৰ সূক্ষ্ম মানবীয় অনুভূতিবোৰে ব্যক্তি আৰু ব্যক্তিৰ মাজত আত্মিক সম্পৰ্ক গঢ়ি তুলি ভিন্নতাৰ সীমা ভাঙি শান্তি স্থাপন কৰা দেখা যায়। সহানুভূতিয়ে আত্মিক সম্পৰ্ক মধুৰ কৰে আৰু সহনশীলতাই 'যুদ্ধংদেহী' মনোভাব অবদমিত কৰি সহায়স্থানৰ ক্ষেত্ৰ মুকলি কৰি মানুহক শান্তিমুখী কৰি তোলে।

মানৱীয় আৰু দানৱীয় দুয়োবিধ সূক্ষ্ম অনুভূতি মানুহৰ অন্তৰৰ স্তায়ী বস্তু। ইবোৰৰ এটাকো নিৰ্মূল কৰিব নোৱাৰি। কিন্তু ঐকান্তিক চেষ্টা আৰু শিক্ষাৰ দ্বাৰা অৱদমিত কৰিব পাৰি, জাগ্ৰত কৰিব পাৰি। এই কাম আন্তৰিকতাৰে কৰিব লাগিব। যধে মধে কিবা এসোপামান কৰিলেই মূল উদ্দেশ্য সাধন হ'ব বুলি ক'ব নোৱাৰি। এই সূক্ষ্ম অনুভূতিৰ নতুন শিক্ষা বিষয় সংযোজন কৰিব খুজিলে বৰ্তমানৰ শিক্ষা বিষয়ৰ বোজা পাতল কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কেও বিচাৰ বিবেচনা কৰাৰ খল আছে। অত্যাধিক শিক্ষা বিষয়ৰ বোজাত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ স্পৃহা বিঘ্নিত হোৱাৰ আশঙ্কা থাকে। তদুপৰি

বৰ্তমানৰ চাকৰিমুখী যান্ত্ৰিক শিক্ষা পদ্ধতিবোৰ সংস্কাৰ সাধন কৰা উচিত। পাঠ্যপুথিগত শিক্ষাৰ লগত তাৰ ব্যৱহাৰিক দিশৰ সমন্বয় ঘটাব নোৱাৰিলে বজৰুৱা 'নোটচ' ফালি পৰীক্ষাত নকল কৰাৰ মানসিকতা সদায় থাকিব। আন্তৰিকতাবিহীন কোনো শিক্ষা ব্যৱস্থাই মূল উদ্দেশ্য সাধন কৰিব নোৱাৰে। বৰ্তমান শিক্ষা ব্যৱস্থাত এনে এক মানসিকতা আহি পৰিছে যে শিক্ষাদান আৰু গ্ৰহণৰ পিছত পৰীক্ষা লোৱাটো যেন অপৰিহাৰ্য্য। দৰাচলতে শিক্ষাৰ লগত চাকৰিৰ সম্পৰ্কৰ পৰিৱৰ্তে পৰীক্ষাৰ ফলাফলৰ লগতহে চাকৰিৰ সম্পৰ্ক বেছি হৈছে।

কিন্তু ব্যক্তিৰ লগত ব্যক্তিৰ আত্মিক সম্পৰ্ক মধুৰ কৰি গঢ়ি তুলিবলৈ অন্তৰৰ সূক্ষ্ম মানবীয় অনুভূতিবোৰ জগাই তোলা আৰু সিবোৰৰ সফল ব্যৱহাৰিক শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰখন পৰীক্ষাৰ দৰে নিৰস, আন্তৰিকতাহীন যান্ত্ৰিক বস্তুৰে কলুষিত কৰিব দিয়াটো সমীচীন নহব। সূক্ষ্ম অনুভূতিৰ শিক্ষাৰ কাৰণে যি বিষয় বিদ্যালয় সমূহত নতুনকৈ সংযোজন কৰাৰ কথা উল্লেখ কৰা হৈছে, প্ৰচলিত নিয়ম অনুসৰি সেই বিষয়ৰ পৰীক্ষা লোৱাৰ বিকল্প হিচাপে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে শ্ৰেণীত উপস্থিত থকাটো নিশ্চিত কৰিব পাৰিলেই যথেষ্ট উপকাৰ হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি। এই শিক্ষাই বিদ্যালয়ৰ চাৰিসীমা অতিক্ৰম কৰি সমাজৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিৰ অন্তৰ স্পৰ্শ কৰিব পাৰিলে সমাজ হৈ উঠিব সুখময়, শান্তিময় আৰু প্ৰগতিৰ পথত দ্ৰুতগামী। ■

বিজনী অঞ্চলত মাধ্যমিক আৰু উচ্চশিক্ষাৰ বিস্তাৰ : এটি দৃষ্টিপাত

শ্ৰীবীৰহাস গিৰি বসুমতাৰী
প্ৰবক্তা, অসমীয়া বিভাগ

'বিজনী অঞ্চল' বুলিলে ইতিহাসে সামৰি লোৱা বাগদুৱাৰ বা বিজনী দুৱাৰকেই বুজায়। ১৮৪০-৪২ খৃ.ৰ ভিতৰত ৰুথাৰফোৰ্থ (Ruther Forth) নামৰ ইষ্ট ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ এজন লোকৰ উচটনিত গৃহকম্পলৰ সূত্ৰপাত হয় আৰু কেবাটাও স্বতন্ত্ৰ জমিদাৰীত বিজনী ৰাজ্যখন ভাগ হয়।

১৮৬৫ চনত 'ছিনচুলা' (Sinchula) সন্ধিৰ ফলত বিজনী ৰাজ্যখন ভূটান ৰাজৰ পৰা বৃটিছৰ হাতলৈ যায়। ১৯৫৬ খৃঃ ১ এপ্ৰিলত ভাৰত চৰকাৰৰ লগত চামিল হোৱাত বিজনী ৰাজ্যখনৰ অৱসান ঘটে।

১৯৭১ খৃঃৰ এপ্ৰিল মাহত বেল লাইনৰ দুয়োকাষে থকা ঠাইখিনিক সামৰি বৰ্তমানৰ বিজনী নগৰখন গঢ়ি উঠে। বিজনী নগৰ আৰু ইয়াৰ আশে-পাশে থকা কেবাখনো গাঁও সামৰি বৃহৎ অঞ্চলটোকে 'বিজনী অঞ্চল' বুলি জনা যায়।

এই প্ৰবন্ধত সামগ্ৰিক ভাবে বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰতা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে।

বিজনী অঞ্চলৰ সৰ্বপ্ৰথম শিক্ষা প্ৰতিষ্ঠান কোনখন তথ্যৰ অভাৱত সেই বিষয়ে সঠিককৈ কোৱা টান। সেই তথ্য উদ্ঘাটন কৰাটো আমাৰ বাবে বৰ কঠিন হৈ পৰিছে। সম্ভৱতঃ বিজনী ৰাজপৰিয়ালৰ পৃষ্ঠপোষকতা আৰু এই অঞ্চলৰ ৰাইজৰ সহযোগত বিজনীৰ দক্ষিণ অঞ্চলত প্ৰথম শিক্ষানুষ্ঠানটো প্ৰতিষ্ঠিত হয়। অৱশ্যে, এই তথ্যটো জানিব পাৰিলে বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষা জগতৰ উল্লেখনীয় দিশ এটা পোহবলৈ আহিলহেঁতেন।

বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰত উল্লেখনীয় ভূমিকা গ্ৰহণকাৰী বিদ্যালয়খন হ'ল— "বিজনী বান্ধৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়" কিন্তু এইবিদ্যালয়খন পোনতে 'মজলীয়া ইংৰাজী বিদ্যালয়' হৈ আছিল। ১৯০৭ চনত এই অঞ্চলৰ কেইজনমান শিক্ষানুৰাগী অগ্ৰণী ব্যক্তিৰ সূচিন্তাৰ ফলত জন্ম হয়— "বিজনী বান্ধৰ মজলীয়া ইংৰাজী (M.E. School) বিদ্যালয়"খন। বৃহত্তৰ বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ্থীৰ উপৰিও অইন অইন ঠাইৰ পৰাও এই বিদ্যালয়খনত পঢ়িবলৈ ছাত্ৰ আহিছিল।

ক্ৰমে ক্ৰমে বিদ্যালয়খনে বিকাশ লাভ কৰি 'উচ্চ মাধ্যমিক' পৰ্যায়ত পৰিণত হয় ১৯৪৫ চনৰ মাৰ্চ মাহত। সেই অগ্ৰণী নমস্যা শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তিসকলৰ মাজত আছিল— 'বলৰাম দেৱৰায়, 'ৰামপ্ৰসাদ দাস, 'ৰাজেন বৰ্মন, 'ধনসিং বসুমতাৰী, 'উদ্ধৱ চন্দ্ৰ পাঠক, 'ধৰণীধৰ দাস, 'বাহাদুৰ বায় আদি ব্যক্তিসকল। এই নমস্যা ব্যক্তিসকলৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাৰ ফলতেই বিজনীৰ দৰে কৃষি প্ৰধান অঞ্চলত শিক্ষাৰ পৰিবেশ গঢ়ি উঠিছিল আৰু সেই পৰিবেশেই ক্ৰমবিকাশ লাভ কৰি আজিৰ অৱস্থা পাইছেহি। ১৯৭৯ চনত 'বিজনী বান্ধৰ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়'খন 'উচ্চতৰ মাধ্যমিক' পৰ্যায়লৈ উন্নীত কৰা হয়।

বিদ্যালয়খনৰ "বান্ধৰ" নামটোৰ ইতিহাসো বৰ লক্ষণীয়। বিভিন্ন

জাতি-গোষ্ঠীৰ ৰাইজে মিলিজুলি, একতাৰ ডোলেৰে আদৰৰ পঢ়াশালীখন গঢ়ি তুলিছিল বাবে বিদ্যালয়খন 'বান্ধৰ' নামেৰে পৰিচিত হ'ল। সম্প্ৰীতিৰ কি উজ্জ্বল নিদৰ্শন এই 'বান্ধৰ' উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়খন!" শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ লগে লগে সম্প্ৰীতিৰ ইতিহাসো বিদ্যালয়খনে আজিও সোঁৱৰাই আছে। সেইখন বিদ্যালয়ৰ পৰাই ১৯৪৯ চনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে ২০জন পৰীক্ষাৰ্থীয়ে প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হয়। এইসকলৰ ভিতৰত ক্ষীৰেন ব্ৰহ্ম নামৰ ছাত্ৰজনহে উত্তীৰ্ণ হয়।

লাহে লাহে গোটেই অঞ্চলতেই শিক্ষাৰ বিস্তাৰ ঘটিল আৰু এখন দুখনকৈ প্ৰাথমিক বিদ্যালয়, মজলীয়া বিদ্যালয়, উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয় আৰু উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ সংখ্যাও বৃদ্ধি হ'বলৈ ধৰিলে।

বিজনী অঞ্চল বিভিন্ন জনগোষ্ঠী অধ্যুষিত অঞ্চল। ঘাইকৈ এই অঞ্চলত তিনিটা প্ৰধান ভাষাগোষ্ঠী লোকৰ বসতি দেখা যায়। অসমীয়া, বড়ো আৰু বাংলা ভাষাগোষ্ঠীৰ লোক। ১৯৫৭ চনত বাংলা মাধ্যমৰ বিদ্যালয়খন প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়। সেইখন হ'ল— 'বিজনী বিদ্যাপীঠ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়।" প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ পৰা উচ্চতৰ পৰ্যায়লৈ এই বিদ্যালয় কেইখনৰ শিক্ষাৰ মাধ্যম হ'ল— বাংলাভাষা। ১৯৬৩ চনত বিদ্যালয়সমূহত শিক্ষাৰ মাধ্যম হিচাপে বড়ো ভাষাৰ প্ৰবৰ্তনৰ বাবে এক আন্দোলন গঢ়ি উঠে আৰু ইয়াৰ ফলস্বৰূপে ১৯৭৩ চনত বিজনী বান্ধৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়তো বড়ো ভাষাৰ মাধ্যমত শিক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা হয়। বৰ্তমান প্ৰায়বোৰ বিদ্যালয়তে অসমীয়া ভাষাৰ লগতে বড়ো ভাষাও শিক্ষাৰ মাধ্যমৰূপে প্ৰচলিত হৈ আছে। বিজনী অঞ্চলত সৰ্বমুঠ ১৮খন উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়, ৫খন উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়, সৰ্বমুঠ ৫৬খন মজলীয়া ইংৰাজী বিদ্যালয় আৰু সৰ্বমুঠ ৪০৪খন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠা হৈছে।

১৯০৭ চনতে অংকুৰিত হোৱা উচ্চশিক্ষাৰ বীজে গৈ ক্ৰমশঃ মহাবিদ্যালয় পৰ্যায়লৈ পূৰ্ণতা লাভ কৰে ১৯৬৯ চনৰ ২১ জুলাইত। বিজনী অঞ্চলৰ ৰাইজৰ অকুঠ সমৰ্থন আৰু কেইগৰাকীমান শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তিৰ প্ৰচেষ্টাৰ ফলশ্ৰুতি হ'ল— 'বিজনী মহাবিদ্যালয়'খন। বৰ্তমান বিজনী অঞ্চলত মহাবিদ্যালয়ৰ সংখ্যা ২খন— 'বিজনী মহাবিদ্যালয়' আৰু 'মাণিকপুৰ আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়'। 'মাণিকপুৰ আঞ্চলিক মহাবিদ্যালয়'খন ১৯৯৩ চনত প্ৰতিষ্ঠিত হয়।

একমাত্ৰ উচ্চশিক্ষাৰ প্ৰতিষ্ঠান হিচাপে 'বিজনী মহাবিদ্যালয়'খনে যোৱা ২৫ বছৰ ধৰি বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। মহাবিদ্যালয়খনে এই বছৰ গৌৰৱপূৰ্ণ পঞ্চবিংশতিবৰ্ষ পূৰ্তি উপলক্ষে 'ৰূপালী জয়ন্তী' উৎসৱ পালন কৰিবলৈ যো-জা কৰিছে।

‘বিজনী মহাবিদ্যালয়’খন পোনতে ‘বিজনী ছোৱালী হাইস্কুল’ত আৰম্ভ কৰা হৈছিল পিছত বৰ্তমানৰ ঠাইত প্ৰতিষ্ঠা কৰা হয়।

ওপৰত উল্লিখিত শিক্ষানুষ্ঠান সমূহৰ উপৰিও বিজনী অঞ্চলত অন্যান্য ভালেমান শিক্ষানুষ্ঠান গঢ়ি উঠে।

১৯০৭ চনৰ পৰা আজিলৈ প্ৰাক্ স্বাধীনতা আৰু স্বাধীনোত্তৰ কালত শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ এই অঞ্চলতো বাৰুকৈয়ে পৰিছে। সহশিক্ষাৰ ফলত এই অঞ্চলত স্ত্ৰীশিক্ষাৰ দিশতো প্ৰসাৰতা লাভ কৰিছে।

৮০ৰ দশকত হোৱা অসম আন্দোলন আৰু পৰবৰ্তীকালত হোৱা বড়ো আন্দোলনৰ ফলত বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ পৰিবেশ বহু পৰিমাণে মন্থৰ হৈ পৰে। অৱশ্যে, এই অঞ্চলৰ সৰ্বসাধাৰণ বাইজৰ লগতে শিক্ষক, অভিভাৱক, ছাত্ৰসকলৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাৰ ফলত বৰ্তমান শৈক্ষিক পৰিবেশ পুনৰ ঘূৰি আহিছে।

বিজনী অঞ্চলৰ উচ্চ শিক্ষাৰ একমাত্ৰ প্ৰতিষ্ঠান ‘বিজনী মহাবিদ্যালয়’খনৰ শৈক্ষিক পৰিবেশৰ ওপৰত কিছু দৃষ্টিপাত কৰিব বিচাৰিছোঁ। ১৯৬৯ চনৰ ২১ জুলাইত বাইজ আৰু শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তিৰ অক্লান্ত পৰিশ্ৰমৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা মহাবিদ্যালয়খনে অসমৰ শিক্ষা জগতৰ লগতে বিজনী অঞ্চলৰ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰি আহিছে। ‘ৰূপালীজয়ন্তী’ বৰ্ষ পালন কৰিবলৈ লোৱা মহাবিদ্যালয়খনে যোৱা ২৫ বছৰে বহুতো স্নাতক আৰু

উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ পৰীক্ষাৰ্থীৰ কৃতকাৰ্যতাত অৱদান যোগাই আহিছে।

মহাবিদ্যালয়খনৰ আৰম্ভণিৰ পৰা বৰ্তমানলৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ তালিকা আৰু পিছৰ দহ বছৰৰ চূড়ান্ত পৰীক্ষাসমূহৰ ফলাফলৰ শতকৰা হাবৰ তালিকা দিয়া হ’ল—

তলৰ ১ নং তালিকাৰ পৰা বিজনী অঞ্চলৰ পুৰুষ শিক্ষাৰ্থীৰ প্ৰায় সমানে স্ত্ৰীশিক্ষাৰ প্ৰসাৰতা লাভ কৰা দেখা যায়। ১নং তালিকাৰ পৰা দেখা যায় যে যোৱা দহবছৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক পৰ্যায়ৰ ফলাফল বৰ বেচি সন্তোষজনক নহয়। স্নাতক পৰ্যায়ত পৰীক্ষাৰ্থীসকলে কিছু আশানুৰূপ ফলাফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হয়। অৱশ্যে, আগতে উল্লেখ কৰা বিগত বছৰবোৰৰ আন্দোলনবোৰে এই অঞ্চলৰ শিক্ষাজগতত কিছু পৰিমাণে শিথিল পৰিবেশ আনি দিয়াৰ বাবে যোৱা দহ বছৰত আশানুৰূপ ফল দেখুৱাব পৰা নাই। উল্লেখযোগ্য যে অইন অইন মহাবিদ্যালয়ৰ সা-সুবিধাৰ তুলনাত সীমিত সা-সুবিধাৰ ভিতৰতে বিজনী অঞ্চলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিব লগীয়া হৈছে।

আশাকৰোঁ, ৰূপালী জয়ন্তী বৰ্ষ পালন কৰা বিজনী মহাবিদ্যালয়খনে অনাগত দিনবোৰত আশানুৰূপ সফলতা কঢ়িয়াই আনিব আৰু সামগ্ৰিকভাবে গোটেই অঞ্চলৰ উন্নতি আৰু প্ৰসাৰত অৱদান যোগাব।

Table-1

Result of percentage for last ten years of Bijni College

Session	Percentage PU(A) H.S. Examn.		Percentage Degree (B.A.) Examn.	
	Boys	Girls	Boys	Girls
1985		14.2%		
1986		23.6%		9%
1987		17.3%		24%
1988		21.3%		87%
1989		27%		66.7%
1990		24%		62%
1991		45%		45%
1992		36.4%		43%
1993		7.6%		83%
1994		13.5%		24%

Table- 2
STUDENTS ENROLMENT OF BIJNI COLLEGE SESSION FROM 1969 TO 1994-95

Session	1st Yr. PU/HS			2nd Yr. PU/HS			1st Yr. B.A.			2nd Yr. B.A.			3rd Yr. B.A.		
	Boys	Girls	Total	Boys	Girls	Total	Boys	Girls	Total	Boys	Girls	Total	Boys	Girls	Total
	1969-70	65	11	76	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1970-71	60	13	73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1971-72	93	17	110	-	-	-	54	18	72	-	-	-	-	-	-
1972-73	117	12	129	-	-	-	-	-	-	15	15	79	-	-	61
1973-74	73	26	99	119	12	131	-	-	-	64	-	-	47	-	-
1974-75	86	6	92	94	31	125	26	2	28	-	-	30	-	-	-
1975-76	134	32	166	92	7	99	26	10	36	28	2	30	-	-	-
1976-77	96	31	127	167	36	203	19	2	21	32	11	43	-	-	-
1977-78	143	30	173	107	37	144	20	4	24	19	4	23	-	-	-
1978-79	170	24	194	171	36	207	58	8	66	22	3	25	-	-	-
1979-80	117	23	140	187	28	215	49	7	56	52	8	60	-	-	-
1980-81	212	106	318	146	27	173	81	17	98	67	7	74	-	-	-
1981-82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1982-83	297	92	389	230	108	338	71	12	83	91	21	112	-	-	-
1983-84	231	121	352	308	96	404	94	27	121	79	12	91	-	-	-
1984-85	347	116	463	260	127	387	82	39	121	110	29	139	-	-	-
1985-86	205	76	281	348	117	465	95	33	128	86	40	126	-	-	31
1986-87	262	76	338	208	76	284	144	36	180	98	34	132	29	2	31
1987-88	281	88	369	283	83	366	133	41	174	160	38	198	72	30	102
1988-89	258	117	375	308	89	397	152	40	192	141	43	184	69	18	87
1989-90	188	43	231	271	119	390	174	44	218	133	29	162	51	24	75
1990-91	634	217	851	422	86	508	166	70	236	176	35	211	65	35	100
1991-92	718	534	1252	422	132	554	138	20	158	634	217	851	106	70	236
1992-93	378	191	569	624	510	1134	439	133	572	422	132	554	106	57	163
1993-94	232	113	345	320	169	489	498	188	686	376	120	496	104	47	151

বিজনিৰ ৰাজবংশী উপভাষা : এটি সমীক্ষা

শ্রীদীক্ষৰ চন্দ্ৰ ডেকা
ধবজা, অসমীয়া বিভাগ
বিজনি মহাবিদ্যালয়

বিজনি বৰ্তমান বঙাইগাওঁ জিলাৰ এটা মহকুমা। বিজনি ৰাজহচক্ৰৰ অন্তৰ্গত বিস্তীৰ্ণ অঞ্চলত আদিবে পৰা ঘাইকৈ কোঁচৰাজবংশী আৰু বড়ো জনজাতিৰ লোকসকলে বসবাস কৰি আহিছে। তদুপৰি কিছুসংখ্যক নেপালী, চাওতালী (আদিবাসী) লোকো আছে। পৰৱৰ্তী কালত ব্যৱসায়িক সূত্ৰে ভাৰতৰ আন ৰাজ্যৰ পৰা অহা বঙালী, বিহাৰী, ৰাজস্থানী লোকো আছে। অধুনিককালত অনেক মৈমনসিংগীয়া লোকেও সমগ্ৰ বিজনি অঞ্চলটোত বিয়পি পৰিছে। আনহাতে জীৱিকা আৰু ব্যৱসায়িক কাৰণত বৰপেটা অঞ্চলৰ লোক কিছুমান গৈও বিজনীত স্থায়ীভাৱে বসবাস কৰি আছে। এওঁলোকে বিজনিৰ সমাজ জীৱনত এক অগ্ৰণী ভূমিকাও গ্ৰহণ কৰিছে। গতিকে দেখা যায়, নানা জাতি সম্প্ৰদায়ৰ লোকৰ সংমিশ্ৰণে বিজনিৰ সামাজিক জীৱনলৈ এক বৈচিত্ৰ্য আনিছে। ইয়াত বসবাস কৰা প্ৰতিটো গোষ্ঠীয়ে স্বকীয় ভাষাৰ সত্ত্বে সততে বজাই ৰাখিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। এই বিস্তৃত ভূখণ্ডত প্ৰচলিত আটাইবোৰ ভাষাৰ অধ্যয়ন যথেষ্ট সময়সাপেক্ষ বিষয়। এই নিবন্ধত মাথোন অসমবাসীৰ তেজ মগ্ৰ হ'ল সদৃশ স্থানীয় কোঁচ ৰাজবংশী লোকসকলৰ ভাষাৰ কথিত ৰূপটোৰ বিষয়েই এটা ভাষাতাত্ত্বিক পৰ্যালোচনা দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। আলোচনাৰ সুবিধাৰ্থে কোঁচ ৰাজবংশী লোকসকলৰ মুখত প্ৰচলিত ভাষাৰ আঞ্চলিক ৰূপটোক 'ৰাজবংশী ভাষা' বুলিয়েই নামাংকিত কৰা হৈছে।

ভাৰতৰ পূবপ্ৰান্তত অৱস্থিত অসমৰ মান্যভাষা 'অসমীয়া'। অসমীয়া ভাষাটো আৰ্যসম্ভূত ভাষা। প্ৰাচীন ভাৰতীয় আৰ্যভাষাই পালি-প্ৰাকৃত-অপভ্ৰংশ আদি বিভিন্ন স্তৰৰ মাজেদি বিকাশ আৰু বিৱৰ্তন লাভ কৰি অসমীয়া, বাংলা, উড়ীয়া আদি নব্যভাৰতীয় আৰ্যভাষা সমূহৰ উদ্ভৱ হৈছে। অসমীয়া মান্যভাষাটোৰ দুটা প্ৰধান উপভাষা হ'ল—কামৰূপী উপভাষা আৰু গোৱালপৰীয়া উপভাষা। গোৱালপৰীয়া উপভাষাটোৰ আকৌ দুটা ৰূপ : পূব গোৱালপৰীয়া আৰু পশ্চিম গোৱালপৰীয়া। পশ্চিম গোৱালপৰীয়া উপভাষা টোৰ সৈতে উত্তৰবংগৰ ভাষাৰ সাদৃশ্য বিদ্যমান। এই উপভাষাটোক স্থানীয় লোকসকলে দেশীভাষা বুলি কোৱা শুনা যায়। গোৱালপৰীয়া উপভাষাটোৰ এটা মুকলি ৰূপ বিজনিৰ ৰাজবংশী ভাষাটোত ধৰা পৰে যদিও ইয়াৰ মাজতে ভাষাটোত কিছু পৰিমাণে স্থানীয় বৈশিষ্ট্যও পৰিলক্ষিত হয়। এফালে কোঁচ ৰাজবংশীসকলৰ চাৰিওফালে থকা বিভিন্ন ভাষী লোকৰ ভাষাৰ প্ৰভাৱ আৰু আনফালে এই অঞ্চলৰ গাতে লাগি থকা কামৰূপী ভাষাৰ প্ৰভাৱে 'ৰাজবংশী ভাষাটোৰ যথেষ্ট পৰিৱৰ্তন সাধিছে।

এজন আধুনিক ভাষাবিজ্ঞানীৰ মতে, "প্ৰতিজন মানুহে কোনো এটা নহয়, কোনো এটা উপভাষাহে কয়" (Charks Hockett, A course in Modern Linguistics P-32) অৰ্থাৎ একেটা ভাষাকে সেই ভাষা কওতা সকলো মানুহে একেধৰণে নকয়। সাধাৰণতে

প্ৰতিটো ভাষা কোৱাৰ একাধিক ধৰণ থাকে। ভৌগোলিক অঞ্চল, জাতিগোষ্ঠী, অৰ্থনৈতিক বা সামাজিক শ্ৰেণী ব্যৱসায় সম্প্ৰদায় আদিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি এই ধৰণবোৰ গঢ়ি উঠে। এই ধৰণবোৰৰ প্ৰতিটোৱেই একোটা উপভাষা আৰু এনে উপভাষাবোৰক লৈয়ে ভাষাটোৰ সত্ত্বে। সেইফালৰ পৰা বিজনিৰ কথিত লোকভাষাৰ অধ্যয়ন অপৰিহাৰ্য।

তলত ৰাজবংশী উপভাষাটোৰ বিভিন্ন দিশৰ বিচাৰ আগবঢ়োৱা হ'ল :

ধ্বনিতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য : (ক) ৰাজবংশী উপভাষাত সাতোটা স্বৰধ্বনি আৰু একৈশটা ব্যঞ্জনধ্বনি পোৱা যায়। স্বৰৰ অনুনাসিকতাও বিশিষ্ট ধ্বনি। সেইকৈইটা হ'ল : অ, আ, ই, উ, এ, ঐ, ও, ঃ; ক, খ, গ, ঘ, ঙ, চ, জ, ত, থ, দ, ধ, ন, প, ফ, ব, ভ, ম, ৰ, ল, স, হ

বিশিষ্ট ধ্বনিবোৰৰ উদাহৰণ :

/ই/তিল /উ/তুল
/এ/বেল (ঘণ্টা)/ও/টোল
/এ'/তেল
/আ/তাল
/ক/কাকৰ 'কেকোঁবা'
/গ/গাছ/গাস 'গছ'
/ঙ/চাঙ 'চাং'
/জ/জাল 'জাল'
/থ/থাল 'থাল'
/ধ/ধূপ 'ধূপ'
/প/পাতা 'মৰাপাট'
/ব/বুৰা 'বুঢ়া'
/ম/মাটি 'মাটি'
/ল/লঙ 'লং'
/হ/হাতা 'আখি'

/অ/তল

/গাওঁ

/খ/পাখৰা 'পখৰা'

/ঘ/ঘাঁস/ঘাঁহ 'ঘাঁহ'

/চ/চেড়াক 'চাকি'

/ত/তাল 'তাল'

/দ/দিফৰ 'দুপৰীয়া'

/ন/নাতি 'নাতি'

/ফ/ফাতা 'ফাট'

/ভ/ভুৰা 'ভুৰ'

/ৰ/ৰঙ 'ৰং'

/স/সাঁপ 'সাঁপ'

(খ) বিজনিৰ ৰাজবংশী উপভাষাটোৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল ভাষাটোৰ কোমলতা আৰু কিছু পৰিমাণে সুৰধৰ্মিতা। এই কোমলতাৰ মূলতে হ'ল স্বৰধ্বনিৰ প্ৰবলতা।

(গ) পঃ কামৰূপী ভাষাৰ দৰে ৰাজবংশীতো শব্দৰ অক্ষৰত স্থাসাঘাত পৰে আৰু শব্দৰ মাজৰ স্বৰধ্বনিৰ উচ্চাৰণ হৈ ওচৰা ওচৰি ব্যঞ্জনধ্বনি দুটা লগ লাগে। যেনে :

মান্য অসমীয়া
কোমোৰা
দমৰা
কজলা

ৰাজবংশী উপভাষা
কুম্বা
দাম্বা
কাজলা

(ঘ) 'দেশীভাষা'ত তালব্য, দন্ত্য আৰু মুৰ্ধন্য বৰ্গৰ ধ্বনি বিলাকৰ

উচ্চাৰণ বেলেগে বেলেগে হয়। কিন্তু ৰাজবংশীত এইবোৰ দন্তমূলীয় হিচাপেহে উচ্চাৰিত হয়।

(ঙ) উচ্চ স্বৰধ্বনিৰ প্ৰাবল্য পঃ কামৰূপীৰ দৰে ৰাজবংশী উপভাষাৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য। যেনে :

এন্দুৰ > ইন্দুৰ, সেন্দুৰ > সিন্দুৰ ওলোটা > উলটা

(চ) মান্য অসমীয়াৰ এক অক্ষৰযুক্ত শব্দৰ পিচত স্বাৰ্থিক 'আ' প্ৰত্যয় যোগ দি ৰাজবংশীত পঃ কামৰূপীৰ দৰে দ্বিঅক্ষৰযুক্ত শব্দ গঠন কৰা হয়। যেনে : কাঁহ > কাঁহা, সোণ > সোণা, খেল > খেলা, তাম তামা

(ছ) পঃ কামৰূপীৰ দৰে ৰাজবংশীতো দ্বিঅক্ষৰযুক্ত শব্দত ওচৰা-ওচৰিকৈ দুটা 'আ' স্বৰধ্বনিৰ ব্যৱহাৰ আছে, যিটো মান্য অসমীয়াত সততে পোৱা নাযায়। যেনে : ৰাজা, তাৰা, চাকা, ছাৰা, বাজাৰ, পাথাৰ ইত্যাদি।

ৰূপতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য :

(ক) নিৰ্দিষ্টতাৰাচক প্ৰত্যয় : মান্য অসমীয়াৰ দৰে ৰাজবংশীতো বিশেষ্য, বিশেষণ, সৰ্বনাম আৰু সংখ্যাৰাচক শব্দৰ পিচত নিৰ্দিষ্টকৈ বুজাবলৈ কেতবোৰ প্ৰত্যয় যোগ হয়। কিন্তু প্ৰত্যয় প্ৰয়োগত নিকপিত নিয়ম মনা নহয়। একোটা পদৰ পিচত প্ৰায়েই বেলেগ বেলেগ প্ৰত্যয় ব্যৱহাৰ হয়। যেনে : চোলাটা, চোলাখান নিৰ্দিষ্টতাৰাচক প্ৰত্যয়ৰ উদাহৰণ এনেধৰণৰ :

— খান : কাপুৰখান 'কাপোৰখন'

— ঘৰ : মানুহঘৰ/মানুসঘৰ 'মানুহঘৰ'

— টুকুৰা : আপেল টুকুৰা 'আপেল টুকুৰা'

— চাকলা : আমচাকলা 'আমচকল'

— পাল : চৰাইপাল/পোখিপাল 'চৰাইপাল, পখিপাল'

— টা : গোকটা, ইটা, বাঙটা 'গকটো', 'এইটো', 'বঙাটো'

— গো : কলমগো/ভাড়াগো 'কলমটো', 'ভাড়াটো'

— হাতা : কলহাতা 'কলআখি'

— হালি : কলহালি 'কলদুখোৰা'

— মাখুৰা : গোবৰ মাখুৰা 'গোবৰলদা'

(খ) বহুবচনৰ প্ৰত্যয় :

গিতী/গুলা : মানুহগিতী/মানুহগুলা 'মানুহবোৰ'

ইগিতী/ইগুলা 'এইবোৰ'

সিগিতী/সিগুলা 'সেইবোৰ'

গিলা : ছাৱাগিলা 'লৰা ছাৱালী বিলাক'

মাখা : গোকমাখা 'গকবোৰ'

ইয়াবোৰ 'ইগুলা', 'সিগুলা' আদিৰ জৰিয়তেও বহুবচন বুজোৱা হয়।

(গ) লিংগ পৰিৱৰ্তন : ৰাজবংশী উপভাষাৰ লিংগ পৰিৱৰ্তনৰ পদ্ধতি প্ৰায় মান্য অসমীয়াৰ দৰে।

কোনো শব্দৰ আগত মতা বা মাইকী বুজোৱা শব্দ ব্যৱহাৰ কৰি যেনে

মাত্ৰা কাউৰ/কাউআ 'মতা কাউৰী'

মাত্ৰি কাউৰ/কাউআ 'মাইকী কাউৰী'

২. আ-কাৰান্ত শব্দৰ 'আ'ৰ ঠাইত 'ঈ' বহুৱাই নাইবা 'ঈ' প্ৰত্যয় সংযোগৰ দ্বাৰা : যেনে

কানা=কানী 'কনা'
পেড়া=পেড়ী 'মাইকী ম'হ'
পাৰা=পাৰী 'মাইকী পাৰ'

৩. 'নি' বা 'অনী' প্ৰত্যয়ৰ সংযোগত : যেনে—

নাপিত = নাপিতনী

বাঘ = বাঘনী

কলিতা = কলিতানী

৪. ভিন্ন শব্দ প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা :

জআন (যুৱক)=গাবুৰ (গাভৰু)

দাম্বা=কাল্লা

দৰা=কইনা

(ঘ) ৰাজবংশী উপভাষাত সম্বন্ধৰাচক বিশেষ্যৰ লগত পুৰুষৰাচক নিৰ্দিষ্টতাৰাচক প্ৰত্যয়ৰ ব্যৱহাৰ পোৱা নাযায়। যেনে: সম্বন্ধৰাচক শব্দ মোৰ তোৰ তোমাৰ তাৰ বা তাইৰ
ভাই ভাই ভাই ভাই ভাই
মা মা মা মা মা

(ঙ) মান্য অসমীয়াৰ স্থানবাচক আৰু কালবাচক সৰ্বনামবোৰ ৰাজবংশীত এনেধৰণে ব্যৱহাৰ হয়। যেনে—

মান্য অসমীয়া

কোনফালে, যিফালে, সিফালে

ইফালেদি যিফালেদি, সিফালেদি

ৰাজবংশী

কোণ্ঠাই, যোণ্ঠাই,

সোণ্ঠাই, ইদিআ,

যিদিআ, সিদিআ

(চ) ৰাজবংশীত ব্যৱহৃত প্ৰশ্নৰাচক সৰ্বনাম এনেধৰণৰ

একবচন : কাই, 'কোন'

বহুবচন : কাই কাই 'কোন কোন'

(ছ) ৰাজবংশীত ব্যৱহৃত অনিৰ্দিষ্টতাৰাচক সৰ্বনাম এনেধৰণৰ :

একবচন : কাইবা 'কোনোবা'

বহুবচন : কাইবা কাইবা 'কোনোবা কোনোবা'

একবচন : কিসু 'একো'

(জ) তুলনামূলক ভাবে কম পৰিমাণৰ বস্তুক বুজাবলৈ 'আল্লখানিক' আৰু সামান্য পৰিমাণৰ বস্তুক বুজাবলৈ ৰাজবংশীত 'খানিকমান' ব্যৱহাৰ হয়।

(ঝ) ৰাজবংশী উপভাষাত ২য় পুৰুষত মান্যার্থত 'আপুনি' ৰ ব্যৱহাৰ নাই বুলিয়েই ক'ব পাৰি। তাৰ ঠাইত 'তুমি' ব্যৱহাৰ হয়। কেতিয়াবা কেতিয়াবা 'তই'ৰ প্ৰয়োগো শুনা যায়। আনহাতে ৩য় পুৰুষত একবচনত 'তাই' (সি/তেওঁ) আৰু বহুবচনত 'আমি' (সিহঁত/তেওঁলোক) ব্যৱহাৰ হয়।

(ঞ) ৰাজবংশী উপভাষাত কৰ্তাৰাচক ক্ৰিয়াৰূপৰ সৈতে কোনো বিভক্তি যোগ নহয় আৰু আচাৰিত তাৰ ঠাইত অনুস্বৰৰ আগম হয়। যেনে:

মই কওঁ=মই কং

মই খালোঁ=মই খালং

এনেধৰণৰ ক্ৰিয়াৰূপৰ ব্যৱহাৰত বড়ো, ৰাভা আদি জনজাতীয় ভাষাৰ প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। আনহাতে ৩য় পুৰুষৰ একবচন আৰু বহুবচন উভয়তে কেৱল বিভক্তিহে লোপ পায়। যেনে—

একবচন : সি/তাই খাল, সি/তাই পাল

বহুবচন : তামি খাল, তামি পাল

(ট) মান্য অসমীয়াত অপাদান কাৰকত একবচন আৰু বহুবচনত 'পৰা' পৰসৰ্গ যোগ হয়। কিন্তু ৰাজবংশীত কামৰূপীৰ দৰে 'পাই' যোগ হয়।

যেনে — একবচন : মৌৰ পাই

বহুবচন : আমাৰপাই

(ঠ) ৰাজবংশীত ব্যৱহৃত তুমুনু ক্ৰিয়াৰূপবোৰ কামৰূপীৰ দৰে। যেনে : খাবাৰ, 'খাবলৈ', নিবাৰ, 'নিবলৈ' কবাৰ 'কবলৈ', পঢ়াৰ 'পঢ়িবলৈ' ইত্যাদি।

(ড) ৰাজবংশীত ব্যৱহৃত 'খাইআ' (খাই), 'উঠিআ' (উঠি), 'যাইআ' (গৈ) আদি অসমাপিকা ক্ৰিয়াৰূপবোৰ দেশীভাষাৰ নিচিনাই।

(ঢ) আনহাতে ৰাজবংশীত ব্যৱহৃত 'কওআ' (কোৱা), 'খাওআ' (খোৱা), 'জাওআ' (যোৱা) আদি ভূতকালিক কৃদন্ত পদবোৰ কামৰূপী উপভাষাৰ দৰে।

(ন) মান্য অসমীয়াৰ ক্ৰিয়াবাচক পৰসৰ্গ 'দিয়াচোন' ৰাজবংশীত 'দেতো' ৰূপে ব্যৱহাৰ হয়। যেনে : 'মোক দেতো' (ৰাজবংশী) = 'মোক দিয়াচোন' (মান্য অসমীয়া)।

(ত) মান্য অসমীয়াৰ কালবাচক সৰ্বনাম 'এতিয়া', 'যেতিয়া', 'তেতিয়া' ৰাজবংশীত ক্ৰমে 'এলী', 'খেলা', সেলা ৰূপে ব্যৱহাৰ হয়। এইবোৰ শব্দ কিন্তু মূলতঃ বড়ো আৰু ৰাভা ভাষাৰহে। তেনেদৰে 'এনেকৈ', 'যেনেকৈ', 'তেনেকৈ' আদি সৰ্বনামবোৰো ৰাজবংশীত ক্ৰমে 'এংকা', 'যেংকা', 'সেংকা' ৰূপে ব্যৱহাৰ হয়।

(থ) মান্য অসমীয়াৰ সম্ভাৱ্য ভূতকালত ব্যৱহৃত অনুসৰ্গ 'হেঁতেন' ৰ ঠাইত ৰাজবংশীত কামৰূপীৰ দৰে 'হয়' ব্যৱহাৰ হয়। যেনে— 'মইখালোহেঁতেন' (মান্য অসমীয়া) = 'মই খালং হয় (ৰাজবংশী)।

(দ) ৰাজবংশীত অনিৰ্দিষ্টতা বুজাবলৈ কোনো কোনো নিৰ্দিষ্টতাৰূচক প্ৰত্যয়ৰ আগত 'এক' যোগ হয় আৰু সি মূল পদটোৰ আগত বা পিছত বহে। যেনে : একডাল বাস=বাস একডাল

একমাখা গোক = গোক একমাখা

শব্দসম্ভাৰ : ৰাজবংশীত সচৰাচৰ ব্যৱহাৰ হোৱা শব্দ কিছুমান তলত উল্লেখ কৰা হ'ল :

জীৱজন্তু : মানুস/মানুহ

চেঙৰা

চেঙৰী

গোক

চৰাই চিৰিকতি, পোক পৰুৱা :

পোখি

কাউআ/কাউৰ

ভাদুলী

উলুঙা পোকা

মাকাৰা

পিপৰ

ওৰশ

কাকৰ

'মানুহ'

'লৰা'

'ছোৱালী'

'গৰু'

'চৰাই'

'কাউৰী'

'বাদুলী'

'পইতা চোৰা'

'মকৰা'

'পৰুৱা'

'উৰহ'

'কেকোঁৰা'

গছ-গছনি, ফল-মূল শাক-পাচলি :

কাঠল

শুপাৰি

জোম্বুৰা

ধেবা

জালুক

নেৱাৰ

পাখিৰি

মাদালী

শিমলা

মাছ-কাছ :

কৈ

ইচিলা

ঘাচকি

সংকিলা

অংগ-প্ৰত্যঙ্গ :

নখো

ভোমা

ধুতুৰি

ডিমালি

হাটু

সম্বন্ধবাচক শব্দ :

আপা

আপী

ভিনি

দাদি

বাচন-বৰ্তন :

কলহি

কচলি

চেড়াক

বিশেষণাত্মক শব্দ :

তেৰুঙা

চউৰা

চোটো

শাদা

বিবিধ শব্দ :

পানী

জোনাক

তাৰাণি

আখুৰা

শেপ

চক

চেমা

সাৰাংসিৰিং

বিদিছিনা

বৰবিহানে

'কঠাল'

'মধুৰিআম'

'ৰবাৰ টেঙা'

'তামোলৰ থোক'

'জলকীয়া'

'আতলচ'

'পাকৰী'

'মদাৰ'

'শিমলু'

'কাৱৈমাছ'

'মিচামাছ'

'গেদগেদী'

'কোকিল মাছ'

'নখ'

'ভোমা'

'ধুতুৰি'

'কলাফুল'

'আঠু'

'গিৰীয়েক'

'ঘৈনীয়েক'

'ভিনিহি'

'খুৰা'

'কলহ'

'হাতা'

'চাকি'

'বেঁকা'

'ওখ'

'সৰু'

'বগা'

'বৰষুণ'

'জোন'

'তৰা'

'হাঁকুটি'

'পিক'

'গচকা'

'খাৰ'

'নিমাওমাও'

'বিৰক্তি'

'ৰাতিপুৱা'

সাঁথৰ :

১. 'এক ঠেঙিআ বঙলা, নিতে কান্দে গধূলা'। (বিচনী)

২. 'হাত খচোঙা পাত খচোঙা, দিমা পাৰে লচঙা লচঙা'। (কোমোৰা)

৩. 'উপৰে পাত তলে পাত মাজতে আছে মৌৰ ছাক'। (আনাৰস)

৪. কাঁচাতে তিলু টিপু পকিলি টান যাই ক'বা নবে তাৰ খাব মান'। (পথাৰৰ আলি)

৫. 'ইনি নিত পখী, বিনি নিত কৰে সাগৰ দেখিলি পাংখা মেলে'। (জাল)

৬. উপৰু ছাতি তলত বাতি তাৰ ফল খাবি আহিন-কাতি। (অমিতা)

প্ৰবচন :

১. 'যখ হিচাবে যখিনী, কৃষ্ণ হিচাবে ৰুকিণী'।

২. 'নহৰাৰ ঘবত হৈছে নাতি, কান বিকায় তিতাৰি কাটি'।

৩. 'বৰ কামালাৰ ভাতে নাটে বাৰমাহ ধান কাটে তিনিমাহ খাবা নাটে'।

৪. 'বাৰহাত কাকিৰল, তেবহাত গুটি'।

৫. 'অল্প আৰ্জন, বিস্তৰ ভোজন সেই পুৰুষৰ দৰিদ্ৰ লক্ষণ'।

কোনো ভাষাৰ বিশুদ্ধ ৰূপ উদ্ধাৰৰ বাবে গভীৰ অধ্যয়ন, মননশীলতা, ধৈৰ্য্য, পৰিশ্ৰম আৰু অনেক সময়ৰ প্ৰয়োজন। তাতোকৈ আমোদজনক কথা, উপভাষাৰ ৰূপবোৰৰ প্ৰায় ২/৩ কিলোমিটাৰৰ মূৰে মূৰে পাৰ্থক্য চকুত পৰে। এই নিবন্ধত বিজনীৰ ৰাজবংশী উপভাষাটোৰ এটা সামগ্ৰিক বিশ্লেষণহে তুলি ধৰা হৈছে। ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে সমলবোৰ সংগ্ৰহ কৰিবলৈ যাওঁতে তাৰ মাজতে আমাৰ অজ্ঞাতে অনেক ভুল বৈ যোৱাৰ সম্ভাৱনা পদে পদে। আমাৰ আশা সূত্ৰীজনে সেইবোৰ ক্ষমাৰ দৃষ্টিৰে শুধবাই ল'ব। ■

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :

১. Assamese, Its Formation and Development — Dr. B. K. Kakoty.

২. ভাষাবিজ্ঞান — ড০ উপেন্দ্ৰ নাথ গোস্বামী

৩. অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণ — ড০ উপেন্দ্ৰ নাথ গোস্বামী

৪. ভাষা-সাহিত্যৰ জলঙাইদি — ড০ বীৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত।

বিজনী মহাবিদ্যালয় : সমস্যা, সাফল্য আৰু সম্ভাৱনা

শ্ৰীপ্ৰমথেশ বায়ন
প্ৰবন্ধ, অসমীয়া বিভাগ

‘বিজনী মহাবিদ্যালয়’ বিজনী মহকুমাৰ উচ্চ-শিক্ষাৰ প্ৰথম প্ৰতিষ্ঠান। কেইগৰাকীমান শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তিৰ নেতৃত্বত বিভিন্ন ভাষা-ভাষী অধ্যুষিত এই অনগ্ৰসৰ অঞ্চলটোৰ বাইজে ১৯৬৯ চনত এই মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰিছিল। চলিত বছৰত (১৯৯৪ চন) মহাবিদ্যালয়খনৰ পঁচিশ বছৰ পূৰ্তি উপলক্ষে ৰূপালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদযাপন কৰাৰ আগমুহূৰ্ত্ত মহাবিদ্যালয়খনৰ সমস্যা, সাফল্য আৰু সম্ভাৱনাৰ ওপৰত আলোকপাত কৰাৰ প্ৰয়োজন অনস্বীকাৰ্য্য।

অতিক্ৰান্ত সময়ৰ লগত তুলনা কৰি বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ অগ্ৰগতিৰ খতিয়ান ললে দেখা যায় যে বৰ মন্থৰ গতিৰে মহাবিদ্যালয়খনে আগবাঢ়ি আছে। ইংৰাজী, অসমীয়া, বঙালী, অৰ্থবিজ্ঞান, ৰাজনীতি বিজ্ঞান, দৰ্শন, শিক্ষা আৰু বুৰঞ্জী—এই আঠোটা বিষয়েৰে মহাবিদ্যালয়খন আৰম্ভ কৰা হৈছিল। পৰবৰ্তী কালত ৭৮-৭৯ চনত অৰ্থবিজ্ঞান আৰু অসমীয়া, ৭৯-৮০ চনত ৰাজনীতি বিজ্ঞান, ৮৫-৮৬ চনত ইংৰাজী আৰু ৯২-৯৩ চনত বুৰঞ্জী বিষয়ৰ সন্মানিক পাঠ্যক্ৰম প্ৰৱৰ্ত্তন কৰাৰ লগতে ৭৯-৮০ চনত M.I.L. হিচাপে বড়ো ভাষা বিষয়ৰো পাঠ্যক্ৰম প্ৰৱৰ্ত্তন কৰা হয়। মাজতে গণিত বিষয়ৰো পাঠদান আৰম্ভ কৰা হৈছিল; কিন্তু নানা অসুবিধাৰ বাবে পিছলৈ এই বিষয়ৰ পাঠদান বন্ধ কৰিবলগীয়া হয়। দীঘলীয়া প্ৰচেষ্টাৰ অন্তত চলিত বছৰৰ পৰাহে মহাবিদ্যালয়খনত বিজ্ঞান শাখা (স্নাতক পৰ্যায়) খোলা হৈছে। গণিত, পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান, ভূগোল, নৃতত্ত্ব বিজ্ঞান আদি বিষয়বোৰ মহাবিদ্যালয়খনৰ কলাশাখাত এতিয়ালৈ প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিব পৰা হোৱা নাই। মেধাৱী ছাত্ৰ-ছাত্ৰী মহাবিদ্যালয়খনলৈ আকৰ্ষিত হোৱাৰ ক্ষেত্ৰত এই বিষয়বোৰৰ অভাৱে বাধাৰ সৃষ্টি কৰা বুলি ক’ব পাৰি।

আকৌ আমাৰ প্ৰচলিত শিক্ষা ব্যৱস্থাত মহাবিদ্যালয় সমূহত গৱেষণা কৰাৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই; কিন্তু মহাবিদ্যালয়সমূহৰ বিভিন্ন বিভাগৰ জৰিয়তে সংশ্লিষ্ট অঞ্চল একোটাৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতি, ইতিহাস, জনসাধাৰণৰ জীৱন-ধাৰণ প্ৰণালী, অৰ্থনৈতিক দিশ আদিৰ বিষয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ ব্যৱহাৰিক জ্ঞান দিয়াৰ বাবে চমু ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ লগতে প্ৰদৰ্শনী, বক্তৃতা, আলোচনা চক্ৰ আদিৰ আয়োজন কৰাত কোনো বাধা নাই। সঁচা কথা ইয়াৰ বাবে যথেষ্ট পৰিমাণে অৰ্থৰ প্ৰয়োজন; কিন্তু আগ্ৰহ থাকিলে ধনৰ অভাৱেই একমাত্ৰ বাধা হ’ব নোৱাৰে। তাৰ প্ৰমাণ ১৯৮৫-৮৬ চনৰ শিক্ষা বছৰটোত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ‘ছাত্ৰ-ভাষা-বিজ্ঞান সমিতি’ৰ সহযোগত বিজনী মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হোৱা অসমীয়া আৰু বড়ো ভাষাৰ সম্পৰ্ক বিষয়ক আলোচনা চক্ৰখন। কিন্তু এই আলোচনা চক্ৰখনৰ বাহিৰে এনেধৰণৰ আন কোনো প্ৰচেষ্টাৰ কথা অন্ততঃ এই মুহূৰ্ত্তত আমাৰ মনলৈ অহা নাই।

পূৰ্ণাঙ্গ পৰ্যায়ৰ ছাত্ৰাবাস আৰু ছাত্ৰীনিবাস বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ আন এটা উল্লেখনীয় সমস্যা। ছাত্ৰাবাস-ছাত্ৰীনিবাসৰ অভাৱৰ বাবে

মহকুমাটোৰ ভিতৰুৱা অঞ্চলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ একাংশই উচ্চহাৰত ঘৰ ভাড়া দি ‘মেচ’ত থাকিবলগীয়া হয়। আনহাতে গৰিষ্ঠ সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে শিক্ষা লাভৰ বাবে বাছ সেৱাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব লাগে। বানপানী আদি প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ, ৰাজনৈতিক আন্দোলন, বন্ধু আদিৰ বাবে বাছ সেৱা ব্যাহত হলে ছাত্ৰাবাস-ছাত্ৰীনিবাসৰ অভাৱে সৃষ্টি কৰা সমস্যাই গুৰুতৰ ৰূপ ধাৰণ কৰে। আকৌ বিভিন্ন পৰীক্ষাৰ সময়ত বাছ সেৱা ব্যাহত হলে বিশেষকৈ ছাত্ৰীসকলৰ পানীত হাঁহ নচৰা অৱস্থা হয়।

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ এনেকুৱা এশ এবুৰি সমস্যাৰ মূলতে হৈছে পূজিৰ অভাৱ।

আমাৰ দেশত শিক্ষানুষ্ঠান চৰকাৰে নাপাতে। বাইজেহে কৰ্কালত টঙালি বাকি শিক্ষানুষ্ঠান পাতি ভবিষ্যত পুৰুষৰ শিক্ষাগ্ৰহণৰ বাট মোকোলাই দেশ জাতিৰ প্ৰগতিৰ সোপান গঢ়ে। আকৌ জন্মগ্ৰহণৰ পিছতেই শিক্ষানুষ্ঠানসমূহে শৈক্ষিক আৰু প্ৰশাসনিক কৰ্তৃপক্ষৰপৰা এনে কিছুমান এবাৰ নোৱাৰা বাধাৰ সন্মুখীন হয় যাৰ বাবে শিক্ষানুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠা কৰাত বাইজৰ অনীহা ভাৱ এটা আহি পোৱা এইবোৰৰ ভিতৰত অনুমতি, স্বীকৃতি আদি লাভ কৰাত পোৱা বাধাসমূহেই বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ লগতে আহে আৰ্থিক সংকটৰ দীৰ্ঘকালীন সমস্যা। এই বাধা আৰু সমস্যাসমূহ অতিক্ৰম কৰাৰ পিছতহে শিক্ষানুষ্ঠানসমূহে চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতা লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হয়। মহাবিদ্যালয়সমূহৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰচলিত ‘দ্বিটি মঞ্জুৰী’ নামৰ এনে চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতাকো পিছে বৰ সুবিধাজনক বুলিব নোৱাৰি। এই ব্যৱস্থাত মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক-কৰ্মচাৰীৰ মুঠ দৰমহাৰ এটা অংশহে চৰকাৰে বহন কৰে। এই ব্যৱস্থা মতে—

চৰকাৰী অনুদান = শিক্ষক-কৰ্মচাৰীৰ মুঠ দৰমহা-ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰপৰা সংগৃহীত মাছুলৰ ৭০% ভাগ।

মাজতে কেতিয়াবা গৃহনিৰ্মাণ বা অন্যান্য বিষয়ত চৰকাৰী সাহায্য দিয়া হয় যদিও মুখ্যত গৃহনিৰ্মাণ আৰু ইয়াৰ ৰক্ষণা-বেক্ষণকে ধৰি ব্লেকবোৰ্ড, চকমাটি কিনালৈকে সকলো খৰচ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ পৰা সংগৃহীত মাছুলৰ বাকী ৩০% ভাগৰ পৰা কৰিবলগীয়া হয়। ইপিনে আকৌ চৰকাৰী পৃষ্ঠপোষকতা লাভৰ পিছত মহাবিদ্যালয় একোখনৰ প্ৰতি বাইজৰ সহযোগিতা, চেতনাও কমি আহে। বিজনী মহাবিদ্যালয়ো ইয়াৰ ব্যতিক্ৰম নহয়। কেইবছৰমান আগলৈকে এই মহাবিদ্যালয়খনৰ আয়ৰ উৎস হিচাপে আছিল বিজনীৰ বজাৰ তিনিখন আৰু থিয়েটাৰ প্ৰদৰ্শন আদি। বাইজৰ দান-বৰঙণিৰ লগতে এই দুটা উৎসৰ পৰা মহাবিদ্যালয়খনে এটা সময়ত উল্লেখযোগ্য পৰিমাণে আয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল; কিন্তু সম্প্ৰতি এই উৎস সমূহৰ পৰা বিজনী মহাবিদ্যালয় বঞ্চিত হৈছে।

মহাবিদ্যালয়খনৰ পূজিৰ প্ৰসঙ্গত আন এটা কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি। ব্যক্তি বা প্ৰতিষ্ঠান বিশেষৰ পৃষ্ঠপোষকতাত শিক্ষানুষ্ঠান গঢ়ি

উঠাৰ উদাহৰণ অসমত যথেষ্ট আছে। আমাৰ বিজনী চহৰতো সৌ-তাহানিতে বগৰীয়া পৰিয়ালে একাধিক প্ৰাথমিক বিদ্যালয় স্থাপন কৰি নিজৰ সুখ্যাতি বাখি থৈছে; সেইদৰে দেড়বাজ মাহেত্ৰীৰ পৰিয়ালেও বিজনী আদৰ্শ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ক ডাঙৰ কোঠা এটা সাজি দিছে। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ বিজ্ঞান শাখাৰ বাবে বঙাইগাঁও তেল শোধনাগাৰৰ পৰা আগবঢ়োৱা আৰ্থিক সাহায্যৰ কথাও এই প্ৰসঙ্গত উল্লেখযোগ্য। কিন্তু তথাপিও ক’ব লাগিব যে যথেষ্ট পৰিমাণে থল থকা সত্ত্বেও মহাবিদ্যালয়খনে এনে পৃষ্ঠপোষকতা লাভ কৰিব পৰা নাই। এই লিখনিৰেই আমি এনে পৃষ্ঠপোষকতাৰ আশা প্ৰকাশ কৰিলো।

এটা অভিযোগ শুনা যায় যে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ফলাফল নিৰাশজনক। মহাবিদ্যালয় সমূহৰ ফলাফল ঘাইকৈ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্ৰচেষ্টাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল; শিক্ষকসকলে ইয়াত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক পথ-প্ৰদৰ্শনহে কৰে। বিজনী মহাবিদ্যালয়ত প্ৰধানতঃ দুই ধৰণৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে পঢ়িবলৈ আহে। প্ৰথম বিধ হৈছে অতি দুখীয়া পৰিয়ালৰ মেধাৱী ছাত্ৰ-ছাত্ৰী; দ্বিতীয় বিধ হৈছে সাধাৰণ মেধা সম্পন্ন ছাত্ৰ-ছাত্ৰী। আৰ্থিক দুৰৱস্থাৰ বাবে আন ঠাইলৈ যাব নোৱাৰি এই মহাবিদ্যালয়খনত পঢ়িব লগা হোৱা মেধাৱী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে নিম্নতম সা-সুবিধাখিনিৰ পৰা বঞ্চিত হোৱা সত্ত্বেও আশানুৰূপ ফলাফল দেখুৱাবলৈ সক্ষম হয়। বাকী সাধাৰণ মেধাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ফলাফল নিৰাশজনক। এনে পৰ্যায়ৰ অন্যান্য মহাবিদ্যালয়ৰ ফলাফলো প্ৰায় এনেকুৱাই। তাৰ মাজতো মেধাৱী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে সদায়েই বিজনী মহাবিদ্যালয়তো আশানুৰূপ ফল দেখুৱাই আহিছে।

এইবোৰ সমস্যাৰ মাজতো বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ সাফল্যও বিশেষভাৱে মন কৰিবলগীয়া। অঞ্চলটোৰ চাহিদা অনুসৰি শিক্ষকৰ সৃষ্টি কৰাত বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ বিশেষ অৱদান অনস্বীকাৰ্য্য। এটা সময় আছিল স্নাতক শিক্ষকৰ অভাৱত বিজনী অঞ্চলত উচ্চ মাধ্যমিক স্তৰৰ শিক্ষা বিস্তাৰৰ ক্ষেত্ৰতো স্তব্ধতা বিৰাজ কৰিছিল। বিজনী মহাবিদ্যালয়ে সেই স্থবিৰতা আঁতৰাই অঞ্চলটোত উচ্চ মাধ্যমিক স্তৰৰ শিক্ষা লাভ সহজসাধ্য কৰি তুলিছে। সম্প্ৰতি মহকুমাটোৰ একুৰিতকৈও অধিক উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ অধিকাংশ শিক্ষকৰ জন্মদাতা হৈছে বিজনী মহাবিদ্যালয়।

কেৱল উচ্চ মাধ্যমিক স্তৰে নহয় গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়কে ধৰি অসমৰ কেবাখনো মহাবিদ্যালয়ত বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা সুখ্যাতিৰে স্নাতক উপাধি লোৱা ছাত্ৰই শিক্ষকতাৰ গৌৰৱপূৰ্ণ পদত কাম কৰি আছে। শিক্ষানুষ্ঠানে শিক্ষক সৃষ্টি কৰাতকৈ আন গৌৰৱপূৰ্ণ কাম কি থাকিব পাৰে? দীপৰ পৰা দীপ জ্বলাই তিমিৰ নাশ কৰাৰ দৰে এই সকল শিক্ষকৰ পৰাই নতুন শিক্ষকৰ জন্ম হৈ অজ্ঞানতাৰ আন্ধাৰ আঁতৰাই জ্ঞানৰ পোহৰ বিলাব যুগ-যুগান্তৰে।

শিক্ষকতাৰ লগতে প্ৰশাসনৰ বিভিন্ন বিভাগৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ পদত কম সংখ্যক হলেও বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰই কৃতিত্বৰে সেৱা আগবঢ়োৱাৰ কথাটোও নিশ্চয় এই প্ৰসঙ্গত উল্লেখযোগ্য।

বিজনী মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ মূল উদ্দেশ্য আছিল অনগ্ৰসৰ এই অঞ্চলৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে উচ্চ শিক্ষা সহজ লভ্য কৰি তোলা। ঘৰৰ ল’ৰাই যাতে ঘৰত থাকিয়েই উচ্চ শিক্ষা লাভ কৰিব পাৰে, —এই উদ্দেশ্য আগত ৰাখি এই মহাবিদ্যালয়খন স্থাপন কৰা হৈছিল। বিজনী

মহাবিদ্যালয়ে স্থাপন কালৰ এই উদ্দেশ্য নিশ্চিত ভাৱে পূৰণ কৰিব পাৰিছে। হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাৰ দেওনা অতিক্ৰম কৰাৰ পাছত ল’ৰাটো বা ছোৱালীজনীক ক’ত পঢ়ুৱাব এই বিষয়ে বৰ্তমানে অঞ্চলটোৰ অভিভাৱকসকলে চিন্তা কৰাৰ কোনো প্ৰয়োজন প্ৰকৃতৰ্থত নাই।

স্ত্ৰী-শিক্ষাৰ প্ৰসাৰতো মহাবিদ্যালয়খনৰ এটা বিশেষ ভূমিকা আছে। মহাবিদ্যালয়খন স্থাপনৰ পূৰ্বকালত সাধাৰণতে হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাই অঞ্চলটোৰ ছাত্ৰীসকলৰ শিক্ষাৰ শেষ সীমা আছিল। বিজনী মহাবিদ্যালয়ে কেৱল স্নাতক পৰ্যায়লৈকেই সেই সীমা বহলোৱা নাই, যথেষ্ট সংখ্যক ছাত্ৰীক স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লোৱাৰ পথে মুকলি কৰি দিছে।

প্ৰতি বছৰে একোচাম স্নাতক ডিগ্ৰীধাৰী লোকৰ সৃষ্টি কৰাটোৱেই মাত্ৰ বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ সাফল্য নহয়; বৰং প্ৰতি বছৰে উচ্চ শিক্ষিত লোকৰ সংখ্যা বৃদ্ধি কৰি, সকলো দিশতে পিচ পৰা এই অঞ্চলটোত শিক্ষা আৰু জ্ঞানৰ চিন্তা-চৰ্চাৰ বিকাশ ঘটাই অন্ধবিশ্বাস-কুসংস্কাৰ মুক্ত সুস্থ সমাজ এখন ক্ৰমাৎ গঢ় দিয়াতহে এই মহাবিদ্যালয় খনে সহায় কৰি আহিছে। এয়াহে মহাবিদ্যালয়খনৰ প্ৰকৃত সাফল্য।

বিজনী অঞ্চল বিভিন্ন জাতি-জনজাতি, ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ লোকৰ বসতি স্থল। বিজনী মহাবিদ্যালয়খনো বিভিন্ন জাতি-জনজাতি, ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অধ্যয়ন স্থলী। প্ৰকৃততে বিজনী মহাবিদ্যালয়কে ক্ষুদ্ৰ বিজনী বুলি অভিহিত কৰিব পাৰি। পাবম্পৰিক সন্তাৰ-সম্প্ৰীতিৰে বিভিন্ন জাতি-জনজাতি, ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে ইয়াত শিক্ষাগ্ৰহণ কৰি আহিছে। এই সন্তাৰ-সম্প্ৰীতিৰ প্ৰভাৱ অঞ্চলটোৰ জনসাধাৰণৰ মাজতো পৰিলক্ষিত হয়। সম্প্ৰতি সাম্প্ৰদায়িকতাৰ বিষয়াপ্পই দশোদিশ কলুষিত কৰাৰ সময়ত এই কথা বিশেষ ভাৱে উল্লেখযোগ্য।

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ভৱিষ্যৎ উজ্বল—এই কথাত নিশ্চয় কাৰো দ্বিমত নাই। চলিত বছৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰা বিজ্ঞান শাখাটোৱেও মহাবিদ্যালয়খনৰ ভবিষ্যত নিশ্চয় সম্ভাৱনাময় কৰি তুলিব। বিজ্ঞান শাখাক পূৰ্ণ পৰ্যায় প্ৰাপ্ত কৰি তোলাৰ লগতে কলাশাখাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়েও উচ্চ হাৰত নম্বৰ সংগ্ৰহ কৰিব পৰা বিষয় যেনে- গণিত, পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান, নৃতত্ত্ব বিজ্ঞান আদি বিষয়ৰ প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিলে মেধাৱী ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়েও মহাবিদ্যালয়খনলৈ আকৰ্ষিত হ’ব।

পাশ্চাত্যৰ দেশসমূহৰ লগতে আমাৰ ভাৰতবৰ্ষৰো আগশাৰীৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠানসমূহত ক্ষুদ্ৰ ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ ব্যৱস্থা আছে। এনেকুৱা অধ্যয়নে গতানুগতিক শিক্ষা ব্যৱস্থাক প্ৰাণ চঞ্চল, আকৰ্ষণীয় কৰি তোলাৰ লগতে বিভিন্ন বিষয়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক ব্যৱহাৰিক জ্ঞানৰো সম্ভেদ দিয়ে। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰো বিভিন্ন বিভাগৰ জৰিয়তে এনে প্ৰচেষ্টা চলালে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল যথেষ্ট পৰিমাণে উপকৃত হ’ব; লগতে এই অঞ্চলৰ বিভিন্ন বিষয়ৰ নতুন তথ্যৰ সম্ভেদ পোৱাৰ সম্ভাৱনাও আছে।

মহাবিদ্যালয়খনত কৃষি, মীন-পালন, বনানীকৰণ আদি জীৱিকা সন্ধানী বিষয়ৰ প্ৰবৰ্ত্তনৰ কথাও চিন্তা কৰাৰ সময় ইতিমধ্যে আহি পৰিছে। এইবোৰ বিষয়ৰ প্ৰবৰ্ত্তনে অঞ্চলটোৰ ভবিষ্যত পুৰুষক জীৱিকাৰ সন্ধান দিয়াৰ লগতে অৰ্থনৈতিক অনগ্ৰসৰতা দূৰীকৰণতো সহায় কৰাৰ সম্ভাৱনা আছে। ■

বিজনী মহাবিদ্যালয় গ্ৰন্থাগাৰ সম্পৰ্কে দুআষাৰ

শ্ৰীদেৱদাস মুখাৰ্জী
গ্ৰন্থাগাৰিক, বিজনী মহাবিদ্যালয়

মানৱ সভ্যতাৰ ক্ৰমবিকাশৰ ক্ষেত্ৰত গ্ৰন্থৰ ভূমিকা অটাইতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ। ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা প্ৰাচীন আলেকজেণ্ড্ৰিয়াৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আজিৰ এই বিংশ শতাব্দীৰ শেষ দশকলৈকে দিনক দিনে বৃদ্ধি পাই আহিছে। অজস্ৰ কিতাপৰ মাজৰ পৰা বাচি লৈ প্ৰয়োজনীয় গ্ৰন্থৰ সংগ্ৰহেই হৈছে গ্ৰন্থাগাৰৰ মূল উদ্দেশ্য। আজিৰ এই জ্ঞান-বিস্ফোৰণৰ যুগত গ্ৰন্থাগাৰৰ ভূমিকা অসীম। এই ক্ষেত্ৰত বিজনী মহাবিদ্যালয়খন প্ৰতিষ্ঠা কৰা দিনৰে পৰা ইয়াত মূল্যবান গ্ৰন্থাৱলীৰ এটা সংগ্ৰহালয় গঢ়ি তোলাৰ এক আন্তৰিক প্ৰচেষ্টা গ্ৰহণ কৰা হৈছে। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ 'ৰূপালী জয়ন্তী' অনুষ্ঠানৰ প্ৰাক্ মুহূৰ্ত্তত আমাৰ এই প্ৰচেষ্টা কি পৰিমাণে সাফল্যমণ্ডিত হৈছে তাৰ এক খতিয়ান দাঙি ধৰা হ'ল। বৰ্তমান মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থাগাৰত বিভিন্ন বিষয়ৰ সংগ্ৰহীত গ্ৰন্থৰ সংখ্যা - ১৮,৪৬৪ খন।

ইয়াৰ উপৰি বিভিন্ন ভাষাৰ আলোচনী সমূহ হ'ল-

(ক) ইংৰাজী ভাষাত :

India Today, Sunday, Sports World, Competition Success Review

(খ) অসমীয়া ভাষাত :

পয়োভৰা, দূত, প্ৰকাশ, বিজ্ঞানজ্যোতি, অসম সাহিত্য সভা পত্ৰিকা, প্ৰান্তিক।

(গ) বঙালী ভাষাত : দেশ, আলোকপাত

(ঘ) বড়ো ভাষাত : আবিৰ

বাতৰি কাকত সমূহ :

(ক) ইংৰাজী : The Times of India, The Assam Tribune, The Sentinel, The Telegraph, The Employment News.

(খ) অসমীয়া : আজিৰ বাতৰি, আজিৰ অসম, নতুন দৈনিক।

(গ) বঙালী : আনন্দ বাজাৰ পত্ৰিকা, সময় প্ৰবাহ।

(ঘ) বড়ো : বাডাব।

গ্ৰন্থাগাৰত অধ্যয়নৰ ক্ষেত্ৰত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সমাগম আশানুৰূপ। কিন্তু গ্ৰন্থাগাৰৰ বাবে বৰ্তমানে বিশেষ ধৰণে নিৰ্মিত আচুতীয়া পাঠ গৃহ নথকাত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে কিছু অসুবিধাৰ সন্মুখীন হোৱা দেখা যায়। পঢ়া কোঠালীত অধ্যয়নৰ সা-সুবিধা থাকিলেও প্ৰয়োজন অনুসৰি এই কোঠালীটো যথেষ্ট নহয়। পঢ়া কোঠালীত বহি নিয়মিত অধ্যয়ন কৰাৰ উপৰিও ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মাজত কৰ্মতালিকা অনুসৰি নিয়মিতভাৱে কিতাপ পত্ৰ দিয়াৰ ব্যৱস্থা আছে। দুখীয়া আৰু অনগ্রসৰ সম্প্ৰদায়ভুক্ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক প্ৰতিবছৰে 'বুক বেঞ্চ' আৰু 'ষ্টুডেন্স এইড ফাণ্ড'ৰ পৰা আমাৰ গ্ৰন্থাগাৰৰ জৰিয়তে পাঠ্য-পুথিৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ সুবিধা আগবঢ়াই থকা হৈছে।

বৰ্তমান আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত 'কলা' আৰু 'বিজ্ঞান' দুয়োটা শাখাৰ মাজত মুঠ ৩৪ (চৌত্ৰিশ) জন শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী আৰু ১৩ (তেৰজন) অনাশিক্ষক কৰ্মচাৰী আছে। শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী সকলৰ

মাজত অধ্যয়নৰ প্ৰতি যথেষ্ট আগ্ৰহ থকা পৰিলক্ষিত হৈ আছে। তেওঁলোকে নিয়মিত ভাৱে গ্ৰন্থাগাৰত কিতাপ-পত্ৰ অধ্যয়ন কৰাৰ উপৰিও নিজ নিজ ঘৰলৈকো প্ৰয়োজনীয় কিতাপ-পত্ৰ লৈ গৈ অধ্যয়ন কৰে। অনাশিক্ষক কৰ্মচাৰী সকলেও সময়ে সময়ে গ্ৰন্থাগাৰলৈ আহি তেওঁলোকৰ জ্ঞান পিপাসা চৰিতাৰ্থ কৰা দেখা যায়।

গ্ৰন্থাগাৰ বিজ্ঞানৰ জনক Dr. S. R. Rangnathan -এ "Library is a growing organism" উক্তিৰে গ্ৰন্থাগাৰক এটা জীৱন্ত দেহৰ লগত তুলনা কৰিছে। তেখেতৰ মতে এটা জীৱন্ত দেহ যেনেকৈ দিনক দিনে নিজৰ কলেবৰ বৃদ্ধি কৰি গৈ থাকে তেনেদৰে গ্ৰন্থাগাৰৰ পৰিধিও সময়ৰ লগত বৃদ্ধি পাই থাকে। সেয়ে ই একান্তভাৱে এটা Dynamic (গতিশীল) অনুষ্ঠান। প্ৰতিবছৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা ক্ৰমাৎ বৃদ্ধি পোৱাৰ লগে লগে গ্ৰন্থাগাৰত কিতাপৰ সংখ্যা বাঢ়ি গৈ আছে। এইবাব আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত নতুনকৈ স্নাতক মহলাত বিজ্ঞান শাখাও প্ৰবৰ্তন কৰা হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা অনুসৰি বৰ্তমানে এই শাখাত যথেষ্ট সংখ্যক কিতাপ-পত্ৰ সংগ্ৰহ কৰা হোৱা নাই যদিও অতি সোনকালে এই শাখাৰ কিতাপ-পত্ৰৰ সংখ্যাও বৃদ্ধি পোৱাৰ সম্ভাৱনা আছে।

৭। গ্ৰন্থাগাৰত গ্ৰন্থাগাৰিকৰ উপৰিও এগৰাকী গ্ৰন্থাগাৰ সহায়িকা, দুজন বাহকৰ দ্বাৰা গ্ৰন্থাগাৰখন পৰিচালিত হৈ আছে। বৰ্তমানে মহাবিদ্যালয়খনত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাই অহাৰ লগে লগে গ্ৰন্থাগাৰত পঢ়ুৱৈৰ সংখ্যাও বৃদ্ধি পাই আহিছে। আনহাতে এই বছৰৰ পৰা বিজ্ঞান শিক্ষাও প্ৰবৰ্তন কৰা হৈছে। এইবোৰৰ পিনে লক্ষ্য ৰাখি শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক কিতাপ-পত্ৰ পঢ়িবলৈ দিয়া সুবিধা আগবঢ়োৱাৰ লগতে বিশেষ গুৰুত্ব দিবলগীয়া হয়। ইয়াৰ বাবে বৰ্তমানৰ কৰ্মচাৰীৰ সংখ্যাৰ উপৰিও চতুৰ্থ শ্ৰেণীৰ কমেও আৰু এজন কৰ্মচাৰীৰ বিশেষ প্ৰয়োজন হোৱা দেখা গৈছে। এই গ্ৰন্থাগাৰখনক সম্পূৰ্ণ বিজ্ঞান সন্মতভাৱে পৰিচালনা কৰিব লাগিলে দুজনমান বিভাগীয় কাৰিকৰী অৰ্হতা সম্পন্ন কৰ্মচাৰীৰ প্ৰয়োজন হোৱাও দেখা যায়। এই ক্ষেত্ৰত এজন qualified classifier (অৰ্হতাসম্পন্ন বৰ্গকাৰক) আৰু এজন Cataloguer (গ্ৰন্থ পঞ্জীয়ক)ৰ প্ৰয়োজন আছে। গ্ৰন্থাগাৰৰ কাৰিকৰী দিশসমূহৰ পৰা জুকিয়াই চালে এজন অৰ্হতাসম্পন্ন গ্ৰন্থাগাৰিকৰ দ্বাৰা এটা গ্ৰন্থাগাৰ বিজ্ঞানসন্মতভাৱে পৰিচালনা কৰা কাৰ্য্য কোনোমতে সম্ভৱপৰ নহয়। বিজ্ঞানৰ ক্ৰমোন্নতিৰ লগে লগে গ্ৰন্থাগাৰ পৰিচালনাৰ কামত অত্যাধুনিক computer প্ৰয়োগ কৰাও দেখা যায়। গ্ৰন্থাগাৰ সমূহত অধুৰ ভবিষ্যতে computer science বা অটোমেশ্বন সেৱাৰ প্ৰবৰ্তন হ'ব বুলি আমি একান্ত ভাৱে আশা ৰাখিছোঁ। ইয়াৰ ফলত আন নহলেও কাৰ্ড ক্যাটালগৰ বাস্তৱ প্ৰয়োজন নাইকিয়া হ'ব। computer scienceৰ মাধ্যমেৰে সকলো তথ্য অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে পঢ়ুৱৈ সকলে লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

এনেদৰে দেখা যায় যে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থাগাৰখন আজিৰ যুগৰ প্ৰয়োজন অনুসৰি সমৃদ্ধিশালী নহলেও বিগত পাঁচিশ বছৰৰ ভিতৰত আমাৰ মাননীয় অধ্যক্ষ ডাঙৰীয়াৰ বিশেষ তৎপৰতাৰ হেতুকে আমি বিশ্ববিদ্যালয় মঞ্জুৰী আয়োগৰ (University Grants Commission) তৰফৰ পৰাও বিভিন্ন সময়ত গ্ৰন্থাগাৰৰ বাবে কিতাপ-পত্ৰ, আলোচনী আদি কিনিবৰ বাবে বৃজন পৰিমাণৰ আৰ্থিক অনুদান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছোঁ। ফলত ইয়াৰ শিক্ষক তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ কিতাপ-পত্ৰৰ প্ৰয়োজনীয় চাহিদা পূৰণৰ ক্ষেত্ৰত

বহুপৰিমাণে ফলৱতী হ'ব পৰা বুলি অনুমান কৰিব পাৰি।

অসমৰ সামগ্ৰিক পটভূমিত বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ গ্ৰন্থাগাৰখনে ইয়াৰ নিৰ্দিষ্ট পৰিধিৰ ভিতৰত সামান্যভাবে হলেও এক স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে বুলি ধাৰণা কৰিব পৰা যায়। ভবিষ্যতলৈ এই গ্ৰন্থাগাৰখনৰ সমৃদ্ধি দোপতদোপে আগবাঢ়ি গৈ এই অঞ্চলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা ৰাইজৰ জ্ঞানস্পৃহা প্ৰভূত পৰিমাণে নিবৃত্তি কৰিব পাৰিব বুলি দৃঢ়তাৰে আশা ৰাখিছোঁ। ■

মোৰ দৃষ্টিত বিজনী মহাবিদ্যালয়

শ্ৰীজগমোহন মেধি
প্রাক্তন সাধাৰণ সম্পাদক

লিখনিৰ আগবুলনিতে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ কপালী জয়ন্তী উৎসৱৰ সৰ্বস্বাক্ষৰিত সাফল্য কামনা কৰিছোঁ। সেই উদ্দেশ্যেই প্ৰকাশ কৰিবলৈ লোৱা স্মৃতি গ্ৰন্থত দুআষাৰ লিখাৰ সুযোগ দিয়াৰ বাবে কপালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সমিতিতলৈ ধন্যবাদ যাচিছোঁ।

‘মোৰ দৃষ্টিত বিজনী মহাবিদ্যালয়’ শিৰোনামাবে কিছু লিখিবলৈ লওঁতেই এক জীয়া অতীতলৈ ভূমুকি মাৰিবলগীয়া হ’ল। বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ আজিৰ নদন-বদন ৰূপ, সেউজী সেউজী পৰিবেশ দৃশ্যমান হলে ভাৱ হয়, আমিও এইখন মহাবিদ্যালয়তেই পঢ়িছিলো নেকি? ‘উৰুঙা উৰুঙা, শিমলু লঠাঙা, কেঁতুৰীৰে ভবা’ পৰিবেশ আজি ক’ত?

তাহানিৰ মহাবিদ্যালয়খনৰ চিত্ৰ এটা আজি কল্পনাহে কৰিব পাৰি। বিভিন্ন অভিযোগৰ মাজেৰে আমি শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিছিলোঁ। মহাবিদ্যালয়ত পৰ্য্যাপ্ত পৰিমাণৰ কোঠালি, আহল-বহল এটা লাইব্ৰেৰী, ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ জিবনী কোঠা, ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰ্যালয়, ছাইকেল ষ্টেণ্ড, কলেজ কেণ্টিন, কলেজ হোষ্টেল আদি সেই সময়ত হৈ উঠা নাছিল। আজি কালিৰ দৰে বিভিন্ন বিষয়ত ‘মেজৰ’ নাছিল। বিভিন্ন সমস্যা আৰু সীমাবদ্ধতাৰ মাজত শিক্ষা আহৰণ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিলোঁ। সুখৰ কথা এইটোৱে আছিল যে কলেজ কৰ্তৃপক্ষ অথবা অধ্যক্ষ মহোদয় এই সমস্যাসমূহ সমাধানৰ ক্ষেত্ৰত যথেষ্ট আগ্ৰহী আছিল।

১৯৭৮-৭৯ চনত মই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত হওঁ। মই এটা বামপন্থী ছাত্ৰ সংগঠনৰ কৰ্মী আছিলোঁ; সেয়েহে সাধাৰণ সম্পাদক পদত থাকি কাৰ্য্যনিৰ্বাহ কৰোঁতে কিমান সহায়-সহযোগ পাম সেই সম্পৰ্কে সন্দেহ নাছিলোঁ। কিন্তু শ্ৰদ্ধেয় প্ৰবক্তাসকল আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বন্ধু-বান্ধৱীসকলৰ অকুণ্ঠ সহায়-সহযোগ আৰু মৰম-চেনেহে সেই সন্দেহৰ কলীয়া ডাৱৰ মনৰ পৰা আঁতৰ কৰিছিল। সেই বন্ধু-বান্ধৱীসকলৰ নাম আজিৰ এই শুভক্ষণত মই লবই লাগিব। ৰত্নেশ্বৰ ৰায়, সুনীল কুমাৰ বৰ্মণ, জ্যোতিপ্ৰসাদ আলৈ, নিৰ্মল কুমাৰ সৰকাৰ, নাৰায়ণ বসু, বাৰ্জেন ৰায়, লক্ষ্মীনাৰায়ণ মুছাহাৰী, কামিনী কুমাৰ ৰায়, অৰ্চনা জোয়াৰদাৰ, সন্ধ্যা দাস, ভানুমাঈ ভৰালী, আনোৱাৰা বেগম আৰু বহুতো সহায়ক বন্ধু-বান্ধৱীৰ আশা-শুধীয়া প্ৰচেষ্টাত মহাবিদ্যালয়খনত বৃহৎ ছাত্ৰ পৰিয়াল এটা গঢ়ি তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিলোঁ। শিক্ষাৰ সুস্থ পৰিবেশে তেতিয়া গঢ়ি উঠিছিল। প্ৰবক্তাসকল শ্ৰদ্ধেয় লক্ষেশ্বৰ ব্ৰহ্ম, গিৰীণ ৰায়, দীৰ্ঘ বৰ্মণ, পোৱালমণি ঠাকুৰীয়া, উপাধ্যক্ষ বীৰেন্দ্ৰগিৰি বসুমতাৰী, অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত উদয় চন্দ্ৰ দাসদেৱৰ সহযোগিতা আমাৰ ৰক্ষাকবচ আছিল। এই আপাহতে তেখেতসকললৈ শ্ৰদ্ধা জনাইছোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ পূৰ্বোক্ত সমস্যাবাজি সমাধানৰ বাবে ছাত্ৰসমাজৰ পৰা মাজে মাজে অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ ওচৰত ছাত্ৰ একতা সভাৰ

জৰিয়তে দাবী উত্থাপন কৰিছিলোঁ। অৰ্থনীতি বিজ্ঞান আৰু অসমীয়াৰ বাহিৰে কোনো বিষয়তে ‘অনাৰ্চ’ নাছিল। অন্য বিষয়বোৰতো ‘অনাৰ্চ’ খোলাৰ বাবে দাবী কৰিছিলোঁ। ইয়াৰ ফলত অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ সতে মাজে মাজে তিক্ততাৰ পৰিবেশ এটাবো সৃষ্টি হৈছিল যদিও তেখেতে পাৰ্থ্যমানে এই সমস্যাবোৰ সমাধানৰ বাবে প্ৰচেষ্টাও চলাইছিল। স্থায়ী হোষ্টেলৰ বিপৰীতে ভাৰতীয়া হোষ্টেলৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিছিল। অনুষ্ঠপীয়াকৈ হলেও কলেজ কেণ্টিন, অস্থায়ীভাৱে ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰ্যালয়, ছাত্ৰৰ জিবনী কোঠা, ছাত্ৰীৰ জিবনী কোঠা আদিৰ ব্যৱস্থা কৰি দিছিল। অৱশ্যে আজি মুক্ত কণ্ঠে স্বীকাৰ কৰিব লাগিব যে তেতিয়াৰ সেই দাবীবোৰ ‘প্ৰচাৰ শ্লোগান’ মাত্ৰ আছিল। কৰ্তৃপক্ষৰ সীমাবদ্ধতাৰ কথা আমি জানিছিলোঁ। কিন্তু আজি সেইবোৰ কাৰ্য্যত পৰিণত হোৱাৰ বাবে সঁচাকৈ আনন্দত হিয়া নধৰা হৈছে।

আমি লক্ষ্য কৰিছিলো বিভিন্ন ছাত্ৰ সংগঠনৰ মিলনক্ষেত্ৰ আছিল আমাৰ মহাবিদ্যালয়খন। সেই পৰম্পৰা আজিও অব্যাহত আছে। আদৰ্শগত সংঘাত থাকিলেও সংগঠনসমূহৰ মাজত সহযোগিতা আৰু ভাতৃত্ববোধ অটুট আছিল। ফলত মহাবিদ্যালয়ৰ যি কোনো কাৰ্য্যসূচীয়েই আছিল প্ৰাণবন্ত।

সদৌ শেষত, বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ উন্নতি কামনা কৰি কপালী জয়ন্তী উদ্‌যাপন সমিতিক ধন্যবাদ জনাই সামৰিছোঁ।

শ্ৰীকুঞ্জমোহন ৰায়
প্রাক্তন সম্পাদক,
তৰ্ক আৰু আলোচনা চক্ৰ বিভাগ,
ছাত্ৰ একতা সভা, বিজনী মহাবিদ্যালয়

নামনি অসমৰ বৰ্তমান বঙ্গাইগাওঁ জিলাৰ বিজনী এখন ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ ঠাই। অঞ্চলটোৰ জ্ঞাত অজ্ঞাত মহান অগ্ৰণী ব্যক্তিসকলৰ আশাশুধীয়া প্ৰচেষ্টাত ইং ১৯৬৯ চনতে স্থাপিত হোৱা বিজনী মহাবিদ্যালয়ে আজি পঁচিচটা সোণালী যৌৱন অতিক্ৰম কৰিলে। বৃহত্তম বিজনী অঞ্চলৰ উচ্চশিক্ষাৰ একমাত্ৰ পবিত্ৰ শিক্ষানুষ্ঠান বিজনী-মহাবিদ্যালয়। দূৰ-দূৰণিৰ বিভিন্ন ভাষা জনগোষ্ঠীৰ শিক্ষার্থীয়ে বছৰি ইয়াত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। এজন ছাত্ৰ হিচাপে কপালী জয়ন্তী উৎসৱ উদ্‌যাপনৰ সন্ধিক্ষণত মহাবিদ্যালয়খনৰ বিগত দিনবোৰৰ কথা মনলৈ আহে। নানা অসুবিধা থকা সত্ত্বেও এই মহাবিদ্যালয়তে আমি ৪ বছৰ পঢ়ি শিক্ষা লাভ কৰিছোঁ। মহাবিদ্যালয়খনৰ সমস্যা নথকা নহয়। কিন্তু, অভিভাৱক শিক্ষক-ছাত্ৰৰ পাৰস্পৰিক সহযোগিতা অবিহনে এই সমস্যা সমূহ সমাধান কৰা অসম্ভৱ। এখন শিক্ষানুষ্ঠানৰ উন্নতি তথা কৃতিত্ব বহুক্ষেত্ৰত নিৰ্ভৰ কৰে শিক্ষানুষ্ঠানটোৰ গুণিয়ালজনৰ ওপৰত।

সুদীৰ্ঘ একুৰি পাঁচ বছৰ অতিক্ৰম কৰি এই মহাবিদ্যালয়খনে কিমান উন্নতি আৰু কৃতিত্ব আৰ্জিছে তাৰ বিচাৰ মই নকৰোঁ। মহাবিদ্যালয়খনৰ এই কপালী জয়ন্তী বৰ্ষৰ সময়ত বিভিন্ন আসোঁৱাহ সমূহ দৃৰীকৰণ কৰি আগলৈ ইয়াক ইতিহাসৰ বুকুত জিলিকাই তোলাক। এয়ে মোৰ আশা।

১৯৯০ চনত মই এই শিক্ষানুষ্ঠানত নামভৰ্তি কৰোঁ। তেতিয়াৰে পৰা আজিলৈকে ছাত্ৰ সমাজত এক ব্যাধিকপে গা কৰি উঠা বেগিং সংস্কৃতি মই ইয়াত দেখিবলৈ পোৱা নাই। বিভিন্ন ভাষা-ভাষীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বহুতো বৰ্ত্তন আশা বুকুত বান্ধি লৈ ইয়ালৈ আহে উচ্চশিক্ষা লোৱাৰ মানসেৰে। সংমিশ্ৰিত ভাষাৰ ঐক্যতাই মহাবিদ্যালয়খনত বিবাজ কৰক আৰু ইয়াক আগুৱাই নিয়ক। বৰ্ত্তমান দেশৰ লেতেৰা ৰাজনীতিয়ে ছাত্ৰ-শিক্ষককো গ্ৰাস কৰিছে। সৌভাগ্যৰ কথা যে বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক তথা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ কিছু সংখ্যক বিভিন্ন ৰাজনৈতিক আদৰ্শত বিশ্বাসী যদিও লেতেৰা ৰাজনীতিৰ পৰা মুক্ত। সৰ্বসাধাৰণ ৰাইজৰ পবিত্ৰ শিক্ষানুষ্ঠান বিজনী মহাবিদ্যালয়ত শৈক্ষিক বাতাবৰণ অধিক উন্নত কৰাত কৰ্তৃপক্ষ, শিক্ষক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ দায়িত্ব আছে। আশা কৰোঁ সকলোৰে প্ৰচেষ্টাত ই ফলৱতী হ’ব।

মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক মুখ পত্ৰৰ জৰিয়তে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সুপ্ৰতিভাবোৰক প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ গুৰুত্ব বহন কৰি থকা কাৰ্য আদৰ্শীয়। যোৱা ১৯৭৪-৭৫ চনৰ পৰা প্ৰকাশ কৰি অহা ‘বিজনী মহাবিদ্যালয় আলোচনী’ৰ মান উন্নত কৰাৰ থল আছে। ইয়াৰ বাবে সম্পাদক তথা সম্পাদনা সমিতি যত্নপৰ হোৱা আৱশ্যক।

মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষা বৰ্ষৰ কাৰ্য বিৱৰণীৰ বিষুত পৰিকল্পনা নেদেখিলোঁ। বন্ধ সংস্কৃতিৰ দেশ অসমত চৰকাৰী তথা বেচৰকাৰী বন্ধৰ প্ৰভাৱ বিজনী মহাবিদ্যালয়তো নপৰা নহয়।

যোৱা কেইবা বছৰৰ পৰা মহাবিদ্যালয়ত দুপৰীয়া এক বজাৰ পিছত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উপস্থিতি সেৰেঙা হোৱা দেখি আহিছোঁ। ই শূন্য লক্ষণ নহয়। লগতে নিয়মিত পাঠদানৰ ক্ষেত্ৰত শিক্ষক মহোদয় সকলেও আৰু কিছু পৰিমাণে সচেষ্ট হোৱা উচিত বুলি ভাবোঁ। মহাবিদ্যালয়খনৰ কপালী জয়ন্তী বৰ্ষ উদ্‌যাপনে সকলো দিশতে এক বৈপ্লৱিক জাগৰণ আনি দিয়ক এয়ে মোৰ কামনা।

মঞ্জু দাস
প্রাক্তন ছাত্ৰী

‘বিজনী মহাবিদ্যালয়’— যিখন মহাবিদ্যালয় মোৰ অতি চিনাকি, অতিমৰমৰ—যিখন মহাবিদ্যালয়ত মই চাৰি বছৰ পঢ়ি ১৯৭৬ চনত বি.এ পাচ কৰিছোঁ, বৰ্ত্তমানৰ অৱস্থাত উপনীত হৈছোঁ, সেই মহাবিদ্যালয়খনে মোৰ মনত সদায় এক গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান অধিকাৰ কৰি থাকিব। মহাবিদ্যালয়খনত পঢ়া মনোৰম সময়ছোৱাৰ স্মৃতি বোম্বুন্তন কৰিলে মই আজিও আনন্দত আপ্লুত হওঁ—মনটো সজীৱ হৈ উঠে।

হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষা পাছ কৰি উঠি যিদিনা বিজনী মহাবিদ্যালয়ত প্ৰথম ভৰি দিছিলোঁ, সেই দিনাই মনত সংকল্প কৰি

লৈছিলোঁ যে এইখন মহাবিদ্যালয়ত পঢ়িয়েই মই মোৰ ভৱিষ্যত জীৱনটোক প্ৰতিষ্ঠিত কৰিম। সেয়েহে পৰাপক্ষত ক্লাচ ক্ষতি নকৰি মনোযোগেৰে পঢ়া-শুনাত লাগি গৈছিলোঁ। চাব-বাইদেউসকলেও অতি নিষ্ঠা সহকাৰে পাঠদান কৰিছিল বাবে আমি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে ক্লাচ কৰি বৰ ভাল পাইছিলোঁ। বৰ্ত্তমান সময়ৰ নিচিনা বৃহৎ সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সেই সময়ত নাছিল। কম সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষকসকলৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আছিল অতি মধুৰ। শৈক্ষিক পৰিৱেশো আছিল বৰ সুন্দৰ।

১৯৭৫চনৰ ১ নৱেম্বৰত পতা “নৱাগত আদৰণি” সভাৰ দিনটো মোৰ বাবে এটা স্মৰণীয় দিন হৈ থাকিব। সেই দিনাৰ মুখ্য অতিথি হিচাপে অহা বৰপেটাৰোড-হাউলী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ মাননীয় শ্ৰীযুত সত্যনাথ দাসদেৱৰ উদগনিমূলক সাক্ষাৎ বক্তৃতাই মোক যথেষ্ট উৎসাহিত কৰিছিল। সেই দিনাৰ সভাত মই গোৱা গীত আৰু স্নাতক মহলাৰ ছাত্ৰী হিচাপে নৱাগত সকলক উদ্দেশ্য কৰি দিয়া মোৰ চমু বক্তব্যৰ তেওঁ ভূয়সী প্ৰশংসা কৰিছিল বাবে মই উৎসাহিত আৰু মনে মনে অনুপ্ৰাণিত হৈছিলোঁ।

সেই বছৰত আমি গান্ধী জয়ন্তী, লৌহ মানৱ চৰ্দাৰ বল্লভ ভাই পেটেল, কমৰীৰ নবীন চন্দ্ৰ বৰদলৈ, জৈন ধৰ্মৰ প্ৰৱৰ্ত্তক মহাবীৰ জৈনৰ নিৰ্বাণ উৎসৱ, মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ তিথি, সৰস্বতী পূজা আদি ইমান ধুম-ধামেৰে পালন কৰিছিলোঁ যে ভাবিলে এতিয়াও ভাল লাগে। আনকি মহৎ লোকসকলৰ জীৱনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি “আলোচনা চক্ৰ” আদিও পতা হৈছিল। প্ৰতিযোগিতামূলক আকস্মিক বক্তৃতা আদি পাতি বিজেতা সকলক পুৰস্কৃত কৰা হৈছিল।

১৯৭৪-৭৫ চনৰ বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ ছাত্ৰী-জিবনী কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে বিনা প্ৰতিদ্বন্দিতাৰে মোক মনোনীত কৰি সেৱাৰ সুযোগ দিয়াৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, ভাই-ভনীসকলৰ কথা মই আজিও কৃতজ্ঞতাৰে সোঁৱৰোঁ। ১৯৭৫ চনত বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰথম ‘আলোচনী’খন প্ৰকাশ কৰা হয়, যিখনক প্ৰথম বছৰ প্ৰথম সংখ্যা হিচাপে লৈ আমি গৌৰৱ কৰিব পাৰোঁ। সেই বছৰতে মহাবিদ্যালয়খনে ‘ঘাট-মঞ্জুৰী’ প্ৰাঞ্জিৰ বাতৰি পোৱাৰ দিনা গোটেই মহাবিদ্যালয়খনতে এক আনন্দ মুখৰ পৰিবেশৰ সৃষ্টি হৈছিল।

সময় বাগৰাৰ লগে লগে বিজনী মহাবিদ্যালয়খনে নানা ঘাত-প্ৰতিঘাত, বাধা-বিধিনি, অভাৱ-অভিযোগ আদি অতিক্ৰম কৰি পঁচিশ বছৰত ভৰি দিছেহি। আৰ্থিক অনাটন তথা অন্যান্য অসুবিধাৰ মাজতো বৰ্ত্তমান মহাবিদ্যালয়খনৰ বহুখিনি উন্নতি সাধন হৈছে। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যাও যথেষ্ট পৰিমাণে বৃদ্ধি পাইছে। নানা বিষয়ত ‘মেজৰ’ খোলা হৈছে। প্ৰত্যেক বছৰে এক বৃজন সংখ্যক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে এইখন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰাই স্নাতক হৈ ওলাই গৈছে।

গতিকে বৃহত্তৰ বিজনী অঞ্চলৰ একমাত্ৰ উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান হিচাপে আৰু বিভিন্ন গোষ্ঠীৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ “মিলন ক্ষেত্ৰ” হিচাপে বিজনী মহাবিদ্যালয়খনে আমাৰ মনত এক গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান লাভ কৰি থাকিব। সেয়েহে এই “কপালী জয়ন্তী” বৰ্ষত বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যত আৰু সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰিলোঁ।

জয়তু বিজনী মহাবিদ্যালয়।

জাহাঙ্গুল ইছলাম
স্নাতক ১ম বর্ষ
বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়।

মই বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ৰ স্নাতক কলা শাখাৰ ১ম বাৰ্ষিকৰ ছাত্ৰ। একাদশ শ্ৰেণীৰ পৰাই মই এই মহাবিদ্যালয়ত পঢ়ি আছোঁ। মহাবিদ্যালয়খনৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ প্ৰথমৰ পৰাই মোৰ ভাল লাগিছে। বহুতো ছাত্ৰই অৱশ্যে এই মহাবিদ্যালয়খনক হীন চকুৰে চায়। কিন্তু মোৰ ক্ষেত্ৰত ই এক ব্যতিক্ৰম। ইয়াৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ আৰু চাৰ বাইদেউসকলৰ দিহা-পৰামৰ্শই মোক ভালেখিনি সহায় কৰিছে। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পৰীক্ষাৰ ফলাফল আশানুকূপ নহয়।

ইয়াৰ বাবে কেৱল অধ্যাপক-অধ্যাপিকাসকলেই দায়ী নহয়। আমি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলো বহু পৰিমাণে দায়ী। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে নিয়মিতভাৱে নিজৰ নিজৰ পাঠ্যক্ৰমখিনি অধ্যয়ন কৰিলে ফলাফল নিশ্চয় ভাল হ'ব। আমি যদি মনপুতি পঢ়া-শুনা নকৰোঁ, বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয় কিয়, কটন মহাবিদ্যালয়ত পঢ়িলেও আমাৰ ফলাফল বেয়া হ'ব পাৰে। ভালদৰে অধ্যয়ন কৰিলে এইখন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰাই ভাল ফল আমি নিশ্চয় পাম। ইয়াৰ বাবে আমাক মাথো অলপ ঐকান্তিক পৰিশ্ৰমৰ প্ৰয়োজন। ছাত্ৰ-শিক্ষক-অভিভাৱকৰ সহযোগিতা আৰু মধুৰ সম্পৰ্কই আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ আৰু সুন্দৰ কৰক, আমাৰ মহাবিদ্যালয়খনে আৰু বেছি উন্নতি লাভ কৰক, এই আশা ৰাখিয়েই মোৰ চমু লিখনি সামৰিছোঁ। ■

বড়' আয়দা

लक्षेश्वर ब्रह्म आरो बिथानि थुनलाइयारी भान्दारी

मनेश्वर बसुमतारी

आयदा फोरोगिरि, बि. बा. गो. मे. फरायसालि

1941 ईं मायथाइनि 1 मे खालि बिजनी मौजानि सिद्धव थानाय बाथ' पारा गामियाव जोनोम मोन्नाइ लक्षेश्वर ब्रह्म आ बर' माहारिनि सायाव गोबां बाहान्दारि होलादों । बिथांआ फारियै सासे थुनलाइगिरि, हारिमु गिरि, राजखान्धिगिरि, गोजी थाखोनि फोरोगिरि आरो गेलेदेन्नाइ दैदेनगिरि । मोनफ्रामबो बिथिंआव बिथानि गोहोमा बाछाइ नछामोन । बेव मोनफ्रामबो बिथिनिसायाव सावरायाब्लानो थुनलाइ फोथाराव बिथानि बाहान्दारिनि सायावल' सावरायनो लानाय जादों ।

बर' राव थुनलाइनि थिलियाव लक्षेश्वर ब्रह्मआ मा मावलादों -मावलाछाखै बेखौ गोबाछानो एसेब्लाबो मिथिखागौ । फरायसा समनिफ्राइनो बिथाछा थुनलाइ सोरजिनायाव आखाइ होदोंमोन । फसे बाध्याया नंगी दि जायहा गावनि हारिनि सायाव एबा सुबुं माहारिनि सायाव मोजां मोन्नाइ थाया -बियो माब्लाबाबो थुनलाइ सुजुनो हाया । फरायसा लक्षेश्वर ब्रह्मआ गावनि हारिखौ मोजां मोनोमोन होन्नाइ थुनलाइ सोरजिनेबो थुलुंगा मोन्दौमोन । जेब्ला बिथांआ बिजनी बान्धव हाइस्कूल (दा हायार सेकेन्दारी जाब्याय) नि थाखो IX-X नि फरायसामोन अब्लानो बे फरायसालि नि बर' फरायसाफोरा लोगो नांनानै "बार दै सिख्ला" मुनि आखाइजों लिरनाय लाइसि दिहुनदोंमोन । बे लाइसिनि सुजुनायनि गाहाय बिबानखौ लादोंमोव लक्षेश्वर ब्रह्मआनो । डिमाइ अवान फर्थ साइजनि पाका बाइन्दिं महरै आखाइजों लिरनानि दिहुनदोंमोन समाइना बिखं महर गोनां 'बार दै सिख्ला' खौ । बे फरायसालिनिनो खाथियाव गायसनाय Centrel Boro Library आनो जादोंमोन बै समनि बर' फरायसाफोरनि जथुमसालि, बर' राव थुनलाइनि सावरायथिलि ।

मेत्रिक आनजादखौ उथ्रिखानायनि उनावनो लक्षेश्वर ब्रह्मआ रेलवे याव साखि मोन्नाइ गौहाटीनि मालिगावआव थानो लागै हमनायसै । नाथाय अब्लाबो बिथांआ गावनि फरायनायखौ नागाराखै । फारसेथिंजाइ गावनि अनजाली मुश्रीमा थुनेवरी ब्रह्मजों बे समावनो हाबा जानायसैबो 1963-64 मायथाइनि बे गोसो खांजाथाव समावनो गौहाटीनि बर' गोरों गोर, फरायसा आरो साखिवाला फोरखौ लानानै 'लाइमोन आफाद' मुनि मोनसे आफाद दानायबो जानायसै । बे लाइमोन आफादनि दैदेन्नाय/ तवो 'चिफु' मुनि गासै लाइसि ओंखारो । बे लाइसिथि सुजुगिरिया लक्षेश्वर ब्रह्म आनो मोन । नोजोर होनो गोनां बाध्याया बेनो दि लक्षेश्वर ब्रह्मआ बे समाव बि, बरुवा कलेजनि मोना बिलिनि फरायसा, सानाव रेलवेनि साखि आरो हाबा जागोदान नखर बेंनाय आरोबाव चिफुनि सुजुगिरि । बेब्लाबो बिथांआ मेंनाय बानायखौ ज़ाख गारनानै बर' राव थुनलाइ सिबिनो नागाराखैमोन । बुंनो थाछेब्ला चिफुनि गेजेरजोंनो लक्षेश्वर ब्रह्मनि थुनलाइनि फोथारा अरलानो हमो ।

रायथाइगिरि महरै : लक्षेश्वर ब्रह्मनि थुलाइयारी सोरजिनि मादाव

रायथाइआनो बासिन, बिथानि गोबां रायथाइआ गुबुन गुबुन सानलाइमा लाइसिफोराव नुजादोंमोन, रायथाइ बिदांआव "गोजोन्नाय" मुनि दोसै गोजी थाखोनि रायथाइ नुजायो । ब्रह्मनि बे 'गोजोन्नाय' खौ Farnic Bacon नि of youth and Age मुनि रायथाइनि Style जों लिरजानाय जादों होन्नाइ बर' थुनलाइनि बिजिरगिरि ब्रजेन्द्र कुमार ब्रह्म आ फोरमायदों ।

1975 ईं मायथाइ । बिजनी आव माखासे गोरों गोरफोरनि नाजानायाव Progressive Society मुनि मोनसे थुनलाइयारी फसंथाननि जोनोम । बे स'साइटिनि नाजानायावनो "गोदान थान्दै" दानथामारी लाइसिनि जोनोम । अब्ला र'मान हांखोनि सोमावसारनाय अरा गोमोरनो हमबाय । र'मान हांखोनि सोलाय देवनागरी हांखो नाजावबाय । बे गोदान थान्दै लाइसिनि गिबि बिसान आव लक्षेश्वर ब्रह्मनि दोसै समजों गोरबनाय रेबबिदां "हांखोनि सोमावसारनायनि उनाव" आ नुजायो । हांखोआ मोनसे हारिनि राव थुनलाइ जौगानायाव बेसेकां बाहान्दारि होनो हागौ बेनि सोमोन्दै बिथांआ बे रेब बिदांआव गुवारै सावरायदों नाथाय हांखोनि सोमावसारनायनि उनाव जौनि मावनांगौ हाबाया मा बेनि सोमोन्दै बिथांआ लिरदो "जौनि रावखौ जों दा माबोरै फोसाबनो आरो फेहेरनो, फोजौनो हागोन बेखौ सान्नाइ मावफुंनाया दा सफ्रामबो बर'नि गोनां हाबा जानानै फेबाय ।"

1976 मायथाइनि बरमा जथुमनि गोसोखां बिलाइ 'खामरुब बिसम्बि' आव नुजानाय Development of Tribal Language रायथाइयाव ट्राइबेलफोरनि राव थुनलाइ जौगानायनि गोनाथि आरो आथिखालाव नुजाथिनाइ जेंनाफोरनि सोमोन्द्र सावरायदों । रायथाइ बिजाबाव थानाय "बर'नि बध्ना भाव आरो सुबुं फोथायनाय" मुनि रायथाइयाव बर' हारिनि सान्नाय फोथायनायनि सोमोन्दै गुवारै सावरायदों । गुबुन रावनि गेजेराव 'ख'नार बचन' 'डाकर बचन' फोरा जेरै गोहोम दं बर'नि बाध्या भावफ्रामबो बर'नि राइजो जानायाव गोहोम खोखैदों ।

कंकराझार एससियेट प्रिन्टिं प्रेसनिफ्राइ दिहुन्नाय "बैराथी" नि दिहुनगिबियाव बिथानि बड' साहित्य सभानि जथुमनाय बिजिरनाय "फनैसो, महाकालगुरी बड' साहित्य सभा" रेबबिदांआ नुजायो । बिजनी बान्धव हाइस्कूलनि मोखां बिलाइ 'निजरा' याव ओंखारनाय इराजी राव नि "The Kherai" रायथाइयाव बर' हारिनि सायाव खेराइनि गोहोमनि सोमोन्दै सावरायनाय दड' ।

बेफोरनि अनगायैबो आनि नोजोराव गोलैथै लिरथुम बिजाबफोरारव ओंखारनाय बाइदि आयदानि साथाव लिरनाय गोबां रायथाइ थानो हागौ । बेफोरखौ बुंरखानो हायबेला जौनि थाखाय खामानियाव फेगोन ।

बिजिरगिरि महरै : लक्षेश्वर ब्रह्मआ गोबां खन्थाय, रायथाइ आरो थुनफावथाइ बिजाबनि सायाव रायफोदनाय लिरदोंमोन । बेफोरो थुनलाइ

बिजिरनाय आयदानि बेसेन गोनां बाउनाय । ब्रह्मआ रायफोदनाय बिजाबफोरा जाबाय

1. नवीन कुमार ब्रह्मनि 'थरसे हाथरखि' (खन्थाय), जन्मेश्वर ब्रह्मनि "हायना मोनाबिलि" (खन्थाय), मालेश्वर बसुमतारीनि 'हाबिलास' (खन्थाय)। बेफोर बिजाबनि रायफोदनायाव बिथांआ खन्थाय आरो खन्थायनि बिथिफोरखौ बिजिरनायजौ लोगोसे गोदान खन्थाय लिरिगिरि बिथांमोनखौ थुलुंगा होदों मोन । 2. मुश्रीमंगलसिं हाज'वारीनि 'सिमान' (खिन्थियासे थुनफावथाय ज'थायनाय बिजाव) बिजाबनि रायफोदनायाव थुनफावथायनिजोनोम, बेनि बाहागो, आखु आरो आधिखालाव बर' थुनफावथायनि जोगानायनि सोमोन्दे गुवारै सावरायछों । 3. बेनि अनगायैबो मुश्री लबिन बर' आरो मुश्रीउद्वब मुसाहारी सानैजों सुजुनाय "खेराइ मोसानायनि सानथौ" बिजाबनिरायफोदनायाव बर' माहारीयाव खेराइ आरो बाथौ दोहोरोमनि गोहोमनि सोमोन्दे फोरमायदों । रायफोदनायनि खलबसेयाव बिथाइ लिरदों -

"बियो नाथाय गोजोनथाव बाथा दि बाथौ धोरोम आरो खेराइनि सोमोन्दे सान्नाय ह'नाया सिगानिखुरै गुरुत्व मोनसिनदों । बर'नि हारिमुनि फुंखायानो जाबाय बाथौ धोरोम आरो खेराइ । बेखौ लानाने सो बर'आ गावखौ सिनाइहोने हायो । बे धोरोमखौ फोसाबना लानाया गाववा गाव हारिनि गोथार हाबा ।"

बैसागु आरो हारिमु : बैसागु आरो हारिमु बिजाव दिहन्नाया लक्षेश्वर ब्रह्मनि देरगाथाव सोरजिनि फियाइ 1976 मायथाइयाव ओंखारनाय बैसागु आरो हारिमुखौ बर' हारिनि गासे Cultural Testament होन्नायै मुश्री मन'रन्जन लाहारीया बुंदों । मानोना बे बिजाबनि रायफोदनायाव ब्रह्मआ गावनो फोरमायदों -

"बर'आ बे रंगाली बैसागुखौ बोरै खुडो आरो बेनि गुबुन गुबुन बिथिनि सान्श्रीया बर'नि हारिमुआव बोरै साग्लोबनाने दड' बेफोरखौ सावरायनो आरो बिजिरनो नाजानाय जादों बे उन्दे बिजाव "बैसागु आरो हारिमुआव ।" गासै मोन 13 आयदायाव जयाइनायै बैसागु आरो हारिमु बिजाबखौ दिहन्नाय जादों । मोनफ्रामबो आयदाखौ लिरिगिरिया बिजिर बिजिर फोरमायनाने होदों । बे बिजावनि सायाव Forwarding लिरनाय मुश्रीचरन नार्जारीनि रावयै -

Prof. Brahma has dwelt at length on the origin and development of the Boisagu festival of the Bodos.

बर'आव बैसागु सोदोबा माबोरै सोमजिदों बेखौ बिथाइ 'बैसागु' आयदायाव रोखायै फोरमायदों "बर'यै 'हु' सोदोबनि सोदोबथिया जादों पूजा (सिबिनाय) होनाय एबा पूजा खालामनाय । गामिनि गारजासालियाव मोदाइ दावदाइ फोरखौ पूजा होने थानाइखौ जों 'मोदाइ हुनाय' होन्नायै बुडो । बिदिनो नखरनि मोदाइफोरखौ हुप्रडो हुनांगौ जायो सम स'ब्ला । न' खेराइ, उमराव खेराइ आरो दोरसोन खेराइ बर'फ्रा मायथाइसेयाव हुयो । बेखायनो बैसागु दानाव मोसौखौ हुनायनिफ्राइ थामहिनबा बैसागो दानाव हुनाय (बैसागु+हु=बैसागु एबा बैसागो सोदोबा जानो हागौ ।

लक्षेश्वर ब्रह्म आदि थारैनो सासे थुनलाइ गिरिमोन बेनि फोरमानखौ

बे बिजाबनिफ्राइनो मोनो । बिथांआ जारीमिन आयदानि फोरोगिरिमोन ब्लाबो थुनलाइनि बिदे सोबनायखौनो बावागारा खैमोन । बेनि फोरमानखौ बे बिजाबाव John keats, wordsworth, Tennyson, धुपाराम बसुमतली बिख्यु प्रसाद राभा, ड. सुनीति कुमार सेटार्जी मोनबादिनि quotation होनायनिफ्राइनो हमनो हायो ।

सुंद, सल' 'बिष' : लक्षेश्वर ब्रह्म लिरनांनय दासिम 'बिष' मुनि सुंद' सल' दोसेल' मोन्नाय जादों । बे सुंद' सल'आ चिफुं लाइसियाव नुजाजेनो । सुंद' सल' लिरनायाव लक्षेश्वर ब्रह्मआदि राफोदमोन बेनि फोरमानखौ 'बिष' निफ्राइनो हमनो हायो ।

"बिमा बिफा गैजारोडै गोरिब नखरनि बिनारामा टिउसन लानाने फरायनांनय हालोदखौ नुनाने गामिनि माहाजोन बुदेला मैत्रिक पाच जाखांनयनि उनाव गुवाहाटी नोगोराव कलेज फरायनायनि खरचाखौ बानो । बुंनो थाडोब्ला बियो फिसाजो अमाछि आरो बिनारामनि गोसोथोलाइनायनि बिजाउन । बिनारामा गुवाहाटीयाव कलेज फरायनो थाडो; नाथाय गुवाहाटीबादि नोगोरनि हायना सारफावनायाव बिनारामा गोमोहाबो, आन्दायो । बिनारामनि गोरबोआव अमाछिनि बदलै कलेजनि सासेल' बर' हिन्जाव सोलेंसा बालाथिया जायगा लायो । बिनारामा लासैनो अमाछिनि अन्नाय, महर मोखांखौ बावगारनो लागै हमो । बिनारामा अमाछि आरो बुदेलनि सायाव फोथाय खेबस' खालामबाय । बियो बालाथिखौ हाबा लानाने उनाव बिजनीनि गसे हाइस्कूलाव फोरोगिरि जानायसै ।"

सुंद' सल'नि बिथा आरो रावआ सादा-सिदा गोसो बोने हानाय । माखासे दिमासा सोदोब जेरै खबां, आगोलछाग बाइदि सोदोब बाहायदों । सल'आव हिन्जाव माहारिनि जौगाहोनायनि हाबाफारि लानायनि बामा दड' । हाइस्कूलनि फोरोगिरि हिचाबै बिनारामहाबो बेनि फारसे मावनांगौ-बुनांगौ दड' । खबांआव बाहागो लानाने बिनारामा बुडो -

"हौवा हारिल" गोरों गोरु जाब्ला जाया, हारिखौ गोजौ जांखलायाव गाखोहोनेबा हिन्जाव हारियाबो जाखांबोनांगोन । बेखायनो बे हाखर गोथौआव गोलैसोना थानाय हारिखौ बोखांबोने बर' हिन्जाव हारियाबो ओंखारबोनांगोन, उखुन्दे नांजोबनाय न' सिनिफ्राइ । हिन्जाव हारिफ्राबो नेरसोन गोनां जानांगोन, नाथाय मा गोमोथाव खबानि दाबसे खनाथिं जगासिनो दड' खाफाल खेबनाने हाथासि मोखाडै अमाछिया । बिनारामा आरो बुंनो हायाखिसै बियो हाखु-दाखु ब्लाद ओंखार लांबाय खबानिफ्राइ । बिनारामा मानोबा गावखौनो दायनि गिरि बाइदि मोनबाया । बिनि बुंनाय रावआ जेन अमाछिनि थाखाय बिष गोनां ।

बड साहित्य सभायाव : सिगांआवनो बुंबोखानाय जादों -लक्षेश्वर ब्रह्मआ फरायसा समनिफ्राइनो बर रावथुनलाइनि सायाव आखाइ दंमोन । बिथाइ लिरनायनि बेलायाव गोबांदाय भान्दारि होलाइखेब्लाबो बर' राव थुनलाइ, हारिमुनि आफाद बड' साहित्य सभानि सासे सान्श्री गहायबादिमोन । 1969 इं मायथाइनि । जुलाइखालि गायसनाय बिजनी कलेजनि फोरोगिरि जाजेन्नायनिफ्राइनो बिजनी गुदि बड' साहित्य सभानि नेहाथारीनि बिबान लायो । बेनि उनाव क'कराझार जिल्ला बड'

साहित्य सभानिबो नेहाथारी जायो । 1977 मायथाइयाव क'कराझारव दुलाराय बड' साहित्य सभानि रुफाथी मायथाइनि जथुमआव प्र. ब्रह्मआ आफादगिरिनि बिबानखौ मोनो । बिथांआ बे बिबानखौ बोसोरथामनिथाखाय रुजुन्नाने लायो ।

मख'जाथाव दि बर' राव-थुनलाइनि थाखाय र'मान हांखोनि सोमावसारनाय समाव बिथाइ क'कराझार जिल्ला बड' साहित्य सभानि नेहाथारीमोन । र'मान हांखो सोमावसारनाय समाव बर' हारिया बेसेबां जालाखार-बिलाखार जानांदेमोन बेखौ बुडोब्लाबोजासिगोन । लक्षेश्वर ब्रह्मआ हांखोनि सोमाव सारनायाव जोबथेसालियाव थाहैनांदेमोन लोगसे सि. आर. पि. जों न'बां बुखेबजादोंमोन । बुंनो थाडोब्ला बे दिन्निफ्राइनो बिथानि नड'खरनि हालचाल आ गाजि जाबेनो हमो । नखरनि गिलु-बालु रांआरी हाल चाल खौ नेवसिनानेब्लाबो बिथांआ बड' साहित्य सभा आरो बर' राव थुनलाइ हारिमुनि थाखाय गावखौनो बाउगारनो नागाराखैमोन ।

बड' साहित्य सभानि आफादगिरि थानाय समाव बिथानि 1978 इं मायथाइनि बोसोरगाथाम नुजागासे "गोदान थान्दै" आव 'बड' साहित्य सभानि जेना" मुनि दोसे रेब बिदां ओंखारो । बिथांआ लिरदों "दाबो दलाम मानसिआनो बे गोने गोथो आरो थौले सान्नायनि साग्लोबसारनायनिफ्राइ गावसोरखौ बारग'होने हायाखै । बे सोलुआ जाबाय बर' फरायनाने मा साखि मोन्नो ? बर' फरायब्ला इयुन गैया । बेबादि सान्नाया हारिनि थाखाय जोबोद इनाय । साखिनि थाखायल' मानसिफ्रा फराया फरायो गियान मोन्नायनि लोगसे हारिखौ सिबिनो, रैखा खालामनो । जोलैनि हांगारासो गावनि हारिखौ मुगैना गारनाने गावनि थाखिखौ जाफुंहोने थाखाय दावखा दन्दाया दावराइ जानो लुब' नैनायबाइदि बिब्दि बाथाखौ सानो आरो बुंनो हायो ।"

बेफोरनि अनगायैबो लक्षेश्वर ब्रह्मआ आफादगिरि महरै आफादगिरिनि बिबुंसारव बर' हारिनो आरो बड' साहित्य सभानि मावनांगौ बाइदि बोसोन होदोंदंमोन आरो हारिनि गेजेराव बिभिषण महरै गसथेनाय सुबुंफोरखौ सोंखारिदोंमोन बुखदाद रावयै ।

थै रोडै बह्य : थुनलाइगिरि लक्षेश्वर ब्रह्मआ राजखान्थिनि

फोथारावबो गेलेदोंमोन । 1993 इं मायथाइनि गोसोखांजाथाव विसायख'थिआव लक्षेश्वर ब्रह्मआ PTCA नि बिजाथि महरै बिजनी समष्टि निफ्राइ MLA आव बादायलायो । नाथाय बियो बेनि फियायखौ मोनजायाखिसै । लक्षेश्वर ब्रह्म आ जेरावबो दंमोन आरो जेरावबो लक्षेश्वर ब्रह्मखौ नांगौ जादोंमोन बै समाव बिजनी ओनसोलाव; नाथाय बिथानि मोनफ्रामबो हाबाया जाफुंजोबाखिसै, आद्रा थाजोब्याय । बिथानि जीउनि सोमोन्द्र बुंनो थानायाव नै बे दोसे खन्थायखौ गोसोखांजायो -

He who is useful is infinite,
He who is infinite is immune
He who is immune is immortal.
LAOTZO

1983 इं मायथाइनि 2 सेप्टेम्बर खालाराव ब्रह्मआ रंलाडो आरो बेनि उनावनो बिजनी टाउननि खोलाहा दुलानी दैसानि सेराव ब्रह्मनि गोथै शह' खौ सथासे अरआ गोबानाने हांगार खालामदोंमोन । नाथाय लक्षेश्वर ब्रह्म होनेब्ला जाय सुबुंखौ गोसोआव लाबोनाय जायो -जायनि सावगारिआ जाखांफैयो, बेफोरखौ दुलानी दैसा सेरनि बै गोथैसालिया मन'लाबनो हादों दा बि ? बोरो, माथो दाबो रिंबाय थायो- लक्षेश्वर ब्रह्मनि 1971-72 मायथाइयावनो रनसाइनाय बै "सान जारां जीउ सोरां सान सोरां" मेथाया ।

दिखांनाने होदों:

1. ब्रजेन्द्र कुमार ब्रह्मनि 'लक्षेश्वर ब्रह्मनि स्टाइल : मोनसे बिथि'
2. लबिन बर' आरो उद्धा मुसाहारीनि सुजुनाय "खेराइ मोसानायनि सानथौ" नि सायाव रायफोदयाव : 9/12/81 इं लक्षेश्वर ब्रह्म (आफादगिरि ब. सा. स.)

बर' हारिमुनि माखासे विधि

ब्रजेन्द्र कुमार ब्रह्म

सुबुआ थानाने थानो थाखाय सानफ्रोमबो बाइदिसिना हाबा मावनो गोनां जायो । बुनो थाडोब्ला बेयो जीउ, खानायनि मोनसे निरिदज्यै जुजिनाय । बे जुजिनायाव सुबुआ अराय देहा आरो मेलेम-मोननैखौबो समाने बाहायनो गोनां जायो आरो बेनि गेजेरजों बियो माहारिखौ सोद्रोम खालामनायाव माखासे देहाआरि आरो मेलेमआरि भ्रान्दारि होबोदों । बेफोरखौनो जयै बुनाय जायो हारिमु, असमीया-बांलाआव संस्कृति आरो इराजिआव culture.

बुहुमआव जेसेबां हारि दं, एसेबां हारिमु दं । हारिमुगैयै हारि थानो हाया । भारतआरि हारिमु आरो असमीया हारिमुखौ सिमान लानानैब्लाबो गेदेमा मंगलयद फोलेरनि दालाइ बर' हारिहाबो बेबादिनो गावनि आखुयाइआबुं हारिमु दं, जायखौ लानानै बिसोर बर' होननानै सिनायथि होनो हादों । बेनि माखासे आयदा गाहाइआव सावरायनो लानाय जाबाय ।

न'खर : न'खरआनो सुबु माहारिनि गुदि गौथुम । गुबुन हारिनि बादि, बे न'खरखौ बिन्दो खालामनाने महर लादों बर' हारिमुनि माखासे विधि । अखं, खफ्रा आरो इसिं खथायामनि न'मा न', सौरा, बाखि, हिसानसालि, गलि, दाव-गग्रा, अमा-गन्द्रा बाइदिसिनाखौ लानानै सिथलानि सा-सानजथिं बाथौ-बिन्दो । न'खरनि बे आयदाफोरनि मोनफ्रोमबोनि सोमोन्दै बर'फोरहा माखासे फोथायनाय आरो आसार-खान्धि दं । बे फोथायनाय आरो आसार-खान्धिफोरा बर'फोरनि मान आरो आबुखौ गोदोनिफ्राय रैखा खालामबोदों ।

धोरम : बर'फोरनि गुदि धोरमआ बाथौ धोरम । भवेन नार्जी आरो माखासे बिजिरगिरिफोरनि बादियैब्ला बे धोरमनि गुदि मोदायआ शिव । बिखौ अनार्यफोरनि मोदाय बुनाय जायो । हिन्दुनि मोन 100 मुं मोननाय बबेबा बबेबा मोदायफोर बादि शिवआबो बर'नियाव गोबां मुं मोनदों-बाथौ बोराय (बोराय बाथौ), गिला दामग्रा, खोरिया बोराय, सिब्राय बाइदिसिना । आथिखाल नाथाय माखासे बिजिरगिरिफोरा बुनो सानो दि 'बोराय बाथौ' आसो बर'नि गुदि आरो गाहाय मोदाय । आरो बियो शिव नडा । बेयो गबेषणा खालामनानै थारखौ दिहुननो गोनां आयदा ।

बाथौ धोरमजों लोब्बा गोनां मोनजिगु गारजा दं । बोराय बाथौनि सेराव दं बर' मोदाय साजिबा आरो हारसा मोदाय साजिनै । बेनि अनगायै दं खेराय । गारजानिखुरै खेरायआव बासिन दामनायदेनाय आरो मोसानायनि आयदा थायो । गारजाआव मोदाय सिबिनायआनो गाहाय । नोजेर होनो गोनां दि आथिखाल 'कृष्टि आफाद' (हारिमु आफाद) फोरा खेरायनि दामनाय-देनाय, खननाय-मोसानायखौ फोथानानै दं । खाम, सिफुं, सेरजा आरो जथाआनो बे आयदानि गाहाय दामग्रा आगजु । बर'फोरा धोरमआव

उदां । बिसोरनि गेजेराव ब्रह्म, खृष्टान, सतसंग बाइदि धोरम लानाय मानसि गोबां दं । अब्लाबो धोरमखौ लानानै बिसोरनि गेजेराव बारा ए ना-एनि गैया ।

दानाय-लुनाय : दानाय-लुनायआ बर'फोरनि मोनसे हारिमुआरि दोरों । खुनखौ खुनदुं लुनानै गोमो गोजा बाथ'गां बाइदिसिना गाव गानानै आगर-आखाय एरनानै दखना, जोमग्रा हि दानायआ गोदो बर' हिनजावफोरनि हुदामोन । दा बे हुदाआ गैलिया, हाथाइआव खुनदुं बायनानै दासै । इन्दि फियोबखौ खुनदुं लुनानै इन्दि हि दानायआ बर' हिनजावफोरनि गोदोनिफ्रायनो सोलिबोनाय हुदा । बोराय-बुरीनि खुगानिफ्राय खोनानो मोनो-हाबा-हुखा दानो-लुनो रोडाब्ला गोदो बर' हिनजावआ हाबा जानो गोब्रावमोननो । बेनिखायनो जानो हागौ दानाय-लुनायनि हुदाआ दाबो बर' हिनजावफोरनि आखाइआव थानानै दं । बर' फोरनि न'खर न'खर दाबो साल-गान्दै, माखु दं । खोनानो मोनो, गोदो किरात राजा भास्कर बर्मानि दिनाव चीना दाउबायारि हिउयेनसांखौ बर' हिनजावफोरा 'हालालि' मुनि समायना आगर हि होनानै बरायदोंमोन ।

गाननाय-जोमनाय-गहेना : भवेन नार्जीनि बादियैब्ला गोदो बर' हौवाफोरा खर'आव फागुरि खावखायोमोन, मोदोमआव धुति-गस्ता गाननानै फाफिलआव इन्दि हि सारखोनानै लायोमोन । आथिखाल बेयो गैलियाखौनो बुंजायो, बासिनआनो लपेन्ट-गस्तासो गानसै । साफ्रा-सानैनि अनगायै बर' हिनजावफोरा बासिनआनो दाबो दखना गानो आरो मोदोमआव जोमबायग्रा हि लायो । सना एवा सान्दिनि गहेना गाननाय हुदाआ बर'नियाव हौवाफोरनिखुरै हिनजावफोरहा बासिन । हौवाफोरा आगथाम गानो । हिनजावफोरा आगथामनि अनगायैबो खोमाआव मानग्रा खेरा-खामफासा, जाबखिं, फुलखुरि, इन्धि बाइदि बाइदि; गन्थ'आव गानग्रा नलद, नाखाफुल, बौला बाइदि; गोदनाआव गानग्रा माला-जिनजि, सन्द्रहार, बिसारहार आरोआखाइआव गानग्रा रोखोमारि आसान-आसान सुरि, आसान सांखा बाइदि बाइदि ।

रंजानाय-बाजानाय : गुबुन गुबुन समाव बाइदिसिना रंजानाय जायोब्लाबो बर'फोरनि रंजानायनि गाहाय फर्बआ जादों बैसागु, दमासि आरो खेराय । बैसागुआ बोसोर गोदाननि बैसाग अखाफोराव रंजानायनि फर्ब । बे समाव सेंग्रा-सिख्ला, गथ'-गथाय, बोराय-बेनथ' खाम, सेरजा, सिफुं, जथा दामनानै हानजा हानजा मेथाइ खननानै मोसायो, मागियो । आग्ला बे रंजानायआ अखाफोर दानफाहा लागै थायोमोन होननानै मिथिनाय जायो । आथिखाल बर'फोरा बेखौ सानथामहा लागैल' फालिसै । दमासिखौ फालिनाय जायो मागो अखाफोरआव । बे फर्बनि समाव माय गोदान मोनो होननानै फिधा, लारु, सिधाव (एनथाव) बाइदिसिना जानाय-लोनयनि लाहार-फाहारआ

रंजानायनिखुरै बासिन फर्ब । माखासे मोदाय सिबिनायजों लोगोसे बे समाव धोरोमारि मेथाइ खननानै मोसानाय जायो । खृष्टान धोरोमारि बर'फोरा बरदिन (Christmas) खालि जिसुखृष्ट जोनोम जानायनि मुडै फर्ब फालियो आरो रंजायो ।

माहारियारि आइन : आइन-आबु गैयाब्ला सुबु माहारि जानो हाया । सरखारनि आइनआ माहारिनि गासैबो जोंना-जेथोखौ मोनहास'आ । बेनिखायनो बाइदिसिना जेंना-जेथोखौ बोसांनो थाखाय मोनफ्रोमबो माहारिआ गाव गावनि आइन दानानै लायो । गामियारि माहारिआव बे आइनफोरा बासिन आनो लिरजायै । अब्लाबो बेफोर समजों गोरुबहोनानै एफा-एनै फोसाबजाबोदोंब्लाबो जुग जुग दिनैसिम सोलिगासिनो दं । बर'फोरहाबो गुबुन गुबुन खान्धिजों लोगोसे मोनबा आइन दं, जायनि हेफाजाबै माहारिबेरेखा हाबा मावग्राखौ साजा होनाय जायो । बेफोर जाबय-अगरबाद, फंस्तदबाद, दावखिबाद, खावालिबाद आरो खौलोबोदबाद । उनाव खुगा खुगा सोलिबोनाय आइन फोरखौ फोसाबनानै, माखासे गोदान दारा सरजाबनानै साफायनानै दिहुननाय जादों, जायखौ जों 'पाण्डूलिपि' होननानै मिथिगौ । बेबादि लिरनाय आइनजों बेंजानाय बर'फोरखौ भवेन नार्जीआ मोनधि बाहागोआव रानदों -सा गोवालपारा, कामरूप जिल्लानि सा दखरा, दरं जिल्ला, गुवाहाटी थाना एलेखा, कामरूप जिल्लानि बको थाना दखरा, गोवालपारा जिल्लानि गोवालपारा महकुमा आरो काछार जिल्ला ।

राव-थुनलाइ : बर' हारिनि सोमोन्दै जारिमिनआ एफा-एनै बुंदेंब्लाबो,

गोदो बर'फोरहा थुनलाइ दं ना गैयामोन, बेनि सोमोन्दै जेबो बुडाखै । खुगा खुगा सोलिनाय सुबुं थुनलाइआव बर'आ धोनि होननानै मिथिब्लाबो, 1884 माइथाइआव Rev. S. Endle नि Outline Grammar of the Kachari Language नि सिगां लिरनाय थुनलाइ दंमोन होननानै जों मिथिया । Endle साहाबजों लोगोसे गुबुन खृष्टान मिसनारिफोर बर' सुबुं मेथाइ आरो सल' बाथाफोरखौ बुधुमनानै बिजाब महरै दिहुननायनि गुदिआव थानाय थाखिखौ जाय जेरैखि बुडा मानो, सांग्राडै थुनलाइ सोरजिनो लादों होननानै बुनांगौब्ला जों मुंख'नांगोन इ 1924 माइथाइआव 'बडो छात्र सम्मिलनी' (उनाव 'आसाम बडो छात्र सम्मिलनी') दिहुननाय दानथामआरि लाइसि 'बिबार' खौ । बेनि उनाव 1952 माइथाइआव बर' थुनलाइ आफाद दानाय, 1963 माइथाइआव बर' रावखौ सोलोथाइनि बिजों खालामनायनि उनाव लासै लासै बर' राव-थुनलाइआ बुहुम सोलोसालिआवबो दा जायगा मोनबाय । बेनि जाउनआव बर' राव-थुनलाइआ लासैनो गेवलांसारनानै बर' हारिनि हारिमु जौगानायव मदद होदों । बेफोर बर' हारिमुखौ फोथासे फोथानानै भारतआरि हारिमुनि गाहाय दाहारजों गोरुबनानै गोजोन समायना सुबुं जीउ दानायव मदद खालामगोन होननानै जों मिजिं थियो ।

गोजौआव मुंख'नाय आयदाफोरनि अनगायैबो बर' हारिमुनि सोमोन्दै सावरायनो गोनां गोबां दं, नाथाय बे गुसुं रायथाइआव बर' हारिमुनि खना-खनला सावरायनायनि खाबु गैया होननानै बेयावनो दोननाय जाबाय । ■

बिजनी क'लेज लाइसिनिफ्राय -----

जिबैथि बिसान --1990-91
थरायना सर'जीनि गयारी
H.S 1st year.

“मायबं काछार डिमापुर नौ नोगोरनि बायखोन्दा नेशोना
थोर-थोर मावदों मोदै रथ' रथ' गाबादों, -----”

(“आरो बेसे गोबाउ ?”)

थुनलाइगिरि महरै बीरेन्द्रगिरि बसुमाथारी

मंगलसिंहाज'वारी

असमीया थुनलाइ आयदायाव एम, ए, डिग्री लाना बिजनी कलेजआव गायसनगिरि फोरोगिरि महरै हाबा मावना जीउ खानो लानाय रुंसारी बीरेन्द्र गिरि बसुमाथारीया फरायसा समनिक्रायनो थुनलाइ मोजां मोनग्रा आरो थुनलाइ सिबियारीमोन । बिथाडा फरायसासमनिक्रायनो बाइदि लाइसियाव राइथाइ, खनथाइ, सल' बाइदि लिरना थुनलाइ सिबियारि महरै गावखौ हिन्थबोदोंमोन । बिथाडा बिजनी कलेजआव फोरोगिरिनि बिबान रुजुन्नायनिक्रायनो बिजनी दालाइ साहित्य सभाजों सोमोन्दो लाखिना खामानि मावदोंमोन । बे दालाइ आफादनि सासे गोखों सोद्रोमा आसे थुनलाइ सिबियारिनि बिबान आजावना असमीया थुनलाइ जौगानायनि हाबायाव नाथाबदोंमोन । बिजनी कलेजनि लाइसि, असम छात्र सन्थानि लाइसि, बिजनी लक्षीपुजानि आफादनिक्राय दिहन्नाय बिसम्बि (लाइसि) आव बिथानि बाइदि राइथाइ, सावरायनायफोरा नुजालाबाय आरो बेफोरखो बिथानि असमीया थुनलाइ सिबिनाय आरो मोजां मोन्नायनि गोगो नेसोन ।

1. राइथाइगिरि बीरेन्द्रगिरि बसुमाथारी : रुंसारी बीरेन्द्रगिरि बसुमाथारीखौ जों सासे राफोद राइथाइगिरि महरै रायखानों हायो । बिथानि रेबगननिक्राय ओंखारनाय आरो साफायनाय महराव नुजानाय 'बर' हारिमुनि महर मुषि' बिजाबा गोजौ बिथाखोनि बर' राइथाइ बिजाब । बेव लिरगिरिया 'गुदि जरिमिन', 'हारिमु' रंजाली बैसागु, 'बरेफोरनि खेराइ' 'नौमारीनि थुनलाइ', 'धोरोम मोन्दिर', 'जानाय लौनाय आरो आबाद मावनाय', 'नाहा थानायाव बर'फोरनि फोथायनाय, नौ-नारीनि फोथायनाय, मोसानाइ, हायनामहरमुषि, दानायसर, बर'फोरनि हाबा, गोथै गारनाय, मुनि जारिमिन, आंगोजीउ, बिलोगो बिसिगि, रंजानाय गेजेरजों गेलेनाय, मोन्त्रो आरो मुलि' राइथाइफोरखौ जथायना गासे राइथाइ बिजाब महरै साफायना दिहन्चों ।

"गुदि जरिमिन" मुनि राइथाइयाव लिरगिरिया बर' फोरा बबेनिक्राय फना भारत आव हाबफेनायमोन, भारतनि बबे बबे जायगायाव गोसारना रायजो जानो लानाय बेखौ बिजिरना दिन्थिदों । बे राइथाइआवनो बिथाडा बर' रावनि गुदि, राव फोलेर, बर'मुनि दैमा-दैसा, जायगानिमुफोरखौ बर'नि गुबै सोदोबनिक्राय गुबुन रावआव गुरस्तायनाय बाध्राखौ फोरमायना होदों । हर्ष चरित, हरिबंश, बिष्णुपुराण, नेपाललिपि, राजमाला, चकरि फेटी बिजाबाव बर' फोलेरनि बाध्रा, राजा-महाराजानि बाध्राखौ बोरै फोरमायदों बेफोरखौ आसि दिन्थिना होदों । जोबनायाव बिथाडा एरै थास्लिमना बुदों - "जारिमिना मोनहास'हायि मुगानिक्रायनो किरात बर' कछारीफोरा रायजो खुबोदों ब्लाबो दैमा-दैसा, दाब-दाब जायगानि मुं आरो इसे इने बाइखोन्दा अनथायाव लिरजानाय हांखो, धोरोम मन्दिर, राजथावनि, धामानि लिपिनि बादै साक्षी आरो नेसोन मोन्नाया गोलै जायाखै । मुंदांखा बिजाब फोरावबो "आर्जीकरण"

खालामनो नागिरनाय थाखिखौ बासिन नुहुरो । नाथाय कैरातज आसार खान्थिया बिनि गेजेरजोंनो मोदान फेनो हादों ।"

"हारिमु"- राइथाआव बिथाडा हारिमुनि जोनोम, आसामाव गुबुन गुबुन हारि-माहारिनि हारिमुवा बोरै साग्लोबदों, बर'नि दामनाय-देनाय, खन्नाय-मोसानाय, गान्नाय-जोमनाय, नलुनाय, गुबुन गुबुन दोहोरोम, फुजा फोरबोनि बाध्राखौ सावरायना दिन्थिदों । बे राइथाइयाव 'गुदि जारिमिन' राइथाइनि बबेबा बबेबा बाध्राफा खेंसालियायै आरो थोंजोई मखजाफिन्नाय नुनो मोनो ।

"हारिमु" राइथाआव बिथाडा हारिमुनि जोनोम, आसामाव गुबुन गुबुन हारि-माहारिनि हारिमुवा बोरै साग्लोबदों, बर'नि दामनाय-देनाय, खन्नाय-मोसानाय, गान्नाय-जोमनाय, न'लुनाय, गुबुन गुबुन दोहोरोम, फुजा फोरबोनि बाध्राखौ सावरायना दिन्थिदों । बे राइथाइयाव 'गुदि जारिमिन' राइथाइनि बबेबा बबेबा बाध्राफा खेंसालियायै आरो थोंजोई मखजाफिन्नाय नुनो मोनो ।

"रंजालि बैसागु" राइथाइयाव बैसागु सोदोबनि ओथि, नेउननि मोदाय रायनाय, मोसौ थुखेनायाव फालिनाय नेम खान्थि, बाइदि थासारियाव बैसागु मेथाय रोजाबनाय, बैसागुनि स्निथि सानाव गोखा, गोखै, गोबाब जानाय बैसागु बिदाय होनायनि सोमोन्दै सावरायनायजों लोगोसे "खाथिगासा, मागोदमासिखौ बर'फोरा बोरै फालियो बेखौ फोरमायदों ।

'बर'फोरनि खेराइ' राइथाइयाव लिरगिरिया खेराइ फुजा होनाय, बिनि बाहागो, गुबुन गुबुन मोदाइनो बाउनाय आरो मोसानायनि सोमोन्दै सुंद सुंदयै फोरमायदों ।

"नौ नारीनि थुनलाइ" राइथाइयाव लिरगिरि बसुमाथारी या गानथि (रूपक) नि ओथि, बर' महारिनि गेजेरव गोदोनिफ्राय सोलिबोनाय सल'बाथा, हाबायाव मेथाइ खन्नाय, संग्र-सिख्लानि मोसानाय, बाथौफुजा, गारजानि मोनथोर, हाथासुनि, नेउओन, नख'रनि मोदाइ हुनायाव नौ-नारीनि थुनलाइनि नेसों दंहोन्ना फोरमायदों ।

'धोरोम मोन्दिर' राइथाइयाव लिरगिरिया खामाख्या, ताप्रेश्वरी, भुबनेश्वरी, बाधेश्वरी आरो टुक्रेश्वरी थानसालीनि बागै सावरायना एरै बुदों 'मोन्दिरफोरनि इन्जुराव मुसुखा आखिनाय, मिथिगानि हायना महर दिन्थिनी नाजानाय, बाणी फोर लिरनाय, मोन्दिर सिनि 'मूर्ति' फोराव बिसिनि हायना महर, सेबिनाय खोथाया नुजाफैयो । बेफोर मोन्दिरनि नेसोंना मोनसे हारिमानि जारिमिन, हारिमु आरो सोदोमसिखौ बेखेवना दिन्थियो ।

"जानाय-लौनाय आरो आबाद मावनाय" राइथाइयाव लिरगिरि बसुमाथारीया बर'फोरा आबाद मावनाय-दानाय, राइजो जानायाव बाहायनाय जानाय-लौनाय मुवाबेसादफोरनि सोमोन्दै फिद-फिद बेखेवनायजों लोगोसे आलासि-दुमसि सिबिनाय फुजिनायाव मा जाहोना एवा मा लौहोना गोजोने बेखौ फोरमायदों ।

"नाहा थानायाव बर'फोरनि फोथायनाय" राइथाइयाव लिरगिरिया नासारनाय, ना गुरनाय, ना सानायनि गेजेरजों बर' माहरि नि गेजेराव बाध्रा फाव, बाध्रा फान्दायनि जोनोम जानाय, फोथायनाय, नाहाथानायाव जानाय बाइदिसिना सल'बाथा आरो बर' माहरियाव बेफोरनि गोहोमनि सोमन्दै सावरायदों ।

'नौ-नारीनि फोथायनाय" राइथाइनि गेजेरजों राइथाइ गिरिया बर' माहरिनि मेजेराव सुबुं फोथायनाय, सिमानि फोथायनाय, रायजोनायाव बाइदि खान्थि मानिनायनि बागै बेखेवना दिन्थिछों ।

मोसानाय राइथाइयाव लिरगिरि बसुमाथारीया सुबुडा बोरै मोसानो सोलौनाय, खेरायाव बाखो बाखो मोसानायनि ओथि, हाबामोसानाय, बागुरुम्बा, बैसागु मोसानाय, बान्थायना लानाय मोसानायनि सोमोन्दै बिजिरना दिन्थिदों ।

"हायना महर मुषी दानाय 'सर' राइथाइयाव लिरगिरि या बर'फोरनि दानाय-लुनाय, गान्नाय-जोमनाय, जेनथखा गानाय, हायना मुलि, सम्पा बिबार बाहायना बर' हिन्जावफ्रा गावसोरखौ माबोरै देलायहोना आरो समाय होना नाजायो बेखौ फोरमायदों ।

"बर'फोरनि हाबा" राइथाइयाव राइथागिरिया हिन्जाव नायनो थानायनिक्राय जुरिजेन्ना हाबा होनाय हाबा मेथाय, आथिखाल बर'नि गेजेराव सोलिनाय बाइदि हाबानि सोमोन्दै सुंद सुंदयै बिजिरना होदों ।

"गोथै गारनाय" राइथाइयाव लिरगिरिया बर'फोरनि गेजेराव सोरबा थैबोला गारहैनाय, फालिनाय नेम-खन्थि आरो आसारखौ गुसुडै फोरमायदों ।

"मुनि जारिमिन" राइथाइयाव बर'माहरिनि गेजेराव बाइदि मुं दोन्नायाव राज फोलेर, बाराइ, आखु-आखल, बाइदि दोहोरोमआरि गोहोम, गामि, दैमा दैसानि मुं आफादनि बाइदिमुं दोन्नायाव बर'मुनि गोहोमखौ मोनफामोन्ने ओथि बेखेवना फोरमाय लादों ।

"आंगो जीउ : बिलोगो-बिसिगि" राइथाइयाव लिरगिरि बसुमाथारीया जोनि समाजाव बिलोगो बिसिगिनि फोथायलायनाय, अनलायनाय आरो मोजांमोनलायनि गोनाथिखौ फोरमायनायजों लोगोसे माखासे सल'नि दिन्थि होना बोसोन होदों ।

"रंजानाय गेजेरजों गेलेनाय" राइथाइयाव लिरगिरिया गेलेनायनि गोनाथि, गोदो-गोदायनिक्राय बर'नि गेजेराव सोलिबोनाय बाइदि गेलेनाय सान्थि जेरै हम्जायि, हमनो नागिरनाम, दाउला सौलायनाय, बान्था गेलेनाय, थुगि गेलेनाय, निसान गेलेनाय, सानसिनाय गेलेनाय, गराय बारनाय गेलेनायखौ माबोरै गेलेयो आरो बेफोरनि गेजेरजों बर' हारिनि हारिमु, आसार आरो महर-मुषिया माबादि बेरखादों बेखौ बिजिरना दिन्थिदों ।

"मोन्त्रो आरो मुलि" राइथाइयाव राइथाइगिरिया मोनथोरनि जोनोम, बर' महारियाव बेनि गोहोम, खेथ्र होगारनायनि मोनथोर आरो मुलि, मुहिनि मोनथोर आरो बेखौ बाहायनाय, बान दाननाय, बिरा मोदाइ लगायनाय आरो होखारनाय आरोबाइदि बेरामाव बाइदि मुलि बाहायनायनि सोमोन्दै बेखेवना लिरदों ।

राइथाइगिरि बीरेन्द्रगिरि बसुमाथारीनि 'बर' हारिमुनि महर मुषि ।"

बिजाबाव जायगा मोननाय बबेबा राइथाइफोरा सुंद' आरो बबेबा गोलाउ । बबेखानि मोनफा मोननै आयदा जेरै 'मोसानाय', 'बर' फोरनि हाबा', 'गोथै गारनाय', 'मुनि जारिमिन', राइथाइफोरनि आयदाखौ नायना फोलाइनायनि खाबु दंमोन । थेवबो 'बर' हारिमुनि महर मुषि' बिजाब आव बर' हारिमु, आसार, माहारिखान्थि, दोहोरोमखान्थिनि बाध्राया आवुंडै नडाब्लाबो सुंद-सुद'यै बेरखादों । बिजाबनि मुडा जेरै बेबादिनो बर' हारिमुनि महर मुषि नि सावगारिखौ आखिना दिन्थिदों ।

2. थिजिरगिरि बीरेन्द्रगिरि बसुमाथारी :

बीरेन्द्रगिरि बसुमाथारीखौ सासे राफोद बिजिरगिरि महरैबो रायखानो हायो । बर' थुनलाइनि मोनफ्रोम्बो बाहागो जेरै खन्थाइ, सल', सल'मा आरो फावथाइनि सायाव बिजिरनाय लिरना बाइदि लाइसियाव फोसावदों मोन । "बर' खनथाइनि मुगाफारि आरो आथिखालनि बर' खनथाइ" मुनि सावराइनाय राइथाइयाव बिथाडा बर' खनथाइनि मुगाफारिखौ गिबि मुगा, मिसनारी मुगा, बिबार मुगा, आथिखालनि खनथाइ आरो गोदान खनथाइ (आथिखालनि) मुनि मोनबा बाहागोआव बोखावना आथिखाल बर' खनथाइनि जौगानाय आरो बिथाखोनि सोमोन्दै बिजिरना दिन्थिदों ।

"जनिल कुमार ब्रह्मनि 'आलासि' मोनसे सावराइनाय" मुनि सावराइबिदानि गेजेरजों बिथां बसुमाथारीया बे सल'नि बिथा, आखु, हारिमुनि आदबखौ नोजोर होना एरै बुदों "ब्रह्मआ बे सल' आव इसे मिनिहोना (Humour) इसे जावनो (Satire) आरो सोलोजोंसोखारिनो (Zlit) बिदै बाहायदों । गेन्दाव अजाया जायै जासे संनाय खाउनाया फागगोनां जायखौ बुनानै आरोबाव उननि खेबआव धावयै, मसलायै जाहो हरनो थागथियारि जानानै थानो थिननायाव मिनिहोनाय सोलोजों जाउदों । दाफला अजाया थिन्नि जानानै लालि नांफबनाय हाथाइखौ खिन्था-खिन्था, गुरजि-गुरिज मिनिनायखौबो सोखारिजों फोसावनो नायगिरदों । लेखागोरों संग्र गाजोला लेबारायआ आबारीखौ गोसो थोनाय, बुरखाय जंखाय लाबारीनि गोसोखौ सेनानै मोजां मोन्नायजों उसिफावहोनाइने इसेबो नायफिनीयाव लेबारायखौ सोलोजोंसोखारिदों । बेफोरावनो फरायसुला हानजानि गोसोखौ ब्रह्मआ गोजोनलाय होना हादों । बर' सल'आव 'आलासि' सल'आ बेसेनगोनां जादों ।"

"बर' भावथिना आरो बिनि जौगानाय" सावराय बिदानि गेजेरजों बिजिरगिरि बसुमाथारीया बर' भावथाइनि जोनोमनि सोमोन्दै एरै बुदों "नाथाय दानब, असुर बेंजानाय बर' किरातफोरा सिब्राइ आरो सिउबुरैखौनो गावसिनि गुदि धावथिनानि फोरोगिरि होनानै मानिबोदों ।" बेनि उनाव बर' फावथाइया फाल्ला गावयोनिक्राइ जागायजेनना आथिखाल बेसेबां जौगानो हाखो बेखौ बिजिरना दिन्थिदों आरो बिथानि नोजोराव गलैनाय गेना-गोरथिखौ आसि दिन्थिना होदों । जोबनायाब फावथाइ मुलुगाव बर' लिरगिरिफोरा बोरै आगानसुरलानांगौ बेखौ एरै सुबुरुन होदों "खौरां गासो एबा खौरां गाबानि धावथिना रुख-महरा सोलायगासिनो दं । गोदानै टेकनिकनि आनजाद लानायनिबो अनजिमा गैया । थुन-भावथाइयाव रंजाहो नाय लोगोसे हारिमानि गोखों हारिमु गायसनोबो नाजानाय जागासिनो दं । बेवहाइ नाथाइ रेडिअनि भावथिना, सिनेमानि भावथिना एबा टेलिभिसननि भावथिनाजों फाल्ला

गावमोन एबा थियेटारनि लिरनाय आदब-खामदाया रुजुथाववा । मोब्लेबनि गेजेरजों दिनेनि भावथिना दिन्थिनाय फारिया गोदान भावथिना गोदान लामाजों आगान सुरनो हम्बाय । भावथिनानि मुलुगाव बर'फोरा बादायलायनायाव बाहागो लानो सम सौफे थाखाय ।”

सावराइगिरि बरेन्द्रगिरि बसुमथारीया “बर” सल'मा थुनलाइ आरोबेनि जौगानाय” मुनि सावराइनायाव बर' सल'मानि जोनोम, आथिखाल बर' सल'मागिरिफोरनि सल'मानि बिथा, सल', आखु दानाय, बिथाखोनि सोमोन्दे सुंद-सुंदये सावराइदों आरो मा राहायै बर' सल'माखौ जौगाहोने हागोन बेखौ आसि दिन्थिना होदों ।

3. बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीनि लिरनायनि आखुथाइ :

बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीनि राइथाइ, सावराइनाय, सल'नि रावफोरा गोरलै, जेथो गैथि आरो मेहेरगोनां । सोदेब आरो गहेना बाहामनायाव सांग्रां । सुंद' सुंद' नाथाय ओथि गोनां बाघ्रा बाहायनाया बिथानि लिरनायनि मोनसे आखुथाइ । बर' बाघ्राफाव, बाघ्राफान्दाय, गान्थि बाहायना खोनासंथाव आरो दोलगोनां राव बाहायनो रोंगोमोन । मोनफा मोननै गुबै बर' सोदेब बाहायनाय नुनो मोनो । जेरै थोरुम मोन्दिर (दोहोरुम थानसालि), मोन्त्रो (मोनथोर), दुखा (थुखा), शराघ (सारादु) बाइदि बाइदि । बेफोरनि अनगायैबो सरासनरा बाहायनाय बर' सोदेब जेरै उलथा (उलटा), सुबुं (नौ-नारी), जथाइनाय (जखथाइनाय), गुसथि (गुष्टि), खानाइ रुम्बाबां (खानाइ रुंबाबां), जिरख'नाय (जितख'नाय), सथ्रलि (छात्रालि), खैजोमा फनाय (खेजेमाफ'नाय) बाइदि बाइदि सोदेब बाहाय नाय नुनोमोनो । बबेखानि लिरगिरिया बिथानि राइफोरनायाव सिमान लाना एरै लिरदों “राव आरो थुनलाइया दावगानाय लोगो-लोगो बिनि महरआ सोलाइ गसिनो थायो । हांखो जखथाइनायखौबो सोलाइ-सोल' खालामनांगौ जायो । बिनिखायनो हांखो जखथाइनाययाव गुलाइ-गुजारइ थालादों ।” उन्दै-गिदिर मोनफ्रोम्बो आयदाखौनो बिथाडा बिजिरलु, नोजोरै नायोमोन आरि फारि फारि बिजिरना बयनिबो आजाव थावना खालामो रोंगोमोन । सा-साज्राडै नडा आयदानि गुदि-खिया संनायाबो बिथानि लिरनायनि मोनसे आखुथाइमोन ।

4. थुनलाइगिरि आरो थुलुंगागिरि महरै बीरेन्द्रगिरि बसुमथारी :

‘बिजनी जिला बर' थुनलाइ आफाद, ' 'बर' फरायसा आफाद, 'महरस्री आफाद। 'रंजाली आफाद, 'दुलाराय बर' साखिआवला आफाद, ' 'ज्य'ति संघ', 'सानजारां आफाद, 'छात्र सन्था, 'बिजनी सत्र (नामघर) बाइदि थुनलाइयारि, माहारियारि आरो हारिमुआरि आफादजों सोमोन्दो लाखिना बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीआ बै आफादनि जथुमनाय आरो सावराय मेलाव बाहागोलाना फरायसा, रायजोराजा आरो माउथि सोदोमाफोरखौ मेहेर गोनां आरो बान गोनां बिबुं होना बयनोबो थुलुंगा होयोमोन आरो थुनलाइ सोराजिनो सुबुरुन होयोमोन । बिथाडा रेल बिफानाव साखि मावनाय समाव गुवाहाटी मालिगाव (गं'शाला)

आव गायसन्नाय लाइमोन आफादजों सोमोन्दो लाखिना रुंसारी लक्षेश्वर ब्रह्मनि सुजुनायाव सिफुं लाइसि दिहुन्नाय हाबायाव मोदोम गुदुडै नांथाबदोमोन आरो गावबो राइथाइ, खनथाइ, सल', सावरायनाय लिरना गोबां बाहान्दारि होदोंमोन । बुनो थाडोब्ला 'सिफु' लाइसि हिन्दुन्नाय आरो दैदेन्नायाव लक्षेश्वर ब्रह्मखौ गोनां सुबुरुन होना हेफाजाव होनायजों लोगेसे थुलुंगाहोदोंमोन । रुंसारि लक्षेश्वर ब्रह्मआ बड' साहित्य सभानि आफादगिरिनि बिबान रुजुन्नाय समावबो बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीआ ब्रह्मखौ थुनलाइ आफादनि बाइदि हाबा फारियाव मदद आरो सुबुरुन होना थुलुंगा होनायमोन । आथिखाल जाखांफुनाय बर' लिरगिरिफोरनि गोदान आरो सोरजिलु थुनलाइ सोरजिनाय हाबायाव बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीनि सोरजिनाय थुनलाइयारि बाहान्दारिया बेसेन गोनां आरो मोन्ने गैथि फुंखा । बिथानि बेफोर सोरजिलु हाबाफारिया गोजाम जारो गोदान थुनलाइगिरि फोरनो गोदान रादाव आरो गोदान लामा होबाय थागोन । बर' थुनलाइ मुलुगाव बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीनि मुडा अरायबो लामा दिन्थिगिरि बोसोनगिरि आरो सुबुरुनगिरि महरै अरायबो सं'नानि हांखोजों लिरनाय थागोन ।

संदानगिरि आरो फोसाबगिरि महरै बीरेन्द्रगिरि बसुमथारी : रुंसारि बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीखौ लिरगिरि महरै सासे माहारि सिबियारि आरो फोसाबगिरि होन्ना बुंन्लाबो बुंदायनाय जाया । बिथाडा बाइदि लिरबिदानि गेजेरजों बर' माहारिनि आसार खान्थि, नेमखान्थि, दोहोरुम खान्थि आरो माहारिखान्थिनि दाय गोरान्थिफोरखौ आसि दिन्थिना बेफोरखौ फोसाबनायनि गोनाथिखौ फोरमायलादो । बर' माहारिनि मेजेराव गोदोनिफ्राय सोलिबोनाय सुबुंफोथायनाय, आसार खान्थिफोरखौ गोथौयै बिजिरना नायनो आरो फोसाबना लानो थाखाय बयखौबो खावलायनो बावआमोन । आथिखाल गोनेखोआरि मुगायाव बिथां लिरनाय मोनथोर आरो मुलि, नौ-नारीनि फोथायनाय, नाहा थानांयाव बर'फोरनि फोथायनाय बाइदि लिरबिदानि गोनाथिखौ बासिना गोरलैयै फोथायनो आरो आजावना लानो हायाजानो हागौ । बेफोर लिरबिदानिफ्राय सोरबा बिथांखौ खोमसि फोथायारि आरो मोजाम खान्थि फोसावगिरि होन्ना सान्ने हागौ । नाथाय बेफोरनि फोथायनाय आरो बाहायनाया गोदो-गोदाय दंमोन आरो सम आरो थासारि लाना दासिम्बो जोनि माहारिनि गेजेराव सोलिगासिनो दं । बर' माहारिनि गेजेराव गोदो-गोदायनि फ्रायनो सोलिबोनाय आसार खान्थि, नेमखान्थि, माहारिखान्थि आरो फोथायनाय आरो जीउ दैदेन्नायखौ नोजोर होना मोनफ्रोम्बो आयदाखौ फिद फिद बिजिरनो थानायाव बिथाडा बेफोरनि गेजेर गेजेर फोसाबना लानायनि बाघ्राखौबो इसारा होलानो बावयाखै । बेफोरनि थाखायनो बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीनि राइथाइ आरो सावरायनायफोरा बेसेन ब द्रा जादों । बेनिखायनो लिरगिरि महरै बीरेन्द्रगिरि बसुमथारीखौ सासे संदानगिरि, माहारि फोसाबगिरि महरै जों अरायबो गोसोखांनंगोन । ■

‘बर’ हारीमु-आव नामजाइपारा नेरसोन आफात्नि भाण्डारी

कमलसिं नार्जारी
गोजाम् सुजुगिरि
बिजनी कलेज मोखां बिलाइ

“खेराय आरो बैसागुआ बर' हारीमुनि आमायथु ।” प्रफेसार लक्षेश्वर ब्रह्म ।

बर' राव थुनलाइनि आगोमा थुनलाइगिरि लक्षेश्वर ब्रह्म'नि बे बिबुथिनि ओथिखौ खेराय आरो बैसागु फोर्बो रंजानाइनि गुबै बिथिंखौ फिन-फिन बिजिरोब्लानो रोखायै गावनोगाव बेरखानाय नुनोमोनो ।

हारीमुआ जादों हारीनि म'हर मुश्री । जाय हारानि हारीमुआ जेसेबां धोनि बे हारीनि सोदोमसियाबो बेसेबां धोनि । हारीमुनि बिगोमा हारीयासो गावमा हारीनि थामोनथाय दावहायाव देरहासाद जानो हायो । बेखिनिआव नैबेखौ मख'नो हायोदि बर' हारीमुआ फेलाव भारतनां हारीमु फोथारनि मोनसे मख' जाथाव आरो एंगारहायै गुबै बाहागो । दुलाराय सा-सानजा भारतआ बे गिदित् बर' हारीमुजोंनो साथिफबनाय थेवब्लाबो दुखु नांथाव बाघ्राया नैवेनोदि थोरुम आरो राजखान्थिआ बर'फोरखौ गोबांखेबु हारीमाआरो हारीमुनि आखुथाय निफ्राय गादिलन होबोगासिनो दड' । नाथाय बेफोरो मानो जानो मोनखो ? गोथौ आबेग आरो मोनदाथिनि हेफाजाबाव साफ्रोमबो दिनेनि बर'आ बेखौ बिजिरना नाइनो रोंनंगोन आरो हानांगोन । नैबेखौबो सानखानो नाजानाया गाहामदि जाय खाम, सिफुं, जथा, सेरजा, गंगोना-नि मिलौदो-रैसुमै देखे आरो हायलालाय-हुइलालाय मोसानाय बर' हारीमुनि मिथिगायारी थामोनथाय आरो जीउ-हांमा, जायनि साथिजों गुबुनखौबो साथिफबनो हदों, बै बेसेन होना मोन्ने हायै सम्पत्ति खौबो दिनेनि माखासे बर' जोहोलावफोरा Colonial सानबोलाउरीनिमैहर जानाने गावमा हारीमुनि थामोनथायखौ गादबनाने दोननो नागिरनाय नुनो मोन्नाय जादों । बेनिखुइ दुखु नांथावसिन बाघ्रा आरो जेबो गैया । बेनिखाइनो दिने बर'फोरनि गेजेराव थाबैनो हारीमुआरी जांखुथायनि गोथौ गोनाथि दड' ।

जानो हागौ दिनेनिफ्राय 35/36 बोसोरसो सिगां आन्दाजाव 1956/57 सो मायथायाव बर' हारीमुआव जांखुथाय लाबोनायनि मुडै बै समनि बर' जोहोलावफोर फारियै सतीस चन्द्र बसुमतारी (बंगाइगामी), प्रम'द चन्द्र ब्रह्म (गं'साइगाव), प्रसेनजित् ब्रह्म (कंकराझार) बिथां मोननि दैदेन्नायाव बिजनीनि सानजा-सा दिहिधिं थानाय “बुधुवागरी” गामिनि फेलाव फोथाराव गं'वालपारा जिला बर' कृष्टि सम्मिलन” मुडै संधि हारीमुआरी सम्मिलन खुंनाय जायो (मुश्री महेश बसुमतारी, नामजाइपारा, निफ्राय मिथिनाय बादियै) । बे सम्मिल'नाव बाहागो लाहैनायनि मुडैनो बर' हारीमुनि बै समनि मोदोमगुदुं मावथिं कमलेश्वर बसुमतारी, मुश्री बानेश्वर बसुमतारी, मुश्री मगिश्वर बसुमतारी, मुश्री कातिमल गयारी, (लावगं) मुछाहारी आरो मुश्री रवि बसुमतारी बिथां मोनहा गावसोरनि आंगो जोनोम गामि बिजनीनि सा-दिहिधिं थानाय “नामजाइपारा” मुनि

गामिआव कमलेश्वर बसुमतारीखौ “दैदेनगिरि” आरो मुश्री रवि बसुमतारीखौ ‘मेनेजार’ हिसाबै लानाने “नामजाइ पारा नेरसोन आफात्” मुडै बर' हारिमुनि दुब्लियाव जांखुथाय लाबोने, बिथा गायसन्ने आरो बिथा फेहेरनाइनि मिजिं थिनाने बर' कृष्टिनि मोनसे आफात् दानायसै । नाथाय बे आफादखौ फोथां नाने लाखिनायाव बिथां मोननि सिगाडाव मोनसे जेनाया गसंथेफेनायसै । जेथोआ जाबाय बै समाव बिमा-बिफाफोरा फिसा-हिनजावसाफोरखौ कृष्टि पार्टि, जात्रागावओन फोराव बाहागो लानो हं'गार हं'रनो बायोमोन । बेनिखायनो मुसुलेखा लिरना बन्धु चही लालायनायनि गेजेरजोंसो मोसाग्रा हिनजावसा बुथुमनो हानाय जादोंमोन (बानेस्वर बसुमतारीनि फोममायथि बादियै) । गोबां जेनानि गेजेरजोंब्लाबो अमिला बसुमतारी, अमिया बसुमतारी, अपेस्वरी ब्रह्म, रिजिया बाला ब्रह्म, मावजि बसुमतारी, गराय बाला बसुमतारी, रेणु बसुमतारी, बेणु बसुमतारी, साबित्री बसुमतारी, सना थी बसुमतारी, मालाश्री गयारीमोनहा सिगां बोनायाव मोसानो सोलोनय-फोरोंनायनि आखाबो खालामनाय जानायसै । नाथाय बेनि उनाक्वो आरोबाव मोनसे आख' फाख आव गोलेगावनायसै मोसानो सोर फोरोंनो ? लोगो लोगो बे आख' आख'आबो जोबनायसै । बै समाव गामिआव बोसोर-फ्रोमबो खेराय हुनाय जायोमोन । बे खेराय हुनायाव मोसानाय ‘चरायखसरा’ गामिनि जाम्बा बसुमतारिनि बिसि सिमाडाव मोदायजो जों फोरों जानाय दौदिनि गयथी बसुमतारीआ खेरायनायाव मोसानाय आव-फाव फोरखौ नाइयै-नाइयैनो सोलोन लानाने बै सुरैनो मोसानो फोरोंनाय जानायसै । लोगो लोगो सानफ्रोम्बो मोनाबिलियाव नामजाइपारा गामिआ गोमसारनायसै खाम-सिफुं-ज'थानि रैसुमै देखेजों । मोनाबिलिनि बुब्लिया समायल्फेनायसै बर' कृष्टिनि आमायथु खेराय मोसानाइनि सानथौजों कातिमल गयारी आरो सिराम बसुमतारी मोननि खाम दामनाय, भगिश्वर बसुमतारी आरो बानेस्वर बसुमतारी मोननि सिफुं सुनाय, रवि बसुमतारीनि जंथा दामनाय सेर सेर आइलें मोसानाइ (थुगि गसे सिबना मोसानाइ), रोनसोन्दि एबा आग्रां मोसानाइ (दाहाल गसे थुगि गंनै सिबना मोसानाइ), खेला मोसानाइ (दावथै लोंनाय मोसानाइ), खैजोमा फ'नाय मोसानाइ, गराय दाब्रायनाय मोसानाइ (बानेस्वर बसुमतारीनि राव/यै-बै समनि थराइना गराय बाला बसुमतारीआ एरैबायदि गराय दाब्रायनाय मोसायोमोन्ना हौवाफोराबो बिजों फेर फाथिनो हायामोन ।) सा-गोलाव बोनाय मोसानाइ, बागुरुम्बा मोसानाइ आरो आवसार मोसानाइनि सेर सेर लावगं मुसाहारीनि ‘जाराफाग्ला’ मोसानाइजों ।

समाव गंवालपारा जिला बर' कृष्टि सम्मिल'नाबो मोजाडैनो जानाने थानायसै आरो नामजाइपारा नेरसोन आफात् आबो बाहागो लाहैनाय बइनिबो साबसिन बाखनायनाय मोन्नायसै । मख'जाथावदि मु

श्रीमा फावगी बाला बसुमतारीआ (बानेस्वर बसुमतारीनि विमा) बे सम्मिलनावनो गंगोना दामनाय बादायलायनाथाव सेथि बान्था मोन्ने हादोमोन । बे सम्मिलननि गोहोमा लोगो लोगो आसाम नाडै दुलाराय भारतआवनो गोलैनायसै । बेनि रोखा फोर्माना जानायसै 1957 माइथायाव भारतनि Republic Day खालि बै सम्नि भारत हादोतनि हादोतगिरि ड. राजेन्द्र प्रसाद बिथाडा कंकराझारनिफ्राय साबसिन बर' कृष्टि हानजाखौ मोसानो लिंहरनाय । बेवहाबो दुखुनांथाव मोनसे बाध्रा सोमजिखानायसै । बाध्राया जाबाय कंकराझारनिफ्राय साबसिन मोसाग्रा हानजाखौ बिहरनायलाय बिजनी-बुधुवावारी सम्मिलनाव बइनिखुरैबो साबसिन् बाखनाइनाय मोन्नाय नामजाइपारा नेरसोन आफातआबो मोसाग्रादामग्रा-सासेसो दैथाय हारफानो नागिरि दोंमोन । नाथाय गावजोंगाव गुबुननि मोजांखौ नायनो हालायैआव राजखान्छि गेलेलायनानै नामजाइपारानिफ्राय सासेबो मोसाग्रा सोद्रोमा लांफानाय जायखैमोन । मख' जाथावदि दिल्लीनि 'Rastrapati Bhawan' आव मोसाहेनाय बे cultural froup खौ नारायन बसुमतारी (उनाव आसामनि मंत्री) बिथाडा । बे जाथायाव नामजाइपारा नेरसोन आफातनि दैदेनगिरि कमलेस्वर बसुमतारी, बानेस्वर बसुमतारी बिथां मोन्हा गोसोयाव गोथौ दुखु मोनो आरो दुखुजोंनो आलादायै बर' हारीमुखौ दुलाराय भारत हादोतनाडै दिन्धिफुं लांनायनि गोरा थाखि लायो ।

बे थाखियैने 1964 इं मायथायाव बसुमतारी बिथाडा बै सम्नि आसामनि गिबि मंत्री बिमला प्रसाद चलिहा, गोलैसोनाय हारीनि जौगाखां बिफाननि मंत्री रूपनाथ ब्रह्म आरो बै समनिनो आसामनि हारीमु बिफाननि Director रुद्र बरुवाजों बर' कृष्टिखौ भारत हादोतनि दाब-दाब जायगायाव दिन्धिफुंनो खाबु होनायनि बाध्राखौ सावरायलायो । सावरायनाय बादियै बै समनिनो आसामनि Publicity Officer बिजय भागवतीनि दैदेननायाव All India Cultural tour आव आसाम सोरकारनि रानि मदतजोंनो बाहागो लाहैनो खाबु मोनो । All India Cultural tour जों बाहागो लाहैनानै बिथांमोनहा गुबैयै उत्तरप्रदेशनि अनन्तपुर, एलाहाबाद, रायपुर, अन्ध्रप्रदेशनि हायदराबाद, सेकेन्द्राबाद, बिशाखापट्टनम, बिहारनि-राजनन गाव, मध्यप्रदेशनि भुपाल, भिलाइ, जब्बलपुर आरो सोनाब बंगलनि कलिकता-आव खेराय मोसानाइनि सानथौजों बर' कृष्टि मोसानाइ दिन्धिनाइजों लोगोसे 'बागुरुम्बा' मोसानाइ दिन्धिबोयो । बे All India Cultural tour आव बाहागो लाहैनाय समावनो बिथां मोनहा गिदिं बोफिन्नाय समाव कलिकताआव आसामनि Cultural Affairs Sr Director रुद्र बरुवा आरो सोनाब बंगलनि बै सम्नि गिबि मंत्री डा. बिधान चन्द्र राय बिथानि खावलायनायाव "आसाम हाउस" खौ 'बागुरुम्बा' मोसानायजों बेखेवनाय जायो ।

बे All India Cultural tour आव आसामनिफ्राय थांनाय हानजाफ्रा जादोंमोन फारियै तेजपुर, नगाव, जरेहाट, शिवसागरनि बिहुवावल आरो बिजनी-निफ्राय 'नामजाइपारा नेरसोन आफात ।' मख' जाथावदि नेरसोन आफातआ बे Cultural tour जों दावबायनायाव बागुरुम्बा मोसानायाव Silver नि 'जाहाज' मानबान्था मोन्दोंमोन । बे हानजायाव दड्ढमोन फारियै कमलेस्वर बसुमतारी दैदेनगिरि जंथा, मुश्र

भंगिस्वर बसुमतारी (खाम), मुश्री बानेस्वर बसुमतारी (सिफु) आरो मोसानायाव बाहागो लाहैदोंमोन रेणु बसुमतारी, बेणु बसुमतारी, अमिष बसुमतारी आरो मालाश्री गयारी ।

1976 मायथायाव जवाहर नोगोराव जानाय AICC नि गेदेन Conference आव बिथांमोनहा 'बागुरुम्बा' मोसानानै बर' हारीमुखौ दिन्धिनो खाबु मोनो । नामजाइपारा नेरसोन आफातनि सोद्रोमा मुश्री महेश बसुमतारीनि रावयै बुंनो थाडोब्ला "गुवाहाटी जवाहर नोगोरनि Conference नि समावनो आधिकाल बर' कृष्टि मुलुकनि अष्टा मुश्री कामिनी कुमार नर्जारी बिथाडा नेरसोन आफातनि 'बागुरुम्बा' मोसानाइ नाइनानै गावनि सानथौनि 'बागुरुम्बा' मोसानाइखौ सोदांनो लांफानो आरो इयुनाव बे सोदांनय बागुरुम्बा मोसानाइलेंनो बिथाडा Presidential Award मोन्ने हादों ।"

भारत हादोतनि गुबुन गुबुन राइजोनि दाब-दाब जायगायाव बर' कृष्टि मोसानाइखौ दिन्धिहैनायनि अनगायैबो नेरसोन आफातआ दुलाराय आसामाव संक'सनिफ्राय-सदियासिम फारियै नगाव, लक्ष्मीपुर, सिबसागर कामरूप, बरपेटा, गंवालपारा, टिपकाइ, बासवारी, गौरीपुर, मडलाइपारा बिलासीपारा, गंसाइगाव, दुधनै गाम्बारीबिल बाइदि जायगायाव बर' हारिमुनि गुदि खेराय मोसानाय, बगुरुम्बा मोसानाखौ दिन्धिनानै बर' हारिमुनि बिथा फेहेरनो, इयुन जोलैहानजानि गोसोआव हारिमुनि गुथाव दैखानानै बर' हारीमुखौ सोनानै होनो खाबु मोन्दोंमोन । बुंनो थाडोब्ला 1956-82 इं मायथायाव बर' कृष्टिनि सायना-सालीआव बर' हारीमुखौ मोनसेल' आफातमोन जेराव मोनफ्राम्बो बर'नि गोनां गोनां हाबाफारि बासिनावनो कृष्टि दिन्धिनायनि मुडै बाहागो लानो मोन्नायमोन ।

नेरसोन आफातनि गेजेरजों बर' हारिमुनि गोहोमा बुंनो थाडोब्ला दुलाराय आसाम नाडै भारत हादोत आवनो गोलैदोंमोन । आसामनि दाब दाब थावनिफ्राय कृष्टि सोलेंनो खाबुयै फोरोगिरि नाइगिरिना गोबां सोद्रोमा नेरसोन आफातनि दैदेनगिरिखौ लोगो हमफैनायमोन । रेणु बसुमतारीआ जेब्ला कामरूप जिल्लानि 'दंपार' मुनि जायगायाव हाबा जाहैयो अब्ला बिथाडा नेरसोनआफातनि सोद्रोमा खाम-सिफु 'अष्टाइ' मुश्री भंगिस्वर बसुमतारी बिथांखौ लांनानै कृष्टि आफात दाहैनानै कृष्टि मोसानाइ फोरोहैयो ।

सम्नि गुथालाव थांनो थांनायनि दावहायाव थावरिनानै थांनो थाखान नामजाइपारा गामिनिफ्राय गहपुराव संसारनि बिथाखौ गोदोने गाइस हैनांनायाव मुश्री भंगिस्वर बसुमतारी बिथाडा नेरसोन आफातनि नेरसोनखौ लांफानानै गहपुरनिफ्राय सदियासिम कृष्टि मोसानाय-खामदामनाय-सिफु सुनाय फोरों हैयो । बिथां बसुमतारीखौ जायगानि मानफ्रा 'थिखिनि माष्टार' मुडै दिने मिथिना मोनो ।

1882 मायथायनि उनाव आफातनि दैदेनगिरि बिथां कमलेस्वर बसुमतारीआ अबसर लानायलाय नामजाइपारा गामिनिनो मुश्री बानेस्वर बसुमतारीआ दैदेनगिरिनि बिबानखौ रूजुन्ना लायो । बिथानि दैदेननाययव 1982-86 मायथायसिमहालागै गाजा-गोमजायै गुबैयै बिजनी ओनसोल जानाय जायखि जाया Function आवनो बाहागो लानो मोनबोनो जादों मोन ।

नेरसोन आफातआ दिनेसिम्बो थांनानै दड' । नाथाय 1987 इं मायथायनिफ्राय सिरियै थाबोनाया नोजोराव गोलैदों । दैदेनगिरि मुश्री बानेस्वर बसुमतारीनि रावयै "बावयैसो बोसोर उनावनो जों गाजा गोमजायै ओंखार फिनसिगोन । नाथाय ओंखार मालाय मा जानो । जोंहा नांगौवादि हारीमु दिन्धिफुंसाली एबा रंजासाली गैया । बर' हारीमुनि मुडव 'बर' कृष्टि सम्मिलन' खुंनो रावबो ओंखार बोया । All India Cultural tour आव थांनानै नुनाय बादिब्ला अनन्तपुर, रायपुर, एलाहाबाद, सेकेन्द्राबाद हायदराबाद, बिसाखापट्टनम, भिलाइ, जब्बलपुर, रामननगाव, भुपाल बेपोर जायगानि रंजासालिखौ नायोब्ला

गोसोआव हांमा-सुरखुमानो दाहा फैयो-जोनि बर'हाबो बिबादि रंजासाली थांनाय मोनब्ला । बोसोरफ्राम्बो बर' कृष्टि सम्मिलन फायिनाय जायोब्ला जोनि हारीमुनि गोजों साथिआ बुहुमनि राजदरबाराव गमा-मायै गोसार हैगौमोन नामा ?"

गुसुडै बुंनो थाडोब्ला 1956-86 इं मायथायाव 'नामजाइपारा नेरसोन आफात' आ बर' हारीमु फोजाखानाय फेहेरनायाव एसेब्लाबो मंडारी होबोदोंमोन होन्ना बुंन्नाबो बुंद्रयनाय जानाय नडा ।

ना: गो : बुधुमनायाव मदत् खालामदोमोन मुश्रीजोब महेश बसुमतारी, बानेस्वर बसुमतारी, देबराज बसुमतारी आरो क्षितिस् बसुमतारी बिथां मोनहा । ■

आनि नोजोराव बिजनी क'लेज

मिच, नीलिमा गयारी
टि. डि. चि थाखो
बिजनी क'लेज

गिबियावनो आं बिजनी क'लेजनि मानगोनां प्रिन्सिपाल, लेडाइ प्रिन्सिपाल आरो फोरोगिरि बिथां मोननिसिम सुलुम्नाय बावहरो । लोगोसे फरायसा लोगोफोरनिसिम आनि गोबिनि हामब्लायथिखौ बावहरनाय जाबय। लोगोसे देग्लायनि 'रुफाथि फोरबो'आ जाफुंथों बिखौबो मिजिंकथिबाय ।

बिजनी क'लेजखौ 1969 मायथायाव गायछन्नाय जायो । बेवहाय बोसोरफ्रामबो गोबां फरायछाया फरायनो खाबु मोनो । 1991-92 मायथायाव बिजनी क'लेजाव आगान होजेन्नायनिफ्राय बे क'लेजनि बारहावयाआ मा रोखोम बिखौ आं नुनो मोनबाय । 1991-92 मायथायाव फरायछानि अनजिमाया जोबोत गोबांमोन । जायनि जाहोनाव ख'था गसेआव जयै class लानायाव गोबां जेंना सोमजिदोमोन । नाथाय, दिने आं नुनो मोनबाय दि दिने फरायछानि अनजिमाया छेबोबाय । जानोहागौ, मानजातनि गाजि फिथायनि जाहोनावनो बिबाइदि जादों ।

बिजनी क'लेजाव आं बिखौबो नुनो मोनदोदि बे क'लेजाव Girls' Common Room आरो Boys' Common Room आ जोबोत फिसा । जायनि जाहोनाव गोबां फरायछाफ्रानो Common रुमाव जिरायनो खाबु गैयिलाय क'लेजनि बारान्दा एबा गुबुन जायगायाव

बिजनी क'लेजाव आनि थाम बोसोर सोलोंथाय

बिनय बसुमतारी
टि. डि. चि. 3 थि बोसोर

बिजनी क'लेजाव सोलों थाय लानो फैनाया देग्लाय जों बोसोरथाम बैसोयाव आगान आंहोबाय । बिजनी क'लेजाव फरायनायनि गुदि आवनो दड, बे क'लेजाव जोनि गामिनि फ्राय थानाय फैनायनि सुबिदा आरो फोनाजाब नि जान्थायाबो खाथि । बिब्दि सुबिदानि थाखाय नो मुलुग सोलोंसालीनि उपाधि लानो आनि गोखों नाजानाय आरो जायगानि थासारीनि सायाव गाहाम गियान लानाय ।

बिजनी क'लेजा बिजनी ओनसोल नि गसेल' क'लेज । सोरगिदिं गोबां हारि-हारिसा फोर थानायलाय सोलोंथायनि बिजोखौ बयनो बो गाहामनि थाखाय मोन्ने English आरो Assamese लानाय जादों। अदेबानि बड, असमीया आरो बेंगली मोनथाम आयदाखौ बिमानि राव हिसाबै फरायनो मोनो ।

जोनि बिजनी कलेजाव फरायसा-फरायसुली फोरोगिरि बयबोनखरसेनि मानषिफोर बाइदिनो मोनफामबो मावनांगौ हाबाफारियाव हेफा जाब होलाय लायो । क'लेजाव माबाफोर जेंना जेंगोना नुजायोब्ला Union body नि हेफाजाबैयो बैफोर जेंनाफोरखौ बोस्रानाय जायो । मोनफाम बो मेल खुंनाय; जेरेइ : गोदान फरायसा फोरखौ बरायनाय, गोजाम

थानानै Class लानाय आरो गुबुन गुबुन गोबां जेंना सोमजिहोयो । थेवब्लाबो बिनि गेजरजों गोबां जेंना नेवसिनानै जोनि क'लेज मोजाडैनी Class फोरा जाबोयो आरो माखासे मोजां फरायछा फोरा जाबोयो आरो माखासे मोजां फरायछा फोरा आनजातनि फिथायखौ मोजां खालामनानै क'लेजनि मुंखौ लाखियो ।

जोनि क'लेज लाइब्रेरीआव थोजासे बिजाब दडोब्लाबो फरायग्रा ख'थाआ जोबोस फिछा । बिनिखायनो गोबां फरायछा फोरा बेवहाय फराय-नायनि खाबु मोना । आं सानोदि सानसे समाव बिनि थाखाय क'लेजनि बिफाना गाहाम राहा लागोन । जोनि क'लेजाव आं बिखौबो नुनो मोनदोदि बे क'लेजाव गुबुन गुबुन हारिनि फरायछा फोरनि गेजेराव खौसेथि दड' । खौसेयै सोलोनाय एबा हाबा मावनायाव गोसो होनायखौ आं फरायछा फोरनि गेजेराव नुनो मोनदों ।

जोनि क'लेजनि फोरोंगुरु फोराने फोरोंनाय एबा सुबुरन फोरारो नांगौ रोखोमनि ।

जोबनायाव बिजनी क'लेजाव फरायनानै बेवहाय मामा नुखो एबा बिनि बारहावआ मा रोखोमनि बिखौ सुंदयै फोरमायनानै आरो बिजनी क'लेजनि जौगानायखौ मिजिंकथिनानै आनि फिनखौ फोजोबनाय जाबय। गोजोनथों । ■

फोरखौ बिदाय होनाय फोराव जोंफरायसा फोरोगिरिफोरनि हेफाजाबखौ थोजासे मोनबोदों आरो इउनावबो मोनबाव गोनखौ आसा खालामनाय जाबाय ।

सोलोंथायनि बिथिडाव दोलगोनां जानायलाय बे सोलोंसालीनिफ्राय गोबां मोजां फरायसा फोरा जोबथा आनजादाव उथिनानै गावनि जोंखोल जीउनि लामायाव थाबायनो हायो आरो कलेजनि गहाम मुंखौबो गुबुनाव गोसार होयो । जायनि जाउयाव गोबां गोजान थावनिनिफ्राय सोलोंथायनि गोगो फिथाय लानो बिजनी क'लेजाव फैयो ।

बिजनी कलेजा गोबां नारा नाथा गोसो मोदोम होसोनानै नाजाथाबनानै गाव नि 25 बोसोर बैसोयावगा Science Stream खौ मोकथाडाव फोरमायबाय । बिनि फ्रायनो आं एबा जों बे कलेजनि हालोदखौ एसे जौगासिन्नाय नुनो मोनो । बिजनी कलेजा दिने सोलोंथाय, गेलेनाय मेथाय खन्नाय बादाय लायनायाव गुबुनजों फेरफाथिनो हानाय जाबाय । कलेजनि लाइब्रेरी आव नांगौबादि बिजाब मोन्नाय लाय मेलेम गोनां फरायसाफोरा गुबुन गोबां गियाननि बिजाबखौ लाइब्रेरीथावनो फरायो । बिब्दिनोगासैबोबिथियाव बे कलेजनि अराय जौगानायखौ ग'सायनाव हास्थाय नाय थाबाय । ■

“बिजनी क'लेज” आनि नोजोराव

मानिक बसुमतारी
बारग' गाहाय नेहायारी
बिजनी क'लेज फरायसा आफात

1969 इं माइथाआव बिजनी कलेजआ जोनोम मोन्दोंमोन । बिनि बैसोआ 25 बोसोराव सौफैबाय । बे कलेजआ सरकारजों गनाय जानाय गसेल' कलेज बिजनी ओनसोलनि । बिजनी ओनसोला बुनो थाडोब्ला रां खान्थि, राज खान्थि बिथिंउन जालानाय दखरसे बडलेण्डनि ओनसोल ।

आं सासे फरायसा हिसाबै बे कलेज आव फरायनाय समाव आनि मोन्नांगौ सोलोंथायखौ आबुंयै मोन जोबनो हाआखैब्लाबोएसे मोनदों । लोगोसे बिजनी ओनसोलनि सिडाव थानाय बे गसेल कलेजआ बे ओनसोलाव गोबां लेखा गोरों सोमजि होनो हायाखैब्लाबोएसे बिसान्ने हादों । बेखायनो आं गिबियावनो बे कलेजखौ जोनोम होनाय बिथां मोनखौ अराइ मान होयो ।

“बिजनी कलेज आनि नोजोराव” बे बिथिं बिजिनो थाडोब्ला नोजोराव, गोलैनाय माखासेखौ आं बे कलेजआव फरायनाय समाव मोनबोनाय रोंगथिनि फारसेल आं बुनो लादों ।

बिजनी कलेजआव गाइसंजेन्नायनिफ्राइ दासिम Arts आयदा' सोलोंथाय होबोदोंमोन । दायो गोदानै Science आयदाखौ थाबै मावफुडोब्ला ओनसोलनि हास्थायनाया जाफुंगोन । Arts आयदाआव थाबेनो गसिबो आयदायावनो Major बेखेउनांगौ । गसिबो आयदाआव Major खुलियोब्ला फरायसाफोरनि बाइदि बिथिं सोलोंनो लास्थायनाया याफुंगोन ।

थाननाय माखासे माइथाआव बे कलेजआव मोजां result खालामनो हायैनि माखासे जाहोन नुनो मोनदों । फरायसाफ्रा फरायनायाव गोसो होयाखै । नकल लानानै फास जानो बेखौल' सिमां नुनाआव ।

बिजनी कलेजआव गसे Boys' Hostel दडोब्लाबो बेखौ मावफुं जोबनो हायैया जोबोद दुखु नांथाव जादों । दिने बिजनी नोगोर बाइदियाव फरायसाफोर थानो थाखाय नांगौ रोखोम न भारा मोन्ने थांला। बेखायनो गोबां गोजान गोजान ओनसोलनि फरायसाफोरा फरायनो गोसो दंब्लाबो मोजां सोलोंथाय लानायाव हेंधा मोनदों । लोगोसे कलेजआव थाबै Girls' Hostel लुयोब्ला जोबोद मोजां यागोन।

बे कलेजआव आं बा बोसोर फरायनायनि गेजेराव U.G.C निफ्राइ Grent मोन्नाय नुबोयाखै । माखासे Class Room फोरखौ फराय साफोरनि रंजोंसो (Developmental fees) बानायदों । दासिमबो Major ख्लास खालामनो नांगौ रोखोम खथा गैया । लाइब्रेरीनि फरायग्रा खथाखौ थोसारनाय खालाम नांगौ, मोनसे अराइथा हरिमु दिन्थिग्रा हल थानांगौ ।

बिजनी कलेजनि सायाव बिजनी ओनसोलनि राइजो राजाआ गोबां हास्थायनाय दं । जाय हास्थायनायनि गेजेरजों बे ओनसोलनि बयबो मानयिआनो लेखा गोरों जाना ओनसोल आरो हादोतनि सासे मोजां नोगोरारी जाहोनो । बेनि खायनो गाहाय फोरोगिरि, फोरोगिरि बिथां मोनहा जाहाते राइजो राजानि मिजिंखौ याफुं होथो बेखा खावलायबाय।

बिजनी क'लेज लाइसिनिफ्राय

गुथि बिसान -- 1985-86
धरायना इन्दिरा बड'
H. S. थाखोनो ।

“दानि जाखांफुनायबड' फरायछा-फरायछुलीफ्रानोबड' माहारीनि राइजो-राजाफोरनिअगनेसान्नायफोरखौहोश्रानानै,हारिनरोजेराव खौसे लाबोनानै राव थुनलाइखौ सिबिनो सिगांनांगोन ।”

(बड' थुनलाइ आरो बेनि इयुन)

বাংলা বিভাগ

অক্সফোর্ড প্রবাসী অসমের কৃতি সন্তান কবি অমিয় চক্রবর্তী

ড° রমেন্দ্র নাথ অধিকারী

[ড° অধিকারী প্রমথেশ বড়ুয়া কলেজর অবসর প্রাপ্ত বাংলা বিভাগের অধ্যাপক ও লেখক। ১৯৮১ সনে U. G. C. Scholar হিচাবে তিনি Ph. D. উপাধি লাভ করেন। তাঁর সম্পাদিত 'রায়সাহেব পঞ্চানন' রচনাবলীর ১ম খণ্ড "যাত্রা", কোচ রাজবংশী ক্ষত্রিয় কৃষ্টি সম্মিলনীর মূল্যবান মুখপত্রটির মুখ্য উপদেষ্টা। "কোচ রাজবংশী ভাষা আভিধানে"র সম্পাদনার গুরুদায়িত্বে তিনি এখন ব্যস্ত।]

সাহিত্য ও সংস্কৃতির সাধনায় অসমর গৌরীপুরবাসীদের অবদান সর্বজনবিদিত। শিকার ও কাহিনী ও সংস্কৃতির নানা বিষয় নিয়ে রচনায় গৌরীপুরের রাজা প্রভাতচন্দ্র বড়ুয়া ও কুমার প্রকৃতিশ চন্দ্র বড়ুয়া (লালজী) ছিলেন সিদ্ধহস্ত। চলচ্চিত্র পরিচালনায় ও চলচ্চিত্র শিল্পী হিসাবে কুমার প্রমথেশ বড়ুয়া ছিলেন একজন কিংবদন্তী পুরুষ। লোকসংস্কৃতি সাধনায় পদ্মশ্রী প্রতিমা বড়ুয়া পাণ্ডে, লোক সংস্কৃতির সাধনায় রাজকুমারী নীহারবালা বড়ুয়া, সাংবাদিকতা ও সাহিত্যের সাধনায় শিবেন্দ্রনারায়ন মণ্ডলএর নাম বিশেষভাবে উল্লেখযোগ্য।

আজ আমি যার সম্পর্কে আলোচনায় প্রবৃত্ত হয়েছি তিনি একজন সংস্কৃতি বান কবি। কবি অমিয় চক্রবর্তী। যার কৈশোর যৌবনের অধিকাংশ সময় অতিবাহিত হয়েছে গৌরীপুরের জল বাতাস আর নরম মাটির গন্ধে গৌরীপুর থেকে রবীন্দ্র নাথকে লেখা এক চিঠিতে অমিয় চক্রবর্তী লিখেছেন, 'আহা, এখন চারিদিকে এখন চমৎকার নাগকেশর ফুটে উঠেছে। আপনার কাব্যকুঞ্জে এই ফুলটির অন্বেষণ করছি ...আমাদের গেটের সামনের অশোক গাছ নব মঞ্জুরীতে ভরে' ভরে' উঠছে, আর অষ্টমীর যাত্রীরা পথে যেতে তার থেকে তর্পনের ফুল তুলে নিচ্ছে দেখতে বেশ লাগছে যদিও গাছটা গেল বলে'। এবার আবার বহুকাল বাদে "বৃষ্টিমী" বলে, অগণ্যযাত্রীর সমাগম, আজ তিনদিন থেকে দিন নেই রাত নেই ক্রমাগত দলে দলে সব স্নান যাত্রী নিকটবর্তী ব্রহ্মপুত্রে তীর্থকরতে চলেছে তার ওপর আবার খুব ঝড় হচ্ছে রাস্তার দিকে তাকিয়ে এবং অবিশ্রান্ত কলশক শুনে হঠাৎ মনে হচ্ছে সমস্ত পৃথিবী যেন বিরাগী হয়ে মহাকালের স্রোতে কোথায় ভেসে চলেছে' (১)

কিংবা 'পারাপার'—এর কবির পক্ষেই আমাদের আধিভৌতিক জীবনের শুধু দিন যাপনের গ্লানি ও জটিলতাকে অস্বীকার না করেও তাকে অতিক্রম করে। নিবিড় মমতা সহকারে সহজ সরল ভাষায় ও ছন্দে নিত্যকালের কবিতা লেখা সম্ভাবিত হয়েছে, যে কবিতায় তাঁর নানা রঙের দিন গুলির বহু স্মৃতি বিজরিত কৈশোর ও যৌবনের আশ্রয়দাতৃ গৌরীপুরের নামোল্লেখ করতে তিনি কুষ্ঠাবোধ করেন নি—

"বৃষ্টি ঝরে চৈতন্যের বোধে
আবার আকাশ ভরে বোদে।

তারি জনো শিত আঙিনায়

দৌড়ে খেলে, হাটবসে গৌরীপুরে জন্মে ব্যবসায়। (২)

রবীন্দ্র যুগের আবহাওয়ায় বাস করা আধুনিক বাংলা কবিতা রচনার ক্ষেত্রে জীবনানন্দ দাশ, বুদ্ধদেব বসু, সুধীন্দ্র নাথ দত্ত ও বিশ্বদেব সঙ্কে অমিয় চক্রবর্তীর নাম একই সঙ্কে উচ্চার্য্য রবীন্দ্র নাথের ভাষাতেই রয়েছে তার কবিতায় আধুনিক স্বীকৃতি, "যথার্থ বা সহজ তাই দুঃস্বাধ্য তোমার এই লেখায় সেই দূরহ সহজ অনায়াসের প্রতীতি নিয়ে দেখা দিয়েছে। তোমার এই কবিতায় আধুনিকতার স্বরূপ আমি দেখতে পেলুম।" (৩)

অধিকাংশ সমালোচক মনেকরেন আধুনিক কবিদের মধ্যে চক্রবর্তীর কবি মানস সর্বাপেক্ষা জটিল ও দ্বিধাবিভক্ত। তার কাব্য সাধনা শুরু হয়েছিল 'বিচিত্রা' পত্রিকার পাতায় ১৯২৭ খৃষ্টাব্দে। তাঁর কাব্য সাধনার প্রথম স্তরকে ধরা যেতে পারে ১৯২৭ থেকে ১৯৩০ খৃষ্টাব্দ পর্য্যন্ত। এই চার বছর কালকে ধরা যেতে পারে। তাঁর কবিতা প্রধানতঃ রবীন্দ্রানুসরণ কিন্তু সমালোচকদের একথা আংশিক সত্য মাত্র। কেননা ১৯২০ খৃষ্টাব্দে হাজারি বাগের সেইন্ট কোলাঘাস কলেজে বি, এ ক্লাসের প্রথম বার্ষিক শ্রেণীর ছাত্রাবস্কেয় রবীন্দ্রনাথকে লেখা চিঠির সঙ্গে যে একগুচ্ছ কবিতা লিখে পাঠিয়েছিলেন তারই অন্তর্গত 'দুঃখের মুক্তি' নামে একটি কবিতার অংশ বিশেষ তুলে দিচ্ছি যা নিঃসন্দেহে তাঁর কাব্যসাধনায় রবীন্দ্রানুসরণ পর্বকে আরও আট বছর যুক্ত করবে :-

তোমার স্মৃতি, ব্যাথার নিবিড় টানে

টানবে আমায় অজানিতের প্রাণে।

এই জীবনের কোলাহলের বাণী

স্পর্শ আমায় করবেনা আর জানি,

আমার মনের গোপন বেদনখানি

উঠবে ফুটে নিত্যনূতন গানে

টানবে আমায় অজানিতের পানে। (৪)

১৯৩০ এর দশকে তাঁর কাব্যের পালাবদল ঘটল। ১৯৩৫ এ খসড়া কাব্য গ্রন্থ প্রকাশের পর আধুনিক কবি গোষ্ঠীর অন্তর্ভুক্ত হলেন কবি অমিয় চক্রবর্তী। 'খসড়া' ও 'একমুঠো'র কাব্য সাধনার প্রথম যুগকে বলা যেতে পারে 'বৈজ্ঞানিক মরমিয়াবাদ' রবীন্দ্রনাথের মরনিয়াবাদ (mysticism) থেকে পৃথক।

দ্বিতীয় পর্যায়ের 'অবিজ্ঞান বসন্ত' দূরবাণী প্রভৃতি কাব্য গ্রন্থে কবি দেখাতে চেয়েছেন শুধু বিজ্ঞান ও বস্তুচেতনা দিয়ে বিশ্বের সকল রহস্যের উপলব্ধি হয় না, এজন্য এই পর্বের কাব্যে তিনি ধ্যানের গুরুত্বকে প্রাধান্য দিলেন। তৃতীয় পর্যায়ের কবি বিশ্ব পরিক্রমারত। 'পালাবদল', 'পারাপার'- এ কবির কাব্যের পটভূমিকা এশিয়া, আফ্রিকায়ুরোপ ও আমেরিকা এই চব্বিশ মহাদেশকে কেন্দ্র করে পরিব্যাপ্ত হয়ে রয়েছে। দুর্ভিক্ষ ও মানুষের দুর্দশা দেখে সভ্যতা সম্বন্ধে তিনি হয়ে উঠেছিলেন সন্দিহান। প্রবল পরাক্রমী যুরোপের

বিধবসুন্দরী ও অনিকেত মানুষের বেদনাত ইতিহাস কবির চেতনাকে গভীরভাবে আলোড়িত করেছিল। হার্ভার্ড বিশ্ববিদ্যালয়ে অধ্যাপনাকালীন আমেরিকার প্রবাস জীবনে গভীর ভাবে উপলব্ধি করলেন অনিকেত মনের ভার। সে কারণেই Zen ধরণে কবির কাব্যসাধনা। সংসারেই তাঁর নির্বান যদিও জগৎ তাঁর কাছে মায়াময় অথচ জগতের সবই প্রয়োজনীয় অঙ্গ। এক কথায় বলা যেতে পারে প্রজ্ঞানিয়ন্ত্রিত মস্তিষ্ক চেতনা। যে চেতনা কবি জেরার্ড ম্যানলি হপ্ কিসেরও ছিল।

কবি অমিয় চক্রবর্তীর কাব্য সাধনার বিস্তৃত আলোচনা করা প্রবন্ধের এই ক্ষুদ্র পরিসরে সম্ভবপর নয়। গৌরীপুরের সঙ্গে তাঁর সম্পর্কের পরিধি কত দূর বিস্তৃত ছিল, তাঁর পিতৃ পিতামহের বংশ পরিচয়, গৌরীপুরে অবস্থাকালীন তাঁর আবাসস্থল এ সম্পর্কে কিছু তথ্যপূর্ণ আলোচনা করাই আমার আলোচ্য প্রবন্ধের মূল অঙ্গি।

১৯৩৩ খৃষ্টাব্দ থেকে অক্সফোর্ড প্রবাসী এবং ১৯৪৮ খৃষ্টাব্দে মহাত্মা গান্ধীজীর প্রয়াণের পর থেকে মার্কিন যুক্তরাষ্ট্র স্থায়ী প্রবাসী গৌরীপুরের কৃতী সম্ভান অমিয় চক্রবর্তী গৌরীপুরের যে বাড়ীতে বসে প্রতাপ চন্দ্র বিদ্যালয়ের কিশোর ছাত্রাবস্থাতেই যুরোপের দার্শনিক বুদ্ধিজীবীদের সঙ্গে ভারতবর্ষের কবি কুল শিরোমনি রবীন্দ্রনাথের সঙ্গেও পত্রালাপ করেছিলেন রীতিমত বয়স্ক মননশীলতা সহকারে এবং রবীন্দ্রনাথের মত যুরোপের মনীষারাও প্রথমে কেউ জানতে পারেননি নে পত্রলেখক স্কুল পড়ুয়া ছাত্র মাত্র, সেইবাড়ী সম্পর্কে অনুসন্ধিৎসা জাগে গতবছরের গোড়ার দিকে সাপ্তাহিক “দেশ” পত্রিকায় প্রকাশিত রবীন্দ্রনাথকে লেখা অমিয় চক্রবর্তীর কিছু অপ্রকাশিত চিঠির সম্পাদনা ধারাবাহিক ভাবে প্রকাশ হতে থাকায়। আগ্রহ জমতে থাকে কোথায় বসে কিশোর বয়সে অমিয় চক্রবর্তী এই সমস্ত চিঠিপত্র লেখার প্রেরণা খুঁজে পেতেন।

গৌরীপুর শহরের কয়েকজন কলেজ ও বিশ্ববিদ্যালয়ে পড়ুয়া ছাত্রের আগ্রহাতিশ্যে আমি কিছুদিন থাকে এ বিষয়ে অনুসন্ধানে ব্যাপৃত হই তারই ফলশ্রুতিতে কিছু তথ্য সহৃদয় পাঠকদের সামনে উপস্থাপিত করছি।

কোচবিহারের মহারাজ নৃপেন্দ্র নারায়ণ ভূপবাহাদুরএর সঙ্গে (রাজত্ব কাল ১৮৬৩-১৯১১) গৌরীপুরের রাজা প্রভাত চন্দ্র বড়ুয়ারছিল এক হৃদয়তাপূর্ণ স্নেহের সম্পর্ক। গৌরীপুর জমিদারীর শাসনকার্য যাতে সুচারুরূপে সম্পন্ন হয় এজন্য তিনি কোচবিহার রাজ্যের জজ কোর্টের জজ যাদব চক্রবর্তীকে রাজা প্রভাত চন্দ্র বড়ুয়ার কাছে প্রেরণ করেন। তদানুযায়ী রাজা প্রভাত চন্দ্র বড়ুয়া যাদব চক্রবর্তীকে গৌরীপুরের দেওয়ান হিসাবে নিযুক্ত করেন।

রাজা বাহাদুর দেওয়ানজীর জন্য নির্দিষ্ট বাসভবনেরও বন্দোবস্ত করেন আজ থেকে প্রায় শতাধিক বৎসর পূর্বে দেওয়ানজীর বাসভবনের জন্য বরাদ্দ করা হয়েছিল প্রায় দুশ একর ভূমি পরিমাণ এলাকা। যার পূর্বে ছিল বর্তমানের রাণী সরোজ বালা নারী সমিতি। পশ্চিমে নীরোদ চৌধুরী মহাশয়ের বাড়ী। উত্তরে রূপসী রোড। দক্ষিণে ভেরভেরীর মাঠ। এর মধ্যে দেওয়ান যাদব চক্রবর্তীর মূল বাসভবনটি ছিল বর্তমানে প্রাক্তন অধ্যক্ষা দীপালি চৌধুরী মহোদয়ার বাড়ীর দক্ষিণ সীমানা-সংলগ্ন অংশটিতে। যার বর্তমান মালিক

আগমনী নিবাসী খর্গেশ্বর বড়ুয়া মহাশয়। গত ২০ সেপ্টেম্বর গৌরীপুর শহর নিবাসী নিরোদ চৌধুরী মহাশয় আমাকে অনেক কষ্ট স্বীকার করে বহুদিনের পরিত্যক্ত বাড়ীর কাঠামোটির ক্ষীণ ভগ্নাবশেষ দেখাতে নিয়ে গিয়েছিলেন। বর্তমানে শুধু ঘড়ের মেজের কাঠামোটি আছে ভগ্নাবশেষ ছন খড়ের চৌয়ারী অর্থাৎ চারচালা ঘর ছিল এটি। চারদিক জল কাদায় ভরা স্নাত সেতে জায়গা। সারা উঠান ঝোপ জঙ্গলে ভরা। উঠানে রয়েছে শতবৎসরের পুরনো লিচু গাছ। এক সময় দেওয়ানজীর ব্যবহার করা পাকা ইঁদুরাটির মধ্য দিয়ে জমির সীমানা চিহ্নিত করার জন্য পাকা দেয়াল উঠেছে। দক্ষিণ দিকে রয়েছে কচুরীপানায় ঢকা মজে যাওয়া একটি পুকুরিনী।

যাদব চক্রবর্তী দেওয়ানজীর কাজে অবসর গ্রহণ করার সময় তাঁর দ্বিতীয় পুত্র দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তীকে রাজা প্রভাত চন্দ্র বড়ুয়ার শাসনকালেই দেওয়ানজীর দায়িত্ব তার অর্পনকরেন। এই দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তীই আমাদের আলোচ্য কবি অমিয় চক্রবর্তীর পিতৃদেব। এঁরা ছিলেন চার ভাই। বড়ভাই সুব্রহ্ম চক্রবর্তী ছিলেন রংপুর জেলায় ম্যাজিস্ট্রেট। দ্বিজেশ চক্রবর্তী ছিলেন গৌরীপুরের দেওয়াল। তৃতীয় ভাই সীতেশ চক্রবর্তী ছিলেন ইংরেজ আমলের লেফটেন্যান্ট কর্নেল। সর্বকণিষ্ঠ পরেশ চক্রবর্তী যদিও উচ্চ শিক্ষা লাভ করেছিলেন কিন্তু দীর্ঘস্থায়ী অসুস্থতার জন্য কর্মজীবনে বিশেষ কোন সাফল্য লাভ করতে পারেনি।

দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তী রাশভারী প্রকৃতির মানুষ হলেও সৌখীন ছিলেন দেওয়ানজী তাঁর দফতর পরিচালনা করার জন্য খড়ের চৌয়ারী ঘরের উত্তরে একটি পাকা বাড়ী নির্মাণ করান। কিন্তু এক প্রবল ভূমিকম্পে বাড়ীটির ক্ষতি হওয়ার ফলে অফিসের কাজ দেখাশুনা করার জন্য সেই বাড়ীর পূর্বে একটি কাঠের পাটাতন দেয়া মেজে সহটিনের চৌয়ারী ঘড় নির্মাণ করান বা পরবর্তীকালে প্রমথেশ বরুয়া কলেজের প্রথম অধ্যক্ষ ডঃ বীরেন দত্ত মহাশয় ক্রয় করেন। দেওয়ানজীর বাড়ীর সামনে ছিল চারটে ‘কাঠওয়ার গাছ’ যা এখনও শতবৎসরের স্মৃতিকে সঙ্গে নিয়ে কালের সাক্ষী হয়ে দাড়িয়ে আছে। ছিল একটি পান্থ পাদপ গাছ এবং বাড়ীর সম্মুখে একটি বটগাছ যে দুটি বর্তমানে নেই। ছিল অশোক ফুলের গাছ যার উল্লেখ করি অমিয় চক্রবর্তী করেছেন রবীন্দ্রনাথকে ১৯২৫ সালের ১লা এপ্রিল তারিখে গৌরীপুর থেকে লেখা এক চিঠিতে।

প্রকাশ হিসাবে তিনি ছিলেন দক্ষ ও বিচক্ষণ। ১৯১২ খৃষ্টাব্দে মেচপারা (লক্ষীপুর) ও গৌরীপুরের গারো পাহাড় সীমানা সংক্রান্ত বিবাদ এবং বিজনী ও গৌরীপুরের সঙ্গে হাবড়াঘাট ওবুট্টা ঘাট অঞ্চল নিয়ে বিবাদের সময় ইংরেজ সরকারের সঙ্গে গৌরীপুর রাজার পক্ষে দৌত্য কর্ম ও পত্র বিনিময়ের মাধ্যমে তাঁর বিচক্ষণতার পরিচয় পাওয়া যায়। (৫) দেওয়ানজীর কাজের দায়িত্বে যোগদানের পূর্বে তিনি একজন প্রথিতযশা ব্যবহারজীবী হিসাবে পরিচিত ছিলেন। কলকাতার বিখ্যাত মৈত্র পরিবারের মেয়ে অনিন্দিতা দেবীর সঙ্গে তিনি বিবাহবন্ধনে আবদ্ধ হন। ১৯২০ এর দশকে অনিন্দিতা দেবী মহিলা লেখিকা হিসাবে আত্মপ্রকাশ করেন। তিনি এক সময় বঙ্গনারী নামে একটি বই রচনা করেছিলেন। রমণীকান্ত দেব মহাশয় তখন গৌরীপুরের একজন দক্ষ কম্পাউণ্ডার

হিসাবে পরিচিত ছিলেন। রমণী বাবুর হাতের লেখা ভাল থাকায় অনিন্দিতা দেবী রমণীবাবুকে বঙ্গনারী বইয়ের পাণ্ডুলিপি প্রস্তুত করার দায়িত্ব দিলে তিনি তা সুচারুরূপে পালন করেন। গত ২০ শে সেপ্টেম্বরের এক সাক্ষাৎকারে রমণীবাবু আমাকে এই জন্য পরিবেশন করেন। প্রসঙ্গত উল্লেখযোগ্য যে রমণীবাবু অমিয় চক্রবর্তীর চেয়ে চার বছরের বয়সে বড়ছিলেন। ১৮৯৭ খৃষ্টাব্দে রমণীবাবু জন্মগ্রহণ করেন। অনিন্দিতা দেবী হাপানীরোগে কষ্ট পেতেন বলে দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তী তার স্ত্রীর জন্য পুরীর সমুদ্রতীরে একটি বাড়ীও তৈরী করেন। বেনীরভাগ সময় এজন্য অনিন্দিতা দেবীকে পুরীতে থাকতে হোত। দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তীর তিনছেলে ও এক মেয়ের মধ্যে সর্বজ্যেষ্ঠ পুত্র অরুণ চক্রবর্তীও গৌরীপুরের প্রতাপচন্দ্র বিদ্যালয়ের ছাত্র ছিলেন। উচ্চ শিক্ষার জন্য কলকাতার প্রেসিডেন্সী কলেজে পড়াশুনা করেন এবং কলকাতা বিশ্ববিদ্যালয়ের ডিগ্রী পরীক্ষায় ইংরাজী সাহিত্যে ১ম স্থান অধিকার করে ছিলেন। কিন্তু ১৯১৭ খৃষ্টাব্দের ৯ এপ্রিল তারিখে পাবনা জেলার ঈশ্বরদি স্টেশনের কাছে এক দুর্ঘটনায় তিনি মৃত্যুমুখে পতিত হন। অমিয় চক্রবর্তী অবশ্য তাঁর বড় ভায়ের এই মৃত্যুকে আত্মহত্যা মৃত্যু বলে অভিহিত করেছেন। বড়ভায়ের এই অকাল মৃত্যুতে অমিয় চক্রবর্তীর কিশোর মনে এক বিষাদময়তার সৃষ্টি করেছিল। এ নিয়ে স্বয়ং রবীন্দ্র নাথ এবং প্রমথ চৌধুরী (বীরবল খাত) দুজনেই উদ্বিগ্ন বোধ করেছিলেন অমিয় চক্রবর্তীর মনের বিষাদময়তার পরিচয় ১৯২০ খৃষ্টাব্দে ২৭ নভেম্বর রবীন্দ্র নাথকে লেখা এক চিঠির সঙ্গে পাঠানো একগুচ্ছ কবিতার মধ্যে রয়েছে। যার উদাহরণ কবির রবীন্দ্রানুসরণ পর্বপ্রসঙ্গে আগেই উল্লেখ করা হয়েছে। দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তীর কনিষ্ঠ পুত্র এবং অমিয় চক্রবর্তীর অনুজ ভ্রাতা অজিত চক্রবর্তী। তিনি ছিলেন একজন রবীন্দ্রানুরাগী সাহিত্যিক। তিনিও অধ্যাপনার জীবন বেছে নিয়েছিলেন। কিন্তু অদৃষ্টের কি নির্মম পরিহাস! পরিণত জীবনে অজিত চক্রবর্তীও একদিন আত্মহত্যার পথ বেছে নিলেন। অমিয় চক্রবর্তীর সহোদরা অমলা দেবীর সঙ্গে হাজারীবাগের ডাক্তার কিশোরীখানের সঙ্গে বিবাহ হয়। তাঁদের একমাত্র পুত্র অর্ণব খানও কিশোর বয়সে আত্মহত্যার পথ বেছে নিয়েছিলেন।

জ্যেষ্ঠপুত্র অরুণের অকাল মৃত্যুর পর কলকাতার প্রেসিডেন্সী কলেজের প্রতি পিতা দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তীর বিরাগ ঘটায় দ্বিতীয় পুত্র অমিয়কে তিনি হাজারীবাগের সেইস্ট কোলাসাস কলেজে ভর্তি করিয়ে দিলেন। এই কলেজ থেকে পাটনা বিশ্ববিদ্যালয়ের ছাত্র হিসাবে ১৯২১ খৃষ্টাব্দে বি, এ পরীক্ষায় ১ম স্থান লাভ করে পারিবারিক অনিচ্ছা সত্ত্বেও রবীন্দ্রনাথের আহ্বানে শান্তিনিকেতনে বিশ্বভারতীর কাজে আত্মনিয়োগ করলেন। ১৯২৬ খৃষ্টাব্দে প্রাইভেট পরীক্ষার্থী হিসাবে এম, এ পরীক্ষা দিয়েও পাটনা বিশ্ববিদ্যালয় থেকে ১ম স্থান লাভ করেন। শান্তিনিকেতনে তাঁর কাজের দায়িত্ব সম্পর্কে এখানে অতিথিশালার ঘরে বাস করতে দূরদেশ থেকে আগন্তুকরা আসত তুমি ছিলে সেই প্রবাসীদের বন্ধু!.....তুমি জান আমরা বেদ থেকে যে বাক্যটি মন্ত্ররূপে গ্রহণ করেছি। “যত্র বিশ্বং ভবত্যেকনীড়ং-শান্তি নিকেতনের সেই বিশ্বনীড়ে তুমিই অভ্যর্থনার

ভার নিয়েছিলে।’ (চিঠিপত্র ১১শ ২৯) এছাড়াও তাঁকে ইংরাজী সাহিত্যের ক্লাসও মাঝে মাঝে নিতে হতবাকি সময় কাব্যচর্চা করে কাটাতে।

গৌরীপুরের প্রতাপচন্দ্র বিদ্যালয়ের ছাত্রাবস্থায় অমিয় চক্রবর্তীর বন্ধু বলতে সন্তোষকুমার বড়ুয়া মহাশয় ছিলেন অত্যন্ত ঘনিষ্ঠ। গৌরীপুর শহরের অন্যতম বয়োজ্যেষ্ঠ নাগরিক শৈলেশ চন্দ্র বড়ুয়া এবং নীরোদ চৌধুরী দুজনেই এদের বালা বন্ধুত্বের সাক্ষী হিসাবে বিদ্যমান। তাঁরাই আমাকে জানিয়েছেন বর্তমানে রাণী সরোজবালা নারী সমিতি থেকে দক্ষিণে প্রমথেশ বড়ুয়া কলেজ যেতে যে কালভার্ট আছে সেই কালভার্টে দুই বন্ধুতে বসে দিনের পর দিন গল্পকরে সময় কাটাতে। প্রকৃতিপক্ষে তাঁরা সমবয়সীও ছিলেন। দুজনেই বেঁচে থাকলে আজ বর্তমান শতাব্দীর সমবয়স্ক হতেন। অমিয় চক্রবর্তী যখন মার্কিন যুক্তরাষ্ট্রে হারভার্ড বিশ্ববিদ্যালয়ে অধ্যাপনা করতেন সে সময় কিছুদিনের জন্য বালাবন্ধু সন্তোষ বড়ুয়া মহাশয় তার বাড়ীতে আতিথ্য গ্রহণ করেছিলেন।

অমিয় চক্রবর্তীর বিয়ের প্রসঙ্গে পিতা দ্বিজেশ চক্রবর্তীর এক অপ্রকাশিত ডায়েরিতে (৬) মন্তব্য করেছেন, “অমিয়র অনেক উন্নতি হইয়াছে ও তাহার Views বেশ উচ্চ এবং Practical moral ideals “খুবই উন্নত। তবে কাজে কিছু করিতে পারিবে কিনা সন্দেহ হয়। তাহার শরীর একটুও ভাল না। আমার মনে হইতেছে যে তাহার এখন বিয়ে দেওয়া উচিত মেয়েদের সঙ্গে সে এখন ভালোবাসে।” এসময় অমিয় চক্রবর্তীর বয়স ছিল পঁচিশ। তার দুবছর পর ১৯২৭ খৃষ্টাব্দে শান্তিনিকেতনে অমিয় চক্রবর্তীর সঙ্গে ড্যানিশ-কন্যা হৈমন্তী দেবীর সঙ্গে বাগদান অনুষ্ঠান সম্পন্ন হয়। রবীন্দ্রনাথ ড্যানিশ নামের পরিবর্তে হৈমন্তী দেবী নামকরণ করেন।

১৯২৭ খৃষ্টাব্দের প্রথম থেকে ১৯৩৩ খৃষ্টাব্দ পর্যন্ত এই দীর্ঘ সময় ছিলেন রবীন্দ্রনাথের সাহিত্য সচিব। এই পর্বেই রবীন্দ্রনাথের সঙ্গে তিনি রাশিয়া ও যুরোপের বিভিন্ন দেশ পরিভ্রমণ করেছিলেন।

অক্সফোর্ডে প্রবাসকালীন (১৯৩৩-৩৭) কবি অমিয় চক্রবর্তী বিশেষভাবে যুরোপে রবীন্দ্রনাথের বাণী প্রকাশ করবার কাজে ব্যাপৃত ছিলেন। তিনি তখন অক্সফোর্ডের Baud College এ গবেষক। এই সময়ে তিনি যুরোপে রবীন্দ্রনাথের সাহিত্য কর্মের ইংরেজী অনুবাদ কামের মাধ্যমে রবীন্দ্র সাহিত্য প্রচারের জন্য আত্মমগ্ন ছিলেন। ১৯৩৪ সালের ৬ই ডিসেম্বর রবীন্দ্রনাথকে লেখা এক চিঠির অংশবিশেষ পড়লে পাঠক অনুভব করতে পারবেন তিনি গুরুদেব রবীন্দ্রনাথের সাহিত্য কর্ম যুরোপে প্রচারের কাজে কিরকম মনঃসংযোগ করছিলেন—, “টমসন সাহেবের সঙ্গে আপনার ইংরেজী কবিতা নিয়ে বসেছিলাম তাঁর মন্তব্য নোটকরে এনেছি, কিছু কাজো লাগবে যদিও অবশ্য ওর মতামত সবই গ্রহণযোগ্য মোটেই নয়। কিন্তু নূতন Edition নিয়ে আমরা সবাই ব্যস্ত এবং উৎসাহিত। পরশু লণ্ডন যাচ্ছি। চার অধ্যায় Type করা চলছে। একবার এদোশের দু একজনকে নিভুতে পড়তে দিতে হবে এবং ভাষা ইত্যাদি সম্বন্ধে পরামর্শ নেব। তারপরে সবটা Air mali করে আপনার কাছে ইংরেজী নববর্ষের মুখে পাঠাব। কঠিন কাজ এরকম সর্বাঙ্গসুন্দর আগুণে ভরা ভাষায় জ্বলন্ত বই কী করে ভাষান্তরিত হতে পারে? কী রকম যে যুক্ত করে এগোতে হয় তা বর্ণনা করা সম্ভব নয়।

আপোনার ইংরেজী প্রবন্ধাবলী এবং নূতন কবিতার অপেক্ষায় আছি। Oxford Book of Bengali Verse এর কতদূর এগোলো জানতে ব্যস্ত আছি। আধুনিক অংশযোগে হল জেনে এখানে সকলেই খুসি হয়েছেন এতে বইয়ের আবাচন বাড়বে, এবং এদেশীয় আধুনিক কবির দলের উৎসুক্য জাগবে।” (৭)

আজ একটি কথা ভাবলে বেশ রোমাঞ্চ অনুভব হয় তা হ'ল আজ থেকে সুদূর ১৯২০ থেকে ১৯২৪ খৃষ্টাব্দ পর্যন্ত গৌরীপুর শহরের রাজবাড়ী সংলগ্ন মহামায়া মন্দির চত্বরে প্রমথেশ বড়ুয়ার উদ্যোগে নিয়মিত নাটক অভিনীত হোত। 'খাসদখল' পরপারে চন্দ্র গুপ্ত যোড়শী, ইরাণের রাণী, সমাজ, ফুলশর একের পর এক নাটক মঞ্চস্থ হয়েছিল।

১৯২৩ খৃষ্টাব্দে প্রফুল্ল নাটকে তিনি প্রফুল্লর ভূমিকা এবং ১৯২৪ খৃষ্টাব্দে বিবাহ বিভ্রাট নাটকে এন্টনির এবং কিন্নরী নাটকে উৎপলের চরিত্রে তিনি অভিনয় করেছিলেন।

সেই ১৯২৪ খৃষ্টাব্দেই গৌরীপুর শহরে দেওয়ানজী দ্বিজেশ চন্দ্র চক্রবর্তীর বাড়ীতে অমিয় চক্রবর্তীর উদ্যোগে মাঝে মাঝে সাহিত্যের আসর বসত। এখনি এক রবীন্দ্র সাহিত্যের আলোচনা সভার কথা অমিয় চক্রবর্তী রবীন্দ্রনাথকে একপত্রে উল্লেখ করেছেন—

‘আপনি শুনে আনন্দিত হবেন এই সুদূর আসাম পল্লী পর্যন্ত সাহিত্যের আনন্দ হিলোল এসে পৌঁচেছে এখানকার মাষ্টার ছাত্রেরা মিলে একটি বড় রকমের সাহিত্য সভা করে’ আপনার রক্ত করবী নিয়ে-আলোচনা করলেন কাছেই একটি শহর থেকে একটি উচ্চ পদস্থ ইংরাজ শিক্ষিত বাঙালী সভাপতি আপনার আধুনিক কাব্য সম্বন্ধে যথাযথই ভালোরকম বললেন।

.....আমি সেদিন ‘বহুদিন মনে ছিল আশা’ কবিতাটি পড়ে শোনালাম-সভাসভা ছোটবড় সকলকে তন্ময় হয়ে যেতে কখনও দেখিনি। এরকম সবহলে ভারি উৎসাহ বোধ হয়, সব আশা ফিরে আসে।” (৮)

চলচ্চিত্র শিল্পের কিংবদন্তী পুরুষ প্রমথেশ বড়ুয়ার উদ্যোগে বিভিন্ন নাটকে নায়ক চরিত্রের ভূমিকায় একের পর এক অভিনয় করে গৌরীপুর শহরবাসীকে মন মুগ্ধ করে রেখেছেন অন্যদিকে দেওয়ানজীর বাসভবনে রবীন্দ্রানুরাগী কবি অমিয় চক্রবর্তীর উদ্যোগে সাহিত্য সংস্কৃতির আলোচনা চলেছে, এখন এসব কথা ভাবলে মনে হয় সময়টা ছিল হয়তো গৌরীপুর শহরে শিল্প-সংস্কৃতি চর্চার স্বর্ণযুগ চলছিল। বাংলা সাহিত্য সংস্কৃতির প্রবাহধারায় অসমের গৌরীপুরের অবদান মনে রাখবার মত। ■

বিজনী মহাবিদ্যালয়ের আলোচনীৰ পাতৰ পৰা

নবম সংখ্যা ১৯৮৫-৮৬ চন।

সংঘাত :

রনজিত কুমার দেবনাথ
বি. এ. দ্বিতীয় বার্ষিক

তোমার অস্তিত্ব অনস্বীকার্য,

তবু.....

কোথায় যেন হারিয়ে ছিলে।

ব্যস্ততার আসরে

তোমাকে মনে পড়েনি।

স্বর্ণ মুগের পশ্চাদগমণে

সম্বিং ফেরেনি।

যখন সাদা পেলাম—

পশ্চিমাকাশে

রক্তিম রেখা ফুটে উঠেছে।

খেলা-ধূলায় বিজনী

শঙ্কর চেটার্জী
বিজনী বিদ্যাপীঠ উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়

একটি স্থানের বা দেশেই হোক তার বিকাশ এবং উত্তরণের মানদণ্ড নির্ভর করে বিশেষ কিছু বৈশিষ্ট্যের ওপর এবং তার অন্যতম প্রকাশভূমি হল ক্রীড়াক্ষেত্র। ঐতিহাসিক ভাবে শ্রীমণ্ডিত বিজনী অঞ্চল তার ক্রীড়াকুশলী সন্তানদের জন্য গর্বিত যদিও সেই ঐতিহ্য বর্তমান কিছু স্তিমিত অবস্থায় এসে উপনীত হয়েছে।

বিভিন্ন জনগোষ্ঠী অধ্যুষিত এই বিজনী অঞ্চলের সর্বোচ্চ শিক্ষা প্রতিষ্ঠান বিজনী মহাবিদ্যালয় যা বিজনির ক্রীড়া শৈলীর সর্বোত্তম প্রকাশ মাধ্যম।

এতদ্ব্যতীত দীর্ঘদিন ধরে ফুটবল এবং ভলীবলে এক বিশেষ ঐতিহ্যের ধারা বহন করে এসেছে এবং অনেক ক্রীড়াবিদই এই দুই ধারায় সর্বভারতীয় প্রতিযোগিতায় জুনিয়র এবং সিনিয়র বিভাগে আসামের প্রতিনিধিত্ব করেছেন এবং এদের মধ্যে অধিকাংশই ছিলেন বিজনী মহাবিদ্যালয়ের ছাত্র।

ভলীবলে আসামদলের জুনিয়র এবং সিনিয়র বিভাগে অধিনায়কের গুরুদায়িত্ব বহন করেছেন বিজনী মহাবিদ্যালয়ের প্রাক্তন ছাত্রদ্বয় ক্রমে অক্ষয় দাস এবং ভূপেন দাস (বাবলা) এই মহাবিদ্যালয়ের ছাত্র কুঞ্জঘোষ ফুটবল এবং ভলীবল উভয় ক্ষেত্রেই আসাম এবং N.F. Railway এর প্রতিনিধি হয়ে সর্বভারতীয় প্রতিযোগিতায় অংশ গ্রহণ করেছেন। এই মহাবিদ্যালয়ের ছাত্র শরৎ রায়, ভূপেন নার্জারী, প্রকাশ দাস, অপল মেধি, পূর্ণ ওয়ারী প্রমুখ ফুটবল খেলোয়াড় বিজনির গর্ব। এই মহাবিদ্যালয়ের ছাত্রী হিমাদ্রী দাস আসাম ভলীবলের সদস্য হিসাবে সর্বভারতীয় প্রতিযোগিতায় অংশ গ্রহণ করেছিলেন।

বিজনী অঞ্চলের অন্যতম দুটো ফুটবল ক্লাব জয়কিষান এবং রংজালীর অনেক ক্রীড়াবিদই ছিলেন এই মহাবিদ্যালয়ের ছাত্র। যদিও ফুটবলের সেই ধারা এখন ক্ষীয়মান বিভিন্ন পরিস্থিতি গত কারণে, তথাপি এর শেষ এখনও কিছু কিছু প্রতিযোগিতায় ক্ষীন হলেও মাঝে মাঝে ঝলছে উঠে।

বিজনির ফুটবল ইতিহাসে বিজনী বান্ধব উচ্চমাধ্যমিক স্কুল দীর্ঘদিন ধরে বিশেষ সুনাম অর্জন করেছে। বিজনির বিভিন্ন নামি খেলোয়াড়ই এই স্কুলের ছাত্র ছিল। তা ছাড়াও বড়োবাজার উচ্চতর মাধ্যমিক, বনমগুড়ি, আমবারি, ও বউ লাউগাঁও হাইস্কুলের কথাও ফুটবল খেলায় এ অঞ্চলে উল্লেখযোগ্য ভূমিকা আছে।

ফুটবল এবং ভলীবল ছাড়া এবার যে ক্রীড়াধারায় বিজনী অঞ্চল এবং ‘এই মহাবিদ্যালয়’ আসামের ক্রীড়া মানচিত্রে কিছুটা হলেও স্থান করে নিয়েছে তা হল এথলেটিকস্ বিভাগ যে কোন ক্রীড়ার ক্ষেত্রেই মূল ভিত্তিভূমি। কোকরাঝাড় জেলা প্রতিযোগিতায় বিজনী ক্রীড়া সম্ভার এথলেটিকস্ দল দুইবার শ্রেষ্ঠস্থান পেয়েছে। এই এথলেটিকস্ বিভাগে ক্রমে বিজনী বিদ্যাপীঠ এবং বিজনী মহাবিদ্যালয়ের।

প্রাক্তন ছাত্রী শুভা চ্যাটার্জী আসামের এক বিশিষ্ট মহিলা ক্রীড়াবিদরূপে নিজেকে প্রতিষ্ঠিত করেছিলেন। ১০০ মি: থেকে ১৫০০ মি: দৌড় প্রতিযোগিতায় স্বর্ণপদক অর্জন করে আসামের এথলেটিকস্ জগতে এক বিশ্বময়কর নজির সৃষ্টি করেছিল এবং দীর্ঘ কয়েক বছর ‘আসামের প্রতিনিধি হয়ে সর্বভারতীয় প্রতিযোগিতায় অংশ গ্রহণ করেছেন এবং পদক লাভ করেছেন। ১৯৭৯ সালের গৌহাটি বিশ্ববিদ্যালয়ের অধিনে আন্তর্জাতিক প্রতিযোগিতায় বিজনী মহাবিদ্যালয়ের প্রতিনিধি হয়ে শুভা চ্যাটার্জী শ্রেষ্ঠা মহিলা দৌড়বিদের সম্মান অর্জন করেছিলেন এবং ১৯৮৪ সালে তামিলনাড়ুর আন্তর্জাতিক প্রতিযোগিতায় ১০০, ২০০, ৪০০ এবং ৮০০ মি: দৌড়ে শ্রেষ্ঠত্বের সম্মান লাভ করে বিজনী তথা আসামের নাম উজ্জ্বল করেছে।

এছারাও ডেটসুং বসুমাতারী (বিশ্ব), গোবিন্দ বসুমাতারী প্রমুখ এথলেট আন্তর্জাতিক প্রতিযোগিতায় বিজনী মহাবিদ্যালয়ের প্রতিনিধি হয়ে পদক অর্জন করেছিলেন।

বিজনী ক্রীড়াসম্ভার গর্বের আরেকটা ক্ষেত্র হল দুই-দুইবার আন্তর্জাতিক ভলীবল প্রতিযোগিতা স্বাভাবিক এবং যথার্থ ভাবে অনুষ্ঠিত করা যা বিজনীকে আসামের খেলা-ধূলায় জগতে এক বিশেষ স্থানে এনে দিয়েছিলো।

কপালী জয়স্কীর এই শুভক্ষেণে বিজনী অঞ্চল এবং তার অন্যতম শিক্ষা প্রতিষ্ঠান বিজনী মহাবিদ্যালয়ের ক্রীড়া শৈলীর স্মৃতিচারণা বর্তমানের স্থবিরতার অন্ধকারের মধ্যে একটু ক্ষীন আশার বাতি জ্বালিয়ে রেখেছে যা হয়ত একসময় প্রচণ্ড আলোক ধারায় পরিণত হবে এবং বিশ্ব ক্রীড়াক্ষেত্রের পটভূমিতে বিজনির ক্রীড়াবিদের পাদস্পর্শ পরবে।

বিজনী ক্রীড়াসম্ভার অর্ধ নির্মিত স্টেডিয়াম বিজ্ঞানসম্মত ব্যৱস্থারলীর সম্ভারনা সুদূর পরাহত তথাপি এই কাঠামোর মধ্যেই বিজনী অঞ্চলের ক্রীড়ানুরাগী ব্যক্তিদের আন্তরিক প্রচেষ্টায় খেলাধূলায় ক্ষেত্রে একজাগরণের সৃষ্টি করা যেতে পারে আর এই প্রচেষ্টায় প্রথমেই এগিয়ে আসতে হবে বিজনী মহাবিদ্যালয়ের ছাত্র-ছাত্রী শিক্ষক এবং অন্যান্য ক্রীড়ানুরাগী বৃন্দের যাদের মধ্যে থাকবে প্রেরণা এবং প্রতিজ্ঞা। হারিয়ে যাওয়া ক্রীড়া প্রতিভাদের হয়ত এরপর ফিরে পাওয়া যাবে না কিন্তু প্রতিভার যে সব যেসব কুঁড়ি নাফেটায় অবস্থায় রয়েছে তাদেরকে প্রস্তুত করে আসাম তথা ভারতবর্ষের খেলা-ধূলায় মানচিত্রে আমাদের এই ছোট অঞ্চলটিকে চিহ্নিত করাই হবে আমাদের ঐকান্তিক প্রচেষ্টার আন্তরিকতার সু-প্রকাশ। ■

বিজ্ঞানীর বাংলা মাধ্যম বিদ্যালয় সম্পর্কে দু'চার কথা

শ্রীধীরেশ বর্মা
বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়

বিজ্ঞানী বলতে আমি বিজ্ঞানী অঞ্চল বা বিজ্ঞানী মহকুমাটিকে বুঝতে চাই। বর্তমান এই মহকুমাটির প্রায় সবটুকু অংশই এখন 'বড়ো অটোনোমাস কাউন্সিলের' অন্তর্গত। ১৯৯১ সনের আদম সুমারিতে এর জনসংখ্যা ৩ লক্ষ ২ হাজার ৭৪৮ জন। স্বাক্ষরতার হার ৩৫%, যা আমাদের দেশের তুলনায় (৫৬%) অনেক নিচে। জনসংখ্যার ভাষাভিত্তিক গণনার ফলাফল বেরুবে এবছরের শেষভাগে। বড়ো জনগোষ্ঠির সংখ্যা অর্থাৎ বড়ো ভাষাভাষী মানুষের সংখ্যা ৩৫%। অনুমান করি, বাংলাভাষী হিন্দু মানুষের সংখ্যা হবে ২৫%।

বাংলা মাধ্যম বিদ্যালয় সম্পর্কে দু'চার কথা বলতে গিয়ে এখনকার ভাষা ভিত্তিক জনসংখ্যার গণনার প্রয়োজন অস্বীকার করা যায়না। কারণ ভাষিক জনতার ভিত্তিভূমিতেই দাড়িয়ে রেয়েছে সেই ভাষায় প্রাথমিক শিক্ষা ও বিদ্যালয় সমূহের মূল কথা।

এখনকার বাংলা মাধ্যম বিদ্যালয় সমূহের শুরুমাত্র কয়েক দশক আগে অবশ্যে অন্যভাষা মাধ্যম বিদ্যালয়ের বয়সও এর চেয়ে খুব বেশী নয়। দেশ বিভাগের ফলশ্রুতিতেই এখানে বাংলামাধ্যম বিদ্যালয় সমূহের জন্ম। "ওপার বাংলার" বাঙালি হিন্দুরাই সংস্কারগত ভাবে কালীবাড়ি প্রতিষ্ঠার মধ্যেই গড়ে তুলে প্রায় সবকটি বাংলা মাধ্যম প্রাথমিক বিদ্যালয়ের ভিত্তিভূমি। "যাযাবরে"র বাঙালি চরিত্র বর্ণনাটি এক্ষেত্রে পাঠকদের স্মরণ করতে বলি : 'দুজন ইংরেজ একত্র হ'লে গড়ে একটা ক্লাব, দু'জন স্কচ একত্র হ'লে খোলে একটা বান্ধ, দু'জন জাপানী করে একটা সিক্রেট সোসাইটি। দু'জন বাঙালী একত্র হ'লে করে কী? দলাদলি? তা করে বোধ হয় একটু বেশী মাত্রায়ই করে। কিন্তু এছারা আর একটি জিনিস স্থাপন করে একটি কালীবাড়ি।'

এখনকার বিদ্যালয়গুলোর স্থাপন পর্ব খুঁজতে গিয়ে প্রায় সবকটি প্রাথমিক বিদ্যালয়ের আদিতে এই কালীবাড়ির অস্তিত্বের আশ্চর্যকর মিল খুঁজে পাছি। বাঙালির আপাত বিরোধী চরিত্রের এটি একটি লক্ষণীয় বৈশিষ্ট্য বৈকি।

বিজ্ঞানী বিদ্যালয় :

বিজ্ঞানী অঞ্চলের প্রথম বাঙালি নিজস্ব প্রতিষ্ঠান— বিজ্ঞানী কালীবাড়ি। 'দু' বিঘা জমি, খরিদ করে ১৯৫৭ সনে এই ধর্মীয় তথা সাংস্কৃতিক মঞ্চ তৈরী হয়। এখানেই একই বছরে দ্বিতীয় সাধারণ সভায় বাংলা মাধ্যম প্রাথমিক বিদ্যালয় স্থাপনের প্রস্তাব গ্রহণ ও কার্যকরণের সিদ্ধান্ত নেওয়া হয়। বিদ্যালয়টি কালীবাড়িতেই শুরু করার কথা ছিল কিন্তু সেদিন একজন সদাশয় ব্যক্তি স্বর্গত উমেশ চন্দ্র সরকার কিছু জমি বিদ্যালয়ের নামে দান করায় বিদ্যালয়টি বর্তমান স্থানে (বিজ্ঞানী শহরের সন্নিকট) ১৯৫৭ সনেই শুরু হয়। আজ সেই প্রাথমিক বিদ্যালয়টি বিজ্ঞানী বিদ্যালয়টি উচ্চতর মাধ্যমিক বিদ্যালয় পর্যন্ত প্রসারিত। কালীবাড়ি ও বিজ্ঞানী বিদ্যালয়টির কার্যকরী কমিটি দীর্ঘকাল একই ছিল। শুধু তাই নয়, এই সম্পর্ক

প্রাথমিক স্তর থেকে উচ্চমাধ্যমিক স্তর পর্যন্ত (১৯৫৭-৬০) একই কার্যকরী কমিটির অধিন ছিল। প্রথম সভাপতি স্বর্গত গোপাল লাল ঘোষ ও সম্পাদক স্বর্গত ডাঃ মনীন্দ্র চন্দ্র রায়। উচ্চমাধ্যমিক স্তরে বিদ্যালয়টিকে প্রথম প্রধান শিক্ষক স্বর্গত হরেন্দ্র নাথ দে ও মধ্যবর্তী কালে (১৯৬০-৬৯) সভাপতি স্বর্গত সীতানাথ ব্রহ্মচৌধুরী (তিনি অসম সাহিত্য সভার সভাপতি ও সাংসদ ছিলেন) নাম বিদ্যালয়টির সাথে চিরশদিন গাঁথা হয়ে রবে। অসমের রাজ্যপাল ফজল আলি সাহেব ভারত-ভূটান সীমান্ত অঞ্চল পরিভ্রমণের সময় বিজ্ঞানী বিদ্যালয়টি উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয়টির পরিদর্শনের কথা ছিল কিন্তু তিনি বিশেষ কারণে আসতে পারেননি। তবে সৌজন্যতায় 'শুভেচ্ছা বাণী' পাঠিয়েছিলেন। পরবর্তীকালে রাজ্যপালের এই বাণী বিদ্যালয়টির বিভাগীয় স্বীকৃতি ইত্যাদির সহায়ক হয়েছিল বলে কালীবাড়ি ও বিদ্যালয়টির প্রতিষ্ঠালগ্নের অন্যতম সদস্য শ্রীযুক্ত কানাই লাল বসু মত শোষণ করেন।

গত ১৯৮৬ সনে ২৯ শে জানুয়ারী মধ্য রাতের রহস্যজনক অগ্নি সংযোগে ভস্মীভূত বিদ্যালয়টির কোন স্মৃতি চিহ্নই আজ আর অবশিষ্ট নেই। (মাননীয় রাজ্যপালের শুভেচ্ছাবাণী, অসমের কৃতি সন্তান সীতানাথ ব্রহ্মচৌধুরী, প্রতিষ্ঠালগ্নের ইতিহাস ও অন্যান্য চিত্রিত দলিল-দস্তাবেজ ধ্বংসস্বপ্নে দাহ)। অরশাই বিদ্যালয়টি এখন নতুন করে তৈরী হচ্ছে।

বিদ্যালয়টি বয়সে নবীন হ'লেও ছাত্র ঐশ্বর্য সৃষ্টিতে এর সুনাম আছে। এখান থেকে প্রশাসক, ডাক্তার, গবেষক, অধ্যাপক ও ইঞ্জিনিয়ার সৃষ্টি হয়েছে। ৬০ তপন দত্ত ইতিমধ্যে আমেরিকা সরকারের ফেলশিপ পেয়ে 'ফ্লরিডা রিজনাল রিসার্চ সেন্টার'ে গবেষণা করছে, প্রমোদ মণ্ডল গৌহাটী তেল শোধনাগারের একজন কৃতি ইঞ্জিনিয়ার। বিদ্যালয়টির প্রথম বর্ষের ছাত্র অধ্যাপক জ্যোতির্ময় ভৌমিক কোকরাঝার মহাবিদ্যালয়ের অঙ্ক বিভাগের প্রধান অধ্যাপক, ডঃ দেবাংশু দাস এম. সি. কলেজের উদ্ভিদ বিভাগের অধ্যাপক।

প্রশাসনীয় ও অন্যান্য দুর্বলতা স্বত্বেও বিদ্যালয় চূড়ান্ত পরীক্ষার সমূহের ফলাফল মহকুমাটির মধ্যে এখনও ভাল।

বিজ্ঞানী শিশুকল্যান :

১৯৬৮ সনে বিজ্ঞানী শিশু কল্যান প্রাথমিক বিদ্যালয়টির শুরু বাঙালি হিন্দুর ক্রমবর্ধমান ছাত্রসংখ্যা বৃদ্ধি ও মাতৃভাষায় শিক্ষার প্রতি স্পৃহা এই নতুন বিদ্যালয়টির জন্ম কথা। এখন বিদ্যালয়টি প্রাথমিক, মধ্য ও উচ্চমাধ্যমিক স্তর পর্যন্ত পর্যায়ক্রমে প্রাদেশিকত্ব এ ক্ষেত্রে উল্লেখ করা প্রয়োজন বিদ্যালয়টি সম্পূর্ণভাবে সরকারী জমির উপর প্রতিষ্ঠিত। বিজ্ঞানী শহরের মধ্যস্থলে তিনটি স্তরের বিদ্যালয়টির জমির পরিমাণ ১৪ বিঘা।

উচ্চমাধ্যমিক স্তরের শুরু ১৯৮১ সনে। প্রাদেশিকরণ ১৯৮২ সনে। অপেক্ষাকৃত কম সময়ের মধ্যে এই বিদ্যালয়টি প্রাদেশিকত্ব

হয়েছে। এক্ষেত্রে প্রতিষ্ঠাপক সভাপতি শ্রীযুক্ত বঞ্জিৎ কুমার ব্রহ্ম ও সম্পাদক শ্রীবিশ্বেশ্বর মৈত্রীর অবদান স্মরণীয়। স্মরণীয় হয়ে থাকবে প্রয়াত অধ্যাপক লক্ষেশ্বর ব্রহ্মের (অধ্যাপনা চাড়াও তিনি প্রয়াত নিখিল বড়ো সাহিত্য সভার সভাপতি ছিলেন) নাম যিনি এক সংকট মুহূর্তে এই বিদ্যালয়টির দ্বার উন্মোচন করেছিলেন।

বিজ্ঞানী বিদ্যালয়টি প্রতিষ্ঠার ক্ষেত্রে শিক্ষকের অভাব ছিল। শিশুকল্যান ক্ষেত্রে এই অঞ্চলের বাঙালি শিক্ষিত যুবকরা প্রায়বিনা পারিশ্রমিকে শিক্ষাদান করে বিদ্যালয়ের অগ্রগতি ত্বরান্বিত করেছে। প্রতিষ্ঠালগ্নের শিক্ষকদের এই দান অনুকরণীয়।

পরীক্ষার ফল ভাল। অন্যকথা বলার সময় এখনও হয়নি।

ভগিনী নিবেদিতা বালিকা উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয় :

১৯৭৪ সনে বিজ্ঞানী বিদ্যালয়টি প্রাঙ্গনে উচ্চমাধ্যমিক বালিকা বিদ্যালয় স্থাপনের উদ্দেশ্যে একটি সাধারণ সভা অনুষ্ঠিত হয়। কিন্তু বালিকা বিদ্যালয় শুরু করতে অপেক্ষা করতে হয়েছে দীর্ঘ বার বছর। শুধু তাই নয়, ঘর ও জায়গা খঁজতে আরও চারটি বছর পার হয়েছে। এখনকার নিম্নমধ্যবিত্ত বাঙালি সমাজ পুরুষ পাঠর হয়েছিল। এখনকার মানসিকতাই এর মূল প্রতিবন্ধকতা বলে এই রচনার লেখক মন করে। অরশেষে ১৯৮৬ সনে বিজ্ঞানী ভূমিচক্রের 'তৎকালিন চক্রবিষয়া শ্রীএ, এইচ, খস্কারর শিক্ষানুরাগের জন্য 'ভাগিনী নিবেদিতা উচ্চমাধ্যমিক বালিকা বিদ্যালয়ের' নামে সরকারী 'ভাঙ্গা জমি পাওয়া গেছে। বিজ্ঞানী শহরের সন্নিকট নবারুন্ এম, ভি স্কুলের লাগোয়া চার বিঘা সচকারী জমিতে বিদ্যালয়টি এখন সরকার অনুমোদিত।

বিদ্যালয়টির প্রথম সম্পাদক শ্রীযুক্ত বঞ্জিৎ কুমার ব্রহ্ম (সাবরেজিষ্টারার) ও সম্পাদক শ্রীশ্রীশ্রী সাহা (বর্তমান মহকুমা নির্বাচন বিষয়া)।

আমাদের মহকুমাটি এমনিতেই নারী শিক্ষায় অনেক পিছিয়ে রয়েছে। স্কুল ও মহাবিদ্যালয় চূড়ান্ত পরীক্ষা সমূহের ফলও মেয়দের ভাল নয়। নিবেদিতা বালিকা উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয়টি এড় ব্যতিক্রম নয়। "নারী শিক্ষায় দৃষ্টান্ত স্থাপনের আশা নিয়েই এর যাত্রা" একথা বিদ্যালয়ের বর্তমান কর্মকর্তাদের এবং তার লক্ষ্য পৌছানোর দায়বদ্ধতা স্বীকার করে।

বীণাপানি হাইস্কুল, মাটিয়াপারা :

ব্রহ্মপুত্র উপত্যকায় সাধারণতশহর কেন্দ্রীক (রেল সংলগ্ন) বাংলা মাধ্যম বিদ্যালয়সমূহের অবস্থান। বিজ্ঞানী মহকুমা শহর থেকে মাটিয়াপরার দূরত্ব প্রায় ৫ কিঃ মিঃ এবং সেখানে অবস্থিত বীণাপানি উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয়টি এর একটি ব্যতিক্রম। অবস্থান শুধু নয় এর ব্যবস্থাপনার বৈশিষ্ট্যও একটি ইতিহাস। "যাযাবরের" বাঙালি চরিত্র প্রথম ব্যাখ্যার "দলাদলি" সংজ্ঞাটি এখানে চমৎকারভাবে প্রকাশিত। কিন্তু তবু এই উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয়টি জনসাধারণের পর্যায় পৌছেছে। সরকারী ও ব্যক্তিগত জমির সমন্বয়ে বিদ্যালয়টির স্থিতি। সর্বমুঠ জমির পরিমাণ ১৫ বিঘা। ছাত্র-ছাত্রীদের চূড়ান্ত পরীক্ষার ফলাফল অন্যান্য মঞ্জুরীকৃত বিদ্যালয় অপেক্ষা ভাল।

বিদ্যালয়টির প্রথম সভাপতি শ্রীযুক্ত পদ্মলোচন বড়ো (প্রাক্তন বিধায়ক) ও সম্পাদক শ্রীপরিমল চন্দ্র বিশ্বাস।

উচ্চমাধ্যমিক বিদ্যালয়টির অবস্থানের সঙ্গে ১৯৫৮/৫৯ চনে প্রতিষ্ঠিত বীণাপানি প্রাথমিক বিদ্যালয় ও মাধ্যমিক বিদ্যালয়টির কথা বোলা প্রয়োজন। কারণ এই মাধ্যমিক বিদ্যালয় (মাটিয়াপারা এম, ই, স্কুল) কেন্দ্র করেই বীণাপানি হাইস্কুলের শুরু। এই দুইটি বিদ্যালয়ের

সাথে শ্রীযুক্ত নিরঞ্জন মজুমদারের নাম চিরকাল স্মরণীয় থাকবে। হাইস্কুলটি সৃষ্টির ক্ষেত্রেও শ্রীযুক্ত মজুমদার এক গুরুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন করেছেন।

বিবেকানন্দ, পাটকাটা প্রাথমিক বিদ্যালয় ইত্যাদি :

বিজ্ঞানী মহকুমার পাতিলাদহা একটি ছোট রেল স্টেশন। এই রেল স্টেশনের অনতিদূরে ১৯৬০/৬১ সনে জনৈক রেলস্টেশন মাস্টার ও সেদিনের ছোট একটি গর্ভের বাঙালি ভাষী মানুষের "বিবেকানন্দ শিশুনিকেতন" নামক একটি প্রাথমিক বিদ্যালয় প্রতিষ্ঠা করে। বিদ্যালয়টির আজও পর্যায়গত পরিবর্তন ঘটেনি— ছাত্রসংখ্যা ও লোকসংখ্যা বৃদ্ধি হওয়া স্বত্বেও। সেদিনের বন্ধ একটি গ্রামের প্রথম স্কুল শিক্ষকটির কথা আজও এখানকার মানুষ কৃতজ্ঞতার সঙ্গে স্মরণ করে। তিনি পাতিলাদহা থেকে আরও দূরের গ্রামের (বড়ীপাড়া) স্বর্গীয় রবীন্দ্র নাথকে। ১৯৬৭ সনের সরকারীকরণ করা এই বিদ্যালয়টির কোন বৈধ জমি আজও নেই। এখানেও মানসিকতার প্রকাশ বাঙালিদের কালীবাড়ি কেন্দ্রিক মানসিকতার প্রকাশ এই বিদ্যালয়িকেতন। ছাত্রসংখ্যা দু'শর উপর কিন্তু তুলনাগতভাবে শিক্ষক কম— মাত্র তিনজন।

বিদ্যালয়টির প্রতিষ্ঠাপক অন্যতম সদস্য শ্রীভবানী চরণ চাহা এর ভবিষ্যত সম্পর্কে আশাবাদী।

পাতিলাদহাকে কেন্দ্র করে আরও দু'টি প্রাথমিক বিদ্যালয় আছে। এখান থেকে ৫/৬ কিঃ মিঃ দূরে পাটকাটা একটি ছোট গ্রামে একটি নয় দুটি প্রাথমিক বিদ্যালয় আছে আর একটি মাধ্যমিক স্কুল। এখানকার যেকোনো অঞ্চলের বাঙালি ভাষী মানুষের কাছে এটি ঈর্ষার বিষয়। প্রথম প্রাথমিক স্কুলটি প্রতিষ্ঠা হয় ১৯৬২ সনে। প্রথম সভাপতি স্বর্গত দেবেন্দ্র চন্দ্র দেবনাথ। দ্বিতীয়টি প্রতিষ্ঠা হয় ১৯৭৫ সনে— পাটকাটা বালিকা প্রাথমিক বিদ্যালয়। সভাপতি শ্রীদুলাল চন্দ্র বৈশ্য ও সম্পাদক শ্রীশিশির সরকার। দুটিই সরকারী ও ব্যক্তিগত জমির উপর প্রতিষ্ঠিত।

এখানেই পাটকাটা এম, ই, স্কুল শুরু হয়েছে ১৯৬৩ সনে। কিন্তু আজও তা সরকারী স্বীকৃতি পায়নি। কিন্তু এখানকার মানুষ তাকে বাচিয়ে রেখেছেন। প্রথম সভাপতি স্বর্গত দেবেন্দ্র চন্দ্র বৈশ্য ও সম্পাদক ধীরেন্দ্র রায়।

বিজ্ঞানী অঞ্চলের প্রাথমিক ও মাধ্যমিক বাংলা মাধ্যম বিদ্যালয় সমূহের সব ইতিহাস লিখলে দীর্ঘ হবে তালিকা। তাই শুধু অঞ্চলের প্রধান প্রতিনিধিত্বমূলক বিদ্যালয় সমূহের কথা বললাম। ব্যর্থতার ইতিহাস দীর্ঘ। সে কাহিনী সজ্ঞানে বর্জন করেছি।

বিজ্ঞানীতে প্রাথমিক বিদ্যালয় (প্রাদেশিকরণ) চার শ এক বিপরিতে বাংলা মাধ্যম প্রাথমিক বিদ্যালয় মাত্র— বারটি। অরশা ইতিমধ্যে আরও কয়েকটি প্রাথমিক স্কুল প্রাদেশিকরণের জন্য অনেকদিন ধনে দিনগুনছে।

শেষকথা, মহাবিদ্যালয়ের 'বাংলা বিভাগ' দিয়ে শেষ করব। ১৯৬৯ সনে বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ের শুরু। সেদিন ঘরে ঘরে ছাত্র-ছাত্রী খোঁজে সর্বমুঠ ছাত্র সংখ্যা আমরা সংগ্রহ করেছিলাম মাত্র ৭৬ জন। এই সংখ্যার চব্বিশ জন ছিল 'বাংলা' বিভাগের। আজও বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ের তুলনাগতভাবে (বিদ্যালয় হিচাব) বাংলা বিভাগ দুর্বল নয়। তবে বাংলাবিভাগের পূর্ণতা নির্ভর করে এখানকার স্নাতক শ্রেণীতে 'প্রধান শ্রেণী' অন্তর্ভুক্তি ও ছাত্র-ছাত্রীদের ভালফল। 'বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয়ের রূপালী জয়ন্তী'তে এমন আশা করা অমূলক নয়। ■

রবীন্দ্র কাব্য ও মানবতাবাদ

শ্রীদীনেশ রায়

বিজ্ঞানী বিদ্যাপীঠ উচ্চতর মাধ্যমিক বিদ্যালয়

ডাক দিয়ে যাই।

দানবের সাথে সংগ্রামের তার।

যারা প্রস্তুত হতেছে ঘরে ঘরে।

রবীন্দ্র কাব্যে মানবতাবাদ বিভিন্ন পর্যায়ে বিচিত্ররূপে প্রবাহিত হয়েছে। তার কাব্যে এবং সাহিত্যে সংকীর্ণতার কোন স্থান নেই। যে বিশ্ববোধ ও মানবতাবাদ গোটা আয়ত্ত করেছিলেন - সচেতন ও সচেতন ভাবে, তা দিলো রবীন্দ্রনাথের স্বজ্ঞাপ্রসূত।

রবীন্দ্রকাব্যে মানব প্রেমের জয়যাত্রা শুরু হয় “মানসী কাব্যে”। এই কাব্যের অনেক কবিতাতেই মানব প্রেম অনেকখানি জয়গাঁ জুড়ে আছে। এই কাব্যেই ধ্বনিত হয়েছে মানব প্রেমের সেই অবিস্মরণীয় বাণী

“বন্ধন হারিয়ে গিয়ে স্বার্থ ব্যাপ্ত হয়

অবারিত জগতের মাঝে।

বিশ্বের নিঃশ্বাস লাগি জীবন কুহয়ে

মঙ্গল আনন্দ ধ্বনি বাজে।”

এই বিশ্ববোধ, সর্বানুভূতি, নিখিল ব্যাপ্তি এবং সর্বত্র সর্বদা সর্বাবস্থায় আনন্দানুভব হচ্ছে রবীন্দ্রনাথের কবিজীবনের মূল কথা। কবি রবীন্দ্রনাথ মানব প্রকৃতি ও বিশ্ব প্রকৃতি উভয়ের মধ্যেই অনন্তের লীলা প্রত্যক্ষ করেছেন বলেই তাঁর কাছে কিছুই তুচ্ছ নয় কিছুই ক্ষুদ্র নয়। তাই তিনি বলেছেন—

‘ছোট বড় হীন সবার মাঝায় / করি চিত্তের স্থাপনা।’

সোনারতরীর ‘বসুন্ধরা’ কবিতায় আমরা প্রত্যক্ষ করি কবি কেমন করে দেশ কালের ধর্মধর্ম না মেনে চিরন্তন কালের শাস্ত মানব ধর্মকেই অবলম্বন করে স্বাধীনভাবে নিজেকে উপলব্ধি করতে চেয়েছেন কবির কাছে মানব পরিবার দেশে কালে অখণ্ড ও অনন্ত।

.....প্রবাসী কবিতাটিতেও দেখি সেই সুর।

‘সবঠাই মোর ঘর আছে

আমি সেই ঘর মরি খুঁজিয়া।’

কবি আপনার মধ্যে বিশ্বকে স্পন্দিত অনুভব করেন, অন্তরের অনুভূতির মধ্যে বিশ্বের সত্তাকে সঞ্চারিত দেখেন। বিশ্বমানবতার প্রতি তাঁর অগাধ সহানুভূতি ও অফুরন্ত ভালবাসাই তাঁর কাব্যের অন্যতম মূল সুর।

রবীন্দ্রনাথের শেষ পর্যায়ের কাব্যগ্রন্থ ‘আরোগ্য’তে বিদায়ের সুরটি ধ্বনিত হ’লেও তিনি মানুষকে ভোলেন নাই। যে মানুষ প্রতি দিনের তুচ্ছতার মধ্যে জীবন-যাপন করে যাদের পরিশ্রমের ফসল অন্যেরা ভোগ করে। সেই মানুষের কথা বলতে গিয়ে কবি বলেন।

‘ওরা চিরকাল—

টানে দাঁড়, ধরে থাকে হাল

ওরা মাঠে মাঠে

বীজ বোণে পাকা ধান কাটে,

ওরা কাজ করে

নগরে প্রান্তরে।’

রবীন্দ্র নাথ শক্তির বীভৎসতাকে নিন্দাকরেন। স্বার্থোদ্ধত অধিকারের বিরুদ্ধে তিনি জানান প্রতিবাদ। তিনি পৃথিবীর কবি। মানুষকে ভালবাসা তার সাহিত্য সাধনার মূল কথা। তাই তিনি পবিশেষে কাব্যে বলেছিলেন—

‘দূর করি সবকর্ম, পবতর্ক, সকল সন্দেহ,

সব খ্যাতি, সকল দুরাসা

বলে যাবো আমি যাই রেখে থাই

মোর ভালবাসা’

দেশের দরিদ্র মানুষের দুঃখ তাঁর প্রাণে আঘাত হেনেছে। মানুষের এই দুঃখ দেখে তিনি বলেন

বড়ো দুঃখ বড়ো ব্যাথা সম্মুখেতে কষ্টের সংসার

বড়োই দরিদ্র, শূণ্য, বড়ো ক্ষুদ্র বন্ধ অন্ধকার।

তাই এদের জন্য—

অন্ন চাই, প্রাণ চাই আলো চাই, চাই, মুক্ত বায়ু। এই মানবতাবাদী উদার দৃষ্টিভঙ্গি কবির জীবনের সায়াহ্নেও তার প্রখরতা হারায়নি।

জীবনের প্রান্ত, সীমায় এসে কবি বলেন

‘অভ্রভেদি ঐশ্বর্যের চূর্ণীকৃত পতনের কালে দরিদ্রের জীর্ণদসা, বাসা তার বাধিরে কঙ্কাল।

ঐকতান কবিতায় কবি তার নিজস্ব সীমাবদ্ধ সত্তার কথা

বলেছেন সাধারণ মানুষের প্রতি প্রচণ্ড ভালবাসা নিয়ে—

“আমি পৃথিবীর কবি

যেথা তার যত উঠে ধ্বনি,

আমার বাশীর সুরে

সাড়া তার জাগিবে এখনি।”

তবে মানুষের প্রতি ভালবাসা তীব্রতম ভাবে বিচ্ছুরিত হয়েছে ‘শিশুতীর্থ’ কবিতায়—

ভারততীর্থ কবিতায় ভেদাভেদ হীন এক ভাল বাসার জগৎ তিনি প্রত্যক্ষ করেছেন — আহ্বান করেছেন—

“হে যায় দাঁড়িয়ে দু বাদু বাড়িয়ে

নাম নঃ দেবতারে।

উদার ছন্দে পরমানন্দে বন্দন করি তারে।”

রবীন্দ্র নাথ মূলত কবি কিন্তু তিনি সাহিত্যের বিভিন্ন ধারায় তাঁর প্রতিভার চিহ্ন রেখে গিয়েছেন এবং প্রতিটি শাখাতেই মানব প্রেমিক রবীন্দ্র নাথকে আমরা প্রত্যক্ষ কবি স্পষ্টভাবে।

ভারতের শাস্ত, শ্লিষ্ট, তপোবনে আর্থ ঋষিদের ওদাও কষ্টের বেদমন্ত্র উচ্চারণের মধ্যে দিয়ে যে মানবতাবাদের শুরু তাঁর পূর্বসূরী ছিলেন গৌতম বুদ্ধ, মহাবীর প্রভৃতি মানবপ্রেমিক সাধকবৃন্দ এবং সেই ধারাই।

বৈষ্ণব কবি এবং সুকি সাধকদের মাঝখান দিয়ে এসে আছে পুরেছিলো ঊনবিংশ শতাব্দীর ভারতবর্ষে। এবং সেই ধারারই অন্যতম বাহক হ’লেন বিশ্বকবি রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর। ■

অতি প্রাচীনকালে সমগ্র বিশ্ব যখন অজ্ঞানতার অন্ধকারে নিমজ্জিত ছিল তখন এই ভারতভূমি জ্ঞানের আলোক বর্তিকা প্রজ্বলিত রেখেছিল। ব্যতিক্রম দু একটি সভ্যতা। অন্ততঃ ইতিহাস তাই বলে। যুগে যুগে কত সাধক, কত কবি, এই আলোক ধারায় স্নাত হয়ে নিজেকে ধন্য করেছেন; জ্ঞানের নূতন নূতন ধারায় কাব্যে, নাটকে, গানে ভারতের আকাশ বাতাস মাতিয়ে তুলেছেন। সেই সব শিল্পী, সাহিত্যিক ও কবিকূলের মধ্যে রবীন্দ্রনাথ ঠাকুর নিঃসন্দেহে শ্রেষ্ঠতম।

ঊনিশ শতকের দ্বিতীয়ার্ধ ও বিশ শতকের প্রথমার্ধ মধ্যবর্তী বাংলার সমাজের মানস উৎকর্ষের শ্রেষ্ঠ পরিচয় হ’লো রবীন্দ্র প্রতিভা যা পরবর্তিতে ভারত সংস্কৃতির ধারক। ঐতিহ্যবোধ ও পরিশীলিত সাংস্কৃতিক পারিবারিক সূত্রেই তিনি অর্জন করেছিলেন এক অনন্য ব্যক্তি স্বাতন্ত্র্যে উজ্জ্বলিত চেতনাবোধ যা নবজাগরণ প্রসূত মানবতাবাদের দ্বারা রঞ্জিত হয়েছিল।

রবীন্দ্র নাথের সতত বিশশশীল প্রতিভার অজস্র বৈশিষ্টের মধ্যে অন্যতম ছিল মানবতাবাদ যা জাতিয়তাবোধের গণ্ডি ছাড়িয়ে আন্তর্জাতিক মানবতাবাদে উত্তরণ হয়েছিল। প্রথম বিশ্বযুদ্ধের ভয়াবহতা যখন কার্ল বৈশাখী ঝড়ের মত সমগ্র বিশ্বকে নাড়া দিয়েছিলো তখন যেসব মনীষী এই বীভৎসতার মধ্যে অন্যতম। তাঁর সংবেদনশীল কবি হৃদয় ব্যাখিত হ’লো জগৎ বিনাসী ঝড়ের সংবাদে। ঐ বছর ২০শে শ্রাবণ শাস্তি নিকেতনের মন্দিরে কবি তাঁর “মা মা হিংসা” ভাষণে বললেন :

‘সমস্ত মানবজাতিকে বাঁচাও। আমাকে বাঁচাও। এই বাণী যুদ্ধের গর্জনের মধ্যে মুখরিত হয়ে আকাশকে বিদীর্ণ করেছে’—

কবির মৃত্যুর দুবছর আগে দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধ আরম্ভ হয়েছিল। কিন্তু তার কয়েক বছর আগেই ফ্যাসিবাদের আগ্রাসীরূপ আত্মপ্রকাশ করেছিল। বোমা রোলার চেপ্টায় কবি ফ্যাসিবাদের স্বরূপ ও অভিসন্ধি স্বন্ধে অবহিত হতে পেরেছিলেন এবং ভারতে যখন ফ্যাসিবিরোধী লেখক সংঘ গঠিত হ’লো কবি তার সঙ্গে যুক্ত হলেন।

হিটলার কর্তৃক চেকোশ্লোভাকিয়া গ্রাস করার সংবাদ জানতে পেরে, ফ্যাসিস্ট জার্মানীকে ধিক্কার দিয়ে তাঁর। প্রায়শ্চিত্ত নামক কবিতাটি রচনা করলেন। কবি অনুভব করলেন

জাগিয়া উঠিছে গুপ্ত গুহার /

কাল নাগিনীর দল।

পৃথিবীর যুদ্ধোন্মাদদের বিরুদ্ধে কবির ধিক্কার এখন থেকে ক্রমাগত নানা রচনায় দেখা দেয়। কবি এই মানবতা বিরোধী দানবদের বিরুদ্ধে সংগ্রামের ডাক দিয়েছেন। ‘প্রান্তিক কাব্যের’ এক স্মরণীয় কবিতায়।

‘বিদায় নেবার আগে তাই।

আমার দৃষ্টিতে বিজনী কলেজ

মিনু সামন্ত

প্রাক্তন ছাত্রী, বিজনী মহাবিদ্যালয়

বিজনী কলেজ বলতে আমার দৃষ্টিপটে ভেসে উঠে এক সুন্দর প্রাকৃতিক পরিবেশ (সামাজিক বনানিকরণ কর্তৃক) ঘেরা সবুজের আশ্রয় যেখানে আমি আমার জীবনের সবুজের দিনগুলো সমাপ্ত করেছি। এখানেই আমি চিনেছি আমাকে। স্কুল জীবন শেষ করে যখন এখানে প্রবেশ করলুম মনে হলো আমি যেন গোটা আসামের সমস্ত জাতি-উপজাতি ভাষিক মানুষের যৌবনের সঙ্গ পেলাম। আমার ছোট পৃথিবীটি ভেঙ্গে বৃহৎ পৃথিবীতে এলুম।

এখানকার শিক্ষকদের শিক্ষা আমার দৃষ্টিতে এনে দিয়েছিল মানুষের কবচ, হাতে দিয়েছিল সবুজ নিশান ও কণ্ঠে দিয়েছিল নির্ভয় গান। আমি তাদের স্মরণ করি।

কলেজের সাংস্কৃতিক মঞ্চে নানা ভাষা নানা সংস্কৃতির বর্ণচ্ছটায় পেরিয়ে যাওয়া দিনগুলোকে আমি আমার কণ্ঠের মধ্যে ধরে রাখবার যত্ন করছি। এখানেই গান গাওয়ার শুরু। আজও আমি গানগেতে চাই।

অনুন্নত অঞ্চলের এই কলেজটি এখনও শিক্ষার ফলাফলে যথাযথ কৃতিত্ব আনতে পারিনি এটি সত্য কিন্তু অন্তত দুঃখ ও দরিদ্র পরিবারের কিছু ছেলের স্নাতক হয়ে উঠতে পেরেছে। আমরা মেয়েরাও। এটা কমবড় কথা নয়।

আজ থেকে ২৫ বছর আগে শিক্ষার আলো যখন এখানে ঠিকমত পৌঁছায়নি তখনই কিছু সমাজকর্মী ও উচ্চশিক্ষিত যুবক কলেজটির পত্তন করেছিল তা আমার কাছে বিস্ময় সৃষ্টি করে।

আমি আমাদের কলেজের অধ্যক্ষ ও অধ্যাপক ও বিজনী অঞ্চলের সমাজকর্মীদের কথা কৃতজ্ঞতার সঙ্গে আমাদের কলেজের কপালী জয়ন্তীতে স্মরণ করি ও শ্রদ্ধা নিবেদন করি।

জানতে পেরেছি কলেজটিতে এবারই স্নাতক কলা বিভাগের সঙ্গে বিজ্ঞানবিভাগ শুরু হয়েছে সাথে বাণিজ্য ও অন্যান্য কিছু ব্যবহারিক দিক শিক্ষার ব্যবস্থা হলে কলেজ পূর্ণাঙ্গ হবে।

এর পূর্ণতা কামনা করি, আশা করি, কলেজের শিক্ষার মানদণ্ড ও ফলাফল ভাল হবে। ■

দেবশীষ রয়
স্নাতক শ্রেণী, বিজনী মহাবিদ্যালয়

আমি বিজনী মহাবিদ্যালয়ের স্নাতক কলাবিভাগের সন্মানিক অর্থবিজ্ঞানের দ্বিতীয় বর্ষের ছাত্র। আমার দৃষ্টিতে বিজনী মহাবিদ্যালয় :

বিজনী অঞ্চলের উচ্চশিক্ষার একমাত্র প্রতিষ্ঠান এই মহাবিদ্যালয়টি জনসাধারণের সহযোগিতায় ১৯৬৯ সালের ২১ জুলাই তারিখে স্থাপিত হয়েছিল। দিনটি স্মরণীয় ও ঐতিহাসিক। সেদিন পৃথিবীর মানুষের প্রথম পদক্ষেপ মহাকাশে। আর আমরা জ্বালিয়েছি শিক্ষার এই দীপ শিখাটি।

২৫ বছরের বয়স্ক্রেমে এর শ্রীবৃদ্ধি ও বিকাশ যতটুকু ঘটা উচিত ছিল তা ঘটেনি। এখনও সমস্ত কলাবিভাগের সন্মানিক শ্রেণী শুরু করতে পারিনি। ফলাফল তুলনামূলকভাবে নিম্নমুখী। এ ক্ষেত্রে সামাজিক, সমসাময়িক ও ঘটনাপ্রবাহ জড়িত। এ ক্ষেত্রে স্বতন্ত্রভাবে শ্রেণীপরিচালনার ও প্রশাসনিক দায়িত্ব বোধ করি, মহাবিদ্যালয়ের কতৃপক্ষ গ্রহণ করতে পারিনি। বরং ঘটনা প্রবাহে স্বাভাবিক স্থিতি ফলে আমরা পরীক্ষার ফলাফলে উপকৃত হইনি। আশার কথা ইতিমধ্যে কতৃপক্ষ আত্মশুদ্ধির পথ গ্রহণ করেছে ভাল ফল আশা করা যায়।

২৫ বছরের নিটফল, কলাবিভাগের সাথে বিজ্ঞান বিভাগের শুরু। আর্থিক ও শিক্ষার পশ্চাৎপদ অঞ্চলের ছাত্র-ছাত্রীদের ঘন বসে উচ্চশিক্ষা গ্রহণের অনেকদিনের অভাব পূর্ণ হল।

ছাত্র-ছাত্রীদের পড়াশুনার সৃষ্ট পরিবেশ আজও ঠিক মত নেই। লাইব্রেরী আমাদের বেশ বড়। খেলাধুলা, পড়াশুনা ও সাংস্কৃতিক বিকাশের সুযোগ আছে। তবে এক্ষেত্রে আরও উন্নত ও সযত্ন হওয়া উচিত মনে করি।

বিভিন্ন জনগোষ্ঠির ছাত্র-ছাত্রীরা একত্র মিলে মহাবিদ্যালয়ের প্রাক্ষণ সদামুখরিত। অক্ষয় হওক আমাদের এই সুমহান ঐক্য।

আমাদের বিদ্যালয়টি প্রাকৃতিক সৌন্দর্য্যে পরিবেষ্টিত দক্ষিণ পশ্চিমে ঘননীল বনরাজি ও সাথে সাথে দুলালীর জলধারার প্রাণ গতি মহাবিদ্যালয়ের পরিবেশকে মধুরতর করে তুলেছে। আরও ভালহত যদি মহাবিদ্যালয়ের সম্মুখভাগ মধুজের মধ্যে প্রজাপতির আশ্রয় তৈরীহত। ছাত্র-ছাত্রীদের জন্য দীর্ঘ ২৫ বছরেও can-teen হলনা, হলনা অনেক। যা হয়েছে তাতেই পূর্ণহক আমাদের 'কপালী জয়ন্তী' উৎসব।

অধ্যক্ষ ও কয়েকজন অধ্যাপক মহাশয়ের মহাবিদ্যালয় সূচনা থেকে যে অবদান তা অনুন্নত অঞ্চলের ছাত্র হিসাবে আমি চিরকাল স্মরণ করব।

সবশেষে, যে শিক্ষার প্রদীপটি আমাদের পঁচিশ বছর জ্বলে উঠেছিল তা অনির্বান হোক ইহাই আমরা প্রার্থনা। ■

স্বাধীনতাপূর্ব অসমীয়া সাহিত্য : বাংলা সাহিত্যের সম্পর্ক

সন্তোষ কুমার ঘোষ
প্রবন্ধ, বঙালী বিভাগ

প্রতিবেশী সাহিত্য ভাবনার সঙ্গে পরিচিতির আগ্রহ বাংলা সাহিত্য চর্চায় একটি সাম্প্রতিক প্রবণতা। এই পরিচিতির তুলনাত্মক সাহিত্যালোচনার পদ্ধতি সাপেক্ষ নয়, দুটি প্রতিবেশী সাহিত্যের সহজ পরিচয় মাত্র। এই পরিচয়ের গৌরব সহনশীল মানসিকতায়, সহমর্মিতায়—সাহিত্য দুটির আপেক্ষিক অবস্থানে নয়। এই দৃষ্টিকোণ থেকে অসমীয়া সাহিত্যকে বর্তমান প্রবন্ধে দেখবার চেষ্টা করা হয়েছে।

প্রাক-স্বাধীনতা যুগে দুটি ভিন্ন রাজনৈতিক ও সামাজিক অবস্থার মধ্য দিয়ে অসমীয়া সাহিত্যের উদ্ভব ও ক্রমবিকাশ ঘটেছে। প্রথমতঃ উনিশ শতকের আরম্ভ পর্যন্ত আসামের রাজনৈতিক স্বাধীনতা অক্ষুণ্ণ ছিল। ১৮২৬ খ্রীষ্টাব্দ পর্যন্ত আসাম বৈদেশিক শত্রুর আক্রমণে কখনও পরাজয় স্বীকার করে নি। ফলে ১৮২৭ খ্রীষ্টাব্দে ইস্ট ইন্ডিয়া কোম্পানীর আসাম অধিকার করার আগ পর্যন্ত আসামে শিল্প সাহিত্য চর্চা চলে নিরুপদ্রবে এবং নির্বিঘ্নে। এই পর্বের অসমীয়া সাহিত্যরূপকে প্রাগাধুনিক সাহিত্য হিসেবে চিহ্নিত করা চলে। পরবর্তীকালে বৃটিশ অধিকৃত পরাধীন আসামে পরিবর্তিত রাজনৈতিক ও সামাজিক অবস্থায় নিরুপদ্রবে সাহিত্য চর্চা আর সম্ভব হয় নি। সুতরাং এই পর্বের অসমীয়া সাহিত্য মেজাজে, বিষয় বৈচিত্র্যে প্রাগাধুনিক সাহিত্য থেকে সম্পূর্ণ ভিন্নরূপ লাভ করে। এই পর্বের সাহিত্যরূপকে আধুনিক রূপ বলা যেতে পারে।

প্রাগাধুনিক অসমীয়া সাহিত্য :
প্রাচীন আসামের নাম কামরূপ। সমস্ত ব্রহ্মপুত্র উপত্যকা সাধারণভাবে কামরূপের অন্তর্গত ছিল। প্রাচীন অসমীয়া ভাষা এখানেই মূলতঃ গড়ে উঠে। বিভিন্ন পুরাণে কামরূপের উল্লেখ রয়েছে।

খ্রীষ্টীয় ৭ম শতকে বানভট্টের হর্ষচরিতে কামরূপের রাজা ভাস্কর বর্মণ হর্ষবর্ধনকে পুণ্ড্র উপহার দিয়েছিলেন বলে উল্লেখ রয়েছে। পুণ্ড্রগোল্ডে সংস্কৃতে লেখা। পুরাণে কামরূপের উল্লেখ এবং সংস্কৃত পুঁথির এই নিদর্শন থেকে সহজেই বলা চলে যে প্রাচীন আসাম এই হিন্দু সংস্কৃতির সূত্রে আর্য্যবর্তের সংগে যুক্ত ছিল। হিন্দু-বৌদ্ধ-মুসলমান যুগে বাংলা দেশের ভৌগোলিক সীমা উত্তর-পূর্বে ব্রহ্মপুত্র নদ উপত্যকা পর্যন্ত বিস্তৃত থাকায় প্রাচীন আসামও বাংলাদেশের সংগে যুক্ত ছিল। দুটি দেশের ভৌগোলিক সীমা নির্ণয় অবশ্যই ইতিহাসের বিষয়। আমাদের বিচার্য বাংলা ও আসামের সাহিত্য সম্পর্ক। পরবর্তীকালের অসমীয়া কবিতা থেকে একটি প্রাসঙ্গিক উদ্ধৃতি—

কোন সৰু কোন বৰ, দুই ভাই ভনী
অসম বঙাল দুয়ো যুঁজে কাল গণি।
(জুবনী : পদ্মনাথ গোহাঞি বৰুয়া)
কবির কাছে আসাম ও বাংলা দুই যমজ ভাই বোন। এই স্বীকৃত সম্পর্কই সত্য।

প্রাচীন আসাম তন্ত্রমন্ত্রের দেশ হিসেবে আমাদের পরিচিত। সংস্কৃত সাহিত্য সৃষ্টির পাশাপাশি এই মন্ত্রগুলি লৌকিক অসমীয়া ভাষা ও সাহিত্যের প্রথম নিদর্শন। প্রাচীন অসমীয়া ভাষার পূর্বরূপ হিসেবে মন্ত্রগুলি চিহ্নিত।

এরপর অসমীয়া ভাষায় রচিত সাহিত্যের নিদর্শন হিসেবে যে গ্রন্থ তা চর্যাচর্য বিনিশ্চয়। বাংলা ভাষায় রচিত প্রথমগ্রন্থও এইটি হওয়াতে প্রাচীন অসমীয়া ও বাংলা সাহিত্য একটি স্বীকৃত সাধারণ ভূমির উপর এসে দাড়ায়।

খ্রীষ্টীয় ত্রয়োদশ চতুর্দশ শতকের মধ্যবর্তী কালের বিভিন্ন রাজনৈতিক ঘূর্ণি হাওয়ায় বাংলা সাহিত্যের উল্লেখযোগ্য নিদর্শন পাওয়া যায় না। অপর পক্ষে আসামে এই সময় (১৩শ-১৪শ খ্রীঃ) সম্ভবতঃ রাজনৈতিক স্থিতাবস্থার জন্য স্থানীয় রাজানুকূলে অসমীয়া ভাষায় উন্নতমানের সাহিত্যসৃষ্টি সম্ভব হয়েছিল।

খ্রীষ্টীয় ত্রয়োদশ শতকে কামরূপ রাজ্যের সীমার প্রসারণ ঘটে এবং পশ্চিম আসামে কামতাপুর নামে রাজ্যের সৃষ্টি হয়। উল্লেখ্য যে বর্তমান গোয়ালপাড়া, কুচবিহার এবং রংপুর এই রাজ্যের অন্তর্ভুক্ত ছিল। এই কামতাপুরের রাজা দুর্লভনারায়ণের পৃষ্ঠপোষকতায় উন্নত অসমীয়ায় কিছু অনুবাদ সাহিত্যের সৃষ্টি হয়। এই পর্বের অসমীয়া কবিতা হলেন — হেম সরস্বতী, মাধব কন্দলি, হবিবর বিপ্র এবং কবিরত্ন সরস্বতী অনূদিত সাহিত্যগ্রন্থগুলি— 'প্রহ্লাদ চরিত', সপ্তকাণ্ড রামায়ণ, লবকুশর যুদ্ধ, বক্রবাহন যুদ্ধ এবং জয়দ্রথ বধ।

কাব্যগুলি অসমীয়া ভাষায় লেখা। সুতরাং প্রাসঙ্গিকভাবেই লিপির প্রশ্ন আসে। অসমীয়া লিপি বঙ্গ লিপিরই অনুরূপ। এই লিপি সাদৃশ্যের জন্য অসমীয়া পাঠকের বাংলা সাহিত্য পাঠে কিংবা বাঙালী পাঠকের অসমীয়া সাহিত্যপাঠে কোন অসুবিধে হয় না। প্রসঙ্গত উল্লেখযোগ্য যে অসমীয়া সাহিত্যের বাংলা অনুবাদ কিংবা বাংলা সাহিত্যের অসমীয়া অনুবাদ অন্য দুটি প্রাদেশিক সাহিত্যের অনুবাদ কর্ম অপেক্ষা অনেক কম। এর একমাত্র কারণ এই লিপি সাদৃশ্য। এই লিপি সাদৃশ্য অসমীয়া ও বাংলা সাহিত্যকে যত পরস্পরের কাছাকাছি আনতে পেরেছে তত আবার বিভ্রান্তিরও চেষ্টা করেছে। এই লিপি এবং ভাষা সাদৃশ্য থেকেই বাংলার কামরূপী উপভাষা সম্পর্ক যথেষ্ট বিতর্কের সূত্রপাত ঘটেছে। শ্রদ্ধেয় দীনেশচন্দ্র সেনের ময়মনসিংহ গীতিকায় কামরূপ ও গোয়ালপাড়ার কিছু লোকগীতি বাংলার লোকগীতি হিসেবে সংগৃহীত হয়েছে। নীচে গোয়ালপাড়া ও কামরূপ অঞ্চলের দুটো লোক-গীতির নমুনা লক্ষ্য করা যাক—

ক. আজি গেইলে কি আসিবেন মোৰ মাহত বকুবে।
হস্তি নবান হস্তী চৰাণ কাকুঠা বাঁশেৰ তলে
কি সাপে দংশিলে মাহতক কয়া যাও বা মোৰে বে।
(গোয়ালপাড়ার গৌৰীপুৰ অঞ্চলৰ)

খ. দিওৰে বিদায় অ' হৰ ময় যাও বাপেৰ বাৰী;

গৌরী কাতব কবে চবণেতে ধবি
তুমি বিদায় দিলে প্রভু আমি যাইতে পারি।
(কামাখ্যায় প্রচলিত লোকগীতি)

এরপর অসমীয়া সাহিত্যের যুগান্তর আনলেন যিনি তিনি মহাপুরুষ শ্রীমন্ত শঙ্করদেব (১৪৪৯-১৫৬৮ খ্রীঃ) বিপুল আয়তনের সাহিত্য সৃষ্টিকরে তিনি অসমীয়া সাহিত্যকে একটি দৃঢ়ভূমিতে দাঁড় করিয়ে দিলেন। শঙ্করদেব এবং তার ভক্তবৃন্দের সৃষ্ট সাহিত্য অসমীয়া সাহিত্যে শঙ্করী-সাহিত্য হিসেবে বিশেষভাবে চিহ্নিত। বঙ্গ সংস্কৃতি এবং বঙ্গ সাহিত্যে শ্রীচৈতন্যদেব যেমন যুগান্তর অসমীয়া সাহিত্যে তেমনি শঙ্করদেব। চৈতন্যদেব নিজে কিছু লেখেন নি - শঙ্করদেব তার ব্যতিক্রম। শঙ্করদেব একাধারে কবি, গীতিকার, অনুবাদক এবং নাট্যকার। শঙ্করদেবের সাহিত্য প্রধানতঃ ধর্মীয়। ভাগবত পুরানের আদর্শে বিশ্বভক্তির উপর জোড় দিয়ে বৈষ্ণব ধর্মের প্রচারই ছিল তাঁর সাহিত্যের বিষয়। তাঁর 'দশম' ও 'কীর্তন' যথাক্রমে শঙ্করদেবের গীত ও অনুবাদের কাব্য। 'কালিয়দমন', রামবিজয়, পারিজাত হরণ, কল্মষীহরণ, ইত্যাদি নামে মোট ছয়টি নাট পালা রচনা করেছিলেন।

অসমীয়া শঙ্করী ভক্তিমূলক সাহিত্যের ভাষার কাঠামো মূলতঃ অসমীয়া। শব্দসম্ভার অসমীয়া। তবুও সামগ্রিকভাবে তা ব্রজবুলি ভাষার অনুসারী। যেমন,

আওত এ কানু সুবতি চবাই
বঞ্জিত ধেণু বেণু বেণু বজাই।
শিবে শিখণ্ডক গণ্ড কুণ্ডল ডোলায়ে
উবে হেমহাব হিয় হিব মঞ্জীৰ বুবা এ।
(শঙ্করদেবের পদ)

শঙ্করদেবের নাটক অঙ্কীয়া নাট হিসেবেই পরিচিত। এই অঙ্কীয়া নাটগুলির ভাষা গদ্য ব্রজবুলি। এই ব্রজবুলি গদ্যের সৃষ্টি শঙ্করদেবের অবিস্মরণীয় কীর্তি। তাঁর কালিয়দমন নাট থেকে একটু নমুনা দেয়া হলো।

'ঐচন লীলা কৌতুক নৃত্য কবিত্তে গোপাল সহিত শিশুসব কালিন্দী হৃদক সমীপ পাওল। সে বিষময় পানি নজানি পবম পিপাসে পীড়িত হয়। সবই হৃদক জল উদবভবি পান কবল ততকাল ... বিষজ্বালা লাগিয়ে চেতন হবল।'

বাংলা বৈষ্ণবপদাবলী সাহিত্যেও ব্রজবুলি ব্যবহৃত হয়েছে। তাই অসমীয়া শঙ্করী সাহিত্যের পাঠ এক রসায়নে বাঙালীর অসুবিধে নেই। আবার প্রাক চৈতন্য যুগে বাঙালীর বিশ্বভুক্তি আশ্রিত সাহিত্যভাবনার সঙ্গেও পরিচয় রয়েছে।

প্রাগাধুনিক যুগের ভক্তিরসপ্রসূত অসমীয়া সাহিত্যের এই ধারাটি বৃটিশ শাসনকালে সমকালীন রাজনৈতিক ও সামাজিক অবস্থায় এবং বাংলার নবজাগরণের সরাসরি প্রভাবে ক্রমে ক্ষীণ হতে থাকে।

আধুনিক রূপ : (১৮২৬-১৯৪৭) খ্রীষ্টাব্দ এই দীর্ঘ ১২০ বছরের অসমীয়া এবং বাংলা সাহিত্য জাতীয়তাবোধ, প্রকৃতি ও ব্যক্তি চেতনার সমন্বয়ে এক সর্বোপরি সমকালীন বাংলা সাহিত্যের প্রত্যক্ষ প্রভাবে যে নতুন রূপ পরিণতি লাভ করে সেইটাই তার আধুনিক রূপ। এই পর্বে অসমীয়া সাহিত্যের যাত্রাপথ মোটেই মসৃণ ছিল না। নানা প্রতিকূল রাজনৈতিক ও সামাজিক পরিস্থিতির

মধ্যদিয়ে পথ চলে তবেই সে আধুনিক হতে পেরেছে। আসামে সমকালীন রাজনৈতিক ও সামাজিক জীবনে দ্রুত ঘটে যাওয়া যে কটি ঘটনা আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যের পটভূমি রচনা করেছিল তার অন্যতম হলো-

- ১) ১৮২৬ খ্রীষ্টাব্দে আসাম ইংরেজ শাসনাধীনে আসে।
- ২) নতুন শাসন ব্যবস্থায় সমাজে অসমীয়া মধ্যবিত্ত শ্রেণীর উদ্ভব।
- ৩) ইংরেজ রাজত্বে কোলকাতা আসামের প্রশাসনিক দপ্তর হওয়া এবং আসাম প্রশাসনে ইংরেজ আনুকূলে বাঙালীদের কর্তৃত্ববৃদ্ধি।
- ৪) আসাম কোলকাতা বিশ্ববিদ্যালয়ের অধীনে আসে। ফলে অসমীয়া শিক্ষার্থীদের কোলকাতায় জীবন যাপন।
- ৫) আসামের সমস্ত শিক্ষা প্রতিষ্ঠানে শিক্ষার মাধ্যম হিসেবে ১৮৭২ খ্রীষ্টাব্দ পর্যন্ত বাংলা ভাষার প্রচলন।
- ৬) ১৮৩৯ খ্রীষ্টাব্দে উইলিয়ম বক্সনের অসমীয়া ব্যাকরণ A Grammar of the Assamese Language-এ অসমীয়া ভাষাকে বাংলার উপভাষা হিসেবে দেখানো।

বলা বাহুল্য অসমীয়া ভাষা সংস্কৃতির বিকাশে এই পটভূমিকটি মোটেই সহায়ক নয়। উপরের কয়েকটি ঘটনা স্পষ্টত অসমীয়াভাষা সাহিত্যের মর্যাদাহানি ঘটায়। স্বাভাবিক কারণেই সদ্যজাত অসমীয়া মধ্যবিত্ত শ্রেণীর মানুষের মধ্যে তার প্রতিক্রিয়া লক্ষ্য করা গেল। ফলে অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য তথা সাংস্কৃতিক ক্ষেত্রে পরবর্তী ২০ বছর যেমন অত্যন্ত সঙ্কটের তেমনি আবার উত্তরনেরও। স্বদেশে ভাষা সাহিত্যের উপর নিজ নিয়ন্ত্রণ হারিয়ে অসমীয়া যুবমানস যখন হীনমন্যতায় ডুগছিল ঠিক সেই সময় ১৮৩৯ খ্রীষ্টাব্দে মিশনারীদের প্রচেষ্টায় আসামে অসমীয়া মাধ্যম স্কুলের প্রতিষ্ঠা হয় এবং অসমীয়া ভাষায় স্কুল পাঠ্য বই প্রকাশিত হতে থাকে। এই সময় কোলকাতায় শিক্ষিত অসমীয়া ছাত্ররা বাংলা সাহিত্যের নবজাগরণের প্রত্যক্ষ অভিজ্ঞতায় জাতীয়তাবোধে উদ্দীপ্ত হতে থাকে। বিভিন্ন সাহিত্য সমিতির মাধ্যমে এবং কোলকাতা থেকে প্রকাশিত অসমীয়া ভাষায় পত্র পত্রিকায় প্রচুর সাহিত্য সৃষ্টি হতে থাকে। অসমীয়া জাতীয় চেতনার এই উন্মেষপর্বে তিনটি সংবাদপত্রের ভূমিকা অত্যন্ত গুরুত্বপূর্ণ। 'অরুণোদয়' (১৮৪৬-৮০), জোনাকী (১৮৮৯-৯৫, ১৯০১-১৯০৩), আসাম বন্ধু (১৮৮৫-১৮৮৬) প্রভৃতি সাময়িক পত্র অসমীয়া ভাষায় পাশ্চাত্য সাহিত্য দর্শন, বিজ্ঞান, ভাষা বিষয়ক নানা প্রবন্ধ প্রকাশিত হতে থাকে। অসমীয়া সাহিত্য সম্রাট লক্ষ্মীনাথ বেজবরুয়া (১৮৬৮-১৯৩৮), পদ্মনাথ গোহাঞি বরুয়া (১৮৭১-১৯৪৬) হেমচন্দ্র গোস্বামী (১৮৭২-১৯২৮) প্রভৃতির নিরলস প্রচেষ্টায় উনিশ শতকের অসমীয়া সাহিত্য পল্লবিত হয়ে উঠে। উল্লেখযোগ্য যে এই সময়ের অসমীয়া কবি সাহিত্যিকের অত্যন্ত সংগতকারণে বাংলা সাহিত্য থেকেই প্রধানতঃ তাদের উপাদান সংগ্রহ করলেন। অনিবার্য কারণে প্রাগাধুনিক অসমীয়া সাহিত্যের ও বাংলা সাহিত্যের যে যোগসূত্রটি প্রায় ছিন্নহতে চলেছিল এবার তা দৃঢ়তর হলো। এই পর্বের সাহিত্য দৃষ্টির সম্পর্ক লক্ষ্য করা যাক।

মধুসূদনের অমিত্রাক্ষর ছন্দে প্রবর্তন বাংলা কাব্যে আলোড়ন তুলেছিল। এই পর্বের অসমীয়া কাব্যে অমিত্রাক্ষরের প্রচলন লক্ষ্য

করা গেল।

যি ছন্দে গাইলা-বহুমধুময় গীতি
তব অনুগ্রহে অতি প্রিয় পুত্র তব
শ্রীমধুসূদন, বঙ্গ কবি কুলমনি,
অতি দূরাকাঙ্ক্ষা কিন্তু করিছোঁ মন,
হীন আমি শ্বেতভূজে।

মধুসূদনের মত অমিত্রাক্ষর ছন্দ প্রয়োগে কাব্য রচনার জন্য অসমীয়া কবির বিনীত প্রার্থনা ধ্বনিত হয়েছে। চন্দ্রধর বরুয়ার মেঘনাদবধ ও তিলোত্তমা সম্বন্ধ নাটকে মধুসূদনের প্রভাব অতি স্পষ্ট। অসমীয়া 'চনেট' মধুসূদনের চতুর্দশপদাবলীর আদর্শ গঠিত। প্রসঙ্গত ৩০ বিরিঞ্চি বরুয়ার একটি উক্তি স্মরণ করি-

'In plot development and characterisation both the dramas disclose influence of Michael Madhusudan Dutta.' (Assamese Literature).

অন্যান্য প্রাদেশিক সাহিত্যের মত অসমীয়া সাহিত্যেও রবীন্দ্র সাহিত্যের ঐশ্বর্যের বিচ্ছুরণ ঘটে এবং তা সক্রিয় অনুসরণে যেমন মই আকাশত পাতি কাণ

আজি শুনিছোঁ নুশুনা গান
(সূর্যকুমার ভূঞা)

কিংবা সত্য যি সুন্দর যাব অনন্ত যৌরন
তাবেই বুকুত মই পাতিলো কানন। (সুঃ ভুঃ)
অসমীয়া কবিতা রবীন্দ্র নাথের এবং মধুসূদনের প্রভাবে পরবর্তী

সময়ে চন্দ্রকুমার আগরওয়ালার গীতি কবিতায় সার্থক রূপলাভ করে। এই পর্বের প্রখ্যাত ঔপন্যাসিক রজনীকান্ত বরদলৈর উপর বঙ্কিমচন্দ্রের প্রত্যক্ষ প্রভাব লক্ষ্য করে ৩০ বিরিঞ্চি কুমার বরুয়া মন্তব্য করেছেন-

'That the works of Walter Scott and Bankim Chandra Chatterjee moved him to appreciate the beauty of hills and vales of his own land'.

এই সময় ৩০ সূনীতি চট্টোপাধ্যায়ের OBDL এর প্রত্যক্ষ প্রভাবে অসমীয়ার ভাষাতত্ত্বের আলোচনার সূত্রপাত ঘটে। ৩০ বাণীকান্তকাকতির ভাষাতাত্ত্বিক গবেষণা গ্রন্থ অসমীয়া ভাষা এবং সাহিত্যে এক বিশেষ সম্পদ।

প্রাক স্বাধীনতা যুগের অসমীয়া সাহিত্য এবং বাংলা সাহিত্য পাশা পাশি পথ চলে স্বাধীনতার যুগে পৌঁছে যায়। দুটি সাহিত্যের পারস্পরিক সম্পর্ক সেখানে দেয়া নেয়ার ভিত্তিতে আরও সুদৃঢ়। ■

গ্রন্থপঞ্জী

- ১) ৩০ সুকুমার সেন : নট নাট্যনাটক
- ২) S.K. Bhuyan : Studies in the Literature of Assam
- ৩) ৩০ অসিত বন্দ্যোপাধ্যায় : বাংলা সাহিত্যের ইতিবৃত্ত।
- ৪) অসম প্রকাশন পবিসদ : আসামবন্ধু
- ৫) সধাকর চট্টোপাধ্যায় : রবীন্দ্রনাথ ও ভারতীয় সাহিত্য
- ৬) অসম সাহিত্য সভা : কামরূপী লোক গীতি সংগ্রহ

“শিশু মানেই মানুষ। আর তাকে পবিপূর্ণ মানুষ রূপে গড়ে তুলতে প্রত্যেক শিশু সাহিত্যিককে নুতন করে ভাবতে হবে তাদের হাতে তুলে দিতে হবে আদর্শ শিশু সাহিত্য। জাগিয়ে তুলতে হবে শিশুর পিতাকে, যে পিতা ঘুমিয়ে রয়েছে শিশুর অন্তরে। প্রতিটি মানব শিশুর মধ্যে প্রত্যক্ষ করতে হবে বালক কৃষ্ণকে।” (শিশু-সাহিত্য প্রসঙ্গে)

অধ্যাপক স্বদেশ সাহা
বিজ্ঞানী মহাবিদ্যালয় আলোচনী
তৃতীয়া সংখ্যা, ১৯৭৮-৭৯

ENGLISH SECTION

WHAT IS GRAMMAR?

Dr. B. N. Lahiri,
Retired Lecturer, Bongaigaon College, Bongaigaon

1.1 The question put up above may appear to be too trivial to ask, since everybody who has had a few years' schooling knows what grammar is. It is believed that grammar teaches one to speak and write a language or languages correctly. Every traditional grammar book discusses the classification of words into various parts of speech, studies the different forms of words (morphology) and the rules of combination of words in sentences (syntax).

1.2 The question may be asked : What sort of grammar does a child of four or five use when he speaks his native language correctly? Surely such a child has not received any training in formal grammar. It may be said, of course, that he imitates the speeches of his elders and, in uttering the sentences of his language, he unconsciously uses the grammar that he has imbibed simply through listening, but such an explanation does not take us far. Consider, for example, the case of a child who, while being brought up in an educated family, comes out with a sentence like the following :

(I) Mother good.

It is unlikely that the child was ever heard (good' spoken by his educated parents. If we assume that he has not heard it spoken by the servants of the house either, then it is clear that he himself has produced the word probably on the analogy of the other verbs of English which form their past tenses by the addition of 'ed'. If we consider, again, the sentences spoken by the child, we will find that he utters sentences he has never heard. It appears, then, that the child has already internalized in himself a sort of grammar which helps him to operate on a finite set of words (words which he hears spoken around him) with a finite set of rules (e.g. Rules of past tense formation in English, rules of ordering words and phrases in English and the like) to generate an infinite set of sentences.

1.3. What has been said above may appear to be intolerably speculative but that this is not so in fact will be clear if we consider the meaning of the word 'generate' as used in Mathematics and Formal Logic.

To take a simple example from Mathematics, we may build up an infinite set of positive integers with the help of the following rules of formation :

- (i) 1 is a positive integer. (ii) If n is a positive integer, $n+1$ is a positive integer. Here we start with a stated basis—the positive integer 1 and then perform the operation of addition on it. The first rule gives us the first positive integer 1 and when we apply the second rule, (i.e. perform the operation of addition on the first positive integer for the first time) we have $1+1$ i.e. 2, which is the second positive integer. The second application of the rule to the result of the first application gives us $(1+1)+1$ i.e. 3 and so on.

The point to note is that the second rule is recursive i.e. it can be applied any number of times. The generation of an infinite set of positive integers is possible because of the recursive nature of this rule.

1.4. Let us now turn to Formal Logic. In the propositional calculus, for instance, we start with a system of 'primitives', i.e. propositional variables and certain operations and then formulate the rules of formation of all well-formed formulas.

The primitives are :

- (i) Propositional variable : p, q, r, \dots
- (ii) Monadic operator : (negation) (This operates on a single proposition, for example : $\sim p$)
- (iii) Dyadic operators : $V(=or), (=and), (=implication \text{ etc. These operate on two propositions.)$

The following rules of formation completely and precisely specify the set of all well formed formulas of the propositional calculus :

- (i) A variable standing alone is a well-formed formula (a well-formed formula is called 'wff' for short.)
- (ii) If x (x stands for any proposition like $p, q, r, \text{ etc.}$) is a wff, $\sim x$ (i.e. the negation of X) is a wff.
- (iii) If x and y are wffs, then x and y with a dyadic operator between them and the whole enclosed in brackets is a wff.

These rules generate all the well-formed formulas of the propositional calculus. For example, $\sim p$ is a

well-formed formula because by the rule (i) p is a wff and by the second, $\neg p$ is also well-formed. Similarly $(p \cdot q)$ (i.e. the conjunction of two propositions p and q) is well-formed by rules (i) and (iii) and so also are $(p \vee q)$ (i.e. p or q) and $(p \supset q)$ (i.e. p implies q) By combining and recombining the well-formed formulae with the help of recursive rules of formation, we can generate very complex formulae and also an infinite set of wffs in the propositional predicate calculus.

1.5 On the analogy of Logic (which is an artificial language) we may perhaps understand the nature of the generation of an infinite set of sentences in a natural language like English. If we look upon the sentences of natural languages as the propositions of Logic (the analogy, of course, does not hold far) and monadic and dyadic operators of Logic as the negation and conjunctions of the natural languages, we can generate an infinite set of sentences in the way Formal Logic generates an infinite set of wffs. This is made possible by the fact that many of the rules of formation of sentences in the natural languages are recursive like those of Logic and Mathematics, i.e. these rules can be applied any number of times. A five or six-year-old child, for example seems to apply the same sort of rule when he 'operates' on a sentence like :

(2) That's a boy.
and goes on inserting adjectives before 'boy' in the way shown below:

(3) That's a bad, big, fat.....boy.

Insertion of adjectives in this way will generate an indefinite set of sentences since theoretically there is no limit to the number of adjectives that may be inserted between the determiner and the noun in English. Therefore if an English sentence contains an adjective, it is always possible to construct another with $n + 1$ adjectives. Consider, for example, the following advertisement published in an English news paper :

(4) Why do you think we make Nuttall's Mintoes such a devilishly smooth cool creamy minty chewy round slow velvety fresh clean solid buttery taste?

Just think of the large number of sentences that will be generated through the permutation and combination of this large number of adjectives! When the English child grows up he makes sentences which exemplify other recursive rules of formation. One such rule is the coordination rule which

generates rightbranching sentences i.e. sentences which expand to the right. This rule is a little more complex version of the adjective-insertion rule underlying the sentences (3) and (4) above and may be illustrated as follows :

- (5) I saw John.
- (6) I saw John and Peter (first application of the co-ordination rule.)
- (7) I saw John and Peter and their friend (second application.)
- (8) I saw John and Peter and their friend and another man (third application.)

And so on.
The growing child makes sentences which exemplify still more complex recursive formation-rules. He may, for instance, frame sentences which are left-branching i.e. which expand to the left. For example, he may 'operate' on the sentence :

(9) This is the house that Jack built.
by embedding it in the more complex sentence :

(10) This is the boy that lived in the house that Jack built.

(11) This is the dog that chased the boy that lived in the house that Jack built.

The embedding may be continued ad infinitum, which shows that no one can make the longest sentence in English, and that the set of sentences in a natural language like English is infinite.

1.6 We may look upon the generation of well-formed sentences of a natural language like English in another way.

We may assume that a child first learns a simple, affirmative and active sentence and then 'operates' on it with a number of transformational rules to generate negative, interrogative, passive, negative-interrogative and interrogative-passive sentences. We may assume, for example, that a child, while forming a negative sentence, starts with the rule :

- Add 'not' or 'n't' to the verb in the affirmative sentence. The child soon finds that the rule generates sentences like the following :
- (12) The boy is not good.
- (13) He hasn't a book.
- (14) She may not go.
- (15) He goes not.
- (16) Father ate not.

The child soon finds that sentences (15) and (16) are not well-formed according to grammatical rules of the kind of English

spoken by his elders. (15) and (16) were, however, perfectly acceptable sentences in the 16th-17th century-English, in the kind of English written by Shakespeare, for example. These sentences may still be attested by the speakers of certain dialects and registers of modern English.) The child, through further exposure to language, soon modifies his rule as follows :

Add 'not' or 'n't' to the auxiliary element in the verb in the affirmative sentence and if there is no auxiliary verb in the affirmative, supply one in the form of do or 'does' or 'did', and add 'not' or 'n't' to it.

This rule will generate the acceptable negative sentences of modern English.

We may also consider the generation of integration of interrogative sentences of English. The child may formulate the rule of questionformation in the following way :

Invert the subject and the verb of the affirmative sentence to frame a positive question.

This rule will generate sentences like the following :

- (17) Is he ill?
- (18) Can you do this?
- (19) Will he go?
- (20) Went he there?
- (21) Eats he meat?

(It may be mentioned that (20) and (21) occur in Shakespeare English)

As in the ease of negative sentences, the child will modify the rule in the light of further linguistic experience and the rule reformulated will stand thus :

In order to frame a (positive) question invert the subject and the auxiliary verb and when there is no auxiliary verb in the statement to be transformed into a question, supply one in the form of 'do' or 'does' or 'did'.

We may perhaps look upon the simple, affirmative, active sentences of English as 'primitives' of the linguistic system of the child. The child 'operates' on these 'primitives' with the transformational rules (question transformation, negative transformation, relativization etc.) and generates an infinite set of sentences.

1.7 The above account of the English child's language acquisition will no doubt appear extremely absurd to many. Many will think that such a theory implies that every (English) child is born with a copy of transformational generative grammar tucked inside its head. It would certainly be absurd to suppose that the child proceeds to

learn his language consciously with the help of a grammar in the way described above. The child's learning his language in the first few years of his life is largely unconscious. The child has an innate capacity to generalize on the basis of his limited experience, but the processes of generalization remain largely below the level of his awareness. However, when we try to understand these processes, we have to describe them in terms of a grammatical theory and in our case, we have adopted the framework provided by the Transformational Generative Grammar of Noam Chomsky of America.

Many of the facts of the first language-acquisition cannot in fact be understood except on the hypothesis of an innate structure peculiar to the human child predisposing him to learn his native language (or, for that matter, any language) in an unconscious, mysterious and little understood way in the first few (five or six) years of his life. It will not do to suppose that the child learns a language through memory only. The sentences of a language, as we have already said, constitute an infinite set. It has been calculated, for example, that the number of sentences that can be formed in English with twenty words will be 1030. Just think of the huge number of sentences that are possible with a greater number of words. These sentences can never be presented to the limited linguistic experiences of the child and so the question of learning them by rote does not arise.

The fact that a child of ordinary intelligence learns, without any schooling, his native language with extraordinary rapidity also points to the mystery of language acquisition.

Consider also the fact that a baby placed in any linguistic community will learn the language of that community. This shows that the child is not predisposed to learn anyone language rather than another. Can we account for this fact by positing a few characteristics common to all the languages of the world (i.e. linguistic universals) which are present in the human child's brain in the form of innate dispositions and are not, therefore, required to be learnt afresh by the child and also by positing a few other features which are specific to each language and, therefore, need to be learnt by child-learners?

Although this hypothesis accounts for the rapidity of the child's learning and also the case with which he learns any language to which he is exposed in the first few years of his life, it is rejected by many linguistics as too 'mentalistic'. This fascinating hypothesis has been put forward

by Chomsky who has revived the rationalist theory of knowledge of Des Cartés and the other rationalist philosophers (the theory of innate ideas) in an attempt to explain the facts of language acquisition.

- 1.8. The question, 'what is Grammar?' is not, therefore, a trivial one. Grammar is not exactly the sort of thing we are taught at school. Grammar turns out to be a sort of device (in a metaphorical sense) for generating the infinite set of sentences that make up a natural language. Nobody has yet been able to understand fully the working of a natural. Consequently, the nature of the grammar that generates the sentences of such a language remains largely mysterious. This is, of course, as it should be. If the human mind can still remain a mystery and can offer a fascinating subject of study, why not language and its grammar which are but the products of the human mind? ■

Bibliography

- Chomsky, N. Language and Mind, New York : Harcourt, Brace and World, 1968.
 Cartesian Linguistics : A Chapter in the History of Rationalist Thought, New York and London : Harpar and Row, 1966.
 Aspects of the Theory of Syntax, Cambridge, Mass : MIT press, 1965.
 Syntactic Structures. The Hague : Mouton, 1957.
 Lyons, John. Chomsky, London : Fontana books, 1970.
 Reichenbach, H. Elements of Symbolic Logic, New York : Macmillan, 1948.

From Bijni College Magazine

1st Issue 1974-75

For whom the thunder claps?

I know not

They say all thunder does not make a shower.

*How long it is for the wind and the rain in
this withered bower?*

(Poor Poor Dumb Mouths—
By Prof. G. N. Roy)

HOW TO BE A GOOD TEACHER

Satyanath Das,
Principal, B. H. College, Howly.

It is said that, a good teacher is born and not made. This is, however, a broad generalisation. How far this observation applies to each man or woman in this profession needs to be examined. But one thing is certain that, a teacher may become successful and effective by sincerity and devotion to his duty and continuous learning. What is needed most is love and loyalty to the profession, a little bit of sacrifice—physical, mental and material—a strong will and determination, inspired by the noble spirit of service to the society. It is this realisation of one's social responsibility that makes one a good, ideal teacher. Duty without social accountability, service without any lofty ideals are the factors mainly responsible for the present day degeneration of our social, educational and moral values.

Teaching is not a science; it is an art. It is more like painting a picture or making a piece of music. One must throw one's heart into it. Heartlessness and indifferent attitude of a teacher to his profession is indeed a great crime. It has tremendous and far-reaching evil consequences. It not only ruins the present generation, but eats into the vitals of the generations to come too. The teacher is to build the future of the nation, not to destroy it. He is the torch-bearer, he is the real builder of the nation. His social responsibility is naturally immense. The society looked, is looking and will always look forward to the contributions of the teaching community as a whole in building the future of the nation.

Teaching is normally the best and the most satisfying calling. There are certain distinct merits and advantages in this profession. Thus leisure is one of the greatest rewards of being a teacher. The teacher can, if he so desires, very usefully utilise his leisure in fruitful pursuits.

The teacher's second reward is that, he is using his mind in valuable subjects. In this age of specialisation, the one pointed devotion of a teacher in his specialised branch of knowledge can do a great service to the nation, change the course of history and open up new horizon of knowledge.

The third reward of a teacher is something novel. It is the happiness of making something! It is creative happiness. He takes the living mind and moulds it. He is an artist per excellence. The pleasure of creating

something is genuine pleasure which normally a teacher or an artist can enjoy, none else.

The pertinent question in this discussion is, what makes a good teacher? In other words, what are the essential pre-requisites of a good and successful teacher?

The first and the most necessary of all is that, **the teacher must know his subject.** He should have thorough knowledge and clear understanding of the subject. To pass a subject in the examination is quite different from teaching the same subject in the class. Every good teacher has, therefore, to learn more and more about his subject every year, every month, every week, if possible. A good teacher has thus to be a good student also. He must keep himself well abreast of the everexpanding nature and scope of his subject. Not only this. He must have love, genuine love and interest for his subject.

The second essential condition is that, **the teacher must like his subject.** It is, of course, a fact that, every teacher dislikes some parts of his subject. But to dislike the subject as a whole, to condemn the futility of the study of the subject is something very painful. Such a teacher can never inspire his students nor can he derive satisfaction from teaching. It acts as a constant source of pains to him; it becomes a headache for him.

The third prerequisite of a good teacher is that, **he must like his pupils.** A teacher who dislikes his pupils is no teacher; he is a misfit to this noble profession.

It is also necessary that, a teacher should, so far as it is practicable, **know each of his pupils personally by name.** Every young people desperately desires to become real people, to be individual. They often try to be recognised as individuals. To impress upon such pupils, to influence them in any way, a teacher must convince them that, he not only knows them, he recognises them as individuals also.

Teaching is a test of will-power and determination. A teacher has to face so many odds. He has to overcome different kinds of resistance from different quarters. To begin with, the young donot like to work. They would be rather playing foot-ball (now-a-days Cricket) or watching TV programmes. Nor do they like authority. They are natural anarchists They prefer a

world without duties and responsibilities. But they have to be taught to respect the principle of authority.

Coupled with this, there is another blood-sucking problem. This is the problem of concentration. The young hates the idea of concentration. It is extremely painful and torturous for them. Observe a boy when preparing his home tasks when he thinks he is not observed. He would read five lines, then start drawing a funny picture then reading again ten lines more, then rearrange all his books in the table, then sharpen all his pencils and make a dash at the book and read ten lines more. But concentration has to be learned. It is to be learned at the school itself. The young have to be motivated and their talents properly channelised. This is a challenging task for the teacher.

Yet another necessary condition is **kindness**, **kindness for the pupils**. It is very difficult to teach anything without kindness. The pupils should feel that, the teacher wants to help them, wants them to improve, is very interested in their growth, is sorry for their mistakes and is pleased with their successes. This is indeed very tiring, but a good teacher has to undergo this ordeal for the benefit of the youngsters.

Every teacher dislikes some students. There is no denying the fact about this. But if he starts disliking all the pupils, this is something unthinkable; he should change his character. If he fails, it is better, nay, the best for the interest of all he quits the job. Kindness is the most effective instrument in dealing with the youngsters.

In addition to all this, **a good teacher should be**

always regular and punctual in attending his duties. There should be consistency in his profession and practice. He should be a positive thinking man; he should be an ideal and a source of inspiration to his pupils. He should also be a light-bearer and the most dependable guide for the pupils. A word of genuine inspiration and encouragement by a teacher can sometimes do miracle in the life of a pupil. It can change the very basic character of the pupil. The opposite is correspondingly ruinous. A builder should never be a destroyer.

Teaching is after all a very noble profession. An ideal teacher is respected any where and everywhere. He has a place of honour in the society. In this materialist society of to-day also, a good, ideal teacher commands love and respect from the society and his pupils as well. However rough and tough a pupil might be, he does not have that mental and moral guts to ill-behave a sincere and dedicated teacher. He is mentally very strong and morally indefatigable. Man with low moral, man sans service motive should not come to this profession. Such people with soul so dead pollute the whole academic atmosphere and bring in utter disrespect and dishonour to the profession itself. Such people are very dangerous. Society as a whole should be aware of such psedoteachers. Insincere and irresponsible teachers degrade social standard and negate the very cherished values of the society. ■

N.B. This article was Publish earlier in A.C.T.A. Annual Journal. 'Editor'

That wintry day,
you and me,
And the green wood tree
And the music of the
Solitary stream.

From "The Happy Past"
Sheikh Md. Abdus Salam
Bijni College Annual Magazine
7th Issue 1983-84

Indigenous Theories in Post-Colonial Indian Literature

Saroj Kr. Pasayat
Lecturer-in-English
Bijni College

The experience of colonialism has directly or indirectly shaped the lives of more than three quarters of the people living in the world to-day. It has created a chasm in the continuity, in every sphere of human activity, whether it is in the fields of politics, economy, society, education or art, culture and literature of the colonized people. The colonialization has strongly influenced and replaced the indigenous ideas and models with that of colonial concepts and rationality, which are basically Eurocentric.

Therefore, while post-colonial literature are emerging in its present form of a liberated literature out of the experience of colonialization, and asserting themselves by fore-grounding the tension with the imperial power and by emphasizing their differences from the assumptions of their imperial centres, it is inevitable and desirable that they should search for their own ancient indigenous theories and models, which will provide a more sensible and appropriate basis of analysis and evaluation.

Each post-colonial country once had or still has a native culture of its own. In case of India, there was the indigenous literary culture, which was highly developed and rich in both its oral and written form. Both the native languages and literature in India have the means and capability to provide a viable alternative to English and in the process shouldn't have fallen into the nexus of the power involving languages, literature and colonial culture left behind.

The creative development of post-colonial societies is often determined by the influence of the pre-colonial, indigenous culture and the degree to which it is still active. From this point-of-view, Indian literature is definitely lagging behind, as it has failed to frame its own Indigenous theories and concepts, and even lacks the aggressiveness in attempt, like Black-literature, whereas, in Indian diglossic cultures there is a body of traditional literary critical theories which provides a deep fund of hermeneutic concepts from which modern indigenous theories can draw inspiration and substance.

Indian indigenous criticism has had to form itself in relation to both the dominant modes of the colonizing culture, and an indigenous critical tradition atleast as old, if not older than that of Europe. The earliest existing work of Indian criticism in Sanskrit, the 'Natya Shastra of Bharat', dates back to 200 BC. and there

followed an unbroken tradition of commentary for some two thousand years. Literatures in other languages, such as Tamil and Urdu also have extensive and critical traditions. Critics like K. Krishnamoorthy, C. D. Narasimhaiah and C. N. Srivastav claim and prove the existence of a theoretical base common to all Indian literatures, including both post-Sanskrit and non-Sanskrit, a base that is itself the sign of an 'Indian sensibility'.

The present debate is how far these traditions can be adopted to the needs of modern criticism, and whether these terms like "rasa", "dhavani", "alanker" etc. are mere relevant and suitable than imported terms to the description of contemporary literatures in the Indian Vernacular language and Indian literature in English. But it is not a mere question of decolonialization, rather it is a finding out a continuity between the pre-colonial and post-colonial Indian literature. The alternative aesthetic models such as the compedium dhvani-rasa (suggestion-emotion) theory advanced by Krishna Rayan, is in part, a concern to reconstitute a sense of the "Indianness" of the texts considered and to assess their virtues by the standards and assumptions of an indigenous aesthetics. The Indian traditional indigenous aesthetic is more standardized and codified than any other in the post-colonial world, and being a product of the written culture, it shouldn't pose any problem for contemporary academic criticism. If applied properly, these traditional aesthetics and its concepts may prove to be a powerful tools for opening up the distinctive way of interpreting and understanding the contemporary Indian texts subsumed under imported critical and generic assumptions.

But the problem faced about the acceptance and applications of the Indigenous traditional aesthetics in post-colonial literature is the alternation and hybridization of Indian vernacular languages, effected by the presence of alternative discourse in English, rapid language change with industrialisation and by the impact of mass-media. Therefore, the concepts of the traditional aesthetics should be subjected to adaptation and change. They can be rediscovered and kept alive not only by academic study, but also by being moulded through use. In this context also the model of "Marga-desi" (Way-earth) presented by eminent critic U.R. Ananta Murthy can be cited. Here

he traces the relationship between Indian ancient language and modern vernacular as analogous to that of Latin and modern English.

The craze for trendy critical concepts of Europe and America has seldom prompted post-colonial Indian adademicians to look for a radical and innovative approach to their own ancient critical tradition. The sanskrit tradition moves from text to a general theory of literature, embracing not only an evaluation and interpretation of the text, but also a theory of production and consumption. In its "dhvani-rasa" theory equal stress is given on suggestive possibility within the text (dhvani) and the effect of the potential for meaning and feeling in the various realizers; reader/spectator, actor/author, 'character', who collectively embody the text's suggestion in realized emotional states (dhava), according to the traditional classification of emotions (rasas). This assertion of Indian criticism of literary practice as a dual site of

production and consumption proves more revolutionary than some of the modern theories from West. Therefore it is better for the post-colonial Indian literature to reclaim an alternative Sanskrit based aesthetics than indigenise imported theories and their terms which are ambiguous, impractical and insensible in the context of Indian culture. The success of the "Black-model", should inspire an aggressive and working Indian-model, in re-tracing, redefining and recreating the indigenous Indian theories to come out of the great amnesia called colonialisation. ■

Reference :

- (1) C.D. Narashimhaiah and C.N. Srinath (eds.) 'A Common Poetic for Indian literature'
- (2) Bill Ashcroft, Gareth Griffiths, and Helen Tiffin, 'The Empire Writes Back-Theory and practice in post-colonial literatures'
- (3) Ganesh Devi, —'After Amnesia'

"My book is closed;
I read no more,
Watching the five dance
On the floor."

or

"I have left my book;
I have left my room;
For I heard you singing
Through the gloom."

From "Goldenheir"
Shankaracharya Basumatary
B. A. 1st Year
Bijni College Annual Magazine
7th Issue 1983-84

A PROSPECT OF ECONOMIC DEVELOPMENT OF BIJNI SUB-DIVISION

Dinesh Chandra Dutta

Head of the department of Economics, Bijni College.

Gerald M.Meier defines economic development as "the process whereby the real per capital income of a country increases over a long period of time— subject to the stipulation that the number below an absolute poverty line does not increase, and that the distribution of income does not become more unequal."

To find the meaning of Meier's definition on economic development, and effort has been made to explore the issues of economic development of Bijni Sub-Division. Data shown here in are calculated from various departments of economic development of the Sub-Division.

1. Geographical area of Bijni Sub-Division :

Bijni declared as a Sub-Division on 29th September, 1989. Of course a total area of 4,86,812 Bighas and 11 Lechas. It includes a total of 342 Villages. The 'Bijni Revenue Circle' is the only Circle of this kind under the Sub-Division.

2. Population Pattern :- Table No. 1 shows the Population Pattern of the Sub-Division.

TABLE - 1.
Population Pattern of Bijni Sub-Division (1991 census)

Sl. No.	Items of Population	No of Population
1.	Total population	3,14,059 Persons
2.	Total rural Population	3,02,746 "
3.	Total Urban Population	11,313 "
4.	Total Plains tribal Population	1,01,239 "
5.	Total Scheduled Caste Population	36,228 "

Source :- S.D.O. (C) Bijni Sub-Division.

3. Development Community : Block and Town Committee :- Comprising two developmental blocks namely Borobazar Tribal Development Block and Manikpur Development Block, the Sub-Division has one Town Committee. Alongwith the Town Committee the two development blocks work for the up-liftment of economic condition of rural population.

The Borobazar development block which comes under BAC (Bodoland Autonomous Council) covers 218 villages and 18 Gaonpanchayats. On the other hand, Manikpur development block covers 141 villages and 15 Gaonpanchayats. SC/ST Population of the total

population under Borobazar Tribal Development block and Manikpur development block is approximately 50% and 17.41% respectively. The financial and physical target of these two blocks for the year 1994-95 are shown in the table II and III.

TABLE - II
Financial and Physical target for 1994-95 of Borobazar T.D. Blocks.

Sl. No.	Name of the Scheme	Financial target (In Lakhs)	Physical target (In lakhs/ Mandays)
1.	JRY (Jawahar Rozgar Yojna)	79'27	2'248
2.	M.W.S. (Million wells schemes)	19'63	0'633
3.	I.A.Y. (Indra Awas Yojna)	15'992	110 Units 0'129
4.	I.R.D.P. (Integrated Rural Development programme)	16'5	298 Nos.
5.	T.R.Y.S. E. M. (Training of Rural Youth for self Employment)	2'06	65 Nos.
6.	D.W.C.R.A. Development of Women and Children in Rural Areas	2'888	19 (in groups)
7.	20/ share of DRDA (District Rural Development Agency)	8'94	'20 Mandays.

Source :- B.D.O. Borobazar T.D. Block

TABLE - III
Financial and Physical target for 1994-95 of Manikpur Development Block.

SL. No.	Name of the Scheme	Financial target (In lakhs)	Physical Targets (In lakhs / Mandays)
1.	J.R.Y.	37'888	1'075 Lakhs M/Days.
2.	M.W.S.	16'358	0'527 "
3.	I.A.Y.	5'379	37 Units.
4.	20/- share of DRDA	8'94	20 Mandays.

Source :- B.D.O. Manikpur Development Block.

4. Agricultural Development:- Being the main source of livelihood agriculture shapes the economy of the Sub-Division. The following table gives evidence of the number of farmers and land area under the Sub-Division.

TABLE-IV
Number of Farmers and land area under Bijni Sub-Division.

Sl. No.	Items	Nos. of farmers/ Area of land.
1.	Total Farm Families	46447 Nos.
2.	Total Small Farmers	13229 "
3.	Total Marginal Farmers	17614 "
4.	Total Big Farmers	7028 "
5.	Total Landless Farmers	8576 "
6.	Cultivable Waste	2852 Hectares
7.	Fallow Land	9646 "
8.	Land under Non-Agricultural Use	881 "
9.	Total Forest Area	150 "

Source :- S.D.O. (Agriculture Department) Bijni Sub-Division.

The cropping intensity (i.e. cultivating land more than once in a year) under the Sub-Division is 160%. Modern technology and modern practices can help, provided they are made available to turn the general cropping pattern into high value crops and if it is applied, multiple cropping can be brought near to the agricultural business. If fallow lands could be brought under cultivation, the agricultural production would increase in Bijni Sub-Division.

High yielding varieties (HYV) which are of short duration have newly been introduced to increase agricultural production. Among the short duration varieties Aijong, Monohar Shali, Pankoj, Culture-1, IR-36, China-Boro varieties could meet the expectation in the production of paddy.

Due to disease susceptibility Pussa-221, and IR-8 varieties are not getting popularity among the farmers. Irrigation and fertilizer are the two main constraints of HYV programmes. Seasons based paddy cultivation like Aahu, Shali, Boro and Bao are the main type of cultivation to which the climate and soil the Sub-Division particularly suit though at present 320 "Pathar Parichalana Samities" are observing agricultural development, to erase the ignorance of the farmers towards HYV programmes, and to impart education at least one "Kishan Bidyapith" is necessary here. Bijni Sub-Division has been able to see the success of Rabi Crops like Mustard seed M-27 and Barun varieties. As the farmers use agricultural technology and fertilizer for the production of Mustard seed, Bijni Sub-Division is self sufficient in this field. The SC/ST farmers here enjoy the facilities of

agricultural technology at a subsidy rate supplied by Agriculture department. Apart from the crops mentioned already wheat two has an important place among food grains. Farmers get wheat seeds at a subsidy rate from the agricultural departments. But because of the inadequacy of irrigation coverage the actual production of wheat is marred. Among the newly introduced Rabi pulses Rajmah is one of which there is a prospect of a large production. A large amount of vegetables being exported to other places of Assam marks the self-sufficiency of Bijni Sub-Division in this respect. But what is to be regretted is the lack of adequate storage facilities for which results in the farmer's selling their perishable commodities at a very low price. This was the farmers are deprived of getting a justified price of their production. The middle businessmen earn profit at the vulanerability of the farmers.

Even though there is much scope for the development of horticultural and cash crops like Arecanut, Coconut, Lemon, Black Pepper, Pine Apple, Orange etc. the Sub-Division is poor in the production of fruits. Seeing the large scale production of lemon, a small scale industry like lemon squash industry can be set up here. People also feel the want of a horticultural Nursery here.

In Bijni Sub-Division there is a prospect of extension of new cultivation in the waste land which of course depends on some social facilities. To remove the hindrance in this regard each development block should have one model farm from which the farmers can learn to adopt better farming practices and new crops.

TABLE -V
Target fixed for 1994-95 under Bijni Agricultural Sub-Division.

Sl. No.	Name of Crop	Target (in Hectares)	Production
A.	Rabi Pulses :-	2690	1443
B.	Autumn Rice :-	17000	10500
C.	Winter Rice :-	25500	31469
D.	Summer Rice :-	2500	4585
E.	Pulse (Kharif) :-	360	177
F.	Pulse (Rabi) :-	4868	2881'3
G.	Kharif Oil Seeds :-	460	290'8
H.	Jute	2200	25520 Bales
	Mesta	320	1504 Bales

Source :- S.D.O. (Agriculture Department) Bijni Sub-Division

The HYV programmes require huge expenditure on inputs. Since most of the farmers are poor, to help them for this there is need of expansion of institutional credit facility which is so far as lacking here.

Agriculture and health of cattle go hand in hand. Improving of one means the improvement of the other. In each village a common grazing field is a must. To keep the live stock healthy the number of veterinary dispensary in Bijni Sub-Division should be increased. At present only 7 (Seven) veterinary dispensaries are working. They are at Bijni, Borobazar, Ulubari, Chamugaon, Amguri, Manikpur and Palengbari.

5. Forest Resources of Bijni Sub-Division :- Forest occupies about 150 hectares of total land where mainly sal, Khoir, Gamari, Bonsum, Titachap, Simul, Karoi, Ajhar etc. these are to be found. Their values in their multipurpose use. They are used not only in construction and furniture making but also they provide with household fuel to the people. Elephants, deers, different species of birds like peacock, parrot inhabit the forest. The Government has taken necessary steps in afforestation programme in Bijni Sub-Division.

6. Development of Agricultural Marketing :- A good Agricultural Marketing system uplifts the economic development of a certain area. Such a system gives a boost to the process of production by providing a link between the producers and buyers. As the illiterate farmers lack proper knowledge of marketing very often they fall prey to middlearea. Fortunately in Bijni Sub-Division there is a 'Regulated Market Committee' for agricultural products. And still the want of storage facility is haunting the producers and hence there is a good prospect for setting up a ware-house in this Sub-Division.

The Secretary, Bijni Market Committee intimates the following targets fixed for developmental works undertaken by the Bijni Regulated Market Committee for the year 1994-95.

(a) Area of Operation :- The Committee at present covers the entire Bijni Revenue Circle as its area of operation and expects to cover the entire Bongaigaon District by the end of this year.

(b) Notified Commodities :- Jute, Mesta, Mustard seed, supari, paddy, Rice, Wheat, Dhania, Matikalai, Cattle, Timber, Green and Dried Chillies and Betelnut have been declared as notified commodities by Bijni Market Committee.

(c) Physical and financial Targets for the year 1994-95. The financial target in terms of collection of revenue for the current year is Rs. 7,00,000.00 (Rupees seven lakhs) which is 2,80,000.00 (Rupees two lakhs and eighty thousand) more than that of 1993-94.

(d) Developmental Schemes Remarkd for providing infrastructures. In the Principal Market yard during 1994-95 :- An amount of Rs. 4,00,000.00 (Rupees four lakhs) has been earmarked in the budget of the committee for the year 1994-95 to provide

infrastructural facilities in the Principal market yard. In addition Rs. 50,000.00 (Rupees fifty thousand) is expected for the same from DRDA scheme.

An information got from the Secretary of the market Committee regarding the experation of approximately 10,000 Quintles of a supari every year from Bijni Sub-Division sets a prospect of a supari based industry here.

7. Development of Irrigation :- The Assistant Executive Engineer, Bijni Sub-Division (Irrigation) intimates the targets fixed in the year 1994-95 subject to the availability of funds (Physical target).

- On-Going Scheme :-
 - Kuklung Flow Irrigation Scheme
 - Gargaon Flow Irrigation Scheme
 - Pakhajani Flow Irrigation Scheme
 - Nowapara Flow Irrigation Scheme
- Completed Schemes :-

Total village covered under completed schemes up to year 1994.

Name of Scheme	Nos. of villages
1. Doisung Flow Irrigation Scheme =	3 Nos.
2. Lokaijan Flow Irrigation Scheme =	3 Nos.
3. Dulani E.L.I.S. =	5 Nos.
4. Coraimari E.L.I.S. =	3 Nos.
5. Manikpur E.L.I.S. =	2 Nos.
Total	= 16 Nos.

- Proposed scheme for year 1994-95 (State fund)
 - Malipara Boulder Weir.
 - Oxiguri Paschim Bund.
 - Doimalu Bund & Dong (Bhumkipara)
 - Choribarnadi Bund & Dong (Chorimorabari)
 - Moradaikumar Bund & Dong (Uttar Bhatopara)
 - Bhatapara Bund & Dong.
 - Sesapani Bund & Dong (Borsijhar)
 - Badara Bund (Supariguri)

- Proposed Schemes for year 1994-95 (under world Bank funding)
 - Modernisation of Dulani E.L.I.S.
 - Nayapara E.L.I.S.
 - Makra F.I.S.
 - Golajhora F.I.S.

8. Infrastructural Facilities :- Infrastructure is a significant factor for economic development. The infrastructure componants of Bijni Sub-Divisions are power, social overheads, Medical and Health Services.

(a) Power :- Alongwith almost all villages Bijni Town Comes for power purpose under the coverage of ASEB. The total number of electrified villages in Bijni Sub-Division is 187.

(b) Transportation and Communication :- Covering only a few kilometers the No. 31 National

Highway which runs through the Sub-Division is the main road transport system here. With it are connected some feeder roads covering the BAC area. The total length of PWD roads is 21064 Kms. A concrete bridge over river Dulani is under construction. Altogether 115 and 36 are the wooden and damage bridges respectively. Total length of black topped road is 16'981 Kms. The road communication in the interior rural areas covering the BAC area is not healthy. But the PWD departments has undertaken certain developmental strategy in this regard.

Bijni Sub-Division also enjoys railway communication facilities as railroads runs through it. Both road and railway communication system here opens the chances and prospects for trade and industrial development of this Sub-Division.

(c) Social overheads— Education :— The literacy rate of Bijni Sub-Division is 34'97%. Altogether 18 provincialised High Schools, 5 Higher Secondary Schools (In two of which there is Science section in H.S. level and in one there is provision for Vocational course), 38 M.E Schools, 13 M.V. Schools, 5 M.E. Madrasa Schools, 406 L.P. School ensure a healthy educational facilities of the Sub-Division. Bijni College is the sole institution for Higher Education here. Science section for degree level has been introduced from this year. One Arts College for degree is here at Manikpur (Non-Deficit). But unfortunately there is not even a single technical institution here. Establishment of technical, Vocational and Agricultural institution will help to upgrade the educational scenario.

(d) Medical and Health Centres : Only one 30 bedded hospital and few dispensaries show poor state of medical and health facility here. Particularly in rural areas this facility should be upgraded for which the Government can take some initiative. Poor supply of medicines in these health centres compel the people to approach private medicine often putting them in an unimaginable plight.

9. Industrial Development : Industry is the back-bone of economic development of a country or a region. The absence of large scale industry in Bijni Sub-Division is some what erased by a few small scale industries. The "Nowapara Spinning Mill" is the only one of this kind and "Bijni Match Splint Factory" is the

only one manufacturing industry. Apart from them there are two saw Mills and few husking mills in private sector. In rural areas the number of such mills is strangely poor.

If local entrepreneurs are given chance and aids, development in this sphere can be expected. Some small and cottage industry such as cottage match industry, Bamboo work, Pottery, Blacsmithy, Soap manufacturing, Tailoring, Umbrella manufacturing, carpentry, Ghani, Furniture making, Gas welding etc. are possible here provided the Govt. offers financial assistance and supplies raw materials. This way the Unemployment problem of this locality to some extent can be solved. The agricultural sector of Bijni Sub-Division can provide a market for the manufacturers helping in the expansion of these industries.

10. Banking facilities : Another factor of economic development of region is its wide spread banking facility. Bijni Sub-Division has very few branches of nationalised banks and a good number of co-operative societies and one branch of L.I.C. But these financial institutions only, are not successful to meet the need for both rural and urban development. Of course, there are rooms for establishment of nationalised banks. The banks should mind their lending capacity. Loan borrowers can be advised to use the loan only for productive purposes.

11. Public Health Engineering : Water supply and sanitary are the main objectives of PHE. The Bijni Sub-Division P.H.E. upto 31st March/94 covers 343 villages (both general and problem village). The schemes undertaken for the year 1994-95 are to supply conventional hand tube wells, pipe water supply, materials for ring wells.

If sources of schemes are increased the problem villages can be mostly benefitted through P.H.E. here.

In colclusion, it is worth mentioning that given chances, facilities and aids Bijni Sub-Division can emerge as one of the most economically advanced region of the State. Govt's necessary steps and active co-operation of people are the main weapons, applied which will lead us to the long longed progress and development. ■

School and mental health of the child

Miss Mira Saha,
Head of the Deptt. of Education.

Two factors exercise lasting influence on the mental development of the child. One is the homes the other is the school. During the formative period the child's life is mainly controlled by the varied influence of the parents, and the other members of the child's family. But as the child grows up and joins school for his education, the school becomes a very powerful factor in determining the nature of his mental growth. The intellectual, emotional and social aspects of the child's mind are largely moulded by the members of school's environment. Usually a child joins preprimary school at an age of 3. At this age a large portion of his mind remains in an undeveloped state. The various new experiences that he gathers from school environment provide the child with ample materials for the final maturity of his mental structure. The teachers, the class mates, the visitors, the guardians—all who are associated with the school contribute to a certain degree to the growth process of the child's mind. It is the well known fact that the mental health of a child depends on the satisfaction of his various needs. If his needs are properly satisfied the child is not mal-adjusted and possesses a healthy mind. On the other hand if his needs are not duly met the mental health of the child is lost and he becomes what we call a mal-adjusted child.

When the child enters the school he develops some new needs which are mostly prompted by school environment. The most important of them are the need for recognition, need for social security, need for novelty, need for activity and so on. A school is the best place for the satisfaction of these needs. It is obvious that if the school environment is not favourable to the child these vital needs remains unsatisfied and invariably his mental health is affected. For example the need for recognition of the child is satisfied if his performances at his school can draw appreciation from other children. If, on the other hand, his performances fail to get appreciation from the teacher his need for recognition remains unsatisfied. Such a child develops a sick mind and creates various behavioural problems like—lying, stealing defying authority negative behaviours—and so on.

In traditional school where there is little of activity and there is a stereotype mode of teaching the child's need for novelty or activity remains fully unsatisfied. In a school where vigorous discipline is maintained and

the children are not allowed any freedom the child's need for social security is never fulfilled and the mental health of the child becomes endangered.

The teachers role in this respect is highly significant. The teacher must appreciate the various growing needs of the child and deal with them both judiciously and sympathetically. In fact, much depends on the teacher who can mould a healthy mind in his pupil. It is he who can satisfy the vital need of recognition of the child and can inspire and encourage him to achieve further progress. By proper control of the school environment the teacher can provide his pupils with favourable conditions that can help them in the satisfaction of their needs.

The role of a teacher is more important while dealing with adolescent children. Modern psychology has confirmed that during adolescent, the total change of the emotional structure of the child, takes place. Many new needs develops at this stage of which the need for freedom, need for showing responsibility, need for phylosophy of life and sexual need are most important. It is the function of a modern school and consequently the duty of a teacher to see that the vital needs of the adolescent are duly attended to. The mental health of the child can be deeply affected and even in extreme cases may be shattered to pieces if his vital needs are not satisfied through sympathetic counselling, discussion, persuasion and with the help of emple extra curricular activities. The adolescent should be properly guided. It is needless to say that the mental health of the adolescent depends to a large extent on the school environment. The programme of activity followed in the school, attitudes of the teachers adopted towards them, the influence of the classmates on the mental health of the child is also not very trivial. The classmates on the mental health of the child in reality constitute the society in which the child becomes a members when he joins the school. It is obvious that this emotional satisfaction fully depends on nature of reception that he receives from the classmates in the school. If for any reason he is rejected by other members of the school society his need for belongingness get a set-back and his mental health is seriously affected. If on the other hand he meets with worm reception from them the sense of social security is fully established and he can develop a natural healthy social life. It should be remembered that

the proper socialisation of the child really begins in the school society and unless his proper place in the school society is established, the entire development of his personality becomes disturbed.

Friendship plays an important role in maintaining mental health. Various thoughts and desires grivences and complaints arise in the mind of a child which always require an out-let. If he can not find a way out, the mental repression becomes acute and it becomes difficult to maintain a normal mental health. A good

friend to whom one can talk out his secret thoughts and discuss openly his personal problems is obviously a great help in preserving the mental health of the child. It is why friendship is conducive to emotional intergration and equilibrium of mind. In the school the child gets ample opportunities of making new friends and often small primary groups consisting of 3 or 4 children are formed. This small groups are based on strong emotional foundation and they act as very powerful instrument to the maintaining of a child's mental health. ■

*"I go walking, in the morning
And recall that happy may
When you led me, ah, so blissful,
Under sky now cold and grey."*

From "Ah! my set jumper"
George Kr. Basumatary
P.U. 2nd yr.
Bijni College Annual Magazine
6th issue 1982-83

THE CONCEPT OF INTERNATIONAL ENGLISH

Kumar Rajiv Gurung

Lecturer, Deptt. of English, Bijni College.

Less than four centuries ago, in Elizabethan times, English was spoken by no more than a few million people in a corner of one small island in the south sea, today it is the mother tongue of nearly a third of billion people, and ten of millions of others use English as a second language. English nevertheless trails further than ever behind Chinese in number of speakers and several other languages. Notably, Spanish, are now expanding more quickly than English. Still even if it never becomes the worlds native tongue, English is already in true sense the international language. Whether for business, diplomacy, science or the arts, people everywhere choose English to secure the Widest possible audience.

The prodominance of English is not however, due to any special excellance of grammar or structure. Infact English is often considered a difficult language to learn because of its many irregularities and exceptions to the rules. For example the past tense of "bite" is "bit" but the past tense of 'sit' is 'sat' and the past tense of 'cite' is 'cited'. But despite all these irregularities and exceptions, English language has that particularity which other languages lack and this makes it so wide spread and popular.

As a foreign language, most languages have very restricted range of usage. English by contrast serves in many countries in addition to or instead of local languages as a vehicle for science, for the mass media and some kind of international entertainment and to some extent for literature. Why is English so widely spread geographically? It is easy to trace the main historical out lines of the spread of English over the world in the 18th and 19th centuries. But exploration, trade and conquest are not sufficient by themselves to ensure that a language becomes accepted for use by others as well as by those for whom it is the mother tongue. The portugese language illustrates the point. Portugese was carried across the world by a dominant European trading nation and it had the additional impetus of being spread with the crusading fire of a militant catholic church. Yet today the Portugese language although widely distributed in geographical terms, is used almost solely as the mother tongue of the Portugese and the Brasilian people and hardly at all as language of international communication. Infact

there are some obvious reasons why English has been placed so widely as a medium of international communication of which these three may be crucial : firstly, English is borrowing language. It has way of taking the names of ideas and things from other cultures and expressing them in English without native speaker of English feeling that the so called 'purity' of their language is threatened thereby. Secondly, at the same time it possesses a great range for the formation of new words, it would seemm i well adapted for development of change. Thirdly, English is the language in which has been principally conducted the genesis of the 'Second Industrial Revolution'. One of the strongest witness of English as an international language is that those who use it for purposes of international communication can comprehend each other in both its written and spoken form.

After considering the historical parallel of English and Portugese and from inheritant reasons why English has become so wide spread we can define the term 'form of English'. When we use conversational lebls such as 'Singapore English', 'New Zealand English', 'West African English' etc. We refer to a class of complex clusters of language events for which no general term exists. Yet which hold a central no general term exists. Yet which hold a central place in socio linguistic and educational decision making. Peter strevens points "Though the expansion of its use continues apace, paradoxically, as this one single language expends the diversity of forms within the total envelope of 'English' also increases : 'more use of English, is accompanied by 'more different kind of English'. The increase of diversity of forms brings in its wake a number of anxieties of problems for the user of English, specially for non-native speakers of the language and above all for those concerned with language education." These anxities as peter Strevens points further, are related to doubts about criteria for the acceptability of different forms of English about the maintenance of international mutual intelligibility in English, about value judgement on various non-native forms, about technical problems of the educational suitability of some forms of English.

Forms of English differ from each other in two ways. First, in their geographical and socio-political affinities to other forms of English. Second, in the particular

range of varieties from among the total possible range that are actually used by a given English using community. According to Peter Strevens, the forms of English used by a given English using community does not exist in a 'vacuum' it normally exhibits similarity with the forms of English in the same geographical and it displays socio-political affinities with other forms of English. This way 'West African English' is obviously more like 'East African English', then say, 'Australian English': its socio-political affinities are with other independent black African English using communities and therefore not with say 'South African English' or 'West Indian English'. At the same time every form of English alligns decisively with one or other of the two main branches of the English language i.e. British and American.

A naive view of international English held by some native English speaker is that it is just a second point of English as an international language. Mark Lester says, "A perfectly satisfactory level of communication can take place between say 'Greeks' 'Japanees' through the shared medium of English as an international language. The varieties of English spoken by Japanees and the variety of Greeks will converge until they fall within a range of variation that we can characterise as international English. From this point of view sophisticated communication between Greeks and Japanees does not require the mediation of native speaker common core English. Instead international English provides its common core and educated norm. This is viable only if the following three conditions are met, first, there are creolized forms of English with definable characteristics. Second, these different creolized forms of English coincide to such an extent that they merge into a universal English based contact language that can be termed international English. Third, International English has a definable common core educated norm sufficient for sophisticated communication between speakers of different native languages.

One of the most striking features of contact languages is their similarity despite the fact that they have different parent languages. Nearly all contact languages have a 'consonant-vowel-consonant' phnological structure. All known contact language have a 'subject-verb-object' fixed word order. What is being emphasized here is that international English is a contact language made up of contact languages. We have already seen that perhaps the single most striking characteristics of contact language is their greater similarity to each other. Thus we would a priori expect contact languages such as 'Greek English' and 'Japanees English' to share the universal feature that

all contact languages share. Moreover, this particular set of contact language shares a common parent language-English.

Now the concept of international English is valid only if there is a stable common core. The topic we are now interested in is the extent to which there is a de-facto understandable and acceptable range of variation in the speech of educated non-native speakers of English and there are linguistic features that are characteristic of this range, i.e. international, and which are distinct from the normal range of variation found in native speaker of English. However international English will be likely to have some innovation in the syntax/semantic are of its own. On the whole however there will be many more similarities between native speaker English and international English than differences.

The biggest difference between native speaker English and international English will undoubtedly be in the area of phonology. An interesting related question is whether international English exists only as a spoken language, if there does exist written norm it will certainly be much closer to native speaker English than the corresponding oral form. Another is that there is no norm for written international English that is genuinely distinct from written native speaker English. If this is indeed the case, then native speaker and international English share the same norm for the written form of their languages.

Some English using communities require the use of the language, by individuals and in limited numbers for contact with the external world for communication with other individual communities for which English is the vehicle; these international needs constitute the major requirement for English in such countries like Japan, Turkey, Brazil etc. Other English speaking communities require too, but in addition they need English for international purposes for use by large population within the communities. An obvious example of the later is India, where the great railway system and the nation's post, telephones and telegraphic communications are largely run in English but by Indians for whom English is not their native language.

Now let us see how English language has been established as an international English in various parts of the world and how it has acquired some words from them and how it is spread so widely. The dialect regions of the United States are most clearly marked along the Atlantic littoral, where the earlier settlements were made. Before the declaration of independence (1776) third of the immigrants had come from England and afterwards they arrived in large number from Ireland, and the European Revolution of 1848 drove as many Germans to settle in peninsalvania and the

middle west. The boundary with Canada nowhere corresponds to any boundary between dialects, and the influences of United States' English is strong being felt least in Maritime provinces and Newfoundland. Nevertheless, despite the effect of this proximity to the U.S. British influences are still patent in some of the large cities Canada remains bilingual.

Unlike Canada, Australia has no European language other than English within its borders. There are still original languages though are spoken by only a few hundred speakers each and their continued existence is threatened. Over 90 percent of the population is British. By the mid-twentieth century, with rapid decline of its original language English was without rivals in Australia.

Although New Zealand lies 1,000 miles away much of the English spoken there is similar to that of Australia. The blanket term 'Australian English' is sometime used to cover the language of the whole of Australia or Southern Asia, but this term is far from popular with New Zealanders because it makes no reference to New Zealand and gives all the prominence, so they feel to Australia.

In 1950 India became a federal republic within the commonwealth of nations and Hindi was declared the first national language. English, it was stated, would continue to be used for all official purposes until 1965. In 1967 however by the term of the English to language Amendment Bill English was proclaimed as an alternative Official and associate language with Hindi, until such time as all non-Hindi States had agreed to its being dropped. English is therefore acknowledged to be indispensable. It is the only practicable means of day to day communication between the centre and Non-Hindi speaking states, specially the southern part of it.

Africa is the most multilingual area in the world, if people are measured against languages upon a large number of indogenous languages rests a slowly changing superstructure of world languages. The problems of language are everywhere linked with political, social, economic and educational factors.

If we really want to consider English as an international language we must be prepared to recognize dialectal differences whenever a different cultural frame work is to be expressed through English, and not only in the second language situation. Moreover, a liberal view also should be

adopted on non-standard forms of English for its more acceptibility. According to John Norrish the major change necessary to incorporate this more relative approach to the language situation in a second language country would be the adoption of a less conscious attitude to so called 'error'. And moreover emphasis should be given on communicative function of the second language.

No linguist will deny the prominence of English in the international scene: yet there are areas where the use of English is on the decline. Amongst Indian many more have knowledge of English than 50 years ago, but while the numbers have risen the quality and range of command has dropped and the opportunities for using English have in general shrunk. In Malayasia English is progressively being phased out as the medium of education in the Secondary schools. In Fiji the department of education are alarmed at the decline in communicative efficiency in English which forms the only link between speakers of Mabu, the Fijian Lingua-Franka and the other half of the population of India descents. And in South Africa amongst the whites, native speakers of Afrikans appear steady to becoming less proficient at English.

By and large however English is on the increase, and in a variety of contexts and purposes. As an all purpose vehicle of communication English is spreading gradually in countries such as Singapore or almost elites in certain African Countries. A very marked raise is evident in the use of English for occupational purposes. English is the international language of the Air, and failure to use it efficiently can endanger passangers safety. English is the language increasingly of banking and industry, many international firms based in non-English Countries conduct their entire operation throughout the world in English. In Commerce a Japanees salesman sent to Peru will negotiate the contact in English.

English with its wider geographical base, its utility as a tool of learning and its importance in Science, technology and commerce is now incontestably by international language of the world. Though political, economic and cultural factors may effect its present popularity, in future, rather than the characteristics of the language itself, one thing is sure that, English will not fragment as Latin did.

"Help taken from several books arranging this essay" ■

"My Years in Bijni College"

Adaram Basumatary

My three years in Bijni College was for enjoyment and achievement. The years have changed my way of thinking and have encouraged me to look at the future with hapiness.

In the first stage I found some difficulties to mix up with the different environment of the college. But because of kindness and co-operation of the principal, professors and senior students. Discipline and decorum were seen preserved. Mostly professors were healthy and good educational atmosphere in the college. The same was with the Principal and the Vice Principal.

Students are also respectful and obedient to the Principal, Profs and seniors. So, exchange of love, respect and scholarly ideas between them were found greatly.

The 26th day of August'92 was a red letter day and the happiest day for me when I being the Gen.

Secretary of Union organised the "Freshers Social Meet." That day I was overwhelmed greatly by the attendance of a good number students, profs and the guests. The Vice-presidenship of the College Students Union for the year 1993-94 also pleased me immensely.

I picked up every possible chances to achives something in my scholarly persuit. So, I was able to pass the T.D.C. part-I exams. and now I am waiting for Part-II result with saxiety and hope.

Of course, I admit that there are so many genuine problems in the college whose solutions mainly depend on money. Those problems which are related to money, I hope, could be eliminated if students realise their own duty and responsibility more than anything else.

In conclusion, I express my deepest gratitude to the Principal, Vice-principal, profs, and all student friends. I will ever remember with love and fondness for the days I was a student of Bijni College. ■

With Best Compliments of :

Saraighat Laser Print

JAYANTA COMMERCIAL COMPLEX
3rd FLOOR, SILPUKHURI
GUWAHATI - 781 003, ASSAM
Phone : 33566 (O), 548394 (R)

DTP & Offset Printing

My Days in Bijni College : A Retrospection

Naren Chandra Basumatary
Ex-General Secretary, B.C.S.U.
J.N.U, New Delhi (India)

It was John Donne, the 17th century English poet and essayist, who once said, "No man is an island, entire of itself; everyman is the piece of the continent, a part of the whole : any man's death diminishes me, because I am involved in mankind."

Ever since I stepped into Bijni College, I have been harbouring a special relationship with her not in academic alone, but in each and every activity of the college and also with the people of entire College family. Situated in a serene and secluded place, "far from the madding crowd's ignoble strife", Bijni College bears a splendid atmosphere of its own which can hardly be found in other Colleges. It is long since I left the college. But the lush green trees, scenic surroundings and the human relationship still appeal to me more than anything. It is heart ening that many students irrespective of their background, hail from forflung places to join this lone college of the entire Bijni Sub Division.

During my days in the college for the long five years(1984-89). I had some fascinating experiences as well as sweet and sour moments which I would like to share with my readers. For all those days, I became a part of the whole.

To begin with the beginning, it was warm and sultry morning in July 1984, when I first entered the portals of the college having completed my schooling from a rural High School. I vividly remember, my first day in the college was exciting one and it paved the way for my intention of doing Honours in English. We had with us, Mr S.K. Panigrahi, the English teacher, whom I met in the class for the first time. His demonstration in course of teaching Macbeth by Shakespeare, was exciting and impressive. It gave me a moral boosting.

After passing my H.S. Exam, I planned to go in for other College to do Hons. in English. But all my plans ended in fiasco and I stayed back at Bijni College itself. That happened because of my love and emotional attachment with the college and her people.

During the 1986-87 session. When I was the General Secretary of the College students Union, I had to grapple with the new challenges ahead of me and my responsibility became much heavier. Being the student leader. I had to keep closer contact with the students, teaching staff and officials. I owe the principal, a generous and kind hearted gentle man, many thanks for his unflinching love and concern for me.

If anyone ever happens to enter into the hidden fortress replete with priceless assets of knowledge, I should point at Bijni College library. My first encounter with the huge lot of books began with that library. It quenched my thirst for being a avid and voracious reader to a great extent and helped me in the pursuance of my ambition. I learnt that "ambition

should be made of sterner staff", and that "every successful man start off with an ambition." I was so very happy that I could plunge myself into the deep sea of books. Novels, poems, biographies and world classics were my favourites. The outstanding books which had tremendous influence on me were Victor Hugo's 'Les Miserable, Toilers of the Sea', Dostoevsky's 'Crime and Punishment', Tolstoy's 'Anna Karenina' and the books on 'Existentialism' which I have read for the umpteenth time. The depiction of bare existence and grim realities of life and the fundamental problems of human existence, in those books, are a perennial subjects of interest.

There is a saying, "There is no royal road to learning." I have come across this saying on several occasions and practically found it to be true. yes, learning is a painful activity. It is an arduous and painful task to imbibe new things into our mind. But there is no way out. If we have to achieve something, we have to strive for it. Bijni College may not provide every necessity to the students, yet we can take it as a vantageground for future career. We ourselves have to create congenial academic atmosphere conducive for healthy academic growth. There are many alumni who have raised from Bijni College itself. They will be the sources of inspiration for the generations to come.

The world now has caught fire. We are throttled with so many problems and challenges. Everyday there have been some new undesirable happening engulfing us. There is fear on every face. Fear in the air. But not a fear of death it is the fear of living. Dear reader, let this not happen in Bijni College. We need to smarten up the bond of fraternal feelings and cordial relationship among the student community. This should come out from our heart of hearts continually.

This year, Bijni College calebrates her Silver Jubilee. This will be a bold milestone in the history of Bijni College and ushering her to the threshold of the 21st century.

My days in Bijni College were exciting, inspiring and gave me a lot of confidence and inculcated in me a regulated life. When I see promising boys and girls of the college. I am thrilled. Meeting them is again always inspiring and I feel so happy that the institution is flourishing and producing such wonderful boys and girls!

When I look back into the regions of reminiscences, I could not but be nostalgic and feel isolated like that of Donne. Those colourful college days are gone, never to return in life time.

Oh, Alma Mater!
Now you are gone,
There are no desfnations;
And-Every end.
Is the beginning of another Journey. ■

My view on Bijni College

Bijen Basumatary
General Secretary
Bijni College Students Union.

Bijni College is one of the highest educational institution under Gauhati University of Bongaigaon district. It was founded in the year 1969 with an aim to ensure higher education and all round development of the personalities of the local students. Since then it is catering to the needs of the poor but talented and ambitious students of the locality continuously and creditably for a quarter century.

When I joined the College as a student, I was glad to find an encouraging academic atmosphere with a lots of freedom, fellow-feelings and co-operation between students and teachers as well as among the students. I found a group of learned, hard-working and dedicated teachers under the able leadership of the Principal U.C. Das are trying to would the students into complete human beings, with love and care. There was not only mere academic pursuit, but a number of avenues and activities to develop the body, and mind. A well-collected and maintained library, frequent seminars and debates and ample scope for social-service, excursions and different games and sports have provided the opportunity to cultivate, discipline, mannerism, friendship and fellow-feeling besides learning.

In the general election of 1993-94 session I was elected as the General Secretary of the College Students Union. During my tenure I have tried to

co-ordinate and co-operate with the College authority, staff and students to improve the functioning, facilities and the atmosphere of the College. Being an institution of one of the backward regions of Assam, it lacks many facilities in different fields, but these have never come in the way of activities and achievements of the college. The efforts of the College staff and the strivings of the students have always overcome the multifarious problems of this College. The recent addition of the Science section in the College is a pointer in that direction, which will certainly go a long way in serving the students community and the region.

The success of Bijni College is evident from the large numbers of students who have already achieved and established themselves in different fields of life. Their gratitude, love and respect will always be there for the principal, teachers and other staff of the College. In any life I will never forget the days I spent here in the College, with its beautiful natural surrounding, friendship, love, respect and learnings, it offered. I congratulate the college authority, the principal, the teaching and non-teaching staff as well as the students past and present who have made the college proud of its existence in this auspicious occasion of its Silver Jubilee. I wish the College more and more prosperity and achievement in the future. Long live Bijni College. ■

*"Shall we gain a good name,
By well doing our duty same
Since both of the wither and fade;
This will bright like a flower when we are dead."*

From "Bright Light"
Rupnath Hazowary
P.U. 2nd Yr.
Bijni College Annual Magazine
8th Issue 1984-85

ঘাটি মঞ্জুরী পোরাৰ পূৰ্বতে

অসম চৰকাৰৰ দ্বাৰা গঠিত বিজনি মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰথম গভৰ্ণিং বডি (পৰিচালনা সমিতি)।
অক্টোবৰ, ১৯৭২ চন

১।	শ্ৰীগোলক চন্দ্ৰ পাটগিৰি	সভাপতি
২।	শ্ৰীটিকেन्द्र নাথ পাটোৱাৰী	সম্পাদক
৩।	শ্ৰীউদয় চন্দ্ৰ দাস, অধ্যক্ষ	সদস্য
৪।	শ্ৰীবীৰেন্দ্ৰ চন্দ্ৰ বড়ো	সদস্য
৫।	ডাঃ মনিন্দ্ৰ চন্দ্ৰ ৰায়	সদস্য
৬।	শ্ৰীৰাম প্ৰসাদ দাস	সদস্য
৭।	ডাঃ সুৰেন্দ্ৰ নাথ দাস	সদস্য
৮।	উপ-প্ৰতিসমাহৰ্তা, বিজনি ভূমি চক্ৰ, (শ্ৰীঅস্থিনী কুমাৰ দাস)	সদস্য
৯।	শ্ৰীমতী সবলা বালা দাস	সদস্য
১০।	শ্ৰীযোগেন্দ্ৰ নাথ দাস	সদস্য
১১।	শ্ৰীযতীন্দ্ৰ চন্দ্ৰ চন্দ	সদস্য
১২।	শ্ৰীবীৰেন্দ্ৰ বসুমতাৰী, প্ৰবক্তা	সদস্য
১৩।	শ্ৰীসন্তোষ কুমাৰ ঘোষ, প্ৰবক্তা	সদস্য
১৪।	শ্ৰীবীৰেশ চন্দ্ৰ বৰ্মণ, প্ৰবক্তা	সদস্য

The First Governing Body of the College constituted by the D.P.I., Assam after taking over under Deficit system of grant-in-aid.
Constituted vide letter No. G(A) GB; 1/76/PF/220 Dt. 26.3.77

1. Sri Golok Ch. Patgiri, M.L.A	President
2. Principal of the college	Secretary, (Ex Officio)
3. Sri Gopal Ch. Sarkar,	Member
4. Sri Birendra Ch. Boro	Member
5. S.D.C Bijni Circle	Member (Official)
6. Health Officer, Bijni State Dispensary	Member

G.U. nominated members — Vide letter No. AFF/83/77/3367 Dt. 3.8.77

1. Sri Jatindra Ch. Chanda, Bijni	Member
2. Md. Abdul Gani Miah, Bijni	Member

Co-opted Members :

1. Sri Bana Ram Ray, Village-Gerukabari
2. Sri Ram Prasad Agarwala, Bijni Town

Teachers, Representatives :

1. Sri Birendra Basumatary
2. Sri Santosh Kumar Ghosh.

Members of Present Governing Body
Bijni Sub-Division

1. E.A Khandakar, S.D.O., Bijni Sub-division (Civil)	President
2. Uday Ch. Das, Principal	Secretary
3. Birendra Ch. Boro	Member
4. Muktdhar Deva Sarma	Member
5. Sahadat Ali	Member
6. Uttam Das	Member
7. Dr. Ratan Roy	Member

13. Subhash Ch. Saha	Y 14453
14. Dayamay Biswas	X 11454
15. Tabin Ch. Ray	Y 11722
16. Jagadish Ray	X 12153
17. Jyotsna Das	Y 12313

**LIST OF THE SUCCESSFUL STUDENTS OF THE FIRST BATCH
OF DEGREE (ARTS) EXAMINATION, 1975**

Sl. No.	Name	Roll No.
1.	Pranab Kr. Dutta	Y 1199
2.	Badal Krishna Chakdar	5535
3.	Samarendra Ouary	5575
4.	Kamakhya Charan Saha	Y 6370
5.	Deva Kumar Katel	7115
6.	Arun Ch. Basumatary	8020
7.	Sandhya Saha	Y 8440
8.	Namita Dev Ray	Y 8841
9.	Sukleswar Ray	9481
10.	Mangal Singh Hajowary	9839
11.	Kanak Banikya	Y 11874
12.	Smriti Chanda	Y 12501
13.	Nalini Muchahary	Y 12469
14.	Sankar Mohan Sarkar	7915
15.	Damodar Basumatary	7915
16.	Niva Dev Ray	5257
17.	Ashok Kumar Deb	2775
18.	Sailendra Narayan Barman	1665
19.	Bisheswar Maitri	Y 1089
20.	Dhireswar Ray	10073

TEACHING STAFF : BIJNI COLLEGE

1. Principal : Uday Chandra Das, M.A.

Deptt. of English

1. Rabindra Narayan Sahoo, M.A.
2. Saroj Kumar Pasayat, M.A., M.Phil
3. Ranjit Kumar Barman, M.A.
4. Kumar Rajiv Gurung, M.A.

Deptt. of Assamese

1. Dharendra Nath Medhi, M.A., M. Phil
2. Kameswar Deka, M.A., B.T.
3. Iswar Chandra Deka, M.A., M.Phil
4. Pramathesh Bayan, M.A.
5. Birhash Giri Basumatary, M.A.

Deptt. of Bengali

1. Dhireswar Chandra Barman, M.A.
2. Santosh Kumar Ghose, M.A. (Double)

Deptt. of Bodo

1. Niru Basumatary, M.A.

Deptt. of Economics

1. Dinesh Chandra Dutta, M.A.
2. Dharanidhar Nath, M.A.
3. Mrs. Subrata Goswami, M.A.
4. Mrs. Nandita Das, M.A.

Deptt. of Political Science

1. Mrs. Bibha Rani Sinha Baruah, M.A. M.Phil, LLB.
2. Jamio Kumar Basumatary, M.A.
3. Manoranjan Sarma, M.A.
4. Kandarpa Pathak, M.A.

Deptt. of Philosophy

1. Powalmani Thakuria, M.A.
2. Mrs. Suniti Devee, M.A. (Double)

Deptt. of Education

1. Miss Mira Saha, M.A., B.T.
2. Mrs. Ratna Bhattacharjee, M.A.

Deptt. of History

1. Pratap Chandra Das, M.A.
2. Sikim Uddin Seikh, M.A.
3. Miss Babita Adhikary, M.A.
4. Yasobanta Roy, M.A.

Deptt. of Mathematics

1. Krishna Gogoi, M.Sc.

Deptt. of Chemistry

1. Ram Kumar Saha, M.Sc

Deptt. of Botany

1. Miss Susmita Chakravarty, M.Sc, M. Phil.

Deptt. of Zoology

1. Miss Anindita Chakravarty, M.Sc.

THE NAME OF THE EX-TEACHERS

1. Late Ramani Kanta Sarmah (Principal)
2. Sri Dambarudhar Ray
3. Umesh Ch. Mazumdar
4. Late Birendra Basumatary (Vice-Principal)
5. Late Laksheswar Brahma
6. Girindra Narayan Ray
7. Louis Ishrari
8. Pulin Bihari Nath
9. Durjyadhan Parida
10. Sathi Bai D.

11. Dharendra Nath Ghose
12. Deepti Saikia
13. Bipul Bhuyan
14. Karuna Kanta Sarmah
15. Aruna Patgiri
16. Mayemun Ali
17. Swadesh Ch. Saha
18. Banti Neog
19. Pradeep Kr. Sarmah
20. Ajit Ranjan Kar
21. Mahesh Islary
22. Simson Basumatary
23. Bhupen Narzaree
24. Sashi Kanta Panigrahi
25. Gopal Krishna Panda

OFFICE STAFF : BIJNI COLLEGE

1. Dineswar Ray, B.A.
2. Jatindra Ray, B.A.
3. Mahadev Basumatary, B.A.
4. Banerwar Basumatary, B.A.
5. Miss Niva Das, B.A.
6. Dwijen Ch. Ray
7. Bhaben Chandra Ray
8. Mangal Ch. Ray
9. Krishna Bahadur Chetry

Head Assistant
U.D.A.
L.D.A.
L.D.A.
L.D.A.
Grade IV
Grade IV
Grade IV
Grade IV

LIBRARY STAFF: BIJNI COLLEGE

1. Debdas Mukherjee, M.A., B. Lib. Sc
2. Sahira Begum, B.A.
3. Kamala Kanta Basumatary
4. Chanakya Ray

Librarian
Library Asstt.
Library Bearer
Grade IV

EX-OFFICE STAFF : BIJNI COLLEGE

1. Mrs. Dipali Das, B.A.
2. Rajkumar Jaysowara
3. Girin Ray
4. Late Rupeswar Ray

L.D.A.
Grade IV
Grade IV
Grade IV

LIST OF EX-VICE-PRESIDENT, BIJNI COLLEGE STUDENTS' UNION

1. Rabindra Nath Das
2. Manik Basumatary
3. G w g m Brahma Kachary
4. Ada Ram Basumatary

LIST OF EX-GENERAL SECRETARIES, BIJNI COLLEGE STUDENTS' UNION

Name	Session
1. Mr. Dasarath Ray (Nominated)	1969-70
2. Mr. Dasarath Ray (Nominated)	1970-71
3. Mr. Kunjan Roy (A.G.S)	1971-72

4. Mr. Rabin Ch. Boro
5. Mr. Rakhal Ch. Das
6. Mr. Ajit Kumar Medhi
7. Mr. Prasadu Roy Choudhury
8. Mr. Jagat Ch. Roy
9. Mr. Nirmal Kr. Sarkar
10. Mr. Jago Mohan Medhi
11. Mr. Abhilash Brahma
12. Mr. Abhilash Brahma
13. Mr. Kirti Mohan Brahma
14. Mr. Suren Mohan Basumatary
15. Mr. Mohini Mohan Basumatary
16. Mr. Rabi Ram Khaklary
17. Mr. David Narzary
18. Mr. Naren Ch. Basumatary
19. Mr. Arunjay Basumatary
20. Mr. Naba kanta Kalita
21. Mr. Achinta Ray
22. Mr. Manik Basumatary
23. Mr. Ada Ram Basumatary
24. Mr. Manajit Kachary

1972-73
1973-74
1974-75
1975-76
1976-77
1977-78
1978-79
1979-80
1980-81
1981-82
1982-83
1983-84
1984-85
1985-86
1986-87
1987-88
1988-89
1989-90
1990-91
1991-92
1992-93

PRESENT BIJNI COLLEGE STUDENTS' UNION BODY : 1993-94

1. Ada Ram Basumatary
2. Bijen Basumatary
3. Arup Das
4. Birhang Basumatary
5. Abhiram Das
6. Nabin Chandra Goyary
7. Jitu Kumar Das
8. Satyajit Basumatary
9. Milanjyoti Roy
10. Sabendra Basumatary
11. Manik Basumatary
12. Laberam Muchahary
13. Biswajit Muchahary
14. Niranjana Roy
15. Lani Das
16. Nilima Goyary
17. Rani Kannaki Goyary
18. Gautam Sarkar
19. Dhanjit Das

Vice-President
General Secretary
Asstt. General Secretary
Secretary for Cultural Activities.
Asstt. Secy. for Cultural Activities
Secretary for Outdoor Games.
Secretary for Indoor Games.
Secretary for Literary Activities
Secretary for Debate & Symposium
Secretary for Fine Arts
Secretary for Social Service.
Class Representative for H.S. 1st Year
Secretary for Boys' Common Room
Secretary for Wall Magazine
Class Representative for TDC 3rd year
Class Representative for TDC 1st year
Secretary for Girls' Common Room
Class Representative for H.S. 2nd year
Class Representative for TDC 2nd year.

NAMES OF THE DONORS WHO HAVE CONTRIBUTED ONE THOUSAND AND MORE FOR THE SILVER JUBILEE CELEBRATION : BIJNI COLLEGE

1. Uday Chandra Das	1501.00
2. Santosh Kumar Ghose	1001.00
3. Dhires Chandra Barman	1001.00
4. Dinesh Chandra Dutta	1000.00

5. Bibha Rani Sinha Baruah	1001.00
6. Dharendra Nath Medhi	1001.00
7. Kameswar Deka	1001.00
8. Rabindra Narayan Sahoo	1001.00
9. Suniti Devee	1001.00
10. Manoranjan Sarmah	1001.00
11. Nandita Das	1001.00
12. Pramathesh Bayan	1001.00
13. Subrata Goswami	1001.00
14. Birhash Giri Basumatary	1001.00
15. Ranjit Barman	1001.00
16. Kumar Rajib Gurung	1001.00
17. Pandit Muktdhar Deva Sarmah	1001.00
18. Saroj Kumar Pasayat	1001.00

NOTE : The name of the donors are included upto the 7th Nov. '94.

BIJNI COLLEGE SILVER JUBILEE CELEBRATION COMMITTEE BIJNI : 1994

- Patron :**
1. Sri Golok Ch. Patgiri, Ex-Minister, Assam
 2. Sri Prem Sing Brahma, Chief of Executive Council, Bodoland Autonomous Council.
 3. MLA, Bijni Constituency
 4. MLA, North Abhayapuri Constituency
 5. MLA, South Abhayapuri Constituency
 6. MLA, Bongaigaon Constituency
 7. Sri Pranab Nandi, Chairman, Bongaigaon Development Council
- Adviser :**
1. Principal, Bongaigaon College
 2. Principal, Barpeta Road Howly College
 3. Sri Birendra Ch. Boro, Ex-Principal, Bijni Bandhab Higher Secondary School
 4. Sri Tikendra Nath Patowary, Ex-Chairman, Bijni Town Committee
 5. Sri Jamini Mohan Basumatary
 6. Sri Samarendra Narayan Barman
 7. Sri Komison Ray
 8. Sri Padmalochan Boro, Ex-MLA
 9. Sri Sunil Ranjan Ghose
 10. Sri Lohit Ch. Dev Ray
- President :** Deputy Commissioner, Bongaigaon District
- Working President :** Sub-Divisional Officer, Bijni Sub-Division
- Vice-President :**
1. Sri Nanda Kishore Upadhyaya
 2. Sri Muktdhar Deva Sarma
 3. Smt. Nalina Das
 4. Sri Hargobinda Das
 5. Sri Pratap Ch. Das
 6. Superintendent of Police, Bongaigaon District
- Secretary :** 1. Sri Uday Chandra Das, Principal, Bijni College
- Asstt. Secretary :**
1. Vice-Principal, Bijni College, Bijni
 2. Sri Kulen Pathak
 3. Sri Naba Kalita
 4. Sri Dinesh Chandra Dutta
 5. Sri Pramathesh Bayan
 6. Sri Kameswar Deka
- Office Secretary :**
1. Sri Saroj Kumar Pasayat
 2. Vice-President, Bijni College Students' Union Body
- Executive Members :**
1. General Secretary, Bijni College Students' Union Body
 2. Sri Uttam Chandra Das
 3. Sri Surjya Kumar Ray
 4. Sri Nagen Ray Choudhury
 5. Chairman, Bijni Town Committee
 6. Sub-Deputy Collector, Bijni Revenue Circle
 7. Sub-Divisional Police Officer, Bijni Sub-Division
 8. Circle Inspector, Bijni Thana Circle
 9. Officer-in-Charge, Bijni Police Station
 10. Vice-President and General Secretary, Bijni College Students' Union Body
- Members :**
1. Sri Nitai Ch. Barman, Principal, Bijni Bandhab Higher Secondary School
 2. Sri Khitish Ch. Das, Principal, Bijni Bidyapith Higher Secondary School
 3. Sri Ganesh Das, Principal, Borobazar Higher Secondary School
 4. Sri Kamala Prasad Das, Head Master, Bijni Girls' High School

11. Head Master, Subhajibhar High School
12. Head Master, Zakir Hussain Public High School, Bijni
13. Head Master, Sishu Kalyan High School, Bijni
14. Head Master, Barlawgaon Bodo High School
15. Head Master, Panbari High School
16. Head Master, Patiladaha High School
17. Head Master, Ulubari High School
18. Principal, Manikpur Anchalik Mahabidyalay
19. Principal, Manikpur Higher Secondary School
20. Sri Ram Prasad Agarwala
21. Sri Uttam Ch. Das
22. Sri Sahad Ali
23. Sri Santosh Kumar Ghosh
24. Sri Dharani Dhar Nath
25. Sri Dharendra Nath Medhi
26. Sri Jamio Kr. Basumatary
27. Sri Rabindra Narayan Sahoo
28. Smt. Bibha Rani Sinha Baruah
29. Smt. Suniti Devee
30. Sri Manoranjan Sarma
31. Sri Powalmani Thakuria
32. Sri Dhires Ch. Barman
33. Sri Niru Basumatary
34. Sri Kandarpa Pathak
35. Sri Iswar Ch. Deka
36. Smt. Subrata Goswami
37. Miss Mira Saha
38. Smt. Ratna Bhattacharjee
39. Sri Ranjit Barman
40. Smt. Nandita Das
41. Sri Sikimuddin Seikh
42. Kumar Rajib Gurung
43. Sri Birhash Giri Basumatary
44. Sri Ratneswar Ray
45. Sri Kamal Sing Narzary
46. Sri Samarendra Basumatary
47. Sri Mohini Mohan Basumatary
48. Sri Mohini Goyary
49. Sri Lakshmi Muchahary
50. Sri Bolo Ram Brahma
51. Sri Nihar Ranjan Biswas
52. Sri Sankar Chetterjee
53. Sri Prabhat Ghose
54. Sri Joy Kumar Brahma
55. Sri Jiten Baruah
56. Sri Pranab Ranjan Bhattacharjee
57. Sri Chitta Ranjan Saha Choudhury
58. Sri Ramani Mohan Das
59. Sri Bhabani Prasad Ray
60. Sri Subarna Singha Ray
61. Sri Parameswar Adhikary
62. Sri Harmohan Sutradhar

63. Sri Nagen Ray Choudhury
64. Sri Surya Kumar Ray
65. Sri Biswanath Bajaj
66. Sri Bimal Agarwala
67. Smt. Chapala Kanti Boro
68. Smt. Pramila Patowary
69. Miss Manju Das
70. Sri Daneswar Ray
71. Sri Praneswar Ray
72. Sri Arendra Ray

Finance Sub-Committee :

President:

Secretary:

Members :

1. Sub-Divisional Officer, Bijni Sub-Division
1. Principal, Bijni College, Bijni
1. M.L.A., Bijni Constituency
2. M.L.A., North Abhayapuri Constituency
3. M.L.A., South Abhayapuri Constituency
4. Sub-Divisional Police Officer, Bijni Sub-Division
5. Election Officer, Bijni Sub-Division
6. Sub-Deputy Collector, Bijni Circle
7. Sub-Divisional Officer, Bijni Agricultural Sub-Division
8. Assistant Executive Engineer, Bijni Irrigation Sub-Division
9. Manager, Match Splint Factory, Bijni
10. Sub-Divisional Health Officer, Bijni
11. Principal, Bijni Bandhab Higher Secondary School
12. Principal, Bijni Bidyapith Higher Secondary School
13. Head Master, Bijni Girls' High School
14. Head Master, Zakir Hussain Public High School, Bijni
15. Head Master, Sishu Kalyan High School
16. Incharge, Medical & Health Officer, 30 Beded Hospital, Bijni, Bhetagaon
17. Medical & Health Officer, Bijni State Dispensary
18. Block Development Officer, Manikpur Development Block
19. Block Development Officer, Borobazar Development Block
20. General Secretary, Bijni College Students' Union Body
21. Vice-President, Bijni College Students' Union Body
22. Dr. Satadal Ray
23. Dr. Ratan Ray
24. Dr. Biren Basumatary
25. Sri Hargobinda Das
26. Sri Naba Kalita
27. Sri Ratneswar Ray
28. Sri Krishna Ray
29. Sri Rabindra Nath Das
30. Sri Amulya Ch. Ray
31. Sri Kanak Ch. Bora
32. Sri Ram Prasad Agarwala
33. Sri Ashish Dutta
34. Sri Gopal Podder
35. Sri Sahad Ali
36. Sri Sunil Ranjan Ghose
37. Sri Mohini Mohan Basumatary
38. Sri Dambarudhar Ray

39. Sri Madan Mohan Pathak
40. Sri Dharendra Nath Medhi
41. Sri Kameswar Deka
42. Sri Banamali Das
43. Sri Nileswar Medhi
44. Sri Dhiresw Ch. Barman
45. Sri Jamio Kr. Basumatary
46. Sri Rabindra Narayan Sahoo
47. Sri Niru Basumatary
48. Sri Jiten Baruah
49. Sri Mostan Ali
50. Sri Uttam Ch. Das
51. Sri Baloram Brahma
52. Sri Dinesh Brahma
53. Abdul Hai Nagori
54. Sri Gopal Sarkar
55. Sri Parimal Chakrabarty
56. Sri Arabinda Mahanayak
57. Sri Subir Das
58. Mokbul Hussain
59. Abdul Majid Ahmed
60. Sri Nitai Biswas
61. Bishanath Bazaj
62. Bimal Kr. Agarwala

Cultural Sub-Committee :

- President :** 1. Sri Kandarpa Pathak
- Secretary :** 1. Kumar Rajib Gurung
- Members :**
1. Sri Birhash Giri Basumatary
 2. Sri Rabindra Narayan Sahoo
 3. Sri Haren Das
 4. Sri Surjya Kr. Ray
 5. Miss Manju Das
 6. Sri Jyoti Prasad Das
 7. Sri Badal Das
 8. Sri Ashok Kr. Das
 9. Sri Krishna Gopal Das
 10. Sri Samarendra Basumatary
 11. Sri Biren Das
 12. Sri Umesh Barman
 13. Sri Kumud Sarma
 14. Sri Tapen Medhi
 15. Sri Fwthaisula Basumatary
 16. Sri Chitta Ranjan Basumatary
 17. Sri Ramen Basumatary
 18. Sri Dinesh Ray
 19. Bijni College Students' Union Body

Symposium Sub-Committee :

- President :** 1. Smt. Bibha Rani Sinha Baruah
- Secretary :** 1. Sri Pratap Ch. Das
- Members :** 1. Sri Santosh Kumar Ghose

2. Sri Dharani Dhar Nath
3. Smt. Subrata Goswami
4. Sri Nitai Chandra Barman

Pandal & Gate Sub-Committee:

- Adviser**
1. Executive Engineer, P.W.D., Bongaigaon Sub-Division
 2. Sub-Divisional Police Officer, Bijni Sub-Division
- President :** 1. Sri Powalmani Thakuria
- Secretary :** 1. Sri Jamio Kr. Basumatary
- Joint Secretary :** 1. Ratneswar Roy
2. Shahadat Ali
 3. Rabindra Nath Das
 4. Sri Rabindra Narayan Sahoo
 5. Sri Sikim Uddin Seikh
 6. Sri Iswar Ch. Deka
 7. Sri Ranjit Kr. Barman
 8. Sri Jyoti Prasad Das
 9. Sri Basanta Kr. Medhi
 10. Sri Tapen Ch. Medhi
 11. Sri Jagadish Ray
 12. Sri Gopal Das
 13. Sri Naba Kalita
 14. Sri Dhananjay Ray
 15. P.W.D. (Buildings) Section officer, Bijni
 16. P.W.D. (Roads) Section Officer, Bijni (1)
 17. P.W.D. (Roads) Section Officer, Bijni (2)

Exhibition Sub-Committee :

- President :** 1. Sri Dhiresw Ch. Barman
- Secretary :** 1. Sri Naba Kanta Kalita
- Members :**
1. Sri Hargobinda Das
 2. Sri Rabindra Nath Das
 3. Smt. Bibha Rani Sinha Baruah
 4. Sri Birhash Giri Basumatary
 5. Sri Jiten Baruah
 6. Sri Chapala Kanti Boro
 7. Smt. Sombari Khaklary
 8. Sri Kunja Mohan Ray
 9. Sri Gopal Das
 10. Miss Rubi Das
 11. Sri Jagadish Ray
 12. Sri Mobarak Hussain
 13. Sri Kartik Saha
 14. Sri Krishna Gopal Das
 15. Sri Hari Chandra Ray
 16. Sri Manik Basumatary
 17. Sri Mahendra Basumatary
 18. Sri Rajesh Kr. Brahma
 19. Sri Kamal Goyary
 20. Sri Sankar Dev Goyary
 21. Sri Gwgm Brahma Kochary
 22. Sri Pabitra Sarkar

Reception Sub-Committee :

- President :** 1. Sri Uday Chandra Das, Principal, Bijni College
- Secretary :** 1. Sri Dharendra Nath Medhi
- Members :**
1. Miss Mira Saha
 2. Smt. Ratna Bhattacharjee
 3. Smt. Subrata Goswami
 4. Smt. Nandita Das
 5. Sri Jiten Baruah
 6. Sri Janmeswar Ray
 7. Sri Open Ray
 8. Sri Prafulla Ray
 9. Sri Manajit Kochary
 10. Sri Sailen Ray
 11. Vice-President, General Secretary, Bijni College Students' Union Body

Food Sub-Committee :

- President :** 1. Sri Dinesh Dutta
- Secretary :** 1. Sri Manoranjan Sarma
- Members :**
1. Miss Mira Saha
 2. Smt. Bibha Rani Sinha Baruah
 3. Sri Rabindra Narayan Sahoo
 4. Sri Dharendra Nath Medhi
 5. Sri Kameswar Deka
 6. Smt. Ratna Bhattacharjee
 7. Smt. Subrata Goswami
 8. Smt. Nandita Das
 9. Miss Manju Das
 10. Sri Uttam Das
 11. Sri Balen Basumatary
 12. Sri Jogesh Sarma
 13. Sri Subhash Sarma
 14. Smt. Pramila Patowary
 15. Smt. Chapala Kanti Boro
 16. Smt. Nalina Bala Das
 17. Smt. Bhanu Ray Choudhury
 18. Smt. Prabhavati Das
 19. Smt. Dipti Chanda
 20. Smt. Chapala Das
 21. Sri Dilip Ch. Das
 22. Sri Sunil Das
 23. Sri Paramesh Das
 24. Sri Kunja Mohan Ray
 25. Sri Uddhab Chandra Das

Electricity, Water Supply and Medical Service Sub-Committee :

- Convenor :** 1. Sri Dipak Bora
- Members :**
1. Assistant Executive Engineer, Assam State Electricity Board, Bijni
 2. Assistant executive Engineer, Public Health, Bijni
 3. Sub-Divisional Medical & Health Officer, Bijni Sub-Division
 4. In-Charge, Medical & Health Officer, 30 Beded Rural Hospital, Bhetagaon Bijni.
 5. Medical & Health Officer, Bijni State Dispensary
 6. Sri Pratap Chandra Das
 7. Bijni College Students' Union Body

Publicity Sub-Committee :

- President :** 1. Sri Kameswar Deka
- Secretary :** 1. Sri Kandarpa Pathak
- Members :**
1. Information & Public Relation Officer, Bijni
 2. Sri Nripendra Dev Misra
 3. Sri Karuna Kanta Ray
 4. Sri Rabindra Nath Das
 5. Sri Ranjit Ray

Volunteer Sub-Committee :

- Convenor :** 1. Sri Sikim Uddin Seikh
- Members :**
1. Sri Birhash Giri Basumatary
 2. Sri Jogesh Sarma
 3. Bijni College Students' Union Body

Editorial Board, Souvenir :

- President :** 1. Sri Dharendra Nath Medhi
- Secretary :** 1. Sri Kameswar Deka
- Members :**
2. Sri Dhires Chandra Barman
 1. Sri Niru Basumatary
 2. Sri Santosh Kumar Ghose
 3. Sri Saroj Kumar Pasayat
 4. Sri Pramathesh Bayan
 5. Sri Dilip Kumar Das
 6. Sri Kunja Das
 7. Magazine Secretary, Bijni College Students' Union Body

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱলৈ শুভ কামনাৰে—

শৰাইঘাট ড্ৰাগচ্

আদাবাৰী : গুৱাহাটী - ১৪
স্বত্বাধিকাৰী : শ্ৰীঅৰুণ কুমাৰ পাঠক

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী উপলক্ষে আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ—

জলযোগ

(উৎকৃষ্ট মানৰ চাহ মিঠাইৰ নিৰ্ভৰযোগ্য প্ৰতিষ্ঠান)
বিজনী : অসম

Best Wishes :

To Silver Jubilee Celebration,
Bijni College

MATCH SPLINT FACTORY
BIJNI : ASSAM

বিজনী মহাবিদ্যালয়ৰ ৰূপালী জয়ন্তী উৎসৱৰ সাফল্য কামনা কৰি আন্তৰিক শুভেচ্ছা জ্ঞাপন কৰিলোঁ—

অল আসাম ফিচ চিড ছাপ্লায়াৰ

বিসু নং : ২১,৩৩৭
মোঃ আবু বক্কৰ ছিদ্দিক
গাঁও-গৰাইমাৰী, পো : বিজনী
জিলা-বঙ্গাইগাঁও (অসম)

With Best Compliments of:

BANITIRTHA

Book Sellers
Bongaigaon : Assam

On the glorious occasion of celebration of Silver Jubilee of BIJNI COLLEGE We offer our best compliments to the staff, students and well wishes of the college.

RADIO VOICE

Phone : 20012
Station Road, BONGAIGAON

Authorised Dealers in :-
BELTEK, OSCAR- TV, VCR & VCP, BPL Audio & WASHING MACHINES.

পৰ্যটন, পৰিবেশ আৰু প্ৰকৃতি

অপৰূপা প্ৰকৃতিৰ অৱদান অসম। অসমৰ প্ৰকৃতিৰ এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য আছে। ইয়াৰ চাহ বাগিছা, অভয়াৰণ্য, ৰাষ্ট্ৰীয় উদ্যান, মঠ মন্দিৰ, নদ-নদী উপত্যকা, ফুল-ফল, চবাই-চিৰিকতি, বনা পশু আৰু বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ উৎসৱৰ এক নিজস্ব আবেদন আছে। কাজিৰঙাৰ গড় মানাহৰ বাঘ আৰু সোণালী বান্দৰ, ভালুকপুঙৰ মাছ ধৰাৰ সা-সুবিধা শিৱসাগৰৰ ঐতিহাসিক কীৰ্তিচিহ্ন ব্ৰহ্মপুত্ৰ নৈসৰ্গিক শোভা, জাটিকাৰ চবাইৰ বহুস, গুৱাহাটীৰ কামাখ্যা মন্দিৰ আৰু যে কত কি! আহক, অসম পৰ্যটনে আয়োজন কৰা পৰিচালিত ভ্ৰমণৰ মাজেৰে আবিষ্কাৰ কৰক সেই আনন্দ আৰু উত্তেজনা।

বিতং তথ্যৰ বাবে যোগাযোগ কৰকঃ
সঞ্চালক পৰ্যটন বিভাগ (অসম) ষ্টেচন ৰোড, গুৱাহাটী-৭৮১০০১ ফোন : ৫৪৭১০২, ৫৪২৭৪৮, ৫৪৪৭৫

We wish the celebration of Silver Jubilee of Bijni College a grand success.

CLASSIC ELECTRONICS
STATION ROAD, BONGAIGAON
Phone : 20012

Dealers Of :
ONIDA
A Classic Name in the World of TV

আপুনি জানে নে নিয়ন্ত্ৰিত বজাৰ কি?

নিয়ন্ত্ৰিত বজাৰ য'ত

- ক) বজাৰখন আইন সংগত আৰু গণতান্ত্ৰিক ভাবে বজাৰ সমিতিয়ে পৰিচালনা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ কৰে।
- খ) ব্যৱসায়ী সকলে অনুজ্ঞাপত্ৰ লোৱাটো বাধ্যতামূলক।
- গ) বেচোঁতাই কৰ দিব নালাগে, কিনোতাই কৰ দিব লাগে।
- ঘ) কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ দৈনন্দিন দৰ ভাঙ খেতিয়ক আৰু ব্যৱসায়ীৰ জ্ঞাতাৰ্থে জাননী ফলিৰ দ্বাৰা প্ৰদৰ্শন কৰা হয়।
- ঙ) সঠিক মেট্ৰিক পদ্ধতি আৰু জোখমাপৰ কপকপীয়া প্ৰচলন আছে।
- চ) বিজ্ঞানসন্মত আহল বহল গুদামঘৰ, পকী নিলাম ঘৰ আৰু বেচা কিনাৰ সুবিধাৰ্থে ডাঙৰ চৌহদ।
- ছ) শ্ৰেণী বিভাজন কৰি উন্মুক্ত প্ৰদৰ্শনেৰে উচ্চ হাৰত প্ৰতিযোগিতা মূলকভাবে শস্য বিক্ৰিৰ ব্যৱস্থা আছে।
- ওপৰোক্ত সুবিধা আৰু প্ৰতিশ্ৰুতিৰে বিজনী নিয়ন্ত্ৰিত বজাৰ সমিতিখন স্থাপন কৰা হৈছে।
- আঁচনিখন সফল কৰাৰ কাৰণে আপোনালোকৰ সহযোগিতা কামনা কৰা হ'ল।

বিজনী নিয়ন্ত্ৰিত বজাৰ
সমিতিৰ সচিবৰ দ্বাৰা প্ৰচাৰিত।

WISHING THE SILVER JUBILEE A GRAND SUCCESS.

M/S. S.B. Associates

205 Srimanta Market
A.T. Road, Guwahati-781001
Phone : 523693 (off)

জিলা গ্ৰাম্য উন্নয়ন অভিকৰণ (DRDA) বঙাইগাওঁ।

(স্থাপিত : জুন ১৯৯২ ইং)

জিলা গ্ৰাম্যোন্নয়ন অভিকৰণ, বঙাইগাওঁ দ্বাৰা ১৯৯৩-৯৪ চনৰ লক্ষ্য আৰু সাফল্য সমূহ (Target & Achievement) তলত উল্লেখ কৰা হ'ল।

ক্রমিক নং আচনিৰ নাম	লক্ষ্য (Target)	সাফল্য (Achievement)
(১) জৱাহৰ ৰোজগাৰ যোজনা (JRY)	১১.৭২ লাখ কৰ্ম দিৱস	১১.৮০ লাখ কৰ্ম দিৱস।
(২) সমন্বিত গ্ৰামীন বিকাশ আঁচনি (IRD)	১৯৪০ জন হিতাধিকাৰী	১৯৫৯ জন হিতাধিকাৰী
(৩) গ্ৰামীন যুৱক-যুৱতীৰ আত্মসংস্থান আঁচনি (TRYSEM)	৩২৬ জন প্ৰশিক্ষাৰ্থী	৩২৬ জন প্ৰশিক্ষাৰ্থী
(৪) নিশ্চিত কৰ্মসংস্থান আঁচনি (GAS)	০.২৯৬ লাখ	০.২৯৬ লাখ
(৫) অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ গৃহ-নিৰ্মাণ আঁচনি (IAY)	২৪১ টা ঘৰ	২৪১ টা ঘৰ
(৬) জৈৱিক গেছ (BIO-GAS) উপাদান কেন্দ্ৰ	৪৪টা	৪৯টা

জিলা গ্ৰামীন বিকাশ অভিকৰনে, দৰিদ্ৰজনৰ সহায়ৰ বাবে সদায় সাজু।
বিতং তথ্যৰ বাবে জিলা গ্ৰাম্যোন্নয়ন অভিকৰণ, বঙাইগাওঁ
অথবা
নিকটতম খণ্ড উন্নয়ন বিষয়াৰ কাৰ্যালয়ত
যোগাযোগ কৰক।